

ISSN 3027-6101 (Print)
ISSN 2985-2544 (Online)

JOURNAL OF HUMANITIES

NARESUAN UNIVERSITY

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2568

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ชื่อวารสาร วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ISSN: 3027-6101 (Print)
ISSN: 2985-2544 (Online)

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ
ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน
ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

จุดประสงค์ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยด้านภาษา วรรณคดี คติชน ปรัชญา ศาสนา ดนตรี
และนาฏศิลป์ ของอาจารย์และนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ ตลอดจนบุคคลทั่วไป

สถานที่ติดต่อ บรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ต.ท่าโพธิ์ อ.เมือง
จ.พิษณุโลก 65000
E-mail: humanjournal@hotmail.com
โทรศัพท์ 0-5596-2072

การตีพิมพ์ซ้ำ บทความใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของผู้เขียน หากต้องการตีพิมพ์ซ้ำ
ต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนก่อน

ภาพวาดจากปก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แคทรียา อังทองกำเนิด

ขอความรู้ใจ ตลอดจนข้อคิดเห็นใดๆ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่านโดยเฉพาะ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร และกองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

วารสารมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2568

ที่ปรึกษาากิตติมศักดิ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.กุสุมา รัชมณี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แคทรียา ช่างทองกำเนิด

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพล สุวรรณครินทร์

ดร.ปฐวี พรหมเสน

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.บุษบา กนกศิลป์ธรรม

ศาสตราจารย์ ดร.ปริศน์ ยืนเสน

ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วงศ์วัฒนา

รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรศ อัมโร

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาธิปไตย จิตตะศรี

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนัย ประสานนาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ยุพกา พุกขิม่า

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวิชฌ์ศักดิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.อนุกุล วิจารณ์สุขสมบุญ

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ณ์ เกษมผลกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ เชิดชู

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยนเรศวร

เลขานุการ

นางสาวณัชชา แก้วเจริญเนตร

บทบรรณาธิการ

ท่านสมาชิกและผู้อ่านที่เคารพทุกท่าน

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน 2568 ประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่

บทความด้านภาษาศาสตร์ **วรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวและผู้พูดภาษาม้งระดับประถมศึกษา** ของชนนาถ อินทจามรวัณษ์ **ข้อบ่งชี้ธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์บริเวณหาดวอนนภา: การวิเคราะห์ตามแนวภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์** ของหนึ่งฤทัย เสียมทอง และเดือนา คาซา

บทความด้านการสอนภาษาอังกฤษ **บทความด้านการสอนภาษาอังกฤษ ผลกระทบของรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) ที่มีต่อความเข้าใจการอ่านของผู้เรียนชาวไทย** ของภูมิรินทร์ เหลลาอำนาจ **การศึกษาวัจนกรรมของครูในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ** ของอัญชิตา เวชประสิทธิ์ และคณะ

บทความวิจัยด้านวรรณกรรม **การผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของ มาลา คำจันทร์** ของอาทิมา พงศ์ไพบูลย์ บทความวิจัยที่ใช้องค์ความรู้ทางด้านภาษาเขมรในการอ่านจารึกเรื่อง **วิเคราะห์มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร รวมทั้งประวัติศาสตร์และพงศาวดารที่เกี่ยวข้องในเรื่อง “ศึกละแวก”** ของจุฑารัตน์ เกตุปาน และบทความด้านปรัชญา **ผลการฝึกฝนความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี** ของทรงเกียรติ วิโรจน์กุลทอง และคณะ

บทความวิจัยด้านดนตรี และนาฏศิลป์ **แนวทางการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีบนโลกออนไลน์ในยุคปกติใหม่** ของธรรศ อัมโร **การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสานของพิภพ ปิ่นแก้ว น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน: การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์** ของนวลรวี กระต่ายทอง

กองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความเพื่อขอรับพิจารณาตีพิมพ์ลงในวารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสนอข้อแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง กองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนามาตรฐานวารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป หากท่านมีข้อติชมหรือสงสัยประการใด สามารถติดต่อสอบถามหรือส่งข้อเสนอแนะของท่านมาได้ที่อีเมล humanjournal@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แคทรียา อังทองกำเนิด
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย / บทความวิชาการ

หน้า

แนวทางการเรียนการสอนปฏิบัติตนตริบนโลกออนไลน์ในยุคปกติใหม่

ธรรศ อัมโร..... 1

ผลกระทบของรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) ที่มีต่อความเข้าใจการอ่านของผู้เรียนชาวไทย

ภูมินทร์ เหลาอำนาจ..... 17

วรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวและผู้พูดภาษาม้งระดับประถมศึกษา

ชนนาถ อินทจามรวัชร..... 39

การศึกษาวัฒนธรรมของครูในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

อัญชิดา เวชประสิทธิ์ วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ และพลิชฐ์ สะเภาคำ..... 65

ผลการฝึกฝนความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ทรงเกียรติ วิโรจน์กุลทอง ภรณ์ญู โรจนสโรช และพันธ์พนิต ช่างจันทร์..... 93

ข้อป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์บริเวณหาดวอนนภา: การวิเคราะห์ตามแนวภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์

หนึ่งฤทัย เสียมทอง และดิอนา คาช..... 108

วิเคราะห์มุมมองจากจาริกนครวัดสมัยหลังพระนคร รวมทั้งประวัติศาสตร์และพงศาวดารที่เกี่ยวข้องในเรื่อง “ศึกละแวก”

จุฑารัตน์ เกตุปาน..... 134

การผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์

อาทิมา พงศ์ไพบูลย์..... 160

การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวณท่ากลองยาวอีสาน

ภิกพ ปิ่นแก้ว..... 184

น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน: การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริม
 คุณค่าทางประวัติศาสตร์

นวลรวี กระต่ายทอง.....	202
แนะนำผู้เขียน.....	221
ข้อมูลสำหรับผู้ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์.....	223

แนวทางการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีบนโลกออนไลน์ในยุคปกติใหม่

New Methods for Online Music Teaching in the New Normal Era

ธรรศ อัมโร^{1*}

Tat Amaro^{2*}

(Received: 21 March 2024; Revised: 19 July 2024; Accepted: 1 August 2024)

บทคัดย่อ

การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีจากชั้นเรียนปกติให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ จัดว่าเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางการศึกษาที่สามารถนำกระบวนการทำงานในโลกปัจจุบันมารับใช้สังคมในวงกว้าง บทความฉบับนี้มุ่งศึกษาแนวทางการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีบนโลกออนไลน์ในยุคปกติใหม่ ผู้เขียนรวบรวมหนังสือ ตำรา งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการมาสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาแนวทางการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีแบบใหม่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าสถานการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลต่อการสอนปฏิบัติดนตรีแบบเดิมจากผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสพบปะกัน ถูกปรับเปลี่ยนเป็นการใช้เทคโนโลยีการสอนแบบทางไกลในรูปแบบออนไลน์ เมื่อสถานการณ์โรคระบาดได้คลี่คลายลง พบว่ายังคงมีแนวโน้มการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีบนโลกออนไลน์ที่ผู้สอนจำเป็นต้องออกแบบชั้นเรียนให้มีความหลากหลาย มีการผสมผสานระหว่างกิจกรรมในห้องเรียนปกติกับห้องเรียนออนไลน์โดยนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนซึ่งสามารถออกแบบให้ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่นอกกรอบวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม

คำสำคัญ: ปฏิบัติดนตรี, การสอนออนไลน์, การเรียนการสอนแบบผสมผสาน, วิดีโอช่วยสอน

Abstract

The systematic change from a traditional classroom to an online mode is arguably an educational breakthrough, by which the teacher utilises contemporary ideas to benefit an educational achievement in a wider social context. This academic article aims to examine and discuss new teaching methods for online music teaching in the new normal era. I employed a systematic literature review from books, articles and other scholarly works into data-based synthesis to summarise novel methods of teaching music. The result shows that the COVID-19 pandemic, having impaired traditional a face-to-face instruction, forced music instructors to rely solely on distance learning. In the post-covid-19 era, a number of online teaching methods involving a blended-learning model are still in use. While the availability of media technology is

^{1*} รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{2*} Associate Professor Dr., Department of Music, Faculty of Humanities, Naresuan University

* Corresponding author, E-mail: tata@nu.ac.th

assuredly conducive to an online learning environment, the teacher and students concertedly built online experience-led knowledge and skills, shifting learning activities away from the traditional classroom.

Keywords: Music performance, Online teaching, Blended learning, Video-assisted learning

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน โดยมีทั้งบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียนปกติและในการสอนออนไลน์เต็มรูปแบบ การเชื่อมโยงและจัดการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในยุคแรกกล่าวได้ว่า ทำให้เกิดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ซึ่งกลายเป็นทางเลือกสำคัญสำหรับผู้ที่ต้องการความอิสระจากกิจวัตรในชั้นเรียนแบบเดิม ในประเด็นนี้งานวิจัยของ Hash (2021, p. 385) ที่สำรวจความคิดเห็นของผู้สอนดนตรีระดับประถมศึกษาในสหรัฐอเมริกาจำนวน 474 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 373 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 80.7 มีความประสงค์ให้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบของการประชุมทางไกลด้วยวิดีโอ (video conference) ในขณะที่ผู้สอน 328 คนคิดเป็นร้อยละ 71 ประสงค์ถ่ายทอดความรู้ผ่านช่องทางยูทูบ (YouTube) และพบว่าผู้สอน 277 คนหรือร้อยละ 60 เลือกใช้โปรแกรมช่วยสอนมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (p. 386) แต่กระนั้น หลังจากที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันในช่วงปลาย พ.ศ. 2563 ทำให้ผู้สอนต้องยกเลิกชั้นเรียนปกติ และจำเป็นต้องใช้การเรียนออนไลน์เป็นช่องทางหลัก ซึ่งกล่าวได้ว่าส่งผลกระทบต่อกิจกรรมการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมอย่างยิ่ง ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบโดยรวมต่อการการศึกษาโดยเฉพาะรายวิชาปฏิบัติดนตรีที่ผู้เรียนต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนโดยตรง ด้วยเหตุนี้ผู้สอนปฏิบัติดนตรีทั่วทุกมุมโลกเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา (ดู Hash, 2021; Ajero, 2010; Dye, 2016; Cayari, 2021) ประเทศเยอรมนี (ดู Nusseck & Spahn, 2021) ประเทศจีน (ดู Chan, 2010) และประเทศไทย (ดู Komaimphunnakul, 2011) จำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ผู้เขียนมองว่าปรากฏการณ์การเรียนการสอนออนไลน์ที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ แบบสอดคล้องช่วงเวลา (synchronous teaching) และแบบไม่สอดคล้องช่วงเวลา (asynchronous teaching) ยังคงมีความสำคัญและจะค่อย ๆ ถูกพัฒนาให้ก้าวล้ำขึ้นเป็นลำดับ การเรียนการสอนลักษณะนี้ช่วยเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลแหล่งข้อมูล อีกทั้งทำให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้จากนักดนตรีที่เชี่ยวชาญจากทั่วทุกมุมโลก อนึ่งการเรียนการสอนแบบออนไลน์นั้น ผู้เรียนสามารถเลือกช่วงเวลาเรียนและเวลาซ่อมพัฒนาทักษะของตนตามระยะเวลาที่สะดวกเหมาะสม แม้ว่าใน พ.ศ. 2566 เป็นต้นมา สถานการณ์การระบาดของโควิด-19 จะคลี่คลาย และแถลงให้เป็นโรคประจำถิ่น (endemic) อีกทั้งผู้เรียนและผู้สอนส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่จะกลับมาทำกิจกรรมการสอนในชั้นเรียนปกติ อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนออนไลน์ยังคงเป็นรูปแบบการสอนทางเลือกที่พัฒนาต่อยอดไปควบคู่กับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในโลกอนาคต

เนื้อหาในบทความฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นคือ พัฒนาการของการเรียนการสอนออนไลน์ ประเด็นต่อมาคือสภาวะการณโควิด-19 ที่ส่งผลต่อการสอนปฏิบัติตนซึ่งทำให้เกิดการเรียนการสอนออนไลน์เต็มรูปแบบในภายหลัง จากนั้นเป็นการอภิปรายในประเด็นการเรียนการสอนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลาและแบบไม่สอดคล้องช่วงเวลา สุดท้ายจะกล่าวถึงแนวโน้มการเรียนการสอนปฏิบัติตนออนไลน์

1. พัฒนาการของการเรียนการสอนออนไลน์

นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่เกิดขึ้นหลังจากได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่กระนั้นหากมองกลับไปยังประวัติศาสตร์โลก การศึกษาหาความรู้แบบดั้งเดิมที่ใช้ฟิล์มภาพนิ่งประกอบเสียงเป็นสื่อการสอนนั้นมีมาตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง กองทัพสหรัฐอเมริกาได้มีการนำสื่อดังกล่าวมา เพื่อให้ความรู้กับทหารเรื่องยุทธวิธีทางสงคราม และยังพบว่าทหารเหล่านั้นสามารถนำความรู้จากข้อมูลภาพและเสียงไปใช้จนเกิดทักษะในการทำงานเพิ่มขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้น ในปี ค.ศ. 1960 ผู้คนเริ่มใช้การแพร่ภาพทางโทรทัศน์เป็นแนวทางของการเรียนการสอนทางไกล แต่ก็พบว่า เป็นการสื่อสารทางเดียวผู้เรียนไม่สามารถโต้ตอบปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนในช่วงเวลาเดียวกันได้ กระทั่งทำให้การใช้สื่อการสอนวิดีโอเพียงอย่างเดียวไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่าที่ควร จากประเด็นดังกล่าวจึงเริ่มมีการใช้เทคนิคผลิตมีเดียจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน ทั้งนี้เริ่มต้นประมาณปี ค.ศ. 1990 ซึ่งทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายมากขึ้น ต่อมาเมื่อพัฒนาไปจนถึงยุคของอินเทอร์เน็ตและสมาร์ทโฟน การเรียนการสอนแบบออนไลน์จึงเหมาะสมที่ถูกใช้เป็นทางเลือกให้กับผู้เรียนมากขึ้นตามลำดับ (Yousef et al., 2014, p. 122)

Picciano (2017, pp. 4-6) พบว่า ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศผนวกกับความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อสารแบบไร้สายเป็นตัวชี้วัดความนิยมในการเรียนแบบออนไลน์ มหาวิทยาลัยในมลรัฐฟลอริดา มีนักเรียนที่สนใจลงทะเบียนคอร์สออนไลน์เป็นจำนวนกว่าห้าแสนคนต่อปี ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ที่พัฒนาออกจากรูปแบบการเรียนการสอนดั้งเดิมมาเป็นรูปแบบการสอนแบบผสมผสานออนไลน์กับชั้นเรียนปกติ (blended learning) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือบนช่องทางยูทูปที่ทำให้กิจกรรมในชั้นเรียนยืดหยุ่นไปตามยุคสมัย (p. 108) และจากผลการวิจัยในปี ค.ศ. 2007 ที่ได้ค้นคว้ารวบรวมเอกสารผลงานตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 1996 ถึงปี ค.ศ. 2006 พบว่า นักเรียนที่ลงทะเบียนคอร์สออนไลน์เต็มรูปแบบหรือคอร์สแบบผสมผสานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ และช่วยลดอัตราการถอนรายวิชาของผู้เรียนอีกด้วย (p. 497) ซึ่งจากงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นข้อสรุปที่สามารถชี้นำยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา

แต่ในทางตรงข้าม Picciano (2017, p. 134) ก็ยังได้กล่าวว่า แม้มหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกหันมาให้ความสนใจกับการเปิดคอร์สออนไลน์ ในบางแง่มุมการสอนแบบออนไลน์อาจไม่ส่งผลดีต่อ

ประสิทธิภาพการเรียนการสอนทั้งยังส่งผลต่อแนวโน้มการถนอรรายวิชาของผู้เรียน ประการที่สองคนในสังคมมักมองการเรียนการสอนแบบออนไลน์กับคำว่า “มหาวิทยาลัยห้องแถว” (diploma mill) ที่คนคิดดังกล่าวจึงส่งผลเชิงลบต่อภาพลักษณ์ของหลักสูตรออนไลน์ (p. 121) ในปี ค.ศ. 2008 พบว่า มีคอร์สออนไลน์ผลิตขึ้นจนล้นตลาด ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ไม่จำกัดจำนวนและเป็นช่องทางให้มหาวิทยาลัยนำระบบออนไลน์ไปใช้กับหลักสูตร จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2013 ความนิยมหลักสูตรจึงเริ่มถึงจุดอิ่มตัว (p. 130)

แม้ว่าจะมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีและเกิดกระแสต่อต้านหลักสูตรออนไลน์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 แต่กระนั้นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ถือเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมตลาดการศึกษา (Picciano, 2017, p. 132) อีกทั้งแนวทางการศึกษาที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพของการเรียนการสอนมากกว่าเรื่องรูปแบบในชั้นเรียนว่าเป็นแบบออนไลน์หรือชั้นเรียนปกติทำให้การสอนแบบออนไลน์ยังคงเป็นทางเลือกที่สำคัญ แต่สิ่งท้าทายประการหนึ่งคือ ผู้พัฒนาหลักสูตรต้องคิดค้นวิธีการสอนที่ทันสมัยให้เหมาะกับภาวะสังคมและระบอบการเรียนรู้ของคนในโลกปัจจุบัน ในประเด็นนี้ Hong et al. (2021, p. 4) ได้กล่าวว่าการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในยุคเริ่มต้น ผู้สอนยังคงใช้กลวิธีการสอนแบบเดิม ไม่ปรับตัว และไม่เน้นการให้คำปรึกษาหรือวัดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง แต่ต่อมาเมื่อเกิดการปรับตัวและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผู้เรียนจึงเกิดความพึงพอใจและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามลำดับ (p. 6)

อย่างไรก็ตามผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่นิยมการเรียนแบบออนไลน์ เพราะมีความยืดหยุ่นของช่วงเวลาในการเรียน (Zheng et al., 2021, p. 7) ผู้สอนสามารถใช้สื่อออนไลน์เช่น วิดีโอที่เตรียมไว้ล่วงหน้าหรือเทคโนโลยีการบันทึกเสียงสดในชั้นเรียนเป็นตัวช่วยส่งเสริมคุณภาพการเรียนได้ (p. 9) จากการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนแบบออนไลน์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การสอนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลาและแบบไม่สอดคล้องช่วงเวลา (p. 3)

การเรียนทางไกล (Distance learning) หรือการเรียนออนไลน์แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แบบสอดคล้องช่วงเวลาและผู้เรียนและผู้สอนได้ตอบ ณ เวลาเดียวกัน และอีกรูปแบบหนึ่งคือแบบไม่สอดคล้องช่วงเวลาและผู้เรียนและผู้สอนได้ตอบกันไปมาตามเวลาที่สะดวกของทั้งสองฝ่าย (Dammers, 2009, p. 17) การเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีส่วนใหญ่ใช้การสอนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลา แต่หากเป็นรายวิชาบรรยายเช่น การประพันธ์ดนตรีอาจสามารถปรับใช้การสอนแบบไม่สอดคล้องช่วงเวลาได้ (p. 18) แม้ว่าข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงข้างต้นจะแนะนำให้ผู้สอนใช้การสอนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลากับวิชาชีพปฏิบัติดนตรี อย่างไรก็ตามผู้เขียนมองว่าการสอนออนไลน์ทั้งสองแบบที่นำมาประยุกต์ใช้กับรายวิชาปฏิบัติดนตรีมีข้อได้เปรียบและมีข้อจำกัดของการใช้งาน

2. สภาวะการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลต่อการสอนปฏิบัติดนตรี

การอุบัติและแพร่ระบาดของโควิด-19 ในวงกว้างได้เปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษยชาติโดยฉับพลัน ซึ่งหลังจากรัฐบาลทั่วโลกประกาศให้การแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นภาวะฉุกเฉินผู้คนจำเป็นต้องจำกัดตนเองอยู่ในที่พักหรือสถานกักกัน รวมทั้งงดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการรวมตัวกันของผู้คน เมื่อผู้เรียนไม่สามารถรวมตัวกันในสถานศึกษา ทำให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนปรับมาใช้ในการสอนออนไลน์เต็มรูปแบบ (Onyema et al., 2020, p. 108) กล่าวได้ว่าการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ผู้สอนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิม จึงอาจมีการปรับใช้การบันทึกการสอนเป็นวิดีโอเพื่อให้ผู้เรียนนำไปศึกษาด้วยตนเอง แต่หากผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ในช่วงเวลาเดียวกันก็อาจส่งผลให้การเรียนรู้ไม่เต็มประสิทธิภาพ (Zheng et al., 2021, p. 9) นอกจากนี้หากผู้สอนมีทักษะด้านเทคโนโลยีจำกัดหรือการที่สถานศึกษาไม่ได้มีการเตรียมการล่วงหน้าในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยสอนมาปรับใช้อาจเกิดภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวในการจัดการหลักสูตร (Pal & Patra, 2020, p. 904)

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ไม่เหมาะกับเนื้อหาวิชาที่มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติเช่น การปฏิบัติดนตรีหรือแขนงวิชาด้านวิทยาศาสตร์ที่เน้นการทำกิจกรรมทดลองในห้องปฏิบัติการ รายวิชาเหล่านี้ประสบปัญหาในช่วงของการระบาด เนื่องจากผู้เรียนรับเข้าองค์ความรู้ได้แต่เพียงในภาคทฤษฎีแต่ไม่สามารถลงมือปฏิบัติงานจริง (Hong et al., 2021, p. 1) ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนแบบ Work-Integrated Learning (WIL) สำหรับบุคลากรสายสุขภาพ (healthcare provider) แบบดั้งเดิมจึงจำเป็นต้องถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ (Kumar et al., 2021, p. 2) แต่อย่างไรก็ตาม การที่ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใช้ห้องปฏิบัติการและปรับการเรียนการสอนด้วยวิธีทำคลินิกแบบออนไลน์เป็นระยะเวลานานนั้น พบว่าส่งผลโดยตรงต่อความสามารถและความมั่นใจในการปฏิบัติงานของกลุ่มผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ (p. 5) ผู้เขียนมองว่าประเด็นดังกล่าวนั้นเชื่อมโยงกับทักษะความสามารถหรือความมั่นใจในการปฏิบัติเครื่องดนตรีหรือการรวมวงดนตรีซึ่งแปรผันตามกับชั่วโมงของการฝึกซ้อม จึงกล่าวได้ว่า การที่แนวทางการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีถูกปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์เป็นความท้าทายของทั้งผู้เรียนและผู้สอนดนตรีอย่างยิ่ง ในกรณี Onyema et al. (2020, p. 111) ชี้ให้เห็นว่าการปิดสถานศึกษาและปรับให้มีการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ โดยที่ไม่ปรับกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ส่งผลต่อความกระตือรือร้นและประสิทธิภาพของผู้เรียน เนื่องจากขาดปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและการไม่รู้ลึกถึงควมมีส่วนร่วมในชั้นเรียน (Zheng et al., 2021, p. 2) ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดสภาวะตึงเครียด โดยเฉพาะผู้เรียนที่ไม่มีทักษะการใช้อุปกรณ์การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (Onyema et al., 2020, p. 112)

จากคำบอกเล่าของ Cayari (2021, p. 2) ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 หลังจากที่รัฐบาลออกคำสั่งห้ามประชาชนออกนอกเคหสถาน ทำให้สถานศึกษาประกาศงดทำการเรียนการสอนในชั้นเรียนและให้ปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์ สำหรับรายวิชาบรรยายอาจส่งผลกระทบไม่รุนแรงมากนัก (Ververis &

Apostolis, 2020, p. 4) แต่สำหรับวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีนับเป็นความท้าทายของผู้เรียนและผู้สอนดนตรีเนื่องจากไม่สามารถบรรเลงรวมวงดนตรีหรือมีปฏิสัมพันธ์กันในชั้นเรียนปกติ (Hash, 2021, p. 384) เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวผู้สอนรายวิชาปฏิบัติดนตรีจึงต้องเข้ามาจัดการสอนออนไลน์ทดแทนชั้นเรียนปกติเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินต่อไปได้ (Nusseck & Spahn, 2021, p. 2) อย่างไรก็ตามการสอนออนไลน์มีข้อจำกัดบางประการเช่น ปัญหาการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์หรือสถานที่การเรียนออนไลน์จำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมประกอบด้วยแสงสว่าง ความเงียบ และความเป็นส่วนตัวที่เอื้ออำนวยแก่ผู้เรียน (Pike & Shoemaker, 2015, p. 13) ครูเปียโนท่านหนึ่งประสบปัญหาในการสอนออนไลน์เนื่องจากเปียโนของผู้เรียนถูกจัดวางไว้ในห้องรับแขกที่มีคนเข้าออก ทำให้การเรียนการสอนไม่สะดวกเท่าที่ควร ครูกีตาร์ท่านหนึ่งกล่าวถึงข้อจำกัดของการเรียนออนไลน์ไว้ว่า การสอนเทคนิคบางอย่างให้กับผู้ที่เริ่มฝึกปฏิบัติดนตรีจำเป็นต้องใช้การทำกิจกรรมในชั้นเรียนปกติ เพราะการสอนวิธีหยิบจับเครื่องดนตรีหรือการวางมือที่ถูกต้องและเทคนิคกีตาร์บางอย่างไม่สามารถถ่ายทอดได้จากการดูวิดีโอหรือสาธิตในห้องเรียนออนไลน์ (Ververis & Apostolis, 2020, p. 7) กระนั้นก็ตามแม้ว่าการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีในโลกออนไลน์จะมีความตึงเครียดมากเพียงใด แต่ความจำเป็นเร่งด่วนทำให้ทั้งสองฝ่ายไม่มีทางเลือกและจำเป็นต้องปรับใช้วิธีทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์

3. รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์

ผู้เขียนจะกล่าวถึงข้อได้เปรียบและข้อจำกัดของการเรียนการสอนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลาซึ่งในประเด็นนี้ Dammers (2009, p. 22) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ศาสตร์อื่น ๆ นั้นได้ปรับใช้วิธีการเรียนในรูปแบบออนไลน์มาก่อนวิชาดนตรีซึ่งมีข้อจำกัดด้วยธรรมชาติของรายวิชาที่มุ่งส่งเสริมให้มีการฝึกทักษะปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ส่งผลดีต่อผู้ที่อยู่ห่างไกลที่สามารถเข้าถึงองค์ความรู้และไม่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กล่าวคือผู้เรียนสามารถเลือกผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้จากทั่วทุกมุมโลก (p. 23) แต่กระนั้นการสอนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลายังมีข้อจำกัดอยู่มาก Ververis & Apostolis (2020, p. 3) พบว่าครูสอนดนตรีในประเทศอังกฤษประสบปัญหาการสอนดนตรีผ่านระบบออนไลน์จากปัญหาของอุปกรณ์เชื่อมต่อและสัญญาณอินเทอร์เน็ตเมื่อเปิดกล่องวิดีโอ การที่ธรรมชาติของดนตรีเกี่ยวข้องการนับจังหวะ เมื่อไม่สามารถเล่นดนตรีให้เชื่อมโยงกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เนื่องจากสัญญาณการสื่อสารไม่เต็มประสิทธิภาพหรือติดขัด ทำให้การเลี่ยนจังหวะผิดเพี้ยนไปซึ่งสร้างความลำบากทั้งผู้เรียนและผู้สอน (Lapitan et al., 2021, p. 117) อีกทั้งความขัดข้องของสัญญาณอาจก่อให้เกิดปัญหาในระยะยาวให้ผู้เรียนเล่นผิดจังหวะและทำซ้ำจนเกิดเป็นความเคยชิน (Dammers, 2009, p. 20) ข้อจำกัดประการต่อมาคือ ผู้เรียนไม่สามารถหาสถานที่ที่เหมาะสมในการเรียนจากช่วงเวลาที่คุณสอนกำหนด (Ververis & Apostolis, 2020, p. 3) อีกประการคือข้อจำกัดของมุมมองกล้องในการจับภาพสรีระการเล่นดนตรีที่

ไม่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบของร่างกายผู้เรียน ทำให้ผู้สอนไม่สามารถชี้แนะหรือให้คำแนะนำท่าทางการเล่นดนตรีที่ถูกต้องได้ (Dammers, 2009, p. 18) ข้อจำกัดประการสุดท้ายของการเรียนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลา คือ ความไม่พร้อมของผู้เรียนที่จะเข้ามาออนไลน์ในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ กล่าวได้ว่าการเลือกช่วงเวลาที่ผู้เรียนไม่พร้อมเรียน ทำให้มีปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสารกับผู้สอนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ (Lapitan et al., 2021, p. 117)

จากนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงข้อได้เปรียบของการเรียนการสอนออนไลน์แบบไม่สอดคล้องช่วงเวลา ซึ่งในกรณีนี้หมายถึงผู้เรียนและผู้สอนไม่จำเป็นต้องใช้เวลาอยู่หน้าจออุปกรณ์สื่อสารในช่วงเวลาเดียวกัน แต่เป็นการบันทึกการสอนผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ยูทูบ ซึ่งเป็นช่องทางที่ผู้คนแชร์วิดีโอการสอนเป็นลำดับต้น ๆ (Chan, 2010, p. 1315) วิธีนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาได้ด้วยตนเองได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบไม่สอดคล้องช่วงเวลา ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถสื่อสารได้ตอบไปมาผ่านข้อความหรืออีเมล จากการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนผ่านวิดีโอเป็นช่องทางที่ผู้เรียนให้ความสนใจเป็นพิเศษโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา (p. 1316) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่สื่อวิดีโอจะช่วยส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Galatsopoulou et al., 2022, p. 2) วิดีโอสามารถจุดประกายให้ผู้เรียนเข้าสู่โลกการเรียนออนไลน์เพื่อค้นคว้าเนื้อหาที่ต้องการทราบ (Sabolic et al., 2021, p. 1067) ในประเด็นนี้ November & McKeown-Green (2019, p. 327) ยังกล่าวอีกว่าผู้สอนสามารถใช้สื่อวิดีโอเป็นตัวช่วยในวิธีการเรียนแบบใหม่ ซึ่งในแง่ของการเรียนการสอนดนตรีนั้น Dammers (2009, p. 18) ชี้ชัดว่าวิดีโอช่วยสอนและการสาธิตปฏิบัติเครื่องดนตรีจากวิดีโอ ช่วยให้ผู้ที่เริ่มฝึกดนตรีสามารถเรียนรู้ทักษะปฏิบัติด้วยตนเอง

ผู้เขียนได้รวบรวมข้อดีของการเรียนการสอนออนไลน์แบบไม่สอดคล้องช่วงเวลาไว้ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่งคือ ช่วยลดปัญหาสัญญาณที่ส่งผลกับความไม่ต่อเนื่องของการนับจังหวะดนตรีที่ต้องทำไปพร้อมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (Ververis & Apostolis, 2020, p. 3) ประเด็นที่สองคือ ผู้เรียนสามารถเลือกเวลาเรียนและสถานที่ตามสะดวก แต่กระนั้นก็ต้องยอมรับว่าไม่สามารถรับคำแนะนำของผู้สอนย้อนกลับได้ทันทีทันใด (Lapitan et al., 2021, p. 119) ประเด็นที่สามคือ วิดีโอช่วยสอนทำให้จัดการชั้นเรียนที่มีผู้เรียนรายวิชาปฏิบัติเป็นจำนวนมากได้ดี (Chan, 2010, p. 1313) นอกจากนั้นผู้เรียนยังสามารถดูเนื้อหาจากวิดีโอซ้ำ ๆ ได้ไม่จำกัดจำนวนครั้ง (Galatsopoulou et al., 2022, p. 4) ช่องทางยูทูบเป็นสื่อที่มีผู้คนนิยมอัปโหลดวิดีโอการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีไว้จำนวนมาก แต่ก็มีข้อจำกัดคือผู้เรียนที่ศึกษาเนื้อหาจากวิดีโอจะไม่ค่อยจดจ่อกับสิ่งที่รับชมและส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้เกิดการสะดุดหรือไม่ต่อเนื่อง (Hong et al., 2016, p. 214)

ในทศวรรษที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนผ่านรูปแบบของวิดีโอมากขึ้นจนเกิดเป็นอุดมคติที่ว่าผู้เรียนต้องสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อสารสนเทศ ดังนั้น

มหาวิทยาลัยจึงส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาออนไลน์ที่เรียกว่า MOOCs (Massive Open Online Courses) ซึ่งผลิตขึ้นเพื่อให้เป็นทางเลือกแก่ผู้ที่สนใจ ทั้งยังส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Galatsopoulou et al., 2022, p. 2) จากการศึกษาพบว่าในปี ค.ศ. 2012 มหาวิทยาลัยทั่วโลกได้ให้ความสนใจจัดทำรายวิชาออนไลน์ MOOCs เพิ่มขึ้นอย่างแพร่หลายในทุกสาขาวิชา ต่อมาในปี ค.ศ. 2015 แม้ว่าความนิยมรายวิชาออนไลน์จะลดลงแต่ก็ยังคงอยู่ในกระแสของระบบการศึกษา ไม่ได้ถูกละเลยหรือตัดออกจากหลักสูตร (Santos-Espino et al., 2016, p. 102) รายวิชาออนไลน์ MOOCs นั้นออกแบบมาเพื่อทดลองใช้ในมหาวิทยาลัยและกำลังจะถูกพัฒนาไปสู่การทำหลักสูตรออนไลน์เพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจ กล่าวคือ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในอดีตตั้งใจสร้างรายวิชาออนไลน์เพื่อการบริหารทางการศึกษาเป็นสำคัญ แต่มหาวิทยาลัยเริ่มเล็งเห็นประโยชน์จาก MOOCs มากขึ้นจึงปรับให้เป็นคอร์สสำหรับลงทะเบียน และเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการวัดประเมินผลผู้เรียนจะได้รับมอบประกาศนียบัตร แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีผู้คนนิยมลงทะเบียนรายวิชาออนไลน์เป็นจำนวนมาก แต่ผู้ที่จบการศึกษาและได้รับใบประกาศนียบัตรนั้นมีสัดส่วนที่น้อย (Yousef et al., 2014, p. 129)

จากนี้ผู้เขียนจะนำถกประเด็นข้อจำกัดของการเรียนการสอนดนตรีออนไลน์แบบไม่สอดคล้องช่วงเวลา ซึ่งพบว่าส่งผลมาจากปัจจัยหลายประการเช่น ความไม่สอดคล้องกันของช่วงเวลาระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้การพัฒนาทักษะปฏิบัติได้ทันเวลาที่ (Ververis & Apostolis, 2020, p. 2) อีกทั้งยังขาดการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนและการบรรเลงดนตรีร่วมกันหรือโต้ตอบกัน (Blackburn, 2017, p. 67) ประการต่อมาการไม่สอดคล้องของช่วงเวลาระหว่างผู้เรียนและผู้สอนส่งผลให้ขาดแรงจูงใจผู้เรียนลดชั่วโมงการเรียนรู้หรือละเลยการทำแบบฝึกหัด (Lapitan et al., 2021, p. 119) กล่าวคือผู้เรียนอาจให้ความสนใจในการดูวิดีโอเพียงดูแบบผ่าน ๆ หรือเพิกเฉยต่อการดูวิดีโอไปในที่สุด (Galatsopoulou et al., 2022, p. 13) จากประเด็นดังกล่าว Galatsopoulou et al. (2022, p. 4) ให้ข้อคิดเห็นว่าควรส่งเสริมให้ผู้สอนปรับกลยุทธ์วิธีการสอนให้สมบูรณ์แบบที่สุดเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงดังกล่าว การเรียนการสอนออนไลน์จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญเทคโนโลยีสารสนเทศของทั้งผู้เรียนและผู้สอนที่ช่วยกิจกรรมการสอนผ่านสื่อออนไลน์สำเร็จ แต่กระนั้นการผลิตสื่อการสอนแบบออนไลน์ให้ได้ตามมาตรฐานนั้นให้ค่าใช้จ่ายสูงและต้องทุ่มเทเวลาเพื่อคัดค้านสื่อการสอนที่ให้ประสิทธิภาพสูงสุด (Chan, 2010, p. 1314)

จากการถกประเด็นเกี่ยวกับข้อได้เปรียบและข้อจำกัดของการเรียนการสอนออนไลน์ทั้งสองแบบพบว่าผู้สอนควรออกแบบชั้นเรียนให้เป็นแบบผสมผสานหรือที่เรียกว่า Blended learning (Ververis & Apostolis, 2020, p. 5) ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี ในประเด็นนี้ Pal & Patra (2020, p. 905) ชี้ให้เห็นว่าชั้นเรียนแบบผสมผสานมีมาก่อนการระบาดของโควิด-19 มีการนำวิดีโอช่วยสอนมาใช้งานร่วมกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่เมื่อเกิดโรคระบาดโควิด-19 ผู้สอนบางส่วนจำเป็นต้องงดการสอนในชั้นเรียนและปรับมาใช้วิดีโอเพียงอย่างเดียว ซึ่งกล่าวได้ว่าการสอนด้วยวิดีโออาจ

ไม่ตอบใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกด้าน แต่กระนั้นก็เป็นเครื่องส่งเสริมแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นวิดีโอช่วยสอนจึงถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนแบบผสมผสาน กล่าวคือให้โอกาสผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาล่วงหน้า (Pre-service) ก่อนผู้สอนบรรยายและมีการจัดทำกิจกรรมในชั้นเรียน จึงกล่าวได้ว่า วิธีการสอนลักษณะนี้สามารถลดความกดดันของผู้เรียนในชั้นเรียน ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนการสอนในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมเพื่อต่อยอดความรู้เนื้อหาจากวิดีโอ จนกลายเป็นช่วงเวลาการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มผู้เรียนโดยมีผู้สอนคอยชี้แนะแนวทางการพัฒนา (Galatsopoulou et al., 2022, p. 4) จากประเด็นดังกล่าว สถาบัน Journalism and Mass Communications (SJMC) สังกัดมหาวิทยาลัย Aristotle University of Thessaloniki (AUTH) ประเทศกรีซได้ใช้วิดีโอช่วยสอนร่วมกับโปรแกรมซูม (Zoom) หรือไมโครซอฟท์ทีม (Microsoft Teams) จัดการเรียนการสอนในช่วงของการระบาดของโรคโควิด-19 (Galatsopoulou et al., 2022, p. 5) ปรากฏการณ์เช่นนี้ก่อให้เกิดการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ช่วยสอนอย่างเต็มประสิทธิภาพ จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าวิดีโอไม่ได้เป็นการออกแบบการสอนในภาพรวม แต่เป็นเพียงเครื่องมือที่ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาการเรียนเท่านั้น ผู้สอนจึงต้องออกแบบให้วิดีโอใช้คู่กับคู่มือของหลักสูตรจึงจะทำให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผล (Reeves et al., 2017, p. 3)

ผู้เขียนเล็งเห็นว่าแนวทางการเรียนการสอนดนตรีในประเทศไทยหลังยุคโควิด-19 ควรมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานสากลตามที่ได้นำเสนอในเบื้องต้น Blackburn (2017, p. 68) ได้ชี้ให้เห็นว่า ในภาวะของการเกิดโรคระบาดที่ทำให้ข้อจำกัดในการเรียนการสอนดนตรีที่ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนไม่สามารถเจอกันในชั้นเรียนได้ การใช้วิดีโอช่วยสอนควบคู่กับแผนการเรียนที่ออกแบบไว้อย่างพิถีพิถันจะเป็นทางออกสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง กระนั้นผู้สอนจำเป็นต้องปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับการสอนทางไกล แต่สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างแท้จริง (Hash, 2021, p. 384) ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้สอนที่มีประสบการณ์ 6 ปีขึ้นไปสามารถปรับตัวจากชั้นเรียนปกติเป็นแบบเรียนทางไกลได้มากกว่าผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า (Hash, 2021, p. 392) ผู้สอนที่มีประสบการณ์สูงจะสามารถออกแบบบทเรียนออนไลน์ได้และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผู้เขียนพบว่าการเรียนการสอนดนตรีผ่านโปรแกรมสไกป์ (Skype) เป็นช่องทางหนึ่งที่ได้รับคามนิยม เนื่องจากสามารถส่งผ่านคุณภาพเสียงที่ดีแก่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร หากนำไปใช้ร่วมกันอุปกรณ์อื่น ๆ อย่างเหมาะสม (Pike & Shoemaker, 2015, p. 12)

Ajero (2010, p. 44) และ Pike & Shoemaker (2015, p. 12) กล่าวเสริมในประเด็นนี้ว่า ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ครูเปียโนจำนวนมากหันมาให้ความสนใจกับการสอนแบบออนไลน์ผ่านทางโปรแกรมสไกป์เพราะสามารถสร้างอิสระในเชิงพื้นที่การเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องจำกัดผู้เรียนอยู่ในสถานที่ที่ผู้สอนกำหนดไว้ อีกทั้งผู้สอนยังเข้าถึงผู้เรียนในทุกภูมิภาคทั่วโลก แต่กระนั้นการสอนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลาจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ที่พร้อมทันสมัย รวมถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ดี Pike &

Shoemaker (2015, pp. 14-15) ชี้ให้เห็นถึงการเรียนการสอนเปียโนออนไลน์ที่ออกแบบให้มีการเรียนการสอน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ครั้งละ 20 นาที และแม้ว่าทั้งสองฝ่ายไม่เคยเจอกันมาก่อนและอยู่ในพื้นที่ห่างไกล แต่หลังจากได้ทดลองสอนระยะหนึ่งจึงพบว่ามียุติการเรียนการสอนเป็นที่น่าพอใจ

การเรียนการสอนดนตรีออนไลน์แบบไม่สอดคล้องช่วงเวลาเป็นการสอนออนไลน์ที่ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามเวลาที่เหมาะสม (Johnson, 2017, p. 441) ซึ่งในประเด็นนี้ Ververis & Apostolis (2020, p. 6) พบว่าครูสอนกีตาร์ท่านหนึ่งไม่ประสบความสำเร็จในการสอนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลาเนื่องจากพบปัญหาความล่าช้าของสัญญาณ และต่อมาก็ได้ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยกำหนดให้ผู้เรียนศึกษาการเล่นกีตาร์จากวิดีโอที่ทำขึ้น จากนั้นผู้สอนกำหนดให้ส่งงานผ่านคลิปวิดีโอก่อนที่จะให้คำแนะนำติชมในภายหลัง ซึ่งพบว่าวิธีนี้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนปฏิบัติกีตาร์ได้ดี

4. แนวโน้มการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีในยุคปกติใหม่

ปัจจุบันสามารถควบคุมการระบาดของโควิด-19 และทุกอย่างกลับมาสู่สภาวะปกติซึ่งทำให้ผู้สอนปฏิบัติเครื่องดนตรีสามารถออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนได้เช่นเดิม แต่การที่ผู้สอนต้องอยู่ในสภาวะจำยอมในการสอนปฏิบัติดนตรีแบบออนไลน์เป็นระยะเวลายาวนานและต่อเนื่องให้ช่วงโควิด-19 ทำให้เกิดความกลัว ไม่เปิดใจยอมรับและต่อต้านการสอนแบบออนไลน์ แต่กระนั้นผู้เขียนเชื่อว่าแม้ว่าโลกจะเข้าสู่ยุคปกติใหม่ แต่รูปแบบการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีออนไลน์ทั้งแบบสอดคล้องช่วงเวลาหรือไม่สอดคล้องช่วงเวลาจะยังเป็นทางเลือกหนึ่งในการใช้ต่อยอดความรู้และทักษะการเล่นดนตรีได้ เนื่องจากปัจจุบันความรู้ไม่ได้อยู่ในห้องเรียนหรือชั้นเรียน ผู้เรียนยุคดิจิทัลมีอุปกรณ์ที่ช่วยให้เข้าถึงบทเรียนได้ง่ายและสืบค้นความรู้ได้หลากหลายรูปแบบ (Glatthorn et al., 2015, p. 113) ประเด็นนี้ Onyema et al. (2020, p. 113) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังสำหรับแวดวงการศึกษาทั้งในช่วงของการระบาดหรือหลังยุคโควิด-19 เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีช่วยสอนทำให้ทุกฝ่ายกระตือรือร้นทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและลดความน่าเบื่อของชั้นเรียนปกติ แต่กระนั้นผู้ออกแบบชั้นเรียนออนไลน์จะต้องมีความเชี่ยวชาญเทคโนโลยีพร้อมกับควรมีทักษะการสอน เพราะการสร้างบทเรียนออนไลน์นับเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อยอดมาจากในชั้นเรียนปกติ (Johnson, 2017, p. 446)

การออกแบบชั้นเรียนหรือคอร์สสอนดนตรีออนไลน์มีปัจจัยสำคัญที่ควรคำนึงถึงหลายประการ ได้แก่ ความเหมาะสมของโครงสร้างเนื้อหาแบบเรียนหรือแผนการเรียนรู้ ช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและวิธีการวัดประเมินผล โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องออกแบบให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (Johnson, 2017, p. 442) อีกประการคือเนื้อหาแบบเรียนต้องมีความน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการพัฒนาตนเองหรือเข้าร่วมทำกิจกรรมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง มิฉะนั้น

อาจส่งผลเสียที่จะเกิดปัญหาการเรียน (Picciano, 2017, p. 137) ประการต่อมา He (2020, p. 195) และ Hong et al. (2016, p. 125) กล่าวว่าสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนคนตรีประสบความสำเร็จ คือความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในการนี้ผู้เขียนจึงมองว่าความยืดหยุ่นของการเรียนออนไลน์แบบไม่สอดคล้องช่วงเวลาจะทำให้ผู้เรียนสามารถมีอิสระในการเลือกเวลาเรียน เลือกสถานที่และควบคุมความก้าวหน้าของทักษะปฏิบัติในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

Picciano (2017, p. 75) ชี้ให้เห็นว่าการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันจะมุ่งเน้นห้องเรียนแบบผสมผสาน อีกทั้งแนะนำว่าหลักสูตรทางด้านศิลปกรรมควรออกแบบให้มีการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างในชั้นเรียนปกติและการใช้สื่อออนไลน์ โดยให้ผู้สอนทำสื่อวิดีโอเพื่อกระตุ้นกระบวนการเรียนและความสนใจผู้เรียน แต่เนื่องจากวิดีโอไม่สามารถโต้ตอบปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนได้จึงต้องใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบผสมผสานควบคู่กันไป (Galatsopoulou et al., 2022, p. 4) โดยทั้งผู้สอนและผู้เรียนเข้าพบปะกันในชั้นเรียนเพื่อสรุปเนื้อหาจากวิดีโอ ร่วมกันซักถามและอภิปรายกลุ่มจนกระทั่งเกิดการเรียนรู้ Johnson (2017, p. 444) มีความคิดเห็นว่า ผู้สอนควรออกแบบให้ผู้เรียนส่งชิ้นงานผ่านคลิปวิดีโอ หรือให้มีการอภิปรายกลุ่มซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดิบปรโลกออนไลน์ กิจกรรมดังกล่าวจึงเป็นแนวทางส่งเสริมความสำเร็จของหลักสูตร กล่าวคือการสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนอยู่บนโลกออนไลน์จะพัฒนาความต่อเนื่องในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และการที่ได้พบผู้สอนหรือพบเจอเพื่อนในชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความเป็นอันหนึ่งเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่าผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกลุ่มหรืออยู่ในช่องทางที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ ได้พบปะผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน

นอกจากการออกแบบสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เนื้อหาบทเรียนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นสิ่งชี้วัดประสิทธิภาพของชั้นเรียนออนไลน์ บทเรียนควรมีสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ มีสื่อการสอนที่ดีและมีการเรียงลำดับขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลที่ชัดเจนตรงไปตรงมา (He, 2020, pp. 193-194) สิ่งสำคัญอีกประการคือ เนื้อหาบทเรียนในวิดีโอควรเข้าใจง่ายและสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน (Pal & Patra, 2020, p. 910) ผู้สอนควรมีทักษะในการสืบค้นจากสื่อการสอนที่หลากหลายและเน้นการคัดสรรเนื้อหาที่เป็นประโยชน์เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน (Glatthorn, 2015, p. 203) แต่กระนั้นข้อควรพึงระวังคือเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ (Picciano, 2017, p. 104) ประเด็นต่อมาผู้สอนควรแบ่งเนื้อหาประจำสัปดาห์ให้พอเหมาะกับความสามารถของผู้เรียน กล่าวคือจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ควรมีเนื้อหาไม่มากเกินไปจนทำให้ผู้เรียนเกิดสภาวะต่อต้าน (Blomberg et al., 2014, p. 446) การสร้างสื่อออนไลน์จำเป็นต้องมีความสวยงามและดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชมซึ่งหากใช้เทคนิคการสอดแทรกลูกเล่นต่าง ๆ ลงไปในวิดีโอหรือแบบฝึกหัดก็จะทำให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น (Sabolic et al., 2021, p. 1106) ประเด็นนี้ He (2020, p. 195) กล่าวว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนการเล่นออร์แกนไฟฟ้าออนไลน์โดยผู้สอนสาขาเทคนิคต่าง ๆ

ด้วยเสียงซินธิไซเซอร์ (synthesizer) และให้ผู้เรียนปฏิบัติตามโดยเรียงลำดับตามความยากง่ายของแบบฝึกหัด Nusseck & Spahn (2021, p. 3) พบว่าผู้เรียนดนตรีแบบออนไลน์มีพัฒนาการทักษะปฏิบัติที่แตกต่างกันกล่าวคือ ผู้ที่มีพรสวรรค์ด้านดนตรีหรือมีความเป็นนักดนตรีสูงจะประสบความสำเร็จในการเรียนออนไลน์มากกว่า

บทสรุป

การเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีตามแบบแผนที่ผู้เรียนและผู้สอนมีโอกาสพบปะทำกิจกรรมดนตรีในชั้นเรียนร่วมกันตามปกติได้ถูกส่งกระทบ และปรับให้ใช้การสอนผ่านสื่อออนไลน์ซึ่งเป็นผลมาจากการก่อตัวและแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ไปทั่วทุกมุมโลก ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญนี้ส่งผลให้เกิดแนวคิดการสอนปฏิบัติดนตรีออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลาและไม่สอดคล้องช่วงเวลาซึ่งประยุกต์ไปใช้ตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมการเรียนรู้แต่ละชุมชน การเรียนออนไลน์แบบสอดคล้องช่วงเวลามีข้อได้เปรียบที่น่าสนใจ เนื่องจากผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนในเวลาเดียวกันและได้รับคำแนะนำการฝึกซ้อมทันทีทันใด แต่ความสำเร็จในการเรียนออนไลน์ลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อสาร สัญญาณอินเทอร์เน็ต และสภาพแวดล้อมของผู้เรียน ในทางตรงข้ามการสอนออนไลน์แบบไม่สอดคล้องช่วงเวลาจะให้ความสำคัญอิสระด้านเวลาและสถานที่แก่ผู้เรียน ซึ่งจากการใช้วิดีโอช่วยสอนเป็นหลักทำให้ผู้เรียนกับผู้สอนไม่จำเป็นต้องพบปะในเวลาเดียวกันเพื่อตัดปัญหาเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ต แต่การเรียนออนไลน์แบบไม่สอดคล้องช่วงเวลาก็มีข้อจำกัด กล่าวคือผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสนใจในเนื้อหาและอาศัยความรับผิดชอบเป็นแรงผลักดันจึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการเรียนออนไลน์แบบไม่สอดคล้องช่วงเวลาจึงได้รับความนิยมและนำไปปรับใช้กับหลักสูตรการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เน้นการเรียนรู้เฉพาะบุคคล จนกระทั่งกลายเป็นหลักสูตรออนไลน์ MOOCs ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกฝนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ปัจจุบันแม้ว่าสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 จะคลี่คลายไปในทางที่ดีและผู้สอนปฏิบัติดนตรีมีแนวโน้มที่ต้องการยกเลิกการใช้ช่องทางออนไลน์ในการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนเชื่อว่ารูปแบบการเรียนปฏิบัติดนตรีแบบออนไลน์จะยังคงมีความสำคัญในยุคปกติใหม่และจะมีบทบาทมากขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้นผู้สอนปฏิบัติดนตรีทุกคนจำเป็นต้องตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมทักษะการสร้างห้องเรียนออนไลน์เพื่อปรับกระบวนการสอนจากชั้นเรียนปกติให้เป็นแบบผสมผสาน มีการนำวิดีโอช่วยสอนมาเติมเต็มให้กับการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน มีวิธีการสอนและเนื้อหาแบบฝึกหัดดนตรีสำหรับการสอนแบบผสมผสานควรเป็นการประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ใหม่ที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ที่จะสามารถยกระดับมาตรฐานการเรียนปฏิบัติดนตรีออนไลน์ให้บรรลุเป้าประสงค์เทียบเท่ากับการเรียนในชั้นเรียน แนวทางการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีบนโลกออนไลน์ในยุคปกติใหม่จะ

เกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากความตั้งใจของผู้สอนปฏิบัติตน तरीที่ จะสร้างนวัตกรรมการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในอนาคต

การแพร่ระบาดและการคลี่คลายของสถานการณ์โควิด-19 เป็นผลมาจากการสร้างสภาวะสมดุลทางธรรมชาติ ในช่วงของการแพร่ระบาดผู้สอนปฏิบัติตน तरीที่ ส่วนใหญ่เกิดความกังวลใจที่ต้องละทิ้งชั้นเรียนปกติและหันไปสอนออนไลน์ทั้งที่ทราบว่ามีข้อจำกัดมากมาย ดังที่ Blackburn (2017, p. 66) ได้กล่าวไว้ว่า “การสอนรายวิชาทักษะมีความท้าทายกว่าการสอนรายวิชาบรรยาย” ผู้สอนส่วนหนึ่งไม่สามารถรับมือกับการสอนออนไลน์ ในขณะที่ผู้สอนจำนวนไม่น้อยที่ต้องการให้สถานการณ์คลี่คลายโดยเร็วเพื่อจะได้จัดกิจกรรมในชั้นเรียนปกติอีกครั้ง จากประเด็นนี้จึงกล่าวได้ว่าผู้สอนดนตรีส่วนใหญ่กังวลกับวิธีการประยุกต์ใช้ห้องเรียนออนไลน์และเผื่อเวลาที่สามารถกลับไปสอนปฏิบัติตน तरीที่ ในชั้นเรียนอีกครั้ง โดยอาจไม่ทราบว่าการสอนแบบผสมผสานระหว่างชั้นเรียนปกติกับออนไลน์ได้กลายเป็นรูปแบบและแนวทางของการเรียนสอนในยุคปกติใหม่ ซึ่งหากผู้สอนเพิกเฉยที่จะเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงมีความเสี่ยงในการถูกเลิกจ้าง ไม่มีใครทราบได้ว่าในอนาคตจำเป็นต้องกลับไปใช้การเรียนการสอนแบบออนไลน์เต็มรูปแบบอีกครั้งหรือไม่ ดังนั้นจากเหตุผลสองประการดังกล่าว จึงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการเรียนการสอนปฏิบัติตน तरीที่ แบบออนไลน์ไม่เพียงจะสามารถพบเห็นโดยทั่วไปในยุคสมัยใหม่ ทั้งยังเป็นกระบวนทัศน์ใหม่จำเป็นต้องเรียนรู้และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหา ประเด็นที่สองการเรียนการสอนออนไลน์อาจกลายเป็นวิถีของการศึกษาในโลกอนาคต ในแง่ของเหตุผลทางธุรกิจสถาบันการศึกษาอาจต้องการลดค่าใช้จ่ายในส่วนของการจ้างงานบุคลากร จึงมีความเป็นไปได้ที่จะส่งเสริมให้ผู้สอนบันทึกวิดีโอการสอน ในขณะที่เดียวกันก็ลดจำนวนชั่วโมงชั้นเรียนปกติที่ทำให้ผู้สอนมีบทบาทเป็นเพียงผู้ให้บริการเนื้อหา (content provider) สถาบันการศึกษาอาจส่งเสริมให้มีหลักสูตรการสอนออนไลน์มากเพียงพอที่จะเปิดให้ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนโดยไม่จำเป็นต้องจ้างอาจารย์ผู้สอน และในประเด็นสุดท้ายผู้เขียนมองว่า ผู้เรียนและผู้สอนควรปรับตัวไปตามพลวัตการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่อยู่ในกระแสหลักของสังคมที่นับวันยิ่งเพิ่มความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสามารถใช้อุปกรณ์สื่อสารในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Blackburn, 2017, p. 64) กล่าวคือผู้สอนดนตรีควรเตรียมความพร้อมในการสร้างหลักสูตรออนไลน์สำหรับตอบสนองความต้องการของตลาดการศึกษา ในขณะที่เดียวกันผู้เรียนก็ต้องฝึกฝนทักษะการค้นคว้าและการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในสถานการณ์ที่เนื้อหาหรือองค์ความรู้ต่าง ๆ กำลังถูกถ่ายโอนเข้าสู่ฐานข้อมูลออนไลน์

References

- Ajero, M. (2010). Teaching real-time music lessons over videoconference. *American Music Teacher*, 60(1), 44-47. <http://www.jstor.org/stable/43539800>
- Blackburn, A. (2017). Performing online: Approaches to teaching performance studies in higher education within a fully online environment. *Australian Journal of Music Education*, 51(1), 63. <https://www.researchgate.net/publication/329579303>
- Blomberg, G., Sherin, M. G., Renkl, A., Glogger, I., & Seidel, T. (2014). Understanding video as a tool for teacher education: Investigating instructional strategies to promote reflection. *Instructional Science*, 42(3), 443-463. <https://doi.org/10.1007/s11251-013-9281-6>
- Cayari, C. (2021). Popular practices for online musicking and performance: Developing creative dispositions for music education and the internet. *Journal of Popular Music Education*, 5(3), 295-312. https://doi.org/10.1386/jpme_00018_1
- Chan, Y. M. (2010). Video instructions as support for beyond classroom learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 9, 1313-1318. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.12.326>
- Dammers, R. J. (2009). Utilizing internet-based videoconferencing for instrumental music lessons. *Update: Applications of Research in Music Education*, 28(1), 17-24. <https://doi.org/10.1177/08755123309344159>
- Dye, K. (2016). Student and instructor behaviors in online music lessons: An exploratory study. *International Journal of Music Education*, 34(2), 161-170. <https://doi.org/10.1177/0255761415584290>
- Galatsopoulou, F., Kenterelidou, C., Kotsakis, R., & Matsiola, M. (2022). Examining students' perceptions towards video-based and video-assisted active learning scenarios in journalism and communication courses. *Education Sciences*, 12(2), 74. <https://doi.org/10.3390/educsci12020074>
- Glatthorn, A. A., Boschee, F. A., Whitehead, B. M., & Boschee, B. F. (2015). *Curriculum Leadership: Strategies for Development and Implementation* (4th ed.). Sage Publications.
- Hash P. M. (2021). Remote learning in school bands during the COVID-19 shutdown. *Journal of Research in Music Education*, 68(4), 381-397. <https://doi.org/10.1177/0022429420967008>
- He, Y. (2020). Research on online teaching of music performance based on diversification and intelligence –Take the online music teaching during the COVID-19 as an example. In *Proceeding of 2020 International Conference on E-Commerce and Internet Technology (ECIT)* (pp. 193-196). IEEE Xplore. <https://doi.org/10.1109/ECIT50008.2020.00050>

- Hong, J. C., Liu, Y., Liu, Y., & Zhao, L. (2021). High school students' online learning ineffectiveness in experimental courses during the COVID-19 pandemic. *Frontiers in Psychology*, 12, 738695. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.738695>
- Hong, J.-C., Hwang, M.-Y., Szeto, E., Tsai, C.-R., Kuo, Y.-C., & Hsu, W.-Y. (2016). Internet cognitive failure relevant to self-efficacy, learning interest, and satisfaction with social media learning. *Computers in Human Behavior*, 55(Part A), 214-222. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.09.010>
- Johnson, C. (2017). Teaching music online: Changing pedagogical approach when moving to the online environment. *London Review of Education*, 15(3), 439-456. <https://doi.org/10.18546/LRE.15.3.08>
- Komaimphunnakul, T. (2011). *The development of blended learning activities on guitar 1 course upon music practical skill for undergraduate students* [Master's Thesis, Silpakorn University]. Silpakorn University Repository. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/7861>
- Kumar, A., Sarkar, M., Davis, E., Morphet, J., Maloney, S., Ilic, D., & Palermo, C. (2021). Impact of the COVID-19 pandemic on teaching and learning in health professional education: a mixed methods study protocol. *BMC Medical Education*, 21, 439. <https://doi.org/10.1186/s12909-021-02871-w>
- Lapitan, L. D. S., Tiangco, C. E., Sumalinog, D. A. G., Sabarillo, N. S., & Diaz, J. M. (2021). An effective blended online teaching and learning strategy during the COVID-19 pandemic. *Education for Chemical Engineers*, 35, 116-131. <https://doi.org/10.1016/j.ece.2021.01.012>
- November, N., & McKeown-Green, P. (2019). Creating and integrating video clips to develop music historical literacy skills. *Fontes Artis Musicae*, 66(4), 323-335. <https://www.jstor.org/stable/26871452>
- Nusseck, M., & Spahn, C. (2021). Musical practice in music students during COVID-19 lockdown. *Frontiers in Psychology*, 12, 643177. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.643177>
- Onyema, E. M., Eucheria, N. C., Obafemi, F. A., Sen, S., Atonye, F. G., Sharma, A., & Alsayed, A. O. (2020). Impact of coronavirus pandemic on education. *Journal of Education and Practice*, 11(3), 108-121. <http://dx.doi.org/10.7176/JEP/11-13-12>
- Pal, D., & Patra, S. (2020). University students' perception of video-based learning in times of COVID-19: A TAM/TTF perspective. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 37(10), 903-921. <https://doi.org/10.1080/10447318.2020.1848164>

- Picciano, A. G. (2017). Online education policy and practice: The past, present, and future of the digital university. Routledge.
- Pike, P. D., & Shoemaker, I. (2015). Online piano lessons: A teacher's journey into an emerging 21st-century virtual teaching environment. *American Music Teacher*, 65(1) , 12- 16. <https://www.jstor.org/stable/43549447>
- Reeves, T., Caglayan, E., & Torr, R. (2017). Don't shoot! understanding students' experiences of video-based learning and assessment in the arts. *Video Journal of Education and Pedagogy*, 2(1), 1-13. <https://doi.org/10.1186/s40990-016-0011-2>
- Sablic, M., Miroslavljević, A., & Škugor, A. (2021). Video-based learning (VBL)—Past, present and future: An overview of the research published from 2008 to 2019. *Technology, Knowledge and Learning*, 26, 1061-1077. <https://doi.org/10.1007/s10758-020-09455-5>
- Santos-Espino, J. M., Afonso-Suárez, M. D., & Guerra-Artal, C. (2016). Speakers and boards: A survey of instructional video styles in MOOCs. *Technical Communication*, 63(2), 101-115. <https://www.researchgate.net/publication/303574526>
- Ververis A. & Apostolis, A. (2020). Online music education in the era of COVID-19: Teaching instruments in public music secondary schools of Greece during the 2020 lockdown. In *Proceedings of ICSES 2020 International Conference on Studies in Education and Social Sciences* (pp. 1-9). ISTES Organization. <https://www.researchgate.net/publication/349105299>
- Yousef, A. M. F., Chatti, M. A., & Schroeder, U. (2014). The state of video-based learning: A review and future perspectives. *International Journal on Advances in Life Sciences*, 6, 122-135. <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:18581204>
- Zheng, M., Bender, D., & Lyon, C. (2021). Online learning during COVID-19 produced equivalent or better student course performance as compared with pre-pandemic: Empirical evidence from a school-wide comparative study. *BMC Medical Education*, 21(1) , 495. <https://doi.org/10.1186/s12909-021-02909-z>

ผลกระทบของรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) ที่มีต่อความเข้าใจการอ่านของผู้เรียนชาวไทย¹

Effects of the Experience-Text-Relationship (ETR) and Extensive Reading (ER) Instructional Model on Thai Learners' Reading Comprehension

ภูมินทร์ เหลลาอำนาจ^{2*}

Bhumint Lao-amnat^{3*}

(Received: 16 May 2024; Revised: 26 August 2024; Accepted: 17 September 2021)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) หาประสิทธิภาพรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) ต่อความเข้าใจการอ่านของนักศึกษา และ (3) ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษากายหลังที่ใช้รูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในประเทศไทย ในปีการศึกษาที่ 1/2567 จำนวน 24 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน เครื่องมือวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ 1) แบบทดสอบก่อนเรียน 2) แบบทดสอบระหว่างบทเรียน 3) แบบทดสอบหลังเรียน และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจ ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า 1) ประสิทธิภาพรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) มีค่าเฉลี่ย 84.06/86.63 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบจากการเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่านของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอน พบว่า ความเข้าใจการอ่านหลังการทดลองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักศึกษากายหลังที่ใช้รูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR), การอ่านอย่างกว้างขวาง (ER), ความเข้าใจการอ่าน

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) ที่มีต่อความเข้าใจการอ่านของผู้เรียนชาวไทย”

^{2*} ดร., สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

^{3*} Dr., Department of English, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University

* Corresponding Author, E-mail: bhumint.lao@pcru.ac.th

Abstract

The objectives of this study were: 1) to find an efficiency of Experience-Text-Relationship (ETR) and Extensive Reading (ER) instructional model with 80/80 criteria; 2) to measure an effectiveness of Experience-Text-Relationship (ETR) and Extensive Reading (ER) instructional model on students' reading comprehension; and 3) to measure students' satisfaction towards the Experience-Text-Relationship (ETR) and Extensive Reading (ER) instructional model after using it. The sample consisted of 24 second-year mathematics-major students selected by simple random sampling from a public university in Thailand in the first academic year of 2024. The data was analyzed using percentage, average, standard deviation, and t-test dependent. Research instruments consisted of 1) a pre-test; 2) a mid-test; 3) a post-test; and 4) a satisfaction assessment form. The results revealed that 1) the Experience-Text-Relationship (ETR) and Extensive Reading (ER) instructional model reached an efficiency at 84.06/86.63; 2) In terms of the effectiveness of the model based on the comparison the students' reading comprehension before and after the instructional model implementation, it was found that all scores of the reading comprehension were significantly higher at the .05 level; and 3) the students' satisfaction after using the Experience-Text-Relationship (ETR) and Extensive Reading (ER) instructional model was at the highest level.

Keywords: Experience-Text-Relationship (ETR), Extensive Reading (ER), Reading Comprehension

บทนำ

ลักษณะของความเข้าใจการอ่านเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนและไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย เนื่องจากการทำความเข้าใจข้อความที่อ่านได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยกลวิธีหรือเทคนิคเฉพาะเพื่อให้สามารถตีความและเชื่อมโยงเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เพราะจุดมุ่งหมายหลักของการอ่าน คือ การทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน (Nunan, 2003) จากลักษณะของความเข้าใจการอ่าน Triani & Jufri (2018) ได้ให้ความสำคัญกับการอ่าน ดังนี้ 1) เพิ่มพูนคำศัพท์ 2) ปรับปรุงความทรงจำให้ดีขึ้น และ 3) ลดความผิดพลาดทางไวยากรณ์ และ Ruddell (2004) กล่าวเพิ่มเติมว่า การอ่านเป็นกระบวนการสร้างความหมายผ่านการปฏิสัมพันธ์กับข้อความ การอ่านเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จ เนื่องจากช่วยให้ผู้อ่านแสวงหาความรู้ รับข้อมูล พัฒนาศักยภาพ เพลิดเพลินกับวรรณกรรม และขยายประสบการณ์

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการอ่านยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ โดย Grabe (2004) ได้ระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านที่สำคัญ 4 ประการ เช่น ทักษะการอ่านที่เฉพาะเจาะจง ความรู้พื้นฐานและวัฒนธรรม ไวยากรณ์ และคำศัพท์ จากปัญหาดังกล่าว ได้ส่งผลต่อความเข้าใจการอ่านให้มีประสิทธิภาพลดน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับ PISA Thailand (2023) ผลการประเมิน PISA 2022 ของประเทศไทย พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน 379 คะแนน เมื่อเทียบกับ PISA 2018 นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน 393 คะแนน

พบว่า คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยลดลง โดยมีคะแนนเฉลี่ยลดลง 14 คะแนน สำหรับปัญหาในการอ่านของงานวิจัยที่ผ่านมา Astiantih et al. (2022) กล่าวว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการสอนการอ่าน รวมถึงปัจจัยของครู สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน วิธีการศึกษา และเทคนิค เพื่อเอาชนะปัญหานี้ ผู้สอนต้องหา กลวิธีและเทคนิคที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มความสนใจของผู้เรียน รวมถึง Dhanarattigannon (2022) กล่าวว่า ความเข้าใจการอ่านของนักศึกษา EFL ในมหาวิทยาลัยไทย ยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างมาก เนื่องจาก นักศึกษาไม่มีความสามารถที่จะทราบถึงประเด็นหลักของเนื้อหา ดังนั้น เนื้อหาเหล่านี้จึงถูกละทิ้งและ กิจกรรมการอ่านก็สิ้นสุดลง ทั้งนี้ Richards & Renandya (2010) ได้เน้นย้ำว่าความเข้าใจการอ่านเป็น วัตถุประสงค์หลักและสำคัญที่สุดของการพัฒนาทักษะการอ่าน ขณะที่ Pang et al. (2003) เสริมว่ากลวิธี การอ่านที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง Mohseni et al. (2020) ยังเน้นย้ำถึงนักวิจัยและผู้สอนจึงต้องค้นหาวิธีการอ่านที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อส่งเสริมทักษะ การอ่านและการทำความเข้าใจเนื้อหาของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น Au (1979) จึงเสนอแนะ ETR ซึ่งใช้ในการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่ผู้อ่านอยู่แล้วกับสิ่งที่ผู้อ่านจะพบในเนื้อหา ในทำนองเดียวกัน Nation (2013) กล่าวว่า ER ช่วยผู้เรียนในการพัฒนาและเพิ่มความคล่องแคล่วในการอ่าน ดังนั้นกลวิธีและ แนวทางใหม่ ๆ จึงได้ปรากฏออกมาอย่างกว้างขวางเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา หนึ่งในกลวิธีและแนว ทางการอ่านเหล่านี้ คือ ETR และ ER

Au (1979) เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ETR ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา เป็นวิธีการที่กระตุ้นความรู้พื้นฐาน เชื่อมโยงประสบการณ์ ให้แรงจูงใจ ติดตามความเข้าใจในการอ่าน และ ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลจากเนื้อหากับประสบการณ์ ซึ่งมีขั้นตอน ได้แก่ 1) ประสบการณ์ Experience (E) 2) เนื้อหา Text (T) และ 3) ความสัมพันธ์ Relationship (R) ซึ่งสอดคล้องกับ Carrell et al. (1989) กล่าวว่า ETR เป็นวิธีการที่เน้นย้ำความเข้าใจการอ่าน

ในบริบทของ ER การอ่านอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านที่ได้รับการ ยอมรับอย่างกว้างขวาง โดย Day et al. (2007) ได้ชี้ให้เห็นว่า เป็นวิธีการที่ให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการอ่านได้ทั้ง ในและนอกห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER): กว้างขวาง Extensive (E) และการอ่าน Reading (R) ซึ่งมีขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นแนะนำ (Introduction) 2) ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-Reading) 3) ขั้นการอ่าน (Reading) 4) ขั้นหลังการอ่าน (Post-Reading) 5) ขั้นแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่ อ่าน (Expressing Opinions on the Reading Matter) และ 6) ขั้นอ่านทวน (Re-Reading) ซึ่งสอดคล้องกับ Birketveit et al. (2018) กล่าวว่า ER เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความเข้าใจการอ่านได้อย่าง ง่าย รวมถึง Yamashita (2015) กล่าวว่า ER สามารถช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้อ่านที่คล่องแคล่ว และกระตือรือร้น

จากการศึกษาของ Jarmianik (2012) ได้ยืนยันว่า ETR เป็นกิจกรรมการอ่านที่มีเนื้อหาครอบคลุม เพื่อปรับปรุงความเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Extensive Reading Foundation (ERF) (2011) เมื่อทำ

กิจกรรม ER ผู้เรียนจะอ่านสื่อการอ่านได้อย่างง่ายและสนุกสนาน ซึ่งเหมาะกับระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า ETR เป็นวิธีการสนับสนุนส่งเสริมการบรรลุผลสำเร็จในการอ่าน ซึ่งใช้ในการแลกเปลี่ยนความเห็น เพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่ผู้อ่านรู้อยู่แล้วกับสิ่งที่ผู้อ่านจะพบในข้อความ (Au, 1979) และ ER ซึ่ง Day & Bamford (2002) ได้อธิบายคุณลักษณะของกิจกรรม ER ดังนี้ 1) เนื้อหาอ่านง่าย 2) มีหัวข้อสื่อการอ่านที่หลากหลาย 3) ผู้เรียนเป็นคนเลือกบทอ่านเอง 4) ผู้เรียนอ่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ 5) จุดประสงค์ของการอ่านเชื่อมโยงกับความเพลิดเพลิน ความรู้ และความเข้าใจทั่วไป 6) การอ่าน คือ สิ่งตอบสนองในตัวของตนเอง 7) ความเร็วในการอ่านที่สูงกว่าปกติ 8) อ่านคนเดียวในใจ 9) ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและชี้แนะผู้เรียน และ 10) ผู้สอนเป็นต้นแบบให้กับผู้อ่าน จะเห็นได้ว่า ETR และ ER ได้รับการสนับสนุนเหนือวิธีการสอนแบบดั้งเดิมและเป็นการปูทางสำหรับการศึกษาปัจจุบันในการใช้ ETR และ ER อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเน้นที่ ETR ที่บูรณาการกับ ER นั้น มีจำกัด นอกจากนี้ยังพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนความเข้าใจการอ่านที่ผ่านมายังไม่มีการนำ ETR และ ER มาผสมผสานทฤษฎีและแนวทางการอ่านและพัฒนาเป็นรูปแบบการสอนเพื่อเพิ่มความสามารถทั่วไปทางภาษาโดยเฉพาะในด้านความเข้าใจการอ่านของผู้เรียน อาทิ เช่น งานวิจัยของ Masoot & Chattiwat (2014) พบว่า คะแนนในการสอบความเข้าใจการอ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ส่วนใหญ่นั้นอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 36 ของคะแนนรวม อาจจะเป็นเพราะกลวิธีการสอนที่ผู้เรียนได้รับนั้นไม่สอดคล้องกับบทอ่านเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการกิจกรรมต่าง ๆ ของ ETR และ ER ทำให้ผู้เรียนสามารถได้รับกิจกรรมภาษาเพื่อกระตุ้นความรู้เดิม เชื่อมโยงประสบการณ์ จดบันทึกคำศัพท์และวลี ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา รวมถึงมีกลวิธีการอ่านที่ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการอ่าน และที่สำคัญ คือ ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ที่เกิดจากความสัมพันธ์โดยธรรมชาติที่ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลจากเนื้อเรื่องในการพัฒนาความเข้าใจการอ่าน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีการผสมผสานระหว่างทฤษฎี ETR และแนวทางการอ่าน ER สำหรับใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนและแก้ปัญหาต่อความเข้าใจการอ่านของผู้เรียนชาวไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการผสมผสานทั้งทฤษฎี ETR และแนวทางการอ่าน ER นี้ ได้รับการคิด ประดิษฐ์ สร้างขึ้นเป็น P^K PK Model ซึ่งเป็นตัวย่อของ ขั้นที่ 1 ความรู้เดิม P^K : (Prior Knowledge) ขั้นที่ 2 เนื้อเรื่อง P: (Passage) และขั้นที่ 3 ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ K: (Kinship)

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยวิธีการวิจัยของ Creswell & Creswell (2018) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบวิธีผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สำหรับพัฒนารูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) โดยมีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) ที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และมีการออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER)
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาภายหลังที่ใช้รูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER)

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มผู้สอน ได้แก่ ผู้สอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 คน
2. กลุ่มทดลอง (Tryout Group) ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในประเทศไทย ในปีการศึกษาที่ 1/2567 จำนวน 28 คน
3. กลุ่มตัวอย่าง (Sample Group) ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในประเทศไทย ในปีการศึกษาที่ 1/2567 จำนวน 24 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการออกแบบระบบการสอน ADDIE Model ของ (Kruse, 2011) และการออกแบบการสอนเชิงระบบของ (Dick et al., 2021) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน (Design and Development: D, D) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 2.1) การออกแบบ (Design) 2.2) การพัฒนารูปแบบการสอน (Development) 3) การทดลองใช้รูปแบบการสอน (Implementation: I) และ 4) การประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอน (Evaluation: E) ร่วมกับการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย (Research: R₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) 2) การพัฒนา (Development: D₁) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน (Design and Development: D, D) 3) การวิจัย (Research: R₂) ทดลองใช้รูปแบบการสอน (Implementation: I) และ 4) การพัฒนา (Development: D₂) ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอน (Evaluation: E) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A)

- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) กลุ่มผู้สอน และ 2) นักศึกษากลุ่มทดลอง (Tryout Group)

- วิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของกลุ่มผู้สอน ขั้นที่ 2) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของนักศึกษากลุ่มทดลอง (Tryout Group) และขั้นที่ 3) วิเคราะห์ข้อมูล

- เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามกลุ่มผู้สอน 2) แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้สอน และ 3) แบบสอบถามนักศึกษากลุ่มทดลอง (Tryout Group)

- การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

- การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ติดต่อกลุ่มผู้สอนและนักศึกษากลุ่มทดลอง (Tryout Group) เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล 2) ส่งแบบสอบถามกลุ่มผู้สอนและแบบสอบถามนักศึกษากลุ่มทดลอง (Tryout Group) และขอเข้าพบเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้สอน และ 3) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วสรุปและอภิปรายผล และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้สอนนำมาสรุปผลออกเป็นประเด็นต่าง ๆ

- การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ผลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของกลุ่มผู้สอน และการวิเคราะห์ผลในเชิงปริมาณทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของนักศึกษากลุ่มทดลอง (Tryout Group) เพื่อนำไปทำการออกแบบและหาองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ETR และ ER ในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) ออกแบบและพัฒนาารูปแบบการสอน (Design and Development: D, D) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังตารางที่ 1, 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของกลุ่มผู้สอน และนักศึกษากลุ่มทดลอง (Tryout Group)

รายการ	ระดับความคิดเห็น (กลุ่มผู้สอน)			ระดับความคิดเห็น นักศึกษา (Tryout Group)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ปัญหาด้านความเข้าใจการอ่านของนักศึกษา	4.53	0.52	มากที่สุด	4.51	0.45	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนการสอนความเข้าใจการอ่าน	4.52	0.50	มากที่สุด	4.51	0.46	มากที่สุด
3. ความต้องการด้านการสอนกลวิธีการอ่านและ กิจกรรมการเรียนการสอนความเข้าใจการอ่าน	4.56	0.54	มากที่สุด	4.50	0.49	มากที่สุด
4. รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ETR และ ER	4.67	0.49	มากที่สุด	4.51	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.57	0.51	มากที่สุด	4.51	0.48	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของกลุ่มผู้สอน

รายการ	สรุปผลการสัมภาษณ์ (กลุ่มผู้สอน)
1. ปัญหาด้านความเข้าใจการอ่านของนักศึกษา	ปัญหาความรู้ด้านภาษา เช่น คำศัพท์และไวยากรณ์อยู่ในระดับต่ำ และผู้สอนไม่ได้สอนกลวิธีการอ่านเฉพาะให้กับผู้เรียน
2. การจัดการเรียนการสอนความเข้าใจการอ่าน	ผู้สอนควรใช้กิจกรรมภาษาต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนกระตุ้นความรู้เดิม เชื่อมโยงประสบการณ์ จดบันทึกคำศัพท์และวลี และให้ผู้เรียนฝึกใช้ความรู้ที่เกิดจากความสัมพันธ์โดยธรรมชาติที่ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลจากเนื้อเรื่องในการพัฒนาความเข้าใจการอ่าน
3. ความต้องการด้านการสอนกลวิธีการอ่านและกิจกรรมการเรียนการสอนความเข้าใจการอ่าน	ผู้สอนควรค้นคว้า ศึกษา และสอนกลวิธีการอ่านเฉพาะให้กับผู้เรียน
4. รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ETR และ ER	ผู้สอนเห็นด้วยกับการพัฒนารูปแบบการสอน ที่มีการผสมผสานระหว่างทฤษฎี ETR และแนวทางการอ่าน ER สำหรับใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนและแก้ปัญหาต่อความเข้าใจการอ่าน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน (Design and Development: D₁, D₂)

- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษากลุ่มทดลอง (Tryout Group)

- วิธีการดำเนินการวิจัย

1) ออกแบบ (Design: D)

ออกแบบ (Design: D) แบ่งเป็น 1) การออกแบบและหาองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ETR และ ER และ 2) การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน ETR และ ER ได้แก่ การสร้างแบบทดสอบ แบบสอบถาม และการจัดทำคู่มือ ดังนี้

1.1) การออกแบบและหาองค์ประกอบของรูปแบบการสอน (ETR) และ (ER) แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การออกแบบและหาองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ETR และ ER โดยผสมผสานระหว่างทฤษฎี ETR และ แนวทางการอ่าน ER ทำให้ได้ขั้นตอนของรูปแบบการสอน ETR และ ER ที่เรียกว่า “P^K PK Model” “พี^{เค} พีเค โมเดล” ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ความรู้เดิม P^K: (Prior Knowledge) ขั้นที่ 2 เนื้อเรื่อง P: (Passage) และขั้นที่ 3 ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ K: (Kinship)

จากการศึกษาและวิเคราะห์ ทฤษฎี ETR (Au, 1979) และแนวทางการอ่าน ER (Day et al., 2007) ทำให้ได้กลวิธีการอ่านที่นำไปใช้ในแต่ละขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ความรู้เดิม P^K: (Prior Knowledge) ได้แก่

1) การกระตุ้นความรู้เดิม (Activating Prior Knowledge) 2) การเชื่อมโยงประสบการณ์ (Linking Experience) และ 3) การจดบันทึกคำศัพท์และวลี (Note down Useful Words and Phrases) และขั้นที่ 3 ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ K: (Kinship) ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ (Kinship) และ 2) การบูรณาการ (Integration)

ในส่วนของการศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิด ความเข้าใจการอ่าน ทำให้ได้กลวิธีการอ่าน ประกอบด้วย 10 กลวิธีที่นำไปใช้ในขั้นที่ 2 เนื้อเรื่อง P: (Passage) ได้แก่ 1) การทำนายเนื้อหา (Predicting the Content) 2) การใช้เทคนิคการเดาความหมายจากบริบท (Using the Context Clues) 3) อ่านซ้ำเพื่อชี้แจงความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้น (Reread to Clarify a Possible Misunderstanding) 4) การค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง (Finding the Main Ideas) 5) การอนุมาน (Making Inferences) 6) การจดบันทึก (Taking Notes) 7) การสรุปย่อหน้า/ข้อความ (Summarizing the Paragraph/Text) 8) การระบุโครงสร้างบทอ่าน (Identifying Text Structure) 9) การทำแผนผังความคิดและบูรณาการข้อมูล (Map the Concepts and Integrate Information) และ 10) การระบุประโยคสนับสนุนและรายละเอียด (Identifying Supporting Sentences and Details) (Grabe & Stoller, 2011; Manoli et al., 2016; Nasri & Biria, 2017; Yimwilai, 2008)

ประเด็นที่ 2 บทอ่าน แผนการสอน และโครงสร้างเนื้อหาของบทเรียน (Unit Specification)

บทอ่านที่ใช้ในรูปแบบการสอน ETR และ ER โดยมีเนื้อหาสาระตรงกับความรู้และความต้องการ การใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักไวยากรณ์ อ่านเข้าใจง่าย และภาษาที่ใช้เหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ของผู้อ่าน แบ่งออกเป็น 10 บทอ่าน ดังนี้ 1) การทำนายเนื้อหา (Predicting the Content) จำนวน 873 คำ 2) การใช้เทคนิคการเดาความหมายจากบริบท (Using the Context Clues) จำนวน 153 คำ 3) อ่านซ้ำเพื่อชี้แจงความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้น (Reread to Clarify a Possible Misunderstanding) จำนวน 198 คำ 4) การค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง (Finding the Main Ideas) จำนวน 1428 คำ 5) การอนุมาน (Making Inferences) จำนวน 548 คำ 6) การจดบันทึก (Taking Notes) จำนวน 259 คำ 7) การสรุปย่อหน้า/ข้อความ (Summarizing the Paragraph/Text) จำนวน 1291 คำ 8) การระบุโครงสร้างบทอ่าน (Identifying Text Structure) จำนวน 1703 คำ 9) การทำแผนผังความคิดและบูรณาการข้อมูล (Map the Concepts and Integrate Information) จำนวน 1703 คำ และ 10) การระบุประโยคสนับสนุนและรายละเอียด (Identifying Supporting Sentences and Details) จำนวน 318 คำ ซึ่งมีความยากในระดับ lower-intermediate

- **เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล** ได้แก่ 1) แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญในด้านรูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ETR และ ER 2) แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญในด้านบทอ่าน 3) แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

ในด้านแผนการสอน และ 4) แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญในด้านโครงสร้างเนื้อหาของบทเรียน (Unit Specification)

- การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

- การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ติดต่อผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานในการตอบแบบสอบถาม 2) ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และนัดวันเวลาเพื่อขอเก็บข้อมูล และ 3) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วสรุปและอภิปรายผล

1.2) การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน ETR และ ER ได้แก่ การสร้างแบบทดสอบ แบบสอบถาม และการจัดทำคู่มือ แบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การสร้างแบบทดสอบความเข้าใจการอ่าน มีจำนวนทั้งหมด 4 ชุด ในแต่ละชุดมีจำนวนข้อสอบ 100 ข้อ รวมทั้งสิ้น 400 ข้อ “ที่เรียกว่าคลังข้อสอบ” โดยได้แบ่งการใช้งานตามวัตถุประสงค์ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกออกมาจากคลังข้อสอบ ดังนี้ 1) แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 120 ข้อ 2) แบบทดสอบระหว่างบทเรียน จำนวน 120 ข้อ และ 3) แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 120 ข้อ รวมทั้งสิ้น 360 ข้อ ครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์ ซึ่งได้ผ่านการหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นตามสูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน KR.-21 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนข้อของแบบทดสอบความเข้าใจการอ่าน “ที่เรียกว่าคลังข้อสอบ”

วัตถุประสงค์	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	รวม
	ข้อสอบ	ข้อสอบ	ข้อสอบ	ข้อสอบ	
1. Predicting the Content	10	10	10	10	40
2. Using the Context Clues	10	10	10	10	40
3. Reread to Clarify a Possible Misunderstanding	10	10	10	10	40
4. Finding the Main Ideas	10	10	10	10	40
5. Making Inferences	10	10	10	10	40
6. Taking Notes	10	10	10	10	40
7. Summarizing the Paragraph/Text	10	10	10	10	40
8. Identifying Text Structure	10	10	10	10	40
9. Map the Concepts and Integrate Information	10	10	10	10	40
10. Identifying Supporting Sentences and Details	10	10	10	10	40
รวม	100	100	100	100	400

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบความเข้าใจการอ่าน มีจำนวนทั้งหมด 4 ชุด ในแต่ละชุดมีจำนวนข้อสอบ 100 ข้อ รวมทั้งสิ้น 400 ข้อ “ที่เรียกว่าคลังข้อสอบ” ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบความเข้าใจการอ่าน

ข้อสอบ	จำนวนข้อ	ค่าความยากง่าย		ค่าอำนาจจำแนก		ค่าความเชื่อมั่น
		ช่วงค่า	ค่าเฉลี่ย	ช่วงค่า	ค่าเฉลี่ย	
ชุดที่ 1	100	0.40-0.80	0.61	0.20-0.50	0.29	0.90
ชุดที่ 2	100	0.45-0.75	0.62	0.30-0.50	0.28	0.90
ชุดที่ 3	100	0.50-0.80	0.59	0.20-0.60	0.30	0.91
ชุดที่ 4	100	0.55-0.70	0.62	0.20-0.40	0.26	0.89

ประเด็นที่ 2 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการสอน ETR และ ER

- **เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล** ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการสอน ETR และ ER

- **การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ** ได้แก่ การหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

ประเด็นที่ 3 การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการสอน ETR และ ER

- **เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล** ได้แก่ แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการสอน ETR และ ER

- **การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ** ได้แก่ การหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

- **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ 1) ติดต่อผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานในการตอบแบบสอบถาม

2) ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และนัดวันเวลาเพื่อขอเก็บข้อมูล และ

3) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วสรุปและอภิปรายผล

2) พัฒนารูปแบบการสอน (Development: D)

การทดสอบประสิทธิภาพและปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการสอน ETR และ ER ตามเกณฑ์ 80/80 (Pilot Study) โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาในกลุ่มทดลอง (Tryout Group) ผู้วิจัยได้ทดสอบประสิทธิภาพ ตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) 2) การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) และ 3) การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม (1:100) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการสอน ETR และ ER

รายการ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	คะแนนรวมที่ได้	ประสิทธิภาพ
1. การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) ด้านความเข้าใจการอ่าน					
คะแนนแบบทดสอบระหว่างบทเรียน 1-10 (E_1)	120	65.00	2.00	195	54.17
คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)	120	64.67	3.06	194	53.89
2. การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) ด้านความเข้าใจการอ่าน					
คะแนนแบบทดสอบระหว่างบทเรียน 1-10 (E_1)	120	74.20	3.88	742	61.83
คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)	120	75.90	2.13	759	63.25
3. การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม (1:100) ด้านความเข้าใจการอ่าน					
คะแนนแบบทดสอบระหว่างบทเรียน 1-10 (E_1)	120	100.64	1.45	2818	83.89
คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)	120	105.61	4.92	2957	88.01

จากตารางที่ 5 ปรากฏว่า 1) การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) ตั้งเกณฑ์ไว้ 60/60 มีค่าเท่ากับ 54.17/53.89 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพรูปแบบการสอน ETR และ ER ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจึงต้องปรับปรุงเนื้อหา กิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) ตั้งเกณฑ์ไว้ 70/70 มีค่าเท่ากับ 61.83/63.25 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพรูปแบบการสอน ETR และ ER ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด แต่ในครั้งนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% ผู้วิจัยจึงต้องปรับปรุงเนื้อหา กิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ 3) การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม (1:100) ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามควรใกล้เคียงกัน เกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับว่ารูปแบบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า -2.5 ให้ปรับปรุงและทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำ จนกว่าจะถึงเกณฑ์ หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน +2.5 ก็ยอมรับว่ารูปแบบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 83.89/88.01 ถือว่ารูปแบบการสอนนี้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีประสิทธิภาพสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงไม่ต้องปรับปรุงแก้ไข สามารถนำไปทดลองใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง (Sample Group) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ทดลองใช้รูปแบบการสอน (Implementation: I) และ ประสิทธิภาพของรูปแบบในขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการสอน (Evaluation: E) ได้ในขั้นต่อไป จึงทำให้ผู้วิจัยได้รูปแบบการสอน ETR และ ER (ฉบับจริง) ที่สมบูรณ์ มีคุณภาพ ดังภาพที่ 1

P^K PK Model

Experience-Text-Relationship (ETR) and Extensive Reading (ER) Instructional Model
 “รูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER)”

ขั้นที่ 1 ความรู้เดิม P^K: (Prior Knowledge)

กลวิธีการอ่านที่ใช้ ประกอบด้วย 3 กลวิธี ได้แก่ 1) การกระตุ้นความรู้เดิม (Activating Prior Knowledge) 2) การเชื่อมโยงประสบการณ์ (Linking Experience) และ 3) การจดบันทึกคำศัพท์และวลี (Note down Useful Words and Phrases)

- **ผู้สอน:** ผู้สอนใช้กิจกรรมภาษาต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนกระตุ้นความรู้เดิม เชื่อมโยงประสบการณ์ และจดบันทึกคำศัพท์และวลีต่าง ๆ โดยใช้เนื้อเรื่อง
- **ผู้เรียน:** ผู้เรียนจดบันทึกคำศัพท์และวลี ที่เป็นประโยชน์จากกิจกรรมภาษาต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 เนื้อเรื่อง P: (Passage)

กลวิธีการอ่านที่ใช้ ประกอบด้วย 10 กลวิธี ได้แก่ 1) การทำนายเนื้อหา (Predicting the Content) 2) การใช้เทคนิคการเดาความหมายจากบริบท (Using the Context Clues) 3) อ่านซ้ำเพื่อชี้แจงความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้น (Reread to Clarify a Possible Misunderstanding) 4) การค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง (Finding the Main Ideas) 5) การอนุมาน (Making Inferences) 6) การจดบันทึก (Taking Notes) 7) การสรุปย่อหน้า/ข้อความ (Summarizing the Paragraph/Text) 8) การระบุโครงสร้างบทอ่าน (Identifying Text Structure) 9) การทำแผนผังความคิดและบูรณาการข้อมูล (Map the Concepts and Integrate Information) และ 10) การระบุประโยคสนับสนุนและรายละเอียด (Identifying Supporting Sentences and Details)

ขั้นปฏิบัติการงาน

- **ผู้เรียน:** ผู้เรียนปฏิบัติการงานเป็นกลุ่มเล็ก ในการปฏิบัติการงานอาจจะตั้งอยู่บนพื้นฐาน ซึ่งยึดเป็นหลักกับหนังสือเรียน เนื้อเรื่องที่ใช้ในการอ่าน โดยใช้กลวิธีการอ่าน 10 กลวิธี
- **ผู้สอน:** ผู้สอนทำหน้าที่ เป็นผู้ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม เฝ้าสังเกต ให้กำลังใจ กระตุ้น สนับสนุน และส่งเสริมผู้เรียนทุกคน ในการปฏิบัติการงาน ซึ่งยึดเป็นหลักกับหนังสือเรียน เนื้อเรื่องที่ใช้ในการอ่าน โดยใช้กลวิธีการอ่าน 10 กลวิธี

ขั้นวางแผน

- **ผู้เรียน:** ผู้เรียนวางแผนเตรียม รายงานเพื่อให้ทุกคนในชั้นเรียนฟังว่า พวกเขาได้มีการปฏิบัติการงานกันอย่างไร ได้ค้นพบอะไรบ้าง และมีการตัดสินใจอย่างไรบ้าง
- **ผู้สอน:** ผู้สอนวางแผนตรวจสอบให้แน่ใจว่าวัตถุประสงค์ของรายงานมีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจง่าย เป็นที่ปรึกษาทางด้านภาษา และให้การช่วยเหลือผู้เรียนฝึกซ้อมรายงานปากเปล่า

ขั้นรายงาน

- **ผู้เรียน:** ผู้เรียนนำเสนอรายงานที่เป็น การพูดของตนต่อชั้นเรียน หรือให้ผู้เรียนทำการแสดง นำเสนอ สานิต หรือ โชว์ รายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร
- **ผู้สอน:** ผู้สอนทำหน้าที่เป็นประธาน ทำการเลือกผู้ที่จะพูดรายงานต่อไป รวมถึงให้ข้อเสนอแนะที่มีผลสะท้อนกลับอย่างสั้น ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบที่นำเสนอรายงาน

ขั้นที่ 3 ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ K: (Kinship)

กลวิธีการอ่านที่ใช้ ประกอบด้วย 2 กลวิธี ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ (Kinship) และ 2) การบูรณาการ (Integration)

ขั้นวิเคราะห์ภาษา

- **ผู้เรียน:** ผู้เรียนวิเคราะห์กิจกรรมภาษาจากการนำเสนอรายงาน โดยใช้ความรู้ที่เกิดจากความสัมพันธ์โดยธรรมชาติที่ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลจากเนื้อเรื่องในการพัฒนาความเข้าใจการอ่าน
- **ผู้สอน:** ผู้สอนทบทวนการวิเคราะห์กิจกรรมภาษาในแต่ละกิจกรรมต่อชั้นเรียน

ขั้นสรุปและประเมินผล

- **ผู้เรียน:** ผู้เรียนสรุปความรู้กิจกรรมภาษาจากการนำเสนอรายงานต่อชั้นเรียน
- **ผู้สอน:** ผู้สอนสรุปความรู้กิจกรรมภาษาในแต่ละกิจกรรมต่อชั้นเรียน และดำเนินกิจกรรมการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

ภาพที่ 1 รูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR)

และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER)

Source: การผสมผสานระหว่างทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR)

(Au, 1979) และแนวทางการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) (Day et al., 2007)

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R_2) ทดลองใช้รูปแบบการสอน (Implementation: I)

การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการสอน ETR และ ER ตามเกณฑ์ 80/80 โดยนำไปทดลองใช้กับ นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง (Sample Group) ผู้วิจัยทำการทดลองเป็นจำนวน 5 สัปดาห์ ในระหว่างสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 5 ซึ่งเป็นการทดสอบระหว่างบทเรียน 1-10 (E_1) และการทดสอบหลังเรียน (E_2) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการสอน ETR และ ER

รายการ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	คะแนนรวม ที่ได้	ประสิทธิภาพ
ด้านความเข้าใจการอ่าน					
คะแนนแบบทดสอบระหว่าง บทเรียน 1-10 (E_1)	120	100.88	1.45	2421	84.06
คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)	120	103.97	1.68	2495	86.63

จากตารางที่ 6 ปรากฏว่า รูปแบบการสอน ETR และ ER เท่ากับ 84.06/86.63 ถือว่ารูปแบบการสอนนี้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมีประสิทธิภาพสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D_2) ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอน (Evaluation: E)

การประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอน ETR และ ER จากการเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่านของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอน โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง (Sample Group) ซึ่งหลังจากที่ผู้วิจัยทำการทดลอง ในระหว่างสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 5 ในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R_2) ทดลองใช้รูปแบบการสอน (Implementation: I) เรียบร้อยแล้ว ในสัปดาห์ที่ 6 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนความเข้าใจการอ่าน

Categories	Type of Tests	Number of Students	Total scores	$\bar{X}$	$\sum D$	$\sum D^2$	t
Students' Reading Comprehension	Pre-test	24	120	41.46	1500	94330	60.973*
	Post-test	24	120	103.97			

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 ปรากฏว่า ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนการทดสอบหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 103.97 ซึ่งสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 41.46

การวิจัยครั้งนี้ มีการประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอน ETR และ ER จากการเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่านของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนใน 10 ด้าน ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนความเข้าใจการอ่านใน 10 ด้าน

Categories	Type of Tests	Number of Students	Total scores	$\bar{X}$	$\sum D$	$\sum D^2$	t
1. Predicting the Content	Pre-test	24	12	5.46	116	592	20.287*
	Post-test	24	12	10.29			
2. Using the Context Clues	Pre-test	24	12	5.04	128	730	18.213*
	Post-test	24	12	10.38			
3. Reread to Clarify a Possible Misunderstanding	Pre-test	24	12	4.46	141	879	19.400*
	Post-test	24	12	10.33			
4. Finding the Main Ideas	Pre-test	24	12	4.75	141	893	17.170*
	Post-test	24	12	10.63			
5. Making Inferences	Pre-test	24	12	4.04	150	968	26.589*
	Post-test	24	12	10.29			
6. Taking Notes	Pre-test	24	12	4.04	147	957	19.124*
	Post-test	24	12	10.17			
7. Summarizing the Paragraph/Text	Pre-test	24	12	3.96	152	1024	19.00*
	Post-test	24	12	10.29			
8. Identifying Text Structure	Pre-test	24	12	3.25	173	1297	23.961*
	Post-test	24	12	10.46			
9. Map the Concepts and Integrate Information	Pre-test	24	12	3.17	175	1335	22.311*
	Post-test	24	12	10.46			
10. Identifying Supporting Sentences and Details	Pre-test	24	12	3.29	177	1407	17.188*
	Post-test	24	12	10.67			

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 ปรากฏว่า ผลการเรียนความเข้าใจการอ่านใน 10 ด้าน มีผลการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนความเข้าใจการอ่านใน 10 ด้าน พบว่า Identifying Supporting Sentences and Details ซึ่งเป็นด้านที่นักศึกษาได้คะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงที่สุด โดยคะแนนการ

ทดสอบหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 10.67 ซึ่งสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 3.29 เนื่องจากรูปแบบการสอน ETR และ ER ที่มีกิจกรรมภาษาเพื่อกระตุ้นความรู้เดิม เชื่อมโยงประสบการณ์ จดบันทึก คำศัพท์และวลี ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา รวมถึงมีกลวิธีการอ่านที่ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการอ่าน และที่สำคัญ คือ ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ที่เกิดจากความสัมพันธ์โดยธรรมชาติที่ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลจากเนื้อเรื่องในการพัฒนาความเข้าใจการอ่าน

ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนความเข้าใจการอ่านใน 10 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ใน 3 ลำดับ ได้แก่ 1) Identifying Supporting Sentences and Details ($\bar{X}=10.67$) 2) Finding the Main Ideas ($\bar{X}=10.63$) 3) Identifying Text Structure ($\bar{X}=10.46$) และ 4) Map the Concepts and Integrate Information ($\bar{X}=10.46$)

การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาภายหลังที่ใช้รูปแบบการสอน ETR และ ER

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาภายหลังที่ใช้รูปแบบการสอน ETR และ ER ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาภายหลังที่ใช้รูปแบบการสอน ETR และ ER

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ขั้นที่ 1 ความรู้เดิม P^K: (Prior Knowledge)			
1.1 การกระตุ้นความรู้เดิม (Activating Prior Knowledge)	4.83	0.38	มากที่สุด
1.2 การเชื่อมโยงประสบการณ์ (Linking Experience)	4.88	0.34	มากที่สุด
1.3 การจดบันทึกคำศัพท์และวลี (Note down Useful Words and Phrases)	4.71	0.63	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.81	0.45	มากที่สุด
2. ขั้นที่ 2 เนื้อเรื่อง P: (Passage)			
2.1 การทำนายเนื้อหา (Predicting the Content)	4.75	0.44	มากที่สุด
2.2 การใช้เทคนิคการเดาความหมายจากบริบท (Using the Context Clues)	4.83	0.38	มากที่สุด
2.3 อ่านซ้ำเพื่อชี้แจงความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้น (Reread to Clarify a Possible Misunderstanding)	4.79	0.41	มากที่สุด
2.4 การค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง (Finding the Main Ideas)	4.96	0.20	มากที่สุด
2.5 การอนุมาน (Making Inferences)	4.71	0.46	มากที่สุด
2.6 การจดบันทึก (Taking Notes)	4.61	0.50	มากที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2.7 การสรุปย่อหน้า/ข้อความ (Summarizing the Paragraph/Text)	4.67	0.48	มากที่สุด
2.8 การระบุโครงสร้างบทอ่าน (Identifying Text Structure)	4.92	0.28	มากที่สุด
2.9 การทำแผนผังความคิดและบูรณาการข้อมูล (Map the Concepts and Integrate Information)	4.88	0.34	มากที่สุด
2.10 การระบุประโยคสนับสนุนและรายละเอียด (Identifying Supporting Sentences and Details)	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.81	0.35	มากที่สุด
3. ขั้นที่ 3 ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ K: (Kinship)			
3.1 ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ (Kinship)	4.88	0.34	มากที่สุด
3.2 การบูรณาการ (Integration)	4.92	0.28	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.90	0.31	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.84	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาภายหลังที่ใช้รูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน 4.84 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37

ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาภายหลังที่ใช้รูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR) และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) พบว่าการระบุประโยคสนับสนุนและรายละเอียด (Identifying Supporting Sentences and Details) ซึ่งเป็นด้านที่นักศึกษามีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00$, S.D.=0.00) เนื่องจากรูปแบบการสอน ETR และ ER ในขั้นที่ 2 เนื้อเรื่อง P: (Passage) ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติภาระงานเป็นกลุ่มเล็ก ในการปฏิบัติภาระงานตั้งอยู่บนพื้นฐานซึ่งยึดเป็นหลักกับหนังสือเรียน เนื้อเรื่องที่ใช้ในการอ่าน โดยใช้กลวิธีการอ่าน 10 กลวิธี ที่ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ใน 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การระบุประโยคสนับสนุนและรายละเอียด (Identifying Supporting Sentences and Details) ($\bar{X}=5.00$, S.D.=0.00) 2) การค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง (Finding the Main Ideas) ($\bar{X}=4.96$, S.D.= 0.20) 3) การระบุโครงสร้างบทอ่าน (Identifying Text Structure) ($\bar{X}=4.92$, S.D.= 0.28) และ 4) การบูรณาการ (Integration) ($\bar{X}=4.92$, S.D.= 0.28)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพรูปแบบการสอน ETR และ ER ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80

การพัฒนา รูปแบบการสอน ETR และ ER เป็นการพัฒนาศักยภาพของสื่อการสอนให้ก้าวหน้าหรือได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งได้รับการพัฒนามาจากทฤษฎีและแนวทางการอ่านที่เกี่ยวข้องที่นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยแล้วว่า รูปแบบการสอนเป็นสื่อการสอนที่มีผลต่อการปฏิบัติภาระงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ และประโยชน์แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Joyce et al. (2014) กล่าวว่า รูปแบบการสอนเป็นวิธีการสอนที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ สัมพันธ์กันกับทฤษฎีและแนวทางที่รูปแบบนั้นยึดถือและรองรับ และพิสูจน์ได้ว่ามีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบการสอนนั้น ๆ ดังนั้น รูปแบบการสอน ETR และ ER ที่มีกิจกรรมภาษาเพื่อกระตุ้นความรู้เดิม เชื่อมโยงประสบการณ์ จดบันทึกคำศัพท์และวลี ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา รวมถึงมีกลวิธีการอ่านที่ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการอ่าน และที่สำคัญ คือ ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ที่เกิดจากความสัมพันธ์โดยธรรมชาติที่ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลจากเนื้อเรื่องในการพัฒนาความเข้าใจ การอ่าน จากการทดลองใช้รูปแบบการสอน ETR และ ER ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านความเข้าใจ การอ่าน ซึ่งผลการทดลองปรากฏว่า รูปแบบการสอน ETR และ ER เท่ากับ 84.06/86.63 ถือว่ารูปแบบการสอนนี้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมีประสิทธิภาพสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. การประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอน ETR และ ER

รูปแบบการสอนทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้น เนื่องจากกิจกรรมภาษาต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้เดิม P^K: (Prior Knowledge)

ผู้สอนใช้กิจกรรมภาษากระตุ้นความรู้เดิม เชื่อมโยงประสบการณ์ และให้ผู้เรียนจดบันทึกคำศัพท์และวลีที่เป็นประโยชน์

ขั้นที่ 2 เนื้อเรื่อง P: (Passage) โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นปฏิบัติการภาระงาน: ผู้เรียนปฏิบัติการภาระงานเป็นกลุ่มโดยใช้กลวิธีการอ่าน 10 กลวิธี ผู้สอนกระตุ้น สนับสนุน และส่งเสริมผู้เรียนทุกคนในการปฏิบัติการภาระงาน

- ขั้นวางแผน: ผู้เรียนวางแผนเตรียมรายงานในการปฏิบัติการภาระงาน ผู้สอนวางแผนตรวจสอบวัตถุประสงค์ของรายงาน เป็นที่ปรึกษาทางด้านภาษา และให้การช่วยเหลือผู้เรียน

- ขั้นรายงาน: ผู้เรียนนำเสนอรายงานต่อชั้นเรียน โดยผู้สอนให้ข้อเสนอแนะที่มีผลสะท้อนกลับอย่างสั้น ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบที่นำเสนอ

ขั้นที่ 3 ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ K: (Kinship)

- **ขั้นวิเคราะห์ภาษา:** ผู้เรียนวิเคราะห์กิจกรรมภาษาจากการนำเสนอรายงาน โดยใช้ความรู้ที่เกิดจากความสัมพันธ์โดยธรรมชาติที่ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลจากเนื้อเรื่อง ผู้สอนทบทวน วิเคราะห์ กิจกรรมภาษาในแต่ละกิจกรรมต่อชั้นเรียน

- **ขั้นสรุปและประเมินผล:** ผู้เรียนสรุปความรู้กิจกรรมภาษาต่อชั้นเรียน ผู้สอนสรุปความรู้ กิจกรรมภาษาในแต่ละกิจกรรม และดำเนินการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ บรรลุผลตาม วัตถุประสงค์

จากการเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่านของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอน ซึ่งผลการทดลองปรากฏว่า ผลการเรียนรู้ความเข้าใจการอ่าน ใน 10 ด้าน มีผลการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รูปแบบการสอน ETR และ ER ส่งผลให้ผลการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ การพัฒนารูปแบบการสอน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Christy (2015) พบว่า วิธีการ ETR ทำให้บรรลุผลในการอ่านหลายประการ ได้แก่ 1) สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการอ่านจากความสนใจและความกระตือรือร้นที่เพิ่มขึ้น 2) สามารถเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการอภิปรายในชั้นเรียนได้ และ 3) สามารถช่วยผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้ง่ายขึ้น รวมถึงผลการวิจัยของ Fitriani et al. (2018) พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนสอบ 34.54 และคะแนนเฉลี่ยหลังสอบ 87.08 สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า วิธีการ ETR สามารถช่วยสร้างความเข้าใจการอ่านของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ker-hsin & Razali (2023) พบว่า แนวทางการอ่าน ER มีผลกระทบเชิงบวกต่อการอ่าน EFL โดยเฉพาะต่ออัตราการอ่าน ความเข้าใจการอ่าน คำศัพท์ และแรงจูงใจในการอ่าน รวมถึงผลการวิจัยของ Nhapulo et al. (2017) พบว่า แนวทางการอ่าน ER มีผลต่อความเข้าใจการอ่านโดยแสดงให้เห็นว่าสามารถถ่ายทอดไปสู่ทักษะการอ่านเชิงวิชาการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ Tharanatham (2023) พบว่า แนวทางการอ่าน ER มีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษา EFL ไทย ที่มีต่อความเข้าใจการอ่านและแรงจูงใจ ดังนั้นควรส่งเสริมแนวทางการอ่าน ER ในห้องเรียนภาษาอังกฤษ

3. การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาภายหลังที่ใช้รูปแบบการสอน ETR และ ER

รูปแบบการสอน ETR และ ER ที่มีกิจกรรมภาษาเพื่อกระตุ้นความรู้เดิม เชื่อมโยงประสบการณ์ จดบันทึกคำศัพท์และวลี ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา รวมถึงมีกลวิธีการอ่านที่ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการอ่านซึ่งเป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การระบุประโยคสนับสนุนและรายละเอียด (Identifying Supporting Sentences and Details) และที่สำคัญ คือ ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ที่เกิดจากความสัมพันธ์โดยธรรมชาติที่ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลจากเนื้อเรื่องในการพัฒนาความเข้าใจการอ่าน จากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาภายหลังที่

ใช้รูปแบบการสอน ETR และ ER ผลปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย โดยที่ผลการเรียนความเข้าใจการอ่านใน 10 ด้าน มีผลการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รูปแบบการสอน ETR และ ER ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดตามวัตถุประสงค์การพัฒนาแบบการสอน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Astiantih et al. (2022) พบว่า เทคนิค ETR เป็นกลวิธีที่มีประสิทธิผลมากที่สุดในการช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสนอกเล่าเรื่องราวที่อาจเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนได้มากขึ้น และ Pratontep (2007) พบว่า แนวทางการอ่าน ER ชี้ให้เห็นว่าควรให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสดูแลเนื้อหาที่สอนได้มากขึ้น และได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัย

1. ผู้ร่วมวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 24 คน จัดได้ว่าเป็นจำนวนที่ค่อนข้างน้อย ซึ่งส่งผลให้โอกาสเกิดความคลาดเคลื่อนมีมาก ดังนั้นในอนาคตหากมีการศึกษาหัวข้อนี้ควรทำการทดลองกับกลุ่มผู้วิจัยที่มีจำนวนตั้งแต่ 30 คน ขึ้นไป
2. การวิจัยนี้เป็นการศึกษากลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลองทำให้ขาดข้อมูลสำหรับการเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ดังนั้นการทำวิจัยในอนาคต ควรมีการพิจารณาทำการศึกษาร่วมกับ 2 กลุ่มขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ผู้สอนที่จะนำรูปแบบการสอน ETR และ ER ไปใช้ ควรศึกษาขั้นตอนของรูปแบบการสอน ETR และ ER ที่เรียกว่า “P^K PK Model” “พี^{เค} พีเค โมเดล” ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ความรู้เดิม P^K: (Prior Knowledge) ขั้นที่ 2 เนื้อเรื่อง P: (Passage) และขั้นที่ 3 ความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ K: (Kinship) รวมถึงกลวิธีการอ่านต่าง ๆ บทบาทและหน้าที่ของผู้สอนและผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน และที่สำคัญ ควรศึกษาผลการวิจัยให้ละเอียดในครั้งนี้

References

- Masoot, W., & Chattiwat, W. (2014). The development of reading exercises by using think-aloud and the graphic organizer technique for developing english reading comprehension ability and reading strategies for the first year students, faculty of education, Silpakorn university. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 7(2), 923-936. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/27336>

- Astiantih, S., Hamid B, L. O. M. I., Yetty, & Pratiwi Sofyan, W. N. (2022). Improving reading comprehension by using experience text relationship (ETR). *ELS Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*, 5(2), 271–276. <https://doi.org/10.34050/elsjish.v5i2.21150>
- Au, K. H. (1979). Using the experience-text-relationship method with minority children. *Reading Teacher*, 32(6), 677-679. <https://eric.ed.gov/?id=EJ202891>
- Birketveit, A., Rimmereide, H. E., Bader, M., & Fisher, L. (2018). Extensive reading in primary school EFL. *Acta Didactica Norge*, 12(2), 1-23. <http://dx.doi.org/10.5617/adno.5643>
- Carrell, P. L., Pharis, B. G., & Liberto, J. C. (1989). Metacognitive strategy training for ESL reading. *TESOL Quarterly*, 23(4), 647-678. <https://doi.org/10.2307/3587536>
- Christy, D. P. (2015). *The implementation of the experience-text-relationship (ETR) method to improve grade viii students' reading comprehension at SMP n 9 Yogyakarta in the academic year of 2014/2015* [Bachelor's thesis, Universitas Negeri Yogyakarta]. Lumbung Pustaka UNY. <http://eprints.uny.ac.id/id/eprint/25043>
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). Sage Publications.
- Day, R. R., & Bamford, J. (2002). Top ten principles for teaching extensive reading. *Reading in a Foreign Language*, 14(2), 136-141. <http://www2.hawaii.edu/~readfl/rfl/October2002/day/day.html>
- Day, R., Yamanaka, J., & Kocienda, G. (2007). *Cover to cover 1 teacher's book: Reading comprehension and fluency*. Oxford University Press.
- Dick, W., Carey, L., & Carey, J. O. (2021). *The systematic design of instruction* (9th ed.). Pearson.
- Extensive Reading Foundation (ERF). (2011). *The Extensive Reading Foundation's Guide to Extensive Reading*. https://erfoundation.org/guide/ERF_Guide.pdf
- Triani, F., & Jufri, J. (2018). Using experience text relationship (ETR) in teaching reading recount text to senior high schools' student. *Journal of English Language Teaching*, 7(4), 780-789. <https://doi.org/10.24036/jelt.v7i4.101868>
- Fitriani, Nurhamdah, & Latif, I. (2018). Improving reading comprehension of the tenth grade office administration students of SMK negeri 1 pinrang by using experience-text-relationship (ETR) method. *Inspiring: English Education Journal*, 1(2), 55-70. <https://doi.org/10.35905/inspiring.v1i2.840>

- Grabe, W. (2004). Research on teaching reading. *Annual review of applied linguistics*, 24, 44-69.
<https://doi.org/10.1017/S0267190504000030>
- Grabe, W. P., & Stoller, F. L. (2011). *Teaching and researching: Reading* (2nd ed.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315833743>
- Jarmianik. (2012). *Improving students' reading comprehension using Experience-Text-Relationship (ETR) method (A classroom action research at the eighth grade students of SMP Negeri 3 Mojolaban in the academic year of 2011/2012)* [Undergraduate degree's thesis, Sebelas Maret University]. UNS Institutional Repository. <https://digilib.uns.ac.id/dokumen/detail/27553>
- Dhanarattigannon, J. (2022). Effects of additive extensive reading on struggling thai university learners. *TEFLIN Journal*, 33(2), 240-256. <https://doi.org/10.15639/teflinjournal.v33i2/240-256>
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2014). *Model of teaching* (9th Ed.). Pearson Education.
- Ker-hsin, W., & Razali, A. B. (2023). Extensive reading and its impact on Malaysian undergraduate ESL/EFL learners' reading proficiency and reading motivation. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 12(1), 1291-1304.
<http://dx.doi.org/10.6007/IJARPED/v12-i1/16450>
- Kruse, K. (2011). *Introduction to instructional design and the ADDIE model*. <https://portal.ct.gov/-/media/CTDN/TtT2015/tt2015module5IntroInstDesignADDIEpdf.pdf>
- Manoli, P., Papadopoulou, M., & Metallidou, P. (2016). Investigating the immediate and delayed effects of multiple-reading strategy instruction in primary EFL classrooms. *System*, 56, 54-65. <https://doi.org/10.1016/j.system.2015.11.003>
- Mohseni, F., Seifoori, Z., Ahangari, S., & Khajavi, Y. (2020). The impact of metacognitive strategy training and critical thinking awareness-raising on reading comprehension. *Cogent Education*, 7(1). <https://doi.org/10.1080/2331186X.2020.1720946>
- Nasri, M., & Biria, R. (2017). Integrating multiple and focused strategies for improving reading comprehension and L2 lexical development of iranian intermediate EFL learners. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*, 6(1), 311-321.
<https://doi.org/10.7575/aiac.ijalel.v.6n.1p.311>
- Nation, I. S. P. (2013). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge University Press.

- Nhapulo, M. A., Simon, E., & Van Herreweghe, M. (2017). Enhancing academic reading skills through extensive reading. *Southern African Linguistics and Applied Language Studies*, 35(1), 17-40. <https://doi.org/10.2989/16073614.2016.1267578>
- Nunan, D. (2003). *Practical English language teaching* (International Edition). McGraw-Hill.
- Pang, E. S., Muaka, A., Bernhardt, E. B., & Kamil, M. L. (2003). *Teaching reading. Educational practices series*. (ED481186). ERIC. <https://eric.ed.gov/?id=ED481186>
- PISA Thailand, (2023, December 6). *Kan thalaeng khao phon kan pramoen PISA 2022* [PISA 2022 national forum press conference]. PISAThailand. <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/>
- Pratontep, C. (2007). *The effects of extensive reading and levels of reading proficiency on Thai university students' English reading comprehension using a self-regulated learning framework* [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/16226>
- Richards, J. C., & Renandya, W. A. (Eds.). (2010). *Methodology in language teaching: An anthology of current practice*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511667190>
- Ruddell, M. R. (2004). *Teaching Content Reading and Writing* (4th ed.). Wiley.
- Tharanatham, P. (2023). Promoting EFL Thai undergraduates' reading comprehension and reading motivation through extensive reading. *Interdisciplinary Research Review*, 18(5). <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/jtir/article/view/248500>
- Yamashita, J. (2015). In search of the nature of extensive reading in L2: Cognitive, affective, and pedagogical perspectives. *Reading in a Foreign Language*, (1)27, 181-168 <https://eric.ed.gov/?id=EJ1059816>
- Yimwilai, S. (2008). English reading abilities and problems of English-major students in Srinakharinwirot university. *Journal of Humanities and Social Sciences Prince of Songkla University*, 4(2), 130-148. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/eJHUSO/article/view/85886>

วรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวและผู้พูดภาษาม้งระดับประถมศึกษา¹

Thai Tones of Lua and Hmong Primary School Speakers

ชมนาด อินทจามรรักษ์^{2*}

Chommanad Intajamornrak^{3*}

(Received: 30 May 2024; Revised: 26 September 2024; Accepted: 7 October 2021)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์และการแปรของสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดภาษาลัวและภาษาม้ง จังหวัดน่าน ที่กำลังศึกษาระดับประถมศึกษา ผู้บอกภาษาได้แก่ ผู้พูดภาษาลัวเป็นภาษาแม่ มีบิดา-มารดาเป็นชาวลัวะ จำนวน 10 คน ผู้พูดภาษาม้งเป็นภาษาแม่ มีบิดา-มารดาเป็นชาวม้ง จำนวน 10 คน กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา อายุระหว่าง 6-12 ปี ให้ผู้บอกภาษาออกเสียงรายการคำที่จัดเรียงแบบสุ่มสำหรับวรรณยุกต์จำนวน 9 คำ จำนวน 3 รอบ สรุปจำนวนคำทดสอบสำหรับการวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ทั้งสิ้น 540 คำทดสอบ จากนั้นวิเคราะห์ระบบเสียงวรรณยุกต์และวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐานของวรรณยุกต์ด้วยวิธีการทางกลศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งมีจำนวน 5 หน่วยเสียง โดยผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพยางค์เป็นได้จำนวน 5 เสียง และในคำพยางค์ตายได้จำนวน 3 เสียง ทั้งนี้มีความแตกต่างกันในสัทลักษณะรูปหลักและสัทลักษณะรูปแปร ทั้งในแง่จำนวนของรูปแปร ทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียง และระดับเสียงที่จุดเริ่มต้น นอกจากนี้ยังพบว่าเกิดการรวมกันของวรรณยุกต์ที่ 1 (สามัญ) กับวรรณยุกต์ที่ 2 (เอก) และวรรณยุกต์ที่ 3 (โท) กับวรรณยุกต์ที่ 4 (ตรี) อาจกล่าวได้ว่า การเป็นภาษามีวรรณยุกต์หรือภาษาไม่มีวรรณยุกต์ไม่ได้ส่งผลต่อการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยทั้งหมดแต่มีปัจจัยอื่นร่วมด้วยได้แก่ การสัมผัสกับภาษาไทยในระดับสูง และการอ่านหนังสือไม่แตกฉาน

คำสำคัญ: วรรณยุกต์, ภาษาไทย, ผู้พูดภาษาลัวะ, ผู้พูดภาษาม้ง

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะและม้ง จังหวัดน่าน” ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

^{2*} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาภาษาศาสตร์ คติชนวิทยา ปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{3*} Assistant Professor Dr., Department of Linguistics Folklore Philosophy and Religion, Faculty of Humanities, Naresuan University

* Corresponding author, E-mail: chommanadi@nu.ac.th

Abstract

This research aims to analyze and compare the tonal system and the acoustic characteristics of Thai tones in monosyllabic words spoken by Lua and Hmong speakers in Nan Province who are currently studying at the primary school level. The informants include 10 native Lua speakers with Lua parents and 10 native Hmong (White Hmong) speakers with Hmong parents, all aged between 6 and 12 years old. The informants were asked to pronounce a randomly arranged list of 9 tone words three times, resulting in a total of 540 test words for the analysis of tones. The tonal system and the fundamental frequency of tones were analyzed using acoustical analysis. The findings indicate that the Thai tonal system of speakers of the Lahu and Hmong languages has 5 tones. Both Lua and Hmong speakers can produce five tones in monosyllabic live syllables and three tones in monosyllabic dead syllables. There were differences in both primary tone and the variants, including the number of variants, the pitch contour, and the initial pitch level. Additionally, there was a tendency for tone 1 (mid tone) and 2 (low tone) and tone 3 (falling tone) and 4 (high rising tone) to merge. While Lua is a non-tonal language and Hmong is a tonal language, the results suggest that being a tonal or non-tonal language does not completely dictate how Thai tones are pronounced. Other factors like the depth of exposure to the Thai language and reading proficiency also contribute.

Keywords: Tone, Thai language, Lua speaker, Hmong speaker

บทนำ

การออกเสียงภาษาไทยเป็นปัญหาสำหรับผู้พูดภาษากลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในประเทศไทย เช่น ผู้พูดภาษาเขมร (Suebsor et al., 2020; 2021) ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานี (Kuno, 2018; Wong-ampai, 2009) ผู้พูดภาษาฮินดี (Phiasuphan, 2014) ผู้พูดภาษาจีน (Horpet, 2001; Chuwarahawong, 2000) รวมถึงผู้ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เช่น ผู้พูดภาษาอินโดนีเซีย (Panthaka, 2017) ผู้พูดภาษาพม่า (Intajamornrak, 2016) ผู้พูดภาษาเวียดนาม (Teeranon, 2016) ผู้พูดภาษาญี่ปุ่น (Sinthawashewa, 2009) ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยเรื่องความแตกต่างของระบบเสียงและอิทธิพลจากภาษาแม่ หรือกระบวนการถ่ายโอนทางภาษา (Language Transfer) เป็นสาเหตุสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นภาษามิ่วรณยุคต์และภาษาไม่มีวรรณยุกต์ ความแตกต่างดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นถึงปัญหาในการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่แตกต่างไปจากผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ในประเด็นต่าง ๆ เช่น มีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงมากกว่าผู้พูดภาษาไทยซึ่งพบมากในกลุ่มวรรณยุกต์ระดับ (สามัญและเอก) การขึ้นตกของระดับเสียงน้อยกว่าผู้พูดภาษาไทยซึ่งพบมากในกลุ่มวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (โทและจัตวา) สัทลักษณะของ

วรรณยุกต์บางคู่เกิดการรวมกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่น คู่วรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์เอก คู่วรรณยุกต์ตรีและวรรณยุกต์จัตวา

ในการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้น Lado (1957) เสนอแนวความคิดการเปรียบเทียบ (Contrastive Analysis Hypothesis) และกล่าวไว้ว่าในการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ยิ่งทั้งสองภาษาล้ายกันมากเท่าไร ผู้เรียนก็จะยิ่งเรียนรู้ภาษาเป้าหมายได้ง่ายขึ้นเท่านั้น ในทางกลับกัน ยิ่งทั้งสองภาษาแตกต่างกันมากเท่าไร ก็จะต้องยิ่งเรียนรู้ภาษาเป้าหมายได้ยากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม Selinker (1972) ได้เสนอแนวคิดภาษาในระหว่าง (Interlanguage Hypothesis) โดยอธิบายว่าผู้เรียนภาษาที่สองสามารถสร้างหรือพัฒนาระบบภาษาขึ้นใหม่ที่ต่างไปจากทั้งภาษาแม่และภาษาเป้าหมาย ความแตกต่างของสองแนวคิดนี้คือแนวคิดเปรียบเทียบมองว่าความผิดพลาดที่เกิดขึ้นขณะเรียนรู้ภาษาที่สองเกิดจากอิทธิพลของภาษาที่หนึ่ง แต่แนวคิดภาษาในระหว่างเห็นว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการเรียนรู้ภาษาล้ายกับที่พบในการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็ก

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายจำนวนกว่า 13 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ คนเมือง ลื้อ ชิน ลาว พวน จีนแคะ อีมีปี่ ม้ง เมี่ยน ขมุ ลัวะ ไพร ลัวะมัล และมลาบรี (Luangthongkum, et al., 2007) จังหวัดน่านจึงเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภาษาเป็นอย่างมาก ผู้พูดภาษากลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้พูดสองภาษา (bilingual) คือภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตนและภาษาคำเมืองน่าน บางคนเป็นผู้พูดหลายภาษา (multilingual) คือภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน ภาษาคำเมืองน่านและภาษาไทยกรุงเทพฯ ปรากฏการณ์ที่พบในผู้พูดสองภาษาหรือหลายภาษาเหล่านี้คือ การสัมผัสภาษา Prasithrathsint (2002, p. 92) กล่าวว่า การสัมผัสภาษาเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติในสังคมพหุภาษาที่ประกอบด้วยผู้รู้หลายภาษา และคนเหล่านี้พูดหลายภาษาสลับหรือปนกัน ภาษาของคนเหล่านี้จึงมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน การสัมผัสภาษาทำให้ภาษาเกิดการแปรและเปลี่ยนแปลงได้ โดยภาษาสองภาษาที่สัมผัสกันในตัวผู้รู้สองภาษาจะมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน และภาษาทั้งสองจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเพราะได้รับอิทธิพลจากอีกภาษาหนึ่ง

จากผลการวิจัยของ Intajamornrak (2019a; 2019b; 2021) ที่ศึกษาการออกเสียงภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะ จังหวัดน่าน พบว่าการออกเสียงพยัญชนะและวรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะที่มีอายุระหว่าง 45-60 ปีมีความแตกต่างจากเสียงพยัญชนะและวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เช่น เสียงพยัญชนะ /f/ ผู้พูดภาษาลัวะออกเสียงเป็นเสียง [phw] เสียงพยัญชนะ /s/ พบว่าออกเสียงเป็นเสียง [ch] เสียงพยัญชนะ /r/ ผู้พูดภาษาลัวะออกเสียงเป็นเสียง [l] ส่วนเสียงวรรณยุกต์พบว่ามีการแปรของเสียงวรรณยุกต์ที่หลากหลายขึ้นกับวิภพภาษาลัวะของผู้พูด สาเหตุของความต่างนี้เนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาแม่และอิทธิพลจากการสัมผัสภาษากับภาษาคำเมืองน่านซึ่งเป็นภาษาประจำภาคและภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นภาษามาตรฐาน รวมถึงสถานการณ์ในการใช้ภาษาหมายถึงโอกาสในการใช้ภาษาไทย ตำแหน่งที่ตั้ง และปัจจัยแวดล้อมบางประการส่งผลต่อการใช้ภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะ

นอกจากนี้จากการลงพื้นที่ภาคสนามและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาพบว่ายังมีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ที่พบปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยคือ กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนประชากรมากเป็นลำดับที่ 4 ในจังหวัดน่าน (Luangthongkum et al., 2007, p. 36) เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างของระบบเสียงระหว่างภาษาม้งและภาษาไทยจะพบว่ามีความแตกต่างทั้งระบบเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ถึงแม้ว่าภาษาม้งจะเป็นภาษามีสัทวรรณยุกต์ แต่การเรียนรู้ระบบวรรณยุกต์อีก 1 ภาษา ผู้เรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกความแตกต่างของระบบวรรณยุกต์ของทั้งสองภาษาให้แยกจากกัน ถึงแม้ว่าที่ผ่านมา มีการศึกษาการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยอยู่ไม่น้อย ดังที่กล่าวข้างต้น แต่การศึกษาการออกเสียงภาษาไทยในกลุ่มผู้พูดระดับประถมศึกษาหรือผู้พูดกลุ่มอายุ 6-12 ปียังพบไม่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาด้วยวิธีทางกลศาสตร์ (Suebsor, 2019; Teeranon & Detchanarat, 2015; Panpraneet, 2014; Wong-ampai, 2009; Kangwansupapan, 2007)

ดังนั้นคำถามของการวิจัยนี้คือภาษาแม่อันได้แก่ภาษาลัวซึ่งเป็นภาษาไม่มีวรรณยุกต์และภาษาม้งซึ่งเป็นภาษามีสัทวรรณยุกต์มีอิทธิพลต่อการออกเสียงภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวและผู้พูดภาษาม้งที่กำลังศึกษาระดับประถมศึกษาหรือไม่อย่างไร งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวและผู้พูดภาษาม้งที่กำลังศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดน่านด้วยวิธีทางกลศาสตร์ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบคู่มือการสอนภาษาไทยให้กับครูผู้สอนและแบบฝึกหัดออกเสียงภาษาไทยให้กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ระดับประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์และการแปรของสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพูดเดี่ยวของผู้พูดภาษาลัวและภาษาม้ง จังหวัดน่านที่กำลังศึกษาระดับประถมศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้บอกภาษา⁴ได้แก่ ผู้พูดภาษาลัวเป็นภาษาแม่ มีบิดา-มารดาเป็นชาวลัวะ จำนวน 10 คน ผู้พูดภาษาม้ง (ม้งขาว) เป็นภาษาแม่ มีบิดา-มารดาเป็นชาวม้ง จำนวน 10 คน กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา อายุระหว่าง 6-12 ปี คละความสามารถในการเรียน

รายการคำทดสอบเสียงวรรณยุกต์ใช้คำพยางค์เดี่ยวที่ปรากฏในพยางค์เป็นและพยางค์ตายตามแนวคิดกลองวรรณยุกต์ และคัดเลือกคำที่เป็นตัวแทนวรรณยุกต์วรรณยุกต์ละ 1 คำ คำทดสอบทุกคำที่เป็น

⁴ ผู้บอกภาษาพิจารณาจากความเป็นภาษาดั้งเดิม และการใช้ภาษาแม่ในชีวิตประจำวัน ทำให้ได้จุดเก็บข้อมูลภาษาลัวะที่ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และจุดเก็บข้อมูลภาษาม้งที่ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

คำที่มีความหมายในภาษาไทย ผู้บอกภาษาผู้จักคุ้นเคย และปรากฏอยู่ในบัญชีคำศัพท์พื้นฐานของหนังสือเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 9 คำ ดังนี้

พา /pha:/	ฝ่า /phà:/	ฝ่า /phâ:/
คำ /khá:/	ขา /khǎ:/	ขาด /khà:t/
ขัด /khà:t/	คาด /khâ:t/	คัด /khá:t/

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กสำหรับบันทึกเสียงและวิเคราะห์ข้อมูลทางกลศาสตร์ ไมโครโฟนสำหรับบันทึกเสียง ใช้โปรแกรม Praat เพื่อการวิเคราะห์ค่าทางกลศาสตร์ และโปรแกรมสำหรับคำนวณและสร้างกราฟแสดงค่าเซมิโทน

การเก็บข้อมูลเริ่มจากสัมภาษณ์ประวัติผู้บอกภาษาโดยต้องได้รับอนุญาตจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองผ่านความช่วยเหลือจากครูผู้สอน ก่อนเก็บข้อมูลทำการซักซ้อมทำความเข้าใจกับผู้บอกภาษาก่อน แล้วจึงเก็บข้อมูลโดยให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ดูรูปภาพในบัตรคำ ใช้อุปกรณ์จริงหรือสิ่งที่เป็นของจริง เช่น ชีที่ “ตา” ใช้วิธีการแสดงท่าทางประกอบเพื่อใบ้คำ เช่น ทำท่า “คาด” ผม จากนั้นจึงเตรียมอุปกรณ์บันทึกเสียง ได้แก่ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กและไมโครโฟน รวมทั้งรายการคำ ให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำผ่านไมโครโฟนซึ่งต่อเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ห่างจากปากประมาณ 5-10 เซนติเมตร บันทึกเสียงโดยใช้โปรแกรม Adobe Audition ที่ sampling rate 22,050 Mono 16-bit โดยให้ผู้บอกภาษาออกเสียงรายการคำจำนวน 9 คำที่จัดเรียงแบบสุ่มแล้วจำนวน 5 รอบ และคัดเลือกคำที่ออกเสียงชัดเจนที่สุด 3 รอบ สรุปจำนวนคำทดสอบสำหรับการวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ทั้งสิ้น 540 คำทดสอบ (9 คำ x 3 รอบ x 20 คน)

การวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐานของวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะและผู้พูดภาษาม้งใช้การวัดค่าความถี่มูลฐาน (F0) ของพยางค์ โดยที่ค่าความถี่มูลฐานจะปรากฏเมื่อเป็นเสียงก้อง (voiced segment) เพราะเสียงก้องนำพาระดับเสียงซึ่งในที่นี้คือเสียงสระ ค่าความถี่มูลฐานจำนวน 11 จุด ที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาปรับเป็นค่าเซมิโทน (Semitones) เพื่อปรับพิสัยค่าความถี่มูลฐานของผู้พูดให้ใกล้เคียงกัน มีสูตรการคำนวณคือ $\text{Semitones} = 3.32 \times 12 \times \log (\text{Hz to be translated} / \text{Hz reference level})$

นอกเหนือจากทฤษฎีทางกลศาสตร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐาน แนวคิดที่ใช้ในการตีความผลการวิจัยคือ ทฤษฎีการสัมผัสภาษา (language contact) และการแทรกแซงภาษา (linguistic interference) Weinreich (1968) กล่าวว่าในสถานการณ์การสัมผัสภาษา ยิ่งความแตกต่างระหว่างระบบของภาษามีมากเท่าใด ขอบเขตของการแทรกแซงภาษาก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณาร่วมด้วยคือปัจจัยสมทบทางภาษา (extra-linguistic factors) ซึ่งอยู่ในตัวผู้รู้สองภาษา เช่น ทักษะติดต่อภาษา ความสามารถในการเรียนรู้และถ่ายทอดภาษา ความเชี่ยวชาญในการใช้แต่ละภาษาใน

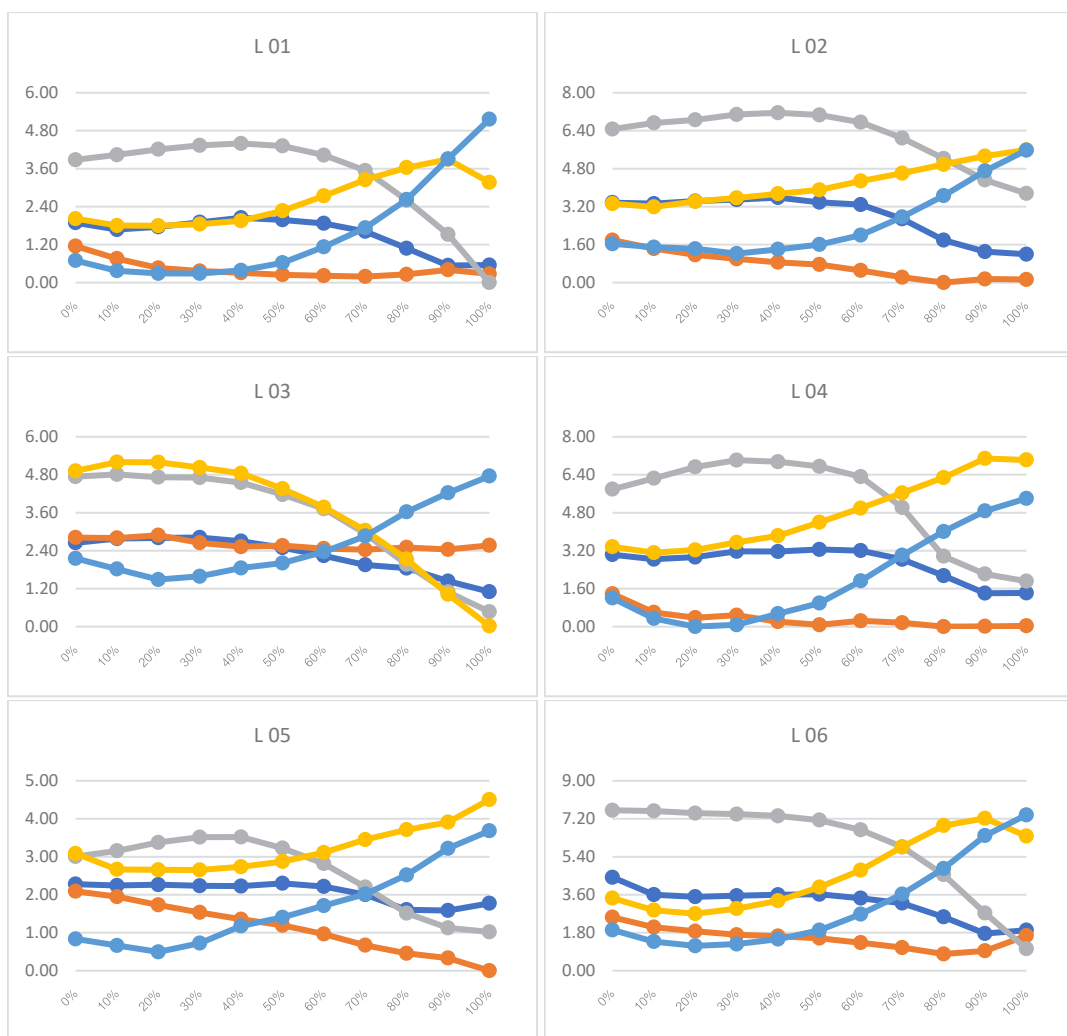
สถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น และการถ่ายโอนภาษา (Language Transfer) ดังที่ Odlin (1989) กล่าวว่าในผู้พูดสองภาษาหรือผู้พูดหลายภาษามักเกิดกระบวนการถ่ายโอนภาษา ซึ่งเป็นการถ่ายทอดภาษาแม่มายังภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมาย โดยนำรูปลักษณะบางประการในภาษาแม่มาใช้กับภาษาเป้าหมาย

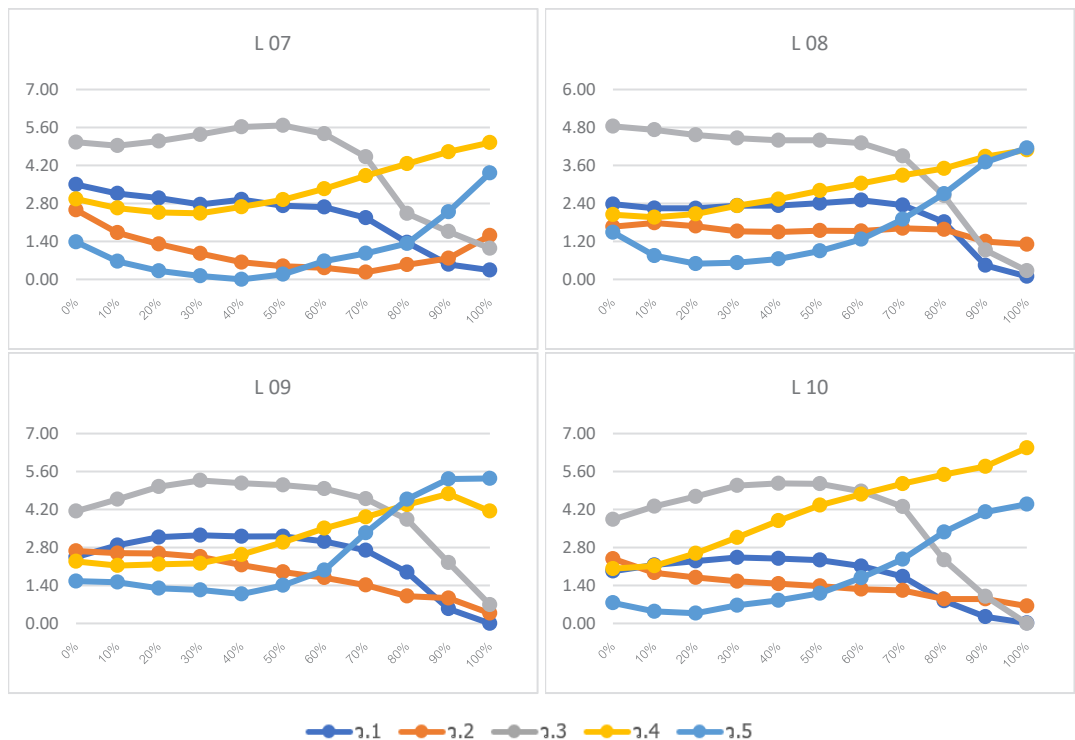
ผลการวิจัย

1. ผู้พูดภาษาลัวะ

1) พยายามเป็น

สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพยางค์เป็นที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ จำนวน 10 คน แสดงได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ค่าเชื่อมโยงองค์การระยะเวลาแบบปรับค่าของวรรณยุกต์
ในคำพยางค์เป็นที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ

จากภาพที่ 1 สัมพันธะของวรรณยุกต์ในคำพยางค์เป็นที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะจำนวน 10 คน แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลัวะสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ในคำพยางค์เป็นได้จำนวน 5 เสียง ดังนี้

วรรณยุกต์ที่ 1 (ว. 1) วรรณยุกต์กลางตก [31]

วรรณยุกต์ที่ 2 (ว. 2) วรรณยุกต์กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]

วรรณยุกต์ที่ 3 (ว. 3) วรรณยุกต์กลางค่อนข้างสูงตก [41]

วรรณยุกต์ที่ 4 (ว. 4) วรรณยุกต์กลางค่อนข้างต่ำขึ้น [24, 25]

วรรณยุกต์ที่ 5 (ว. 5) วรรณยุกต์ต่ำขึ้น [14]

โดยวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียงมีรูปแบบแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในคำพยางค์เป็นที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ 10 คน

วรรณยุกต์	ว.1	ว.2	ว.3	ว.4	ว.5
สัทลักษณะ ⁵ รูปหลัก*	กลางตก [31]	กลางค่อนข้างต่ำ เลื่อนลง [21]	กลางค่อนข้างสูง ตก [41]	กลางค่อนข้างต่ำ ขึ้น [24, 25]	ต่ำขึ้น [14]
สัทลักษณะ รูปแปร	- กลางค่อนข้าง ต่ำเลื่อนลง [21] - กลางเลื่อนลง [32] - กลางค่อนข้าง ต่ำขึ้นตก [231]	- ต่ำระดับ [11] - กลางค่อนข้าง ต่ำระดับ [22] - กลางระดับ [33] - กลางค่อนข้าง ต่ำตกขึ้น [212]	- สูงตก [51] - กลางขึ้นตก [342] - กลางค่อนข้าง สูงขึ้นตก [452]	- กลางขึ้น [35] - กลางเลื่อนขึ้น [34] - กลางค่อนข้าง สูงตก [41]	- กลางค่อนข้าง ต่ำขึ้น [24] - กลางค่อนข้าง ต่ำตกขึ้น [213]

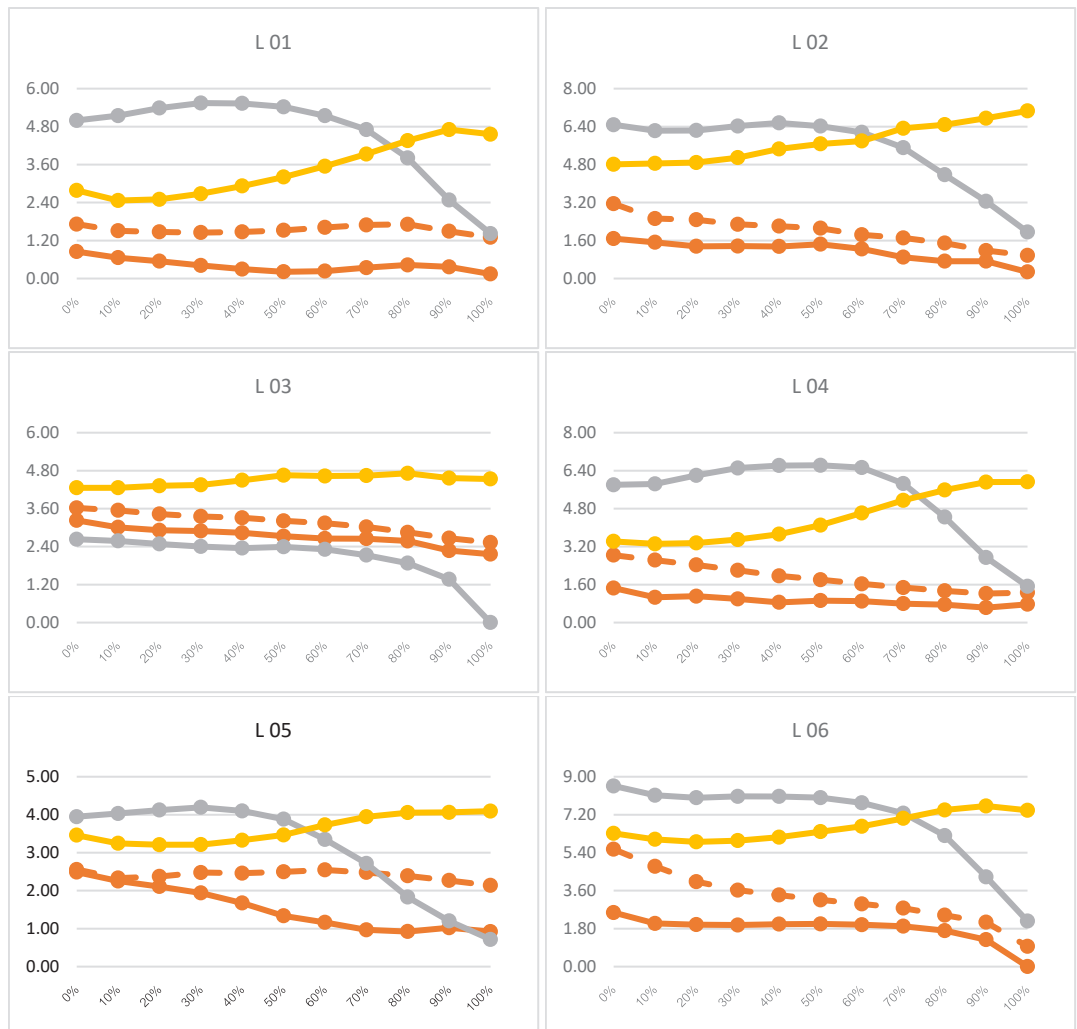
จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าวรรณยุกต์ที่ 5 มีรูปแปรจำนวน 2 รูป วรรณยุกต์ที่ 1, 3 และ 4 มีรูปแปร 3 รูป วรรณยุกต์ที่ 2 มีรูปแปร 4 รูป เมื่อพิจารณาการแปรจะเห็นว่าทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียง (pitch contour) ของรูปแปรในวรรณยุกต์ทุกวรรณยุกต์ส่วนใหญ่เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน แต่อาจแตกต่างกันที่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นหรือจุดกึ่งกลางดังนี้ วรรณยุกต์ที่ 1 ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปหลักคือระดับเสียงกลาง แต่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำและระดับเสียงกลาง แต่จะเห็นว่ามีทิศทาง “ตก” เหมือนกัน และยังมีความแตกต่างที่จุดกึ่งกลางคือระดับเสียงมีทิศทาง “ขึ้น” ก่อนที่จะ “ตก” ในช่วงหลัง วรรณยุกต์ที่ 2 ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปหลักคือระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ แต่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงต่ำ ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ และระดับเสียงกลาง วรรณยุกต์ที่ 3 จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง แต่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลาง ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และระดับเสียงสูง และยังมีความแตกต่างที่จุดกึ่งกลางคือระดับเสียงมีทิศทาง “ขึ้น” ก่อนที่จะ “ตก” ในช่วงหลัง วรรณยุกต์ที่ 4 ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปหลักคือระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ แต่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลาง และระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง วรรณยุกต์ที่ 5 ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปหลักคือระดับเสียงต่ำ แต่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ และยังมีความแตกต่างที่จุดกึ่งกลางคือระดับเสียงมีทิศทาง “ตก” ก่อนที่จะ “ขึ้น” ในช่วงหลัง นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างที่ทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียง ดังปรากฏในวรรณยุกต์ที่ 2 ที่มีทิศทางการ

⁵ สัทลักษณะรูปหลักได้จากจำนวนสัทลักษณะที่ปรากฏมากที่สุด

ขึ้นตกของรูปหลักคือเสียงตก แต่มีรูปแปรที่มีทิศทางเป็นเสียง “ระดับ” และวรรณยุกต์ที่ 4 ที่มีทิศทางการขึ้น
ตกของรูปหลักคือเสียงขึ้น แต่มีทิศทางขึ้น แต่มีรูปแปรที่เป็นเสียง “ตก”

2) พยางค์ตาย

สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพยางค์ตายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ จำนวน 10 คน แสดงดังนี้

ภาพที่ 2 ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาแบบปรับค่าของวรรณยุกต์
ในคำพยางค์ตายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ

จากภาพที่ 2 สัมผัสของวรรณยุกต์ในคำพยางค์ตายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะจำนวน 10 คน แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลัวะสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ในคำพยางค์ตายได้จำนวน 3 เสียง ดังนี้

วรรณยุกต์ที่ 2 (ว. 2) วรรณยุกต์กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]

วรรณยุกต์ที่ 3 (ว. 3) วรรณยุกต์กลางค่อนข้างสูงตก [41]

วรรณยุกต์ที่ 4 (ว. 4) วรรณยุกต์กลางค่อนข้างสูงเลื่อนขึ้น [45]

โดยวรรณยุกต์ 3 หน่วยเสียงมีรูปแบบแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัมผัสของวรรณยุกต์ในคำพยางค์ตายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะ 10 คน

วรรณยุกต์	ว.2 สั้น	ว.2 ยาว	ว.3	ว.4
สัมผัสหลัก	กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]	กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]	กลางค่อนข้างสูงตก [41]	กลางค่อนข้างสูงเลื่อนขึ้น [45]
สัมผัสรูปแบบ	- กลางระดับ [33] - กลางเลื่อนลง [32] - กลางตก [31]	- ต่ำระดับ [11] - กลางระดับ [33] - กลางเลื่อนลง [32]	- สูงตก [52] - กลางตก [31]	- กลางเลื่อนขึ้น [34] - กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนขึ้น [23]

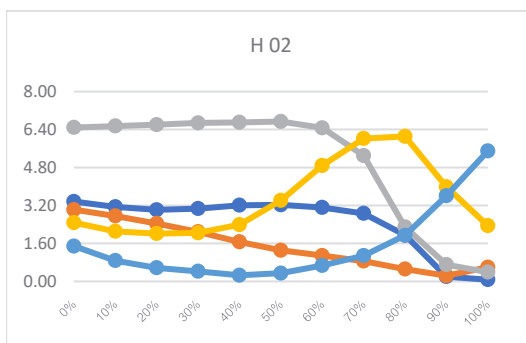
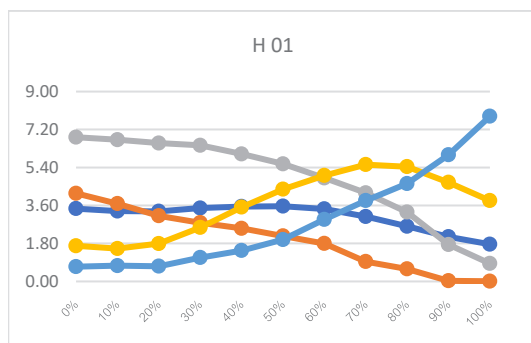
วรรณยุกต์	ว.2 สั้น	ว.2 ยาว	ว.3	ว.4
	- กลางค่อนข้างต่ำ ระดับ [22]		- กลางค่อนข้างต่ำ เลื่อนลง [21] - กลางค่อนข้างสูงขึ้น ตก [452]	- กลางขึ้น [35] - กลางค่อนข้างสูง ระดับ [44] - กลางค่อนข้างสูงตก ขึ้น [434]

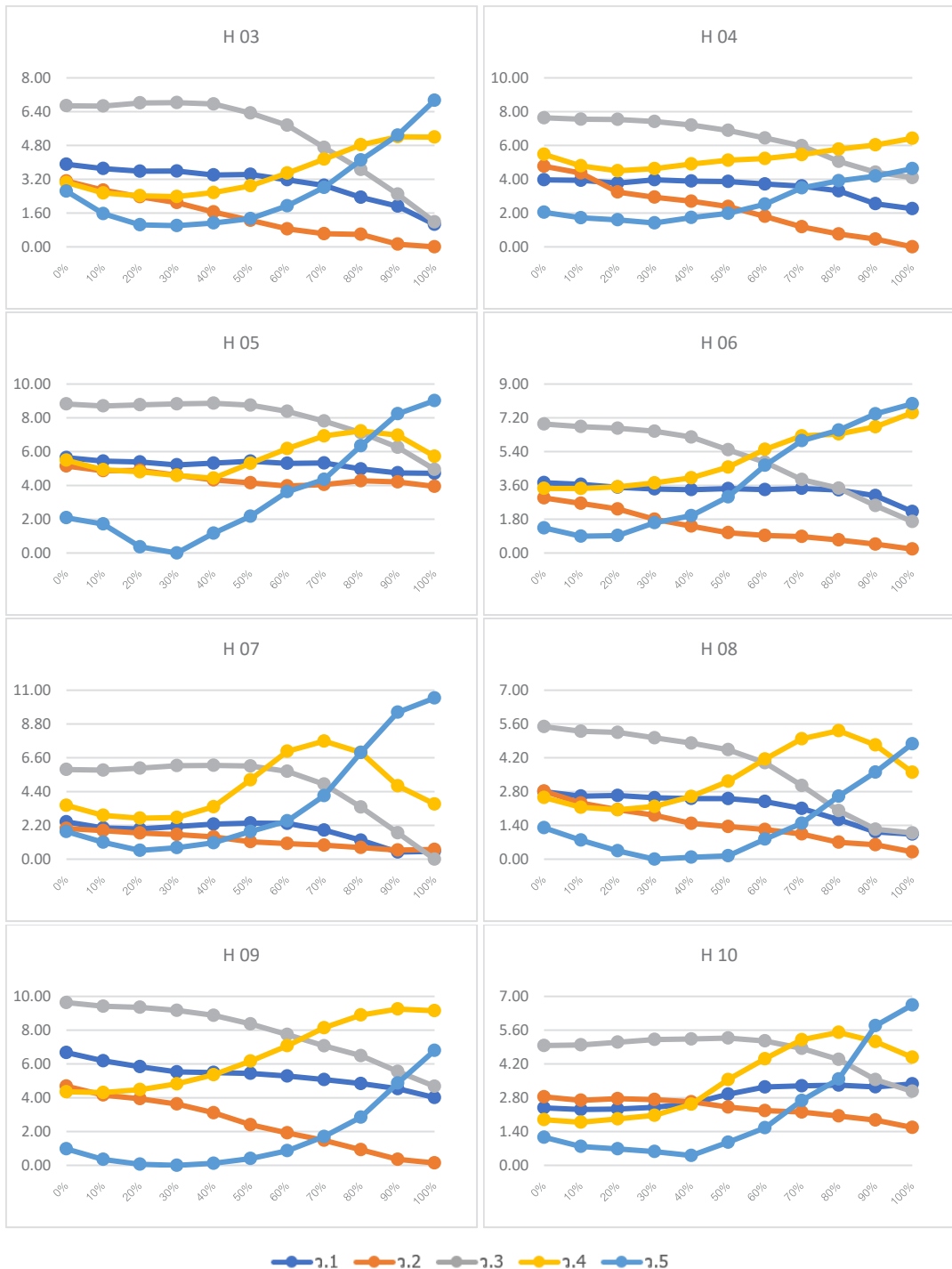
จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าวรรณยุกต์ที่ 2 ในคำพยางค์ตายสระยาวมีรูปแปร 3 รูป วรรณยุกต์ที่ 2 คำพยางค์ตายสระสั้นและวรรณยุกต์ที่ 3 มีรูปแปรจำนวน 4 รูป ส่วนวรรณยุกต์ที่ 4 มีรูปแปร 5 รูป เมื่อพิจารณารูปแปรจะเห็นได้ว่าทิศทางการขึ้นตกของวรรณยุกต์ของรูปแปรบางรูปแตกต่างจากรูปหลักดังนี้ วรรณยุกต์ที่ 2 คำพยางค์ตายสระสั้น ซึ่งทิศทางการขึ้นตกของรูปหลักคือเสียงเลื่อนลง แต่มีรูปแปรที่มีทิศทางเป็นเสียง “ระดับ” และเสียง “ตก” วรรณยุกต์ที่ 2 คำพยางค์ตายสระยาว ทิศทางการขึ้นตกของรูปหลักคือเสียงเลื่อนลง มีรูปแปรที่มีทิศทางเป็นเสียง “ระดับ” วรรณยุกต์ที่ 3 ทิศทางการขึ้นตกของรูปหลักคือเสียงตก มีรูปแปรที่มีทิศทางการขึ้นตกเหมือนกันคือเสียง “ตก” แต่จุดเริ่มต้นของระดับเสียงของรูปแปรมีความหลากหลายคือเป็นระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ ระดับเสียงกลาง ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และระดับเสียงสูง และมีรูปแปรที่มีทิศทางเป็นเสียง “ขึ้น” ก่อนที่จะ “ตก” ในช่วงหลัง วรรณยุกต์ที่ 4 มีจุดเริ่มต้นของเสียงของรูปหลักคือ ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง แต่จุดเริ่มต้นเสียงของรูปแปรคือ ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ ระดับเสียงกลาง และระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และมีรูปแปรที่มีทิศทางการขึ้นตกต่างจากรูปหลัก คือมีรูปแปรที่ทิศทางการขึ้นตกเป็นเสียง “ระดับ” และเสียง “ตก” ก่อนที่จะ “ขึ้น” ในช่วงหลัง

2. ผู้พูดภาษาม้ง

1) พยางค์เป็น

สถิติลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพยางค์เป็นที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้ง จำนวน 10 คน แสดงดังนี้

ภาพที่ 3 ค่าเซมิโทนอิงค่าระยะเวลาแบบปรับค่าของวรรณยุกต์
ในคำพยางค์เป็นที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้ง

จากภาพที่ 3 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในคำพยางค์เป็นที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้ง จำนวน 10 คน แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาม้งสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ในคำพยางค์เป็นได้จำนวน 5 เสียง ดังนี้

วรรณยุกต์ที่ 1 (ว. 1) วรรณยุกต์กลางตก และกลางเลื่อนลง [31/32]⁶

วรรณยุกต์ที่ 2 (ว. 2) วรรณยุกต์กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]

วรรณยุกต์ที่ 3 (ว. 3) วรรณยุกต์กลางค่อนข้างสูงตก [41]

วรรณยุกต์ที่ 4 (ว. 4) วรรณยุกต์กลางค่อนข้างต่ำขึ้น [24]⁷

วรรณยุกต์ที่ 5 (ว. 5) วรรณยุกต์ต่ำขึ้น [13, 14, 15]

โดยวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียงมีรูปแปรแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในคำพยางค์เป็นที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้ง 10 คน

วรรณยุกต์	ว.1	ว.2	ว.3	ว.4	ว.5
สัทลักษณะ รูปหลัก	กลางตก / กลาง เลื่อนลง [31/ 32]	กลางค่อนข้างต่ำ เลื่อนลง [21]	สูงตก [41]	กลางค่อนข้างต่ำ ขึ้น (ตกตอนท้าย) [24]	ต่ำขึ้น [13, 14, 15]
สัทลักษณะ รูปแปร	- กลางค่อนข้าง ต่ำระดับ [22] - กลางค่อนข้าง ต่ำเลื่อนลง [21] - กลางระดับ [33] - กลางค่อนข้าง สูงเลื่อนลง [43] - กลางค่อนข้าง ต่ำเลื่อนขึ้น [23]	- กลางตก [31] - กลางระดับ [33]	- กลางค่อนข้าง สูงตก [41] - สูงตก [53] - กลางค่อนข้าง สูงเลื่อนลง [43] - กลางตก [31]	- กลางค่อนข้าง ต่ำขึ้น [24, 25] - กลางเลื่อนขึ้น [34] - กลางขึ้น [35] - กลางขึ้น (ตก ตอนท้าย) [35]	- กลางค่อนข้าง ต่ำตกขึ้น [215]

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าวรรณยุกต์ที่ 5 มีรูปแปร 1 รูป วรรณยุกต์ที่ 2 มีรูปแปร 2 รูป วรรณยุกต์ที่ 3 และวรรณยุกต์ที่ 4 มีรูปแปร 4 รูป และวรรณยุกต์ที่ 1 มีรูปแปร 5 รูป เมื่อพิจารณารูปแปรจะเห็นได้ว่าทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงของรูปแปรในวรรณยุกต์ทุกรวมวรรณยุกต์มีการแปรทั้งในส่วนทิศทางการขึ้นตกและระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นดังนี้ วรรณยุกต์ที่ 1 ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปหลักคือระดับเสียงกลาง แต่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำและระดับเสียงกลาง

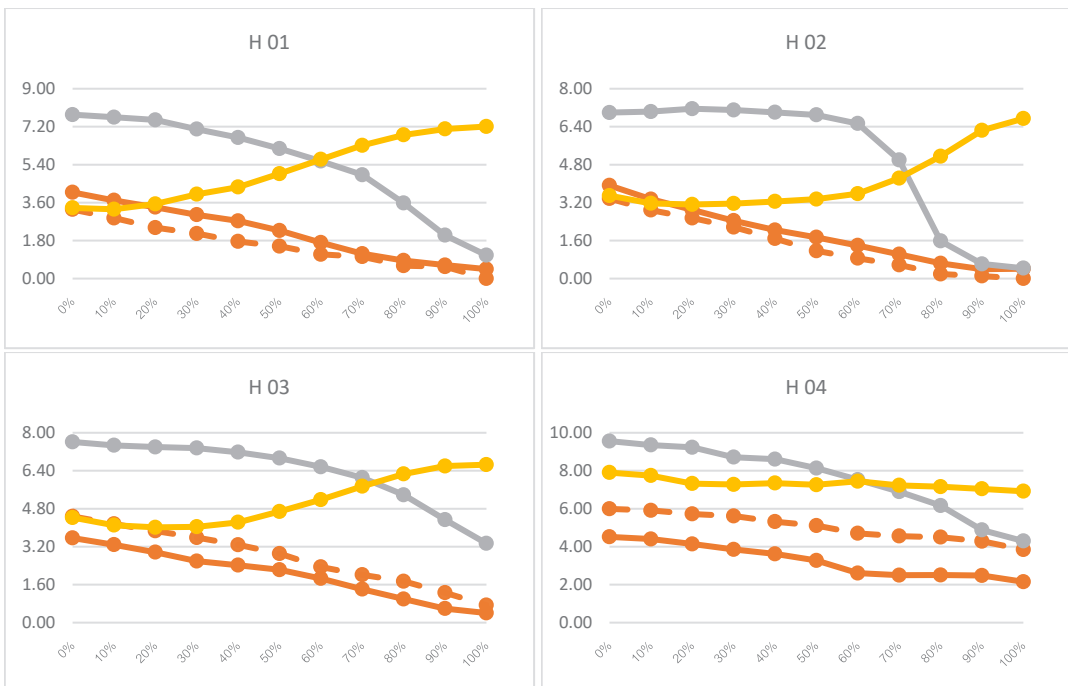
⁶ สัญลักษณ์ / หมายถึงรูปแปรที่ปรากฏความถี่จำนวนเท่ากัน

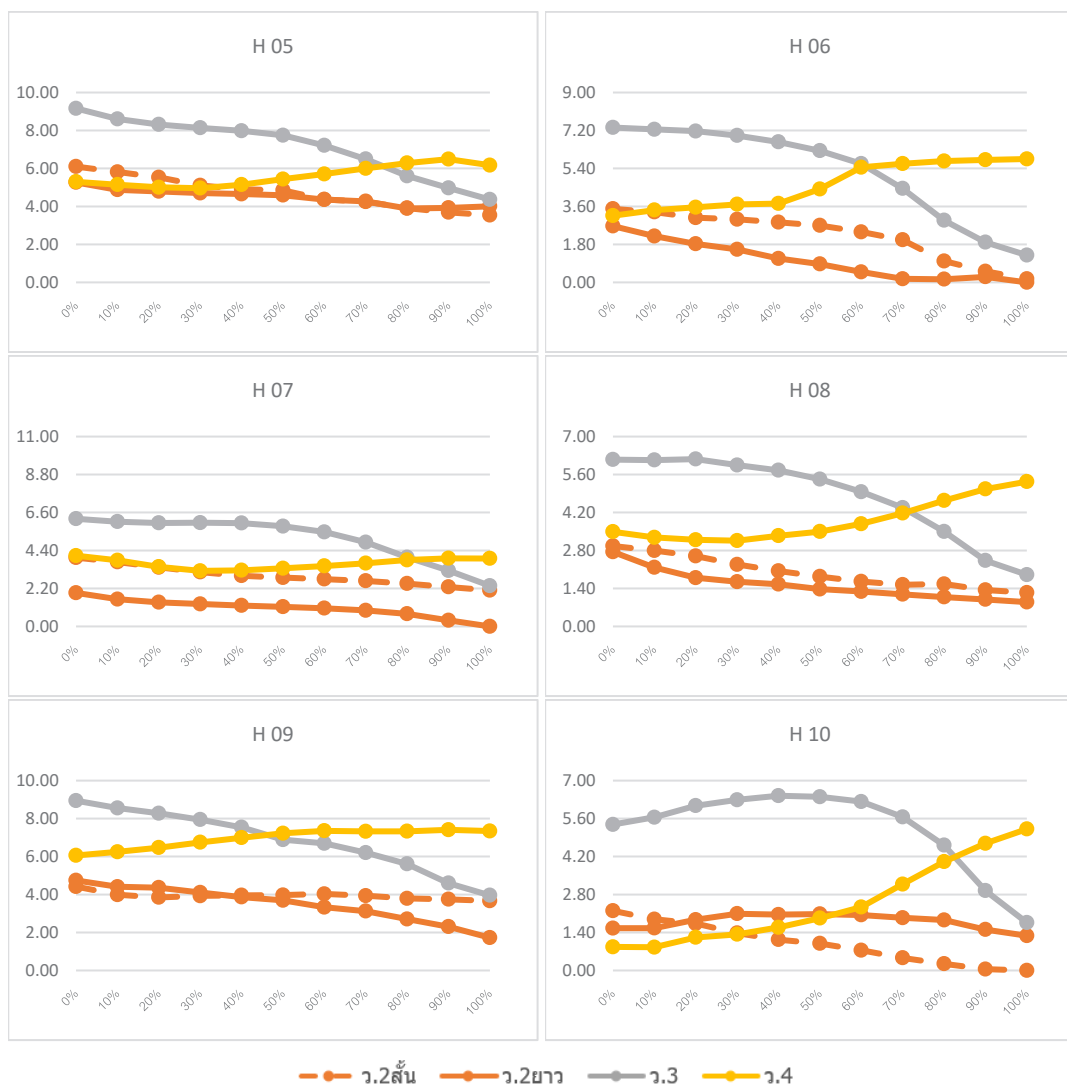
⁷ สัญลักษณ์ ˩ หมายถึงเสียงตกลงตอนท้าย

ค่อนข้างสูง และยังมีความแตกต่างที่ทิศทางการขึ้นตกคือวรรณยุกต์ในรูปแปรเป็นเสียง “ระดับ” และเสียง “เลื่อนขึ้น” วรรณยุกต์ที่ 2 มีจุดเริ่มต้นของเสียงที่ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ แต่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลาง และทิศทางการขึ้นตกของรูปหลักคือเสียงตก แต่มีรูปแปรที่มีทิศทางเป็นเสียง “ระดับ” วรรณยุกต์ที่ 3 จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง แต่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงสูง ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และระดับเสียงกลางวรรณยุกต์ที่ 4 ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปหลักคือระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลาง แต่มีทิศทางเป็นเสียง “ขึ้น” เหมือนกัน วรรณยุกต์ที่ 5 ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปหลักคือระดับเสียงต่ำ แต่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์รูปแปรคือระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ และยังมีความแตกต่างที่จุดกึ่งกลางคือระดับเสียงมีทิศทาง “ตก” ก่อนที่จะ “ขึ้น” ในช่วงหลัง

2) พยางค์ตาย

สัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพยางค์ตายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้ง จำนวน 10 คน แสดงดังนี้

ภาพที่ 4 ค่าเซมิโทนีอิงค่าระยะเวลาแบบปรับค่าของวรรณยุกต์

ในคำพยางค์ตายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้ง

จากภาพที่ 4 สัทธิลักษณ์ของวรรณยุกต์ในคำพยางค์ตายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้งจำนวน 10 คน แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาม้งสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ในคำพยางค์ตายได้จำนวน 3 เสียง ดังนี้

วรรณยุกต์ที่ 2 (ว. 2) วรรณยุกต์กลางตก [31]

วรรณยุกต์ที่ 3 (ว. 3) วรรณยุกต์สูงตก [51, 52, 53]

วรรณยุกต์ที่ 4 (ว. 4) วรรณยุกต์กลางเลื่อนขึ้น [34]

โดยวรรณยุกต์ 3 หน่วยเสียงมีรูปแบบแสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในคำพยางค์ตายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้ง 10 คน

วรรณยุกต์	ว.2 สั้น	ว.2 ยาว	ว.3	ว.4
สัทลักษณะ รูปหลัก	กลางตก/กลางระดับ [31/33]	กลางตก/กลาง ค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [31/21]	สูงตก [51, 52, 53]	กลางเลื่อนขึ้น [34]
สัทลักษณะ รูปแปร	- กลางค่อนข้างต่ำ เลื่อนลง [21] - กลางค่อนข้างต่ำ ระดับ [22]	- กลางเลื่อนลง [32] - กลางระดับ [33] - ต่ำระดับ [11]	- กลางเลื่อนลง [32] - กลางค่อนข้างสูงขึ้น ตก [452]	- กลางขึ้น [35] - ต่ำขึ้น [14] - กลางค่อนข้างต่ำ ระดับ [22] - กลางค่อนข้างสูง ระดับ [44]

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าวรรณยุกต์ที่ 2 ในคำพยางค์ตายสระสั้น และวรรณยุกต์ที่ 3 มีรูปแปรจำนวน 2 รูป วรรณยุกต์ที่ 2 ในคำพยางค์ตายสระยาว มีรูปแปร 3 รูป ส่วนวรรณยุกต์ที่ 4 มีรูปแปร 4 รูป เมื่อพิจารณารูปแปรจะเห็นได้ว่าการแปรทั้งด้านทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงและระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นดังนี้ วรรณยุกต์ที่ 2 คำพยางค์ตายสระสั้น มีรูปแปรที่มีทิศทางการขึ้นตกเหมือนกันคือเสียงตกและเสียงระดับ แต่จุดเริ่มต้นของระดับเสียงเป็นเสียงกลางค่อนข้างต่ำในรูปแปร วรรณยุกต์ที่ 2 คำพยางค์ตายสระยาว มีทิศทางการขึ้นตกของรูปหลักคือเสียงตก แต่มีรูปแปรที่มีทิศทางเป็นเสียง “ระดับ” วรรณยุกต์ที่ 3 ทิศทางการขึ้นตกของรูปหลักคือเสียงตก มีรูปแปรที่มีทิศทางการตกเหมือนกันแต่จุดเริ่มต้นเสียงเป็นระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และระดับเสียงกลาง และยังมีความแตกต่างที่จุดกึ่งกลางคือระดับเสียงมีทิศทาง “ขึ้น” ก่อนที่จะ “ตก” ในช่วงหลัง วรรณยุกต์ที่ 4 มีทิศทางการขึ้นตกของรูปหลักคือเสียงขึ้น มีรูปแปรที่มีทิศทางการขึ้นตกเป็นเสียง “ระดับ” และมีจุดเริ่มต้นเสียงในรูปแปรเป็นระดับเสียงต่ำ ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ และระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง

3. เปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้ง

ผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพยางค์เป็นได้จำนวน 5 เสียง โดยมีสัทลักษณะรูปหลักดังนี้

วรรณยุกต์	ผู้พูดภาษาลัวะ	ผู้พูดภาษาม้ง
วรรณยุกต์ที่ 1 (ว. 1)	กลางตก [31]	กลางตก/กลางเลื่อนลง [31/32]
วรรณยุกต์ที่ 2 (ว. 2)	กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]	กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]

วรรณยุกต์	ผู้พูดภาษาลัวะ	ผู้พูดภาษาม้ง
วรรณยุกต์ที่ 3 (ว. 3)	กลางค่อนข้างสูงตก [41]	กลางค่อนข้างสูงตก [41]
วรรณยุกต์ที่ 4 (ว. 4)	กลางค่อนข้างต่ำขึ้น [24, 25]	กลางค่อนข้างต่ำขึ้น [24]
วรรณยุกต์ที่ 5 (ว. 5)	ต่ำขึ้น [14]	ต่ำขึ้น [13, 14, 15]

จะเห็นได้ว่าสัญลักษณ์ระบุหลักในคำพยางค์เป็นของผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งมีความแตกต่างกันเล็กน้อยในวรรณยุกต์ที่ 1 และวรรณยุกต์ที่ 4 โดยในวรรณยุกต์ที่ 1 นั้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดภาษาม้งมีรูปหลักจำนวน 2 รูปแปรที่พบการปรากฏเท่ากันคือ เสียงกลางตก [31] และเสียงกลางเลื่อนลง [32] ส่วนวรรณยุกต์ที่ 4 ซึ่งเป็นวรรณยุกต์เสียง “ขึ้น” ผู้พูดภาษาลัวะออกเสียงเริ่มจากระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำไปยังระดับเสียงสูงหรือกลางค่อนข้างสูง ในขณะที่ผู้พูดภาษาม้งออกเสียงเริ่มจากระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำไปยังระดับเสียงกลางค่อนข้างสูงและมีสัญลักษณ์ตกตอนท้ายร่วมด้วย

ในส่วนของสัญลักษณ์รูปแปรในคำพยางค์เป็นจากตารางที่ 1 และ 3 จะเห็นได้ว่าสัญลักษณ์รูปแปรของวรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะและผู้พูดภาษาม้งมีจำนวนแตกต่างกัน บางวรรณยุกต์สัญลักษณ์รูปแปรของผู้พูดภาษาลัวะมีมากกว่าของผู้พูดภาษาม้ง บางวรรณยุกต์สัญลักษณ์รูปแปรของผู้พูดภาษาม้งมีมากกว่าภาษาลัวะ

สัญลักษณ์รูปแปรของวรรณยุกต์ที่ 1 ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้งมีจำนวนมากกว่าของผู้พูดภาษาลัวะ โดยพบการแปรของระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นในภาษาม้ง ได้แก่ ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ ระดับเสียงกลาง และระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และพบทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงทั้งที่เป็นเสียง “ระดับ” และเสียง “เลื่อนขึ้น” ซึ่งไม่พบในผู้พูดภาษาลัวะ ในทางกลับกันสัญลักษณ์รูปแปรของวรรณยุกต์ที่ 2 ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะมีจำนวนมากกว่าของผู้พูดภาษาม้ง โดยพบการแปรของระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นในภาษาลัวะ ได้แก่ ระดับเสียงต่ำ ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ และระดับเสียงกลาง และยังพบรูปแปรที่มีทิศทางของเสียงเป็น “ตก-ขึ้น” อีกด้วย วรรณยุกต์ที่ 3 ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้งมีจำนวนมากกว่าของผู้พูดภาษาลัวะ โดยระดับเสียงสูงต่ำที่จุดเริ่มต้นในผู้พูดทั้งสองภาษาเหมือนกัน คือ ระดับเสียงกลาง ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และระดับเสียงสูง แต่พบทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงในผู้พูดภาษาม้งที่เป็นระดับเสียง “เลื่อนลง” ซึ่งไม่พบในผู้พูดภาษาลัวะ วรรณยุกต์ที่ 4 ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้งมีจำนวนมากกว่าของผู้พูดภาษาลัวะเช่นกัน โดยพบการแปรของระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นในภาษาม้ง ได้แก่ ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ และระดับเสียงกลาง และมีทิศทางการขึ้นตกเป็นเสียง “เลื่อนขึ้น” และ “ขึ้น” ส่วนในผู้พูดภาษาลัวะพบการแปรของระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นได้แก่ ระดับเสียงกลาง และระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง แต่พบทิศทางการขึ้นตกเป็นเสียง “ตก” ซึ่งเป็นทิศทางตรงข้ามกับสัญลักษณ์รูปหลัก วรรณยุกต์ที่ 5 ที่ออกเสียงโดย

ผู้พูดภาษาลัวะมีจำนวนมากกว่าของผู้พูดภาษาม้ง คือพบทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงในผู้พูดภาษาลัวะเป็นเสียง “ขึ้น” และ “ตก-ขึ้น” ส่วนในผู้พูดภาษาม้งพบเพียงเสียง “ขึ้น” เท่านั้น

ในคำพยางค์ตาย ผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพยางค์ตายได้จำนวน 3 เสียง โดยมีสัญลักษณ์ระบุหลักดังนี้

วรรณยุกต์	ผู้พูดภาษาลัวะ	ผู้พูดภาษาม้ง
วรรณยุกต์ที่ 2 (ว. 2)	กลางค่อนข้างต่ำเลือนลง [21]	กลางตก [31]
วรรณยุกต์ที่ 3 (ว. 3)	กลางค่อนข้างสูงตก [41]	สูงตก [51, 52, 53]
วรรณยุกต์ที่ 4 (ว. 4)	กลางค่อนข้างสูงเลือนขึ้น [45]	กลางเลือนขึ้น [34]

จากตารางที่ 2 และ 4 ลักษณะรูปหลักของวรรณยุกต์ในคำพยางค์ตายที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งมีระดับเสียงสูงต่ำของจุดเริ่มต้นแตกต่างกัน วรรณยุกต์ที่ 2 ของผู้พูดภาษาลัวะเป็นเสียงกลางค่อนข้างต่ำ ส่วนของผู้พูดภาษาม้งเป็นเสียงกลาง วรรณยุกต์ที่ 3 ของผู้พูดภาษาลัวะเป็นเสียงกลางค่อนข้างสูง ส่วนของผู้พูดภาษาม้งเป็นเสียงสูง ส่วนวรรณยุกต์ที่ 4 ของผู้พูดภาษาลัวะเป็นเสียงกลางค่อนข้างสูง ส่วนของผู้พูดภาษาม้งเป็นเสียงกลาง แต่จะเห็นได้ว่าทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงมีความคล้ายคลึงกัน คือวรรณยุกต์ที่ 2 และวรรณยุกต์ที่ 3 เป็นเสียง “เลือนลง” และเสียง “ตก” ส่วนวรรณยุกต์ที่ 4 เป็นเสียง “เลือนขึ้น”

เมื่อพิจารณาลักษณะรูปแปรในคำพยางค์ตาย พบรูปแปรที่หลากหลายในผู้พูดทั้ง 2 กลุ่ม พบว่ามีความหลากหลายของระดับเสียงสูงต่ำที่จุดเริ่มต้นและทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียง วรรณยุกต์ที่ 2 คำพยางค์ตายสระสั้นที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะมีรูปแปรในส่วนระดับเสียงสูงต่ำที่จุดเริ่มต้นคือ ระดับเสียงกลางและระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ และพบรูปแปรที่มีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคือ เสียงคงระดับเสียงเลือนลง และเสียงตก ส่วนในผู้พูดภาษาม้งมีรูปแปรของทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียง คือ เสียงตกและเสียงระดับ วรรณยุกต์ที่ 2 คำพยางค์ตายสระยาวที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะมีรูปแปรในส่วนระดับเสียงสูงต่ำที่จุดเริ่มต้นคือ ระดับเสียงกลางและระดับเสียงต่ำ และทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคือ เสียงระดับและเสียงตก ในผู้พูดภาษาม้งมีรูปแปรในส่วนระดับเสียงสูงต่ำที่จุดเริ่มต้นคือ ระดับเสียงกลางและระดับเสียงต่ำเช่นเดียวกับภาษาลัวะ แต่ทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคือ เสียงเลือนลง เสียงตก และเสียงระดับ วรรณยุกต์ที่ 3 ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะมีรูปแปรในส่วนระดับเสียงสูงต่ำที่จุดเริ่มต้นคือ ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ ระดับเสียงกลาง ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และระดับเสียงสูง และทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคือ เสียงตก และเสียงขึ้น-ตก ในผู้พูดภาษาม้งมีรูปแปรในส่วนระดับเสียงสูงต่ำที่จุดเริ่มต้นคือ ระดับเสียงกลาง และระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคือ เสียงตก และเสียงขึ้น-ตก วรรณยุกต์ที่ 4 ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะมีรูปแปรในส่วนระดับเสียงสูงต่ำที่จุดเริ่มต้นคือ ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ ระดับเสียงกลาง และระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียง

คือ เสียงเลื่อนขึ้น เสียงขึ้น เสียงตก-ขึ้น และเสียงระดับ ในผู้พูดภาษาม้งมีรูปแบบในส่วนระดับเสียงสูงต่ำที่จุดเริ่มต้นคือ ระดับเสียงต่ำ ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ ระดับเสียงกลาง และระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง และทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคือเสียงขึ้น และเสียงระดับ

จะเห็นได้ว่าจำนวนสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งมีความหลากหลาย บางวรรณยุกต์พบสัทลักษณะรูปแปรที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้งมีจำนวนมากว่าของผู้พูดภาษาลัวะ ในทางกลับกันสัทลักษณะรูปแปรของบางวรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะมีจำนวนมากว่าของผู้พูดภาษาม้ง การแปรที่เกิดขึ้นพบทั้งในด้านจำนวนของรูปแปร ทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียง และระดับเสียงที่จุดเริ่มต้น

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ระบบเสียงวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยในคำพูดเดี่ยวที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งระดับประถมศึกษาพบว่า ระบบเสียงวรรณยุกต์ของผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งส่วนใหญ่เป็นระบบ 5 วรรณยุกต์ โดยวรรณยุกต์ในคำพยางค์เป็นมีจำนวน 5 วรรณยุกต์ และวรรณยุกต์ในคำพยางค์ตายมีจำนวน 3 วรรณยุกต์ ส่วนสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดสองกลุ่ม เมื่อพิจารณาสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ปรากฏทั้งหมด พบความแตกต่างกันคือจำนวนรูปแปรที่พบทั้งในสัทลักษณะรูปหลักและสัทลักษณะรูปแปร รูปแปรของวรรณยุกต์บางวรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาม้งมีจำนวนมากว่าของผู้พูดภาษาลัวะ ได้แก่ วรรณยุกต์ที่ 1 วรรณยุกต์ที่ 3 และ วรรณยุกต์ที่ 5 ขณะเดียวกันรูปแปรของวรรณยุกต์บางวรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะมีจำนวนมากว่าของผู้พูดภาษาม้ง ได้แก่ วรรณยุกต์ที่ 2 และวรรณยุกต์ที่ 5 นอกจากนี้ยังพบว่ามีรูปแบบบางรูปที่มีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงตรงข้ามกับสัทลักษณะรูปหลัก เช่น วรรณยุกต์ที่ 4 ในผู้พูดภาษาลัวะที่สัทลักษณะรูปหลักเป็นเสียง “ขึ้น” แต่ในรูปแปรเป็นเสียง “ตก” และวรรณยุกต์ที่ 1 ในผู้พูดภาษาม้งที่สัทลักษณะรูปหลักเป็นเสียง “เลื่อนลง” และเสียง “ตก” แต่ในรูปแปรเป็นเสียง “ขึ้น”

เมื่อเปรียบเทียบกับสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยเด็กไทยอายุ 6-12 ปี จากงานของ Suebsor (2019) สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทย ผู้พูดภาษาลัวะ และผู้พูดภาษาม้ง

วรรณยุกต์	ผู้พูดภาษาไทย	ผู้พูดภาษาลัวะ	ผู้พูดภาษาม้ง
ว. 1	กลางเลื่อนลง [32]	กลางตก [31]	กลางตก/กลางเลื่อนลง [31/ 32]
ว. 2 (พยางค์เป็น)	กลางตก [31]	กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]	กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]
ว. 2 (พยางค์ตาย)	กลางตก [31]	กลางค่อนข้างต่ำเลื่อนลง [21]	กลางตก [31]
ว. 3 (พยางค์เป็น)	สูงตก (คงระดับตอนต้น) [551, 552]	กลางค่อนข้างสูงตก [41]	กลางค่อนข้างสูงตก [41]
ว. 3 (พยางค์ตาย)	สูงตก (คงระดับตอนต้น) [551, 552]	กลางค่อนข้างสูงตก [41]	สูงตก [51, 52, 53]
ว. 4 (พยางค์เป็น)	กลางค่อนข้างต่ำขึ้น (คงระดับตอนต้น) [224]	กลางค่อนข้างต่ำขึ้น [24, 25]	กลางค่อนข้างต่ำขึ้น [24]
ว. 4 (พยางค์ตาย)	กลางเลื่อนขึ้น (คงระดับตอนต้น) [334]	กลางขึ้น [45]	กลางเลื่อนขึ้น [34]
ว. 5	กลางตกขึ้น [313, 314]	ต่ำขึ้น [14]	ต่ำขึ้น [13, 14, 15]

จากตารางที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบกับสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยเด็กไทยอายุระหว่าง 6-12 ปี จะเห็นได้ว่าสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาลัวะและผู้พูดภาษาม้งมีทั้งที่เหมือนและต่างจากผู้พูดภาษาไทย ในคำพยางค์เป็น วรรณยุกต์ที่ 1 ของผู้พูดภาษาไทยเป็นเสียงเลื่อนลง คือมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงไม่เกิน 1 ระดับ ในขณะที่ของผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้ง (บางส่วน) เป็นเสียงกลางตกคือมีการตกลงของระดับเสียงมากกว่า 1 ระดับ วรรณยุกต์ที่ 2 ของผู้พูดภาษาไทยเป็นมีระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นเป็นระดับเสียงกลาง แต่ของผู้พูดภาษาลัวะและผู้พูดภาษาม้งเป็นระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ ส่วนทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงพบว่า ผู้พูดภาษาไทยเป็นเสียงตกลง ในขณะที่ของผู้พูดภาษาลัวะและผู้พูดภาษาม้งเป็นเสียงเลื่อน วรรณยุกต์ที่ 3 ทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงในผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มเป็นเสียงตก แต่แตกต่างที่ระดับเสียงที่จุดเริ่มต้น ในพยางค์เป็นผู้พูดภาษาไทยเริ่มต้นที่ระดับเสียงสูงและคงระดับตอนต้น ผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งเริ่มต้นที่ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง วรรณยุกต์ที่ 4 ของผู้พูดทั้งสามกลุ่มเริ่มต้นที่ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำและเป็นเสียงขึ้นเหมือนกัน แต่ผู้พูด

ภาษาไทยและภาษาม้งเหมือนกันในส่วนที่มีเสียงตกลงตอนท้าย วรรณยุกต์ที่ 5 ของผู้พูดภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการขึ้นตกเป็นเสียงเป็นตก-ขึ้น ในขณะที่ของผู้พูดภาษาลัวะและผู้พูดภาษาม้งเป็นเสียงขึ้นเหมือนกัน

ส่วนในคำพยางค์ตายพบว่าสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาม้งมีความเหมือนกันมากกว่าของผู้พูดภาษาลัวะ โดยวรรณยุกต์ที่ 2 วรรณยุกต์ที่ 3 และวรรณยุกต์ที่ 4 ของผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษาม้งมีระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นเหมือนกัน ส่วนผู้พูดภาษาลัวะจะมีระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นต่างออกไป ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแม้ภาษาลัวะเป็นภาษาไม่มีวรรณยุกต์ในขณะที่ภาษาม้งเป็นภาษามีวรรณยุกต์ซึ่งมีวรรณยุกต์มากถึง 8 หน่วยเสียง แต่ผู้พูดส่วนใหญ่ของทั้ง 2 กลุ่มมีระบบเสียงภาษาไทยเป็นระบบ 5 วรรณยุกต์เหมือนกัน ถึงแม้จะแตกต่างกันในด้านสัญลักษณ์ของรูปแปด จึงอาจกล่าวได้ว่าสาเหตุอาจมาจากการสัมผัสภาษากับภาษาไทยในระดับสูงตั้งแต่เริ่มเข้าโรงเรียน รวมทั้งภาษาไทยในสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ จึงทำให้ผู้พูดทั้งสองกลุ่มสามารถจำแนกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยทั้ง 5 เสียงได้

อย่างไรก็ดีพบว่าผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้งกลุ่มละ 2 คนที่ระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยเป็นระบบ 4 วรรณยุกต์ เนื่องจากเกิดการรวมกันของวรรณยุกต์โดยพบในผู้พูดภาษาลัวะคนที่ 3 (L03) และคนที่ 10 (L10) ผู้พูดภาษาม้งคนที่ 5 (H05) และคนที่ 7 (H07)

วรรณยุกต์	ว.1	ว.2	ว.3	ว.4	ว.5	จำนวนวรรณยุกต์
L03	[31]	[33]	[41]	[41]	[24]	4
L10	[21]	[21]	[341]	[25]	[14]	4
H05	[33]	[33]	[31]	[24]	[215]	4
H07	[21]	[21]	[31]	[24]	[215]	4

จะเห็นได้ว่าในผู้พูดภาษาลัวะคนที่ 10 (L10) ผู้พูดภาษาม้งคนที่ 5 (H05) และคนที่ 7 (H07) เกิดการรวมกันของวรรณยุกต์ที่ 1 (สามัญ) และวรรณยุกต์ที่ 2 (เอก) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่พบในผู้ที่ไม่ได้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่หรือผู้ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง (Suebsor, 2019; Panthaka, 2017; Intajamornrak, 2016; Teeranon, 2016; Phiasuphan, 2014) จึงอาจสามารถอธิบายได้ว่าในผู้พูดภาษาลัวะเกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่ร่วมกับความแตกต่างระหว่างภาษาแม่ที่เป็นภาษาไม่มีวรรณยุกต์และภาษาสองที่เป็นภาษามีวรรณยุกต์

แต่ในส่วนของผู้พูดภาษาม้ง ถึงแม้ว่าภาษาม้งจะเป็นภาษามีวรรณยุกต์แต่การเรียนรู้ภาษาที่สองซึ่งเป็นภาษามีวรรณยุกต์เหมือนกันอาจสร้างความสับสนได้ ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับ Intajamornrak (2017) ที่พบว่าการเป็นภาษามีวรรณยุกต์ไม่ได้เอื้อต่อการออกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาที่สองเสมอไป ดังเช่นที่พบว่าในกลุ่มผู้พูดที่มีประสบการณ์ภาษาไทยน้อย ผู้พูดภาษาเวียดนามและผู้พูดภาษาพม่า (ภาษามี

วรรณยุกต์) ที่มีพฤติกรรมการออกเสียงวรรณยุกต์เหมือนกับผู้พูดภาษาเขมรและผู้พูดภาษามลายู (ภาษาไม่มีวรรณยุกต์) และ Hao (2012) ที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาจีนกวางตุ้ง (ภาษาไม่มีวรรณยุกต์) มีความสับสนในการออกเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 และ 3 ในภาษาจีนกลางเช่นเดียวกับผู้พูดภาษาอังกฤษ (ภาษาไม่มีวรรณยุกต์) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีปัจจัยอื่นนอกจากการเป็นภาษาไม่มีวรรณยุกต์เหมือนกันระหว่างภาษาแม่และภาษาที่สองที่ส่งผลต่อการออกเสียงวรรณยุกต์

ในขณะที่ผู้พูดภาษาลัวะคนที่ 3 (L03) เกิดการรวมกันของวรรณยุกต์ที่ 3 (โท) และวรรณยุกต์ที่ 4 (ตรี) ซึ่งเป็นวรรณยุกต์ที่มีระดับเสียงและทิศทางการขึ้นตกของเสียงต่างกัน คือมีลักษณะเป็นเสียงตก (วรรณยุกต์โท) และเสียงขึ้น (วรรณยุกต์ตรี) อาจอธิบายได้ว่าเกิดจากการอ่านหนังสือไม่แตกฉาน คือไม่สามารถผันวรรณยุกต์ได้ เนื่องจากผู้บอกภาษาคณะความสามารถในการเรียน จึงมีผู้บอกภาษาที่มีความสามารถในการออกเสียงภาษาไทยแตกต่างกัน สอดคล้องกับที่ Luangthongkum et al. (2015) ที่ศึกษาข้อผิดพลาดในการอ่านบทอ่านภาษาไทยของนักเรียนสามแถว 77 รูปและนักเรียนชมราวล 23 คนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน 10 โรงเรียนในอำเภอเชียงคำและอำเภอปาง จังหวัดพะเยา พบว่าอิทธิพลหรือการแทรกแซง (interference) จากภาษาแม่มีน้อย และปรากฏไม่สม่ำเสมอ ปัญหาการอ่านออกเสียงและการพูดภาษาไทยไม่ชัดประเภทที่ไม่สม่ำเสมอน่าจะเกิดจากไม่สามารถอ่านจับใจความ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอ่านหนังสือไม่แตกฉาน รวมทั้งความรู้ด้านอักขรวิธีไม่แม่นยำ ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงรูปอักษรกับการออกเสียงและความหมายได้ เห็นได้จากผลการวิจัยของ Intajamornrak (2024) ที่วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงภาษาไทยจากบทอ่านในผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้ง พบข้อผิดพลาดที่เกิดจากการอ่านหนังสือไม่แตกฉานและข้อผิดพลาดออกเสียงเพี้ยน คือออกเสียงวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง เช่น ออกเสียงคำว่า แว เป็น แหว ออกเสียงคำว่า อุ่มน้ำ เป็น อุ่มน้ำ ออกเสียงคำว่า งานนี้ เป็น งานนี้

จึงอาจกล่าวได้ว่าการเป็นภาษาไม่มีวรรณยุกต์หรือภาษาไม่มีวรรณยุกต์ไม่ได้ส่งผลต่อการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยทั้งหมด ต่างจากแนวคิดการเปรียบเทียบ (Lado, 1957) ที่กล่าวว่าในการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ หากสองภาษาคือคล้ายกัน ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ภาษาเป้าหมายได้ง่ายกว่าสองภาษาที่แตกต่างกัน แต่สะท้อนให้เห็นการเกิดภาวะภาษาในระหว่าง (Selinker, 1972) ที่ทำให้เกิดการออกเสียงวรรณยุกต์ที่หลากหลาย และลักษณะของบางวรรณยุกต์ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นร่วมด้วย ได้แก่ การสัมผัสกับภาษาไทยในระดับสูง และการอ่านหนังสือไม่แตกฉาน ดังเช่นที่ Laméris & Post (2023) พบว่าปัจจัยภายนอก เช่น อายุของผู้พูด ระดับของการสัมผัสภาษา ส่งผลต่อการออกเสียงภาษาที่สอง

โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า ปัญหาในการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาลัวะและภาษาม้ง สามารถแบ่งได้เป็นการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียง ทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียง มีระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์ และการรวมกันของวรรณยุกต์หรือลักษณะของวรรณยุกต์ที่มีความคล้ายคลึงกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างการออกแบบคู่มือการสอนภาษาไทยให้กับครูผู้สอนและแบบฝึกหัดออกเสียงภาษาไทยเพื่อฝึกฝนการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังเรียนระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณยุกต์ที่พบว่ามีการออกเสียงคล้ายคลึงกัน เช่น วรรณยุกต์เอกและวรรณยุกต์สามัญ การใช้ภาพหรือท่าทางประกอบที่สอดคล้องกับทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ดังที่ Feepakproe (2020) กล่าวไว้ว่าหากนักเรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ออกเสียงได้ชัดเจนทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ จะส่งผลให้นักเรียนมีความมั่นใจในการพูด และนำไปสู่การใช้ภาษาไทยในระดับที่สูงขึ้น

References

- Chuwarahawong, W. (2000). *Tones in Bangkok Thai spoken by the Thai, the Chao Zhou and the Sikhs* [Master's thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/5949>
- Feepakproe, S. (2020). *The construction of the Thai pronunciation skill exercises for the ethnic Lua (pray) students by multigrade learning* [Master's Thesis, Naresuan University]. NU Intellectual Repository. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/2565>
- Hao, Y. C. (2012). Second language acquisition of Mandarin Chinese tones by tonal and non-tonal language speakers. *Journal of Phonetics*, 40(2), 269-279. <https://doi.org/10.1016/j.wocn.2011.11.001>
- Horpet, K. (2001). *A comparison of the tones in standard Thai words spoken by Thai, Malay, and Chinese ethnic groups in the villages of Sadao and Samnaktaw, Sadao district, Songkhla province* [Master's Thesis]. Thaksin University.
- Intajamornrak, C. (2016). *Thai vowels and tones produced by Khmer Vietnamese Burmese, and Malay Speaker: An acoustic and perception study* [Research Report]. Naresuan University. <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/302033>
- Intajamornrak, C. (2017). Thai tones produced by tonal and non-tonal language speakers: An acoustic study. *Manusya: Journal of Humanities*, 20(2), 1-26. <https://doi.org/10.1163/26659077-02002001>
- Intajamornrak, C. (2019a). *Standard Thai pronunciation of Lua speakers, Nan province: An acoustic study* [Research Report]. Naresuan University. <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/308157>

- Intajamornrak, C. (2019b). Thai tones pronunciation of Lua speakers, Nan province: An acoustic study. *Journal of Liberal Arts, Thammasat University*, 19(2), 1-21. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/article/view/155131>
- Intajamornrak, C. (2021). Thai consonants pronunciation of Lua speakers, Nan province. *Journal of Humanities and Social Sciences Review*, 23(1), 58-71. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/hspbruacthjournal/article/view/252768>
- Intajamornrak, C. (2024). *Standard Thai Pronunciation of Lua and Hmong Primary School Students, Nan Province* [Unpublished Research Report]. National Research Council of Thailand.
- Kangwansupapan, P. (2007). *Contrastive study of Thai tones between Khmer-Thai students and native Thai students: Students in prathom 1, Ban Kae Yai school and mattayom 6, Sriphataisamum school, Surin province vs. Students in prathom 1 and mattayom 6, Kasetsart University Laboratory School* [Master's Thesis, Kasetsart University]. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/KU.the.2007.572
- Kuno, S. (2018). *A comparison of Thai tones acoustic features produced by Thai speakers and Pattani Malay speakers in 3 southern border provinces of Thailand* [Master's Thesis, Prince of Songkla University]. PSU Knowledge Bank. <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/12147>
- Lado, R. (1957). *Linguistics across cultures: Applied linguistics for language teachers*. University of Michigan Press.
- Lam  ris, T. J., & Post, B. (2023). The combined effects of L1-specific and extralinguistic factors on individual performance in a tone categorization and word identification task by English-L1 and Mandarin-L1 speakers. *Second Language Research*, 39(3), 833-871. <https://doi.org/10.1177/02676583221090068>
- Luangthongkum, T., Cheewinsiriwat, P., Booranaprasertsook, W., Duangyiwa, C., Wimonkasem, S., & Huadsiri Y. (2007). *A synthesis of the database of 902 villages (99 sub-districts)* [Unpublished Research Report]. Thailand Research Fund.
- Luangthongkum, T., Wittayasakphan, S., & Samniangngam, S. (2015). *Synthesis and Recommendations for the Management of Thai Language Teaching in Primary Education*. [Unpublished Research Report]. Thailand Science Research and Innovation.

- Odlin, T. (1989). *Language transfer: The influence of the first language on second language learning*. Cambridge University Press.
- Panpraneet, P. (2014). *Thai children's perception and production of Thai lexical tones* [Master's Thesis, Thammasat University]. TU digital collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:98589
- Panthaka, N. (2017). *Standard Thai tones produced by Indonesian speakers: An acoustic study*. [Master's Thesis]. Naresuan University.
- Phiasuphan, K. (2014). A comparison study of Bangkok Thai tones spoken by Thai and Indian speakers: A case study of gender. *Journal of Language and Culture*, 33(2), 65-89. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLC/article/view/24037>
- Prasithrathsint, A. (2002). *Phasa nai sangkhom thai: Khwam laklai kan plian plaeng lae kan phatthana* [Language in Thai society: Diversity, change and development] (3rd ed.). Chulalongkorn University Press.
- Selinker, L. (1972). Interlanguage. *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 10(3), 209-231. <https://doi.org/10.1515/iral.1972.10.1-4.209>
- Sinhawashewa, T. (2009). *The Bangkok Thai tones produced by Japanese speakers: An acoustic and perception study* [Master's Thesis]. Chulalongkorn University.
- Suebsor, K. (2019). *Thai Tones of Cambodian Speaker Aged 6-12* [Master's Thesis, Thammasat University]. TU digital collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:179153
- Suebsor, K., Piyapasuntra, S., & Intajamornrak, C. (2020). Pronunciation problems of Thai tones in Cambodian children speakers based on an acoustic study. *Vannavidas*, 20(2), 138-172. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/VANNAVIDAS/article/view/240858>
- Suebsor, K., Piyapasuntra, S., & Intajamornrak, C. (2021). Thai tones of Cambodian children in aged 6-12. *Manutsayasart Wichakan*, 28(2), 81-118. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/view/228061>
- Teeranon, P. (2016). An acoustic analysis and perceptual study of Thai tones produced by Vietnamese and Khmer speakers. *Journal of Language and Culture*, 35(1), 81-100. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLC/article/view/240495>

- Teeranon, P., & Detchanarat, T. (2015). Thai Tones Produced by Hearing Loss Children: An Acoustic Study. *Journal of Liberal Arts Thammasat University*, 15(2), 213-231. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/article/view/46208>
- Weinreich, U. (1968). *Language in Contact* (3rd ed.). Linguistic Circle of New York.
- Wong-ampai, N. (2009). *The Bangkok Thai tones produced by Pattani Malay children of 6-7 years old: An acoustic and perception study* [Master's Thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/59089>

การศึกษาวัจนกรรมของครูในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอน แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ¹

A Study of Teachers' Speech Acts in Learner-centered Classrooms Using English as a Medium

อัญชิตา เวชประสิทธิ์^{2*} วิสันต์ สุขวิสิทธิ์³ และ พสิษฐ์ สะเปาคำ⁴

Anchida Wetprasit⁵, Wison Sukwisith⁶, and Pasit Sapaokum⁷

(Received: 27 June 2024; Revised: 2 October 2024; Accepted: 11 October 2024)

บทคัดย่อ

ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2542 เป็นต้นมา ครูทุกระดับชั้นในประเทศไทยต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered) บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทวัจนกรรมที่ครูใช้ในห้องเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นบทบาทของครูในชั้นเรียน งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากครูผู้สอนชาวไทยจำนวน 3 คนที่สอนรายวิชาภาษาอังกฤษแก่นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการสุ่มแบบไม่เจาะจงโดยผู้วิจัยได้บันทึกเสียงการสอนของกลุ่มตัวอย่างในวันที่มีการจัดกิจกรรมในห้องเรียนตลอด 1 ภาคการศึกษา ความยาวทั้งสิ้น 20 ชั่วโมงประกอบกับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แนวคิดวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle, 1969) เป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนใช้วัจนกรรม 3 กลุ่มในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับความถี่ที่ปรากฏ ได้แก่ วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะซึ่งพบวัจนกรรมทั้งสิ้น 8 ประเภท วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวซึ่งพบวัจนกรรมทั้งสิ้น 6 ประเภท และวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกซึ่งพบวัจนกรรมทั้งสิ้น 5 ประเภท ทั้งนี้ไม่พบวัจนกรรมกลุ่มผูกมัดและวัจนกรรมกลุ่มประกาศในข้อมูลนี้ การที่ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะมากที่สุดสะท้อนเห็นว่าครูผู้สอนมีเจตนาพยายามให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วย

¹ บทความนี้ปรับปรุงจากงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาวัจนกรรมของครูในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ” โดยได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund) ประจำปีงบประมาณ 2566 จากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

^{2*} อาจารย์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

³ ดร., สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างประเทศ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

⁴ อาจารย์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

⁵ Lecturer, English Program, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

⁶ Dr., Thai Language and Culture for Foreigners Program, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

⁷ Lecturer, English Program, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

* Corresponding author, E-mail: anchida.wet@mfu.ac.th

ตนเองระหว่างการจัดกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของครูในห้องเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยครูผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ชี้แนะนักเรียนในห้องเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าวัจนกรรมที่ครูผู้สอนใช้มากที่สุดได้แก่ วัจนกรรมการอธิบายซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สอนยังคงมีหน้าที่อธิบายถ่ายทอดความรู้และบอกสิ่งที่ถูกต้องหรือเป็นสิ่งที่มิประโยชน์แก่ผู้เรียน ผลจากการวิจัยนี้จึงอาจมีส่วนช่วยพัฒนาบทบาทของครูต่อผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายตามนโยบายทางการศึกษาของประเทศและส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ต่อไป

คำสำคัญ: วัจนกรรม, บทบาทครู, การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

Abstract

Since 1999, teachers at all levels in Thailand have had to change their role from "knowledge transmitters" to "learning experience organizers" in accordance with educational reform guidelines that emphasize learner-centered learning. This research aims to examine the speech acts of teachers in learner-centered classrooms using English as the medium of instruction which may reflect teachers' roles in classrooms. The data collection process was conducted by audio-recording of teaching sessions and interviews with three randomly selected Thai teachers teaching English courses to English major students during classroom discussion activities on randomly selected days over the course of one semester. The length of all the recordings, transcribed for analysis, was twenty hours in total. The researchers used Searle's (1969) speech act theory as the framework for data analysis. The result revealed three main categories of speech acts used in learner-centered teaching: Directives, Representatives, and Expressives occurred with frequency respectively. The Directives included eight types, the Representatives six, and the Expressives five. There were no Commissive or Declarations found. The high usage of Directives reflects that the teachers had the intention to encourage learners to construct knowledge independently during classroom activities. This aligns with the role of teachers in learner-centered classrooms as facilitators providing assistance and guidance to students. Moreover, the most frequently used speech act was Explanations, indicating that teachers still have the role of explaining, transferring knowledge, and directing what is correct or useful to the students. The results of this research may contribute to developing teachers' roles towards learners, helping to achieve the goals set by Thailand's educational policies and subsequently impacting the quality of educational management at different levels.

Keywords: Speech acts, Teacher's role, Student-centered learning, English medium instruction

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เนื่องจากช่วยส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคในสังคมและเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ รัฐบาลไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาดังกล่าวจึงได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ขึ้นเพื่อปฏิรูปการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติถึงแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (Office of the Council of State, 1999, p. 6) จากความในมาตราดังกล่าวทำให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered) ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ และการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน โดยครูจะมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกซึ่งต่างจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่เน้นให้เด็กศึกษาหาความรู้จากการสอนของครูโดยตรง การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้เป็นการเปลี่ยนบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการเป็น “ผู้เรียน” มาเป็น “ผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-creators)” (Felder & Brent, 1996, as cited in Funfuengfu, 2019) และเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “ผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ให้ผู้เรียน (Office of the Basic Education Commission, 2006, as cited in Klairueng et al, 2022) แนวการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้เกิดขึ้นจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ด้วยตัวเอง แต่แตกต่างที่ความสนใจ ความถนัดและทักษะต่าง ๆ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงควรมีความหลากหลายและตอบสนองของผู้เรียนทุกกลุ่ม (Fanchian, 2018)

บทบาทของครูในชั้นเรียนดังกล่าวสามารถศึกษาได้จากการสนทนาระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน นักศึกษาซึ่งเป็นผู้เรียน เพราะหากพิจารณาตามแนวคิดวัจนกรรมของออสติน (Austin, 1962) และเซอรัล (Searle, 1969) จะเห็นว่านอกจากภาษาจะใช้เพื่อสื่อความรู้และความคิดแล้ว ภาษายังเป็นเครื่องมือสำคัญในการ “กระทำ” บางสิ่งบางอย่างระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังด้วย ดังนั้นถ้อยคำต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนใช้ระหว่างการจัดการเรียนการสอนจึงมิได้เป็นเพียงการถ่ายทอดความรู้และความคิดต่าง ๆ ของครูผู้สอนไปสู่ผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นการ “กระทำ” สิ่งต่าง ๆ แก่ผู้เรียนด้วยเช่นกัน จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาวัจนกรรมในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน (Jianli et al., 2015; Xiaodan et al., 2015; Swandewi et al., 2017; Andewi & Waziana, 2019; Santosa & Kurniadi, 2020) พบว่า ทั้งหมดเป็นการศึกษาที่ทำในต่างประเทศและเป็นการศึกษาในห้องเรียนปกติ ส่วนที่ศึกษาในประเทศไทยนั้นมีเพียงงานของ Klaisingto (2018) แต่ก็เป็นการศึกษาบทสนทนาระหว่างครูผู้สอนกับนักศึกษาใน

เฟซบุ๊ก (Facebook) โดยยังมีได้มีการศึกษาวิจัยวรรณกรรมในชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในบริบทการเรียนการสอนของประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเภทวรรณกรรมของครูที่ปรากฏในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน โดยใช้แนวคิดเรื่องวรรณกรรมของเซอร์ล (Searle, 1969) เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาจะแสดงให้เห็นถึงวรรณกรรมของครูผู้สอนที่ปรากฏในการจัดการเรียนการสอนตามลักษณะดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้เห็นบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนในชั้นเรียนและอาจนำไปสู่การพัฒนาบทบาทของครูผู้สอนต่อผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายตามนโยบายทางการศึกษาของประเทศและส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ อันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมไทยในอนาคตต่อไป

แนวคิดวรรณกรรม (Speech Acts)

ผู้ริเริ่มแนวคิดวรรณกรรม คือ ออสติน (Austin, 1962) กล่าวว่าการใช้ภาษาในการสื่อสารผู้พูดไม่ได้ใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อเนื้อหาความว่าเป็นความจริงหรือไม่จริงเพียงอย่างเดียว แต่ยังใช้เพื่อให้เกิดการกระทำต่าง ๆ จากถ้อยคำนั้นด้วย ในการกล่าวถ้อยคำหนึ่ง ๆ ผู้พูดได้กระทำ 3 สิ่ง คือ 1) การกล่าวถ้อย (locutionary act) 2) การแสดงเจตนา (illocutionary act) และ 3) การก่อให้เกิดผลแก่ผู้ฟัง (perlocutionary act) ซึ่งการศึกษาของออสตินมักจะเน้นภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ (Austin, 1962, as cited in Vatcharasuwan, 2004, p. 14) ต่อมาเซอร์ล (Searle, 1969, as cited in Vatcharasuwan, 2004, p. 14) ได้พัฒนาแนวคิดต่อ โดยศึกษาความหมายของการกล่าวถ้อยคำในบริบทของการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และได้เสนอแนวคิดในการกำหนดเงื่อนไขของการแสดงวรรณกรรมต่าง ๆ ไว้ 4 ประการ คือ

1. เงื่อนไขที่เกี่ยวกับเนื้อหาความ (propositional content) คือ รายละเอียดที่เป็นเนื้อหาของถ้อยคำนั้น
2. เงื่อนไขอันเป็นปัจจัยพื้นฐาน (preparatory precondition) คือ เงื่อนไขเบื้องต้นเกี่ยวกับความคิดความเชื่อที่ผู้พูดและผู้ฟังต้องมีมาก่อน
3. เงื่อนไขความจริงใจ (sincerity condition) คือ เจตนาที่แท้จริงของผู้พูดที่ต้องการสื่ออะไรหรือมีความรู้สึกอย่างไรในการกล่าวถ้อยคำนั้น
4. เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ (essential condition) คือ การสื่อเจตนาที่ต้องการให้เกิดการกระทำอะไรขึ้น

วรรณกรรมแต่ละประเภทจะมีเงื่อนไขทั้ง 4 ประการข้างต้น ทั้งนี้เซอร์ล (Searle, 1969, as cited in Panpothong, 2023, pp. 10-11) ได้จำแนกวรรณกรรมออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

1. วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representatives) คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองกับความจริงของถ้อยคำที่พูดและต้องการให้ผู้ฟังรับทราบความจริงดังกล่าว เนื่องจากผู้พูดคาดหวังว่าความจริงเหล่านั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เช่น การแจ้งให้ทราบ การบอกกล่าว การสรุป
2. วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directives) คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามกำหนดให้ผู้ฟังกระทำบางอย่าง เช่น การขอร้อง การสั่ง การแนะนำ
3. วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด (Commissives) คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองต่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา การขู่ การรับประกัน
4. วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressives) คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงอารมณ์ ความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความยินดี
5. วัจนกรรมกลุ่มประกาศ (Declarations) คือ วัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยทันที ซึ่งมีผลให้บุคคลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป ผู้พูดจึงต้องเป็นบุคคลที่มีอำนาจเหมาะสม เช่น การประกาศสงคราม การล้างบาป การไล่ออกจากงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวัจนกรรมพบว่า งานวิจัยด้านนี้สามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) งานวิจัยที่ศึกษาทฤษฎีในการแสดงวัจนกรรมซึ่งมุ่งศึกษาวิธีการใช้ภาษาของผู้พูดเพื่อแสดงเจตนาต่าง ๆ และ 2) งานวิจัยที่ศึกษาการปรากฏของวัจนกรรมในบริบทประเภทต่าง ๆ ซึ่งมุ่งศึกษาประเภทของวัจนกรรมที่ปรากฏในบริบทว่าบริบทประเภทนั้น ๆ มีวัจนกรรมใดปรากฏบ้าง มากน้อยอย่างไร สำหรับงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในการสอนของอาจารย์จึงมีลักษณะเช่นเดียวกับงานวิจัยเกี่ยวกับวัจนกรรมในกลุ่มที่ 2 ข้างต้น ในปัจจุบันงานวิจัยที่ศึกษาการปรากฏของวัจนกรรมในบริบทประเภทต่าง ๆ นั้นมีค่อนข้างมากและหลากหลาย เช่น วัจนกรรมที่ปรากฏในเพลงประเภทต่าง ๆ ทั้งเพลงปลุกใจ (Khraiboot & Kingkham, 2016) เพลงประท้วง (Chaiyachok & Gadavanij, 2019) เพลงประจำสถาบัน (Hassajamnon & Liamprawat, 2019) เพลงกล่อมเด็ก (Nanthakanok, 2020) รวมถึงเพลงที่เป็นที่นิยมของผู้ฟังในสังคม (Thippaana, 2018) วัจนกรรมที่ปรากฏในป้ายหาเสียงของนักการเมือง (Jeawkok & Somlok, 2021) วัจนกรรมที่ปรากฏในโฆษณา (Phramaha Santirat Jhanasanti (Phuangmali), 2019) วัจนกรรมในการเรียกวินัย (Idhiphol, 2014; Idhiphol et al, 2014) และวัจนกรรมในหนังสือธรรมะ (Soommat & Nillawannapha, 2021) ในจำนวนนี้มีงานวิจัยที่ศึกษาวัจนกรรมในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน 6 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของ Jianli et al., (2015), Xiaodan et al., (2015), Klaisingto (2018), Andewi & Waziana (2019), Santosa & Kurniadi (2020) และ Swandewi et al. (2017)

จากงานวิจัยที่ศึกษาวัจนกรรมในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทั้ง 6 เรื่องข้างต้นมี 4 เรื่องที่ศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียนโดยตรง ได้แก่ Xiaodan et al. (2015) ได้ศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ได้เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยผู้เออร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยการบันทึกเสียงการสอนและสัมภาษณ์ แต่ไม่ได้ระบุรูปแบบการสอนว่าเน้นผู้เรียนหรือผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผลงานวิจัยพบว่า ในกิจกรรมดังกล่าวมีการใช้วัจนกรรมกลุ่มที่ใช้นามากที่สุด ตามด้วยวัจนกรรมกลุ่มผู้มัด และไม่พบวัจนกรรมกลุ่มประกาศ ส่วน Andewi & Waziana (2019) ได้ศึกษาวัจนกรรมของครูสอนภาษาอังกฤษจำนวน 1 คนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศอินโดนีเซียที่ใช้ในการสอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้พบว่า วัจนกรรมที่ครูใช้มากที่สุด คือ วัจนกรรมกลุ่มที่ใช้น่า ตามด้วยวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ทั้งนี้พบวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกและวัจนกรรมกลุ่มผู้มัดเพียงเล็กน้อย งานวิจัยของ Santosa & Kurniadi (2020) ได้ศึกษาวัจนกรรมในห้องเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (EFL Classroom) โดยผู้สอนจำนวน 1 คน จากการบันทึกวิดีโอทัศนร่วมกับการสัมภาษณ์ แต่ไม่ได้ระบุรูปแบบการสอนว่าเน้นผู้เรียนหรือผู้สอนเป็นศูนย์กลางพบว่า วัจนกรรมที่ครูใช้มากที่สุด คือ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ตามด้วยวัจนกรรมกลุ่มที่ใช้น่า วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกและพบวัจนกรรมกลุ่มผู้มัดเพียงเล็กน้อย สาเหตุที่พบวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวมากที่สุด เนื่องจากครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติและมาอภิปรายร่วมกันในภายหลัง ดังนั้นวิธีการสอนของครูจึงมีผลต่อการเลือกใช้วัจนกรรมในชั้นเรียนด้วย สุดท้ายงานวิจัยของ Swandewi et al. (2017) ศึกษาวัจนกรรมในการสอนของครูที่สอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 2 คนพบว่า วัจนกรรมที่ครูใช้มากที่สุด คือ วัจนกรรมกลุ่มที่ใช้น่าซึ่งครูมักใช้การตั้งคำถาม ขอร้อง อนุญาต เชิญ หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนจดจำ ส่วนงานวิจัยอีก 2 เรื่องนั้นศึกษาจากห้องสนทนาออนไลน์ระหว่างครูกับนักเรียนหรือนักศึกษา ได้แก่ งานวิจัยของ Jianli et al. (2015) ได้ศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในห้องสนทนาออนไลน์ของนักศึกษาชาวจีนในโปรแกรมนานาชาติของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จำนวน 19 คนที่สนทนากันด้วยภาษาจีนพบว่า ในห้องสนทนาดังกล่าวปรากฏวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representatives) มากที่สุด และพบวัจนกรรมกลุ่มประกาศ (Declarations) น้อยที่สุด อีกทั้งงานวิจัยของ Klaisingto (2018) ได้ศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในการสื่อสารบนเว็บไซต์เฟซบุ๊กระหว่างอาจารย์กับนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาจำนวน 232 คน ในรายวิชาภาษาศาสตร์เบื้องต้นพบว่า ในข้อความของอาจารย์พบวัจนกรรมบอกกล่าวมากที่สุด รองลงมาเป็นวัจนกรรมถาม วัจนกรรมที่ใช้น่า วัจนกรรมผู้มัด และวัจนกรรมแสดงความรู้สึกตามลำดับ ในขณะที่ข้อความของนักศึกษาพบวัจนกรรมถามมากที่สุด รองลงมาเป็นวัจนกรรมแสดงความรู้สึกและวัจนกรรมบอกกล่าว โดยไม่พบวัจนกรรมผู้มัดและวัจนกรรมที่ใช้น่า

จากงานวิจัยเกี่ยวกับวัจนกรรมที่ปรากฏในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนข้างต้นจะเห็นว่า ห้องเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศเป็นกลุ่มข้อมูลที่ผู้วิจัยส่วนใหญ่ในต่างประเทศทั้งจีนและ

อินโดนีเซียให้ความสนใจ แต่งานวิจัยที่ผ่านมาทั้งหมดได้ศึกษาถึงวัจนกรรมในการเรียนการสอนของห้องเรียนปกติ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับ Santosa & Kurniadi (2020) ที่ว่าวัจนกรรมที่ปรากฏในการเรียนการสอนนั้นอาจแตกต่างกันเนื่องจากวิธีการสอนของครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวัจนกรรมในชั้นเรียนที่มีการเรียนการสอนในลักษณะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในบริบทการเรียนการสอนของประเทศไทยซึ่งยังไม่มีงานวิจัยใดศึกษาในประเด็นดังกล่าว

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประเภทและความถี่ของวัจนกรรมของครูในการสอนในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยไว้ดังนี้

1. สืบค้น รวบรวม และศึกษาเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดวัจนกรรม (Speech acts) รวมถึงเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวัจนกรรมในบริบทประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. กำหนดขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากรของงานวิจัยนี้เป็นอาจารย์ชาวไทยผู้สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรี ระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 ที่จัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในห้องเรียนซึ่งมีทั้งหมด 4 คน ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรดังกล่าวแบบไม่เจาะจงเพื่อเก็บข้อมูลการสอนจำนวน 3 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 75 ของกลุ่มประชากรทั้งหมด

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

จากขอบเขตการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลการสอนเฉพาะวันที่มีการจัดกิจกรรมในห้องเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอนเป็นเวลา 20 ชั่วโมง โดยการบันทึกเสียงการสอนในห้องเรียนแล้วนำมาถ่ายเสียงเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษเป็นขั้นตอนแรก จากนั้นผู้วิจัยได้นำตัวอักษรที่ได้จากการถ่ายถอดเสียงภาษาอังกฤษมาฟังควบคู่กับการบันทึกเสียงอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและบันทึกผลการถ่ายถอดเสียงโดยกำหนดรหัสแทนผู้บอกภาษาแต่ละคน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นี้มีทั้งสิ้น 1,915 ถ้อยคำ ทั้งนี้ในการรายงานผลการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อแสดงตัวอย่างถ้อยคำดังนี้

T คือ ครูผู้สอน ตามด้วยหมายเลข คือลำดับของครู และ R คือ ไฟล์เสียงที่บันทึก ตามด้วยลำดับของไฟล์เสียงที่บันทึก ตัวอย่างเช่น (T2R4) หมายถึง เป็นข้อมูลจากครูผู้สอนคนที่ 2 และจากไฟล์เสียงที่ 4 เป็นต้น

4. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แนวคิดวัจนกรรม (Speech acts) ของเซอร์ล (Searle, 1969) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประเภทของวัจนกรรมที่ครูใช้ในการสอนพร้อมทั้งวิเคราะห์ความถี่ของการปรากฏวัจนกรรมในบริบทการสอน โดยผู้วิจัยทั้ง 3 คนได้วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องแม่นยำ (Member Checking)

ทั้งนี้ เนื่องจากการกล่าวถ้อยคำของผู้สอนในการจัดเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น บางครั้งเป็นการกล่าวถ้อยคำอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้นใน 1 ผลัดการสนทนา (turn) ของผู้สอนจึงอาจปรากฏการกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนาได้หลายเจตนาประกอบกัน ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์การแบ่งวัจนกรรมตามการปรากฏในการกล่าวถ้อยคำ ดังนี้

4.1 เมื่อพบวัจนกรรมใดวัจนกรรมหนึ่งที่บอกเจตนาในการกล่าวถ้อยคำแล้วจะนับเป็นการกล่าวถ้อยคำอย่างต่อเนื่อง 1 ครั้ง โดยการกล่าวถ้อยคำครั้งนั้นจะสิ้นสุดลงหากพบลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

4.1.1 ปรากฏการกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนาอื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Teacher: Umhm. OK. So, what kind of thing do you need to use in order to communicate with the general topic as you mentioned? Anyone would like to share?

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าครูผู้สอนมีการแสดงเจตนาที่ต่างกัน คือ Umhm. OK. เป็นหนึ่งถ้อยคำที่แสดงเจตนารับรู้ ต่อมาถ้อยคำ So, what kind of thing do you need to use in order to communicate with the general topic as you mentioned? เป็นการแสดงเจตนาถาม และ Anyone would like to share? นับเป็นอีกหนึ่งถ้อยคำที่แสดงเจตนากระตุ้นให้ผู้ฟังตอบ ดังนั้นข้อความที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมดนี้จึงนับเป็น 3 ถ้อยคำ

4.1.2 ปรากฏการเปลี่ยนผลัดการสนทนา (turn) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Teacher: What's the mistake?

Student: Deliver verb tense.

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าครูผู้สอนแสดงเจตนาถามเพียงเจตนาเดียวและมีการเปลี่ยนผลัดการสนทนาเป็นนักศึกษาตอบ จึงนับว่าครูผู้สอนได้กล่าวถ้อยคำ 1 ครั้ง

4.2 การพิจารณาว่าการกล่าวถ้อยคำนั้นเป็นวัจนกรรมใด ผู้วิจัยพิจารณาจากรูปภาษาที่บ่งชี้เจตนาในแต่ละวัจนกรรมประกอบกับเนื้อความของถ้อยคำตามแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์

5. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวัจนกรรมของครูในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อสามารถจำแนกกลุ่มวัจนกรรมตามแนวคิดของเซอร์ล (Searle, 1969) ได้ 3 กลุ่มตามลำดับความถี่ในการปรากฏ คือ วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว และวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก ทั้งนี้จากการศึกษาผู้วิจัยไม่พบวัจนกรรมกลุ่มผู้กมดและวัจนกรรมกลุ่มประกาศจากข้อมูลที่ได้ศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (Directive)

วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะเป็นวัจนกรรมที่แสดงถึงความพยายามของผู้พูดในฐานะครูผู้สอนที่ต้องการให้ผู้ฟังในฐานะผู้เรียนกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ครูผู้สอนต้องการและคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ซึ่งการกระทำนี้อาจนำไปสู่จัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้วัจนกรรมกลุ่มนี้ 8 ประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 วัจนกรรมการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: ไม่ชัดเจนว่าผู้ฟังจะรู้หรือเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดได้กล่าวไปแล้วหรือไม่

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการตรวจสอบว่าผู้ฟังรู้หรือเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดกล่าวหรือไม่

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นความพยายามที่จะตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ฟัง

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจจำนวน 395 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.63 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด โดยครูผู้สอนใช้วัจนกรรมนี้เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ฟังซึ่งก็คือผู้เรียนว่า เข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดพูดหรือไม่และตรวจสอบว่าผู้พูดและผู้ฟังมีความเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดกล่าวตรงกันหรือไม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (1) So that's my second question, so then, a lot of you answer the second question, not the first question. Aha, okay? (T1R6)
- (2) Eckels Eckels at first was very brave and proud that actually killing animals, being the hunter was one of his expertise, right? (T2R1)

จากตัวอย่างที่ (1) และ (2) จะเห็นว่า ครูผู้สอนกล่าวคำว่า okay และ right เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากที่ครูผู้สอนได้อธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน เนื่องจากผู้พูดในฐานะครูผู้สอนได้อธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนมาก่อนจึงต้องการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในฐานะผู้ฟังว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่ หากผู้พูดและผู้ฟังเข้าใจตรงกันก็สามารถดำเนินการอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนต่อไปได้

1.2 วัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบ

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบตามแนวคิดของเซอร์ล (Searle, 1969, p. 66) ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นเนื้อหาความใดก็ได้

เงื่อนไขเบื้องต้น: 1. ผู้พูดทราบคำตอบ

2. ไม่ชัดเจนว่าผู้ฟังจะให้ข้อมูลหากผู้พูดไม่ถาม

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการทราบข้อมูลนั้นหากผู้ฟังทราบเรื่องนั้น

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นความพยายามที่จะได้ข้อมูลความรู้จากผู้ฟัง

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบทั้งสิ้น 391 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.42 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด โดยวัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบที่ปรากฏมีเนื้อหาเป็นการถามเพื่อให้ผู้ฟังตอบคำถามของผู้พูด เนื่องจากผู้พูดในฐานะครูผู้สอนต้องการให้ผู้ฟังให้ข้อมูลที่เป็นคำตอบแก่ผู้พูด รวมถึงยังต้องการให้ผู้ฟังในฐานะผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นอภิปรายที่ครูผู้สอนตั้งขึ้นเพื่อทดสอบความรู้และความเข้าใจของผู้เรียนว่าสามารถตอบคำถามที่ผู้พูดถามได้หรือไม่ นอกจากนี้ในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการแสดงความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนและแสดงความคิดเห็น ผู้พูดจึงใช้วัจนกรรมการถามเพื่อให้ผู้ฟังตอบในสิ่งที่ทราบและสามารถดำเนินการอภิปรายต่อไปได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(3) In order to create complex sentences, what kind of grammar or knowledge that you need to use when creating complex sentences? (T1R1)

(4) Why do we think this tends to be the love story rather than friendship story? (T2R2)

จากตัวอย่างวัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบจะเห็นได้ว่า ผู้พูดมีเจตนาถามเพื่อต้องการให้ผู้ฟังตอบในสิ่งที่ผู้พูดถามและให้ข้อมูลต่าง ๆ ตามสิ่งที่ผู้ฟังทราบ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ (3) ครูผู้สอนมีเจตนาถามให้ผู้เรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับไวยากรณ์หรือความรู้ที่จำเป็นในการสร้างประโยคความซ้อน ส่วนตัวอย่างที่ (4) ครูผู้สอนมีเจตนาถามให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิยายที่เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน

1.3 วัจนกรรมการกระตุ้นผู้ฟัง

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการกระตุ้นผู้ฟังไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นเนื้อหาความที่กล่าวถึงในอนาคตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: 1. ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้นมาก่อนแล้ว
2. ไม่ชัดเจนว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้นหากผู้พูดไม่กล่าว

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งตามที่ผู้พูดต้องการ

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นความพยายามให้ผู้พูดกระทำสิ่งนั้น

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการกระตุ้นผู้ฟังจำนวน 77 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.02 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด วัจนกรรมการกระตุ้นผู้ฟังจะปรากฏเมื่อผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลในการอภิปราย มักปรากฏควบคู่กับวัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบ เนื่องจากผู้พูดในฐานะครูผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่ผู้เรียนยังมิได้ทำสิ่งนั้น ครูผู้สอนจึงใช้วัจนกรรมการกระตุ้นผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังในฐานะผู้เรียนทำในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ นอกจากนี้ยังมักปรากฏร่วมกับวัจนกรรมการแสดงการรับรู้ เนื่องจากในขณะที่ทำกิจกรรมการอภิปรายผู้เรียนบางคนได้ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นไปบางส่วน ครูผู้สอนจึงตอบรับการให้ข้อมูลและการแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นด้วยวัจนกรรมการแสดงการรับรู้ แต่ครูผู้สอนยังคงต้องการให้ผู้เรียนคนอื่นที่ร่วมอภิปรายอยู่ด้วยแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อให้การอภิปรายนั้นมีความสมบูรณ์และชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(5) OK. Further the question, so from this task, what kind of practice do you suggest any test taker to practice before doing the test? **Anyone would like to share?** (T1R4)

(6) Okay, ahh anything else? Anything else? (T2R1)

จากตัวอย่างที่ (5) จะเห็นว่า วัจนกรรมการกระตุ้นผู้ฟังนั้นปรากฏขึ้นหลังวัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบกล่าวคือ ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบเพื่อถามผู้เรียนเกี่ยวกับบทเรียน แต่ครูผู้สอนมิได้คำตอบจากผู้เรียนในทันที จึงทำให้ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมการกระตุ้นในรูปแบบประโยคคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามที่ครูผู้สอนได้ถามไปก่อนหน้านี้แต่ยังไม่ได้คำตอบ

ส่วนตัวอย่างที่ (6) นั้น วัจนกรรมการกระตุ้นผู้ฟังปรากฏหลังจากวัจนกรรมการแสดงการรับรู้ โดยครูผู้สอนใช้วัจนกรรมการแสดงการรับรู้เพื่อตอบการให้ข้อมูลหรือความคิดเห็นบางส่วนของผู้เรียน แต่ยังคงต้องการให้ผู้เรียนคนอื่นแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จึงใช้วัจนกรรมการกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนคนอื่นในห้องเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

1.4 วัจนกรรมการสั่ง

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมการสั่งตามแนวคิดของเซอร์ลี (Searle, 1969, p. 66) ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: 1. ผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งนั้นได้
2. ไม่ชัดเจนว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้นด้วยตนเอง
3. ผู้พูดมีอำนาจเหนือผู้ฟัง

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้น

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นความพยายามให้ผู้พูดกระทำสิ่งนั้น

ผลการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการสั่งทั้งสิ้นจำนวน 34 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.78 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด วัจนกรรมการสั่งเป็นวัจนกรรมที่มีเจตนาให้ผู้ฟังปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้พูดกล่าว ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมการสั่งเพื่อต้องการให้ผู้เรียนทำในสิ่งที่ตนเองต้องการและทำให้สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมในชั้นเรียนต่อไปได้ โดยผู้พูดในฐานะครูผู้สอนมีอำนาจเหนือกว่าผู้เรียนจึงทำให้ผู้เรียนต้องทำตามสิ่งที่ผู้พูดต้องการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(7) Don't look at the slide yet. (T2R2)

(8) Back to your seat. Everyone, back to your seat. (T3R21)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ครูผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้ดำเนินกิจกรรมในห้องเรียนต่อไปได้กล่าวคือ ตัวอย่างที่ (7) ครูผู้สอนสั่งผู้เรียนไม่ให้มองสื่อการสอนที่ผู้สอนได้แสดงบนหน้าจอในห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนจดจ่อกับประเด็นที่กำลังอภิปราย และตัวอย่างที่ (8) ครูผู้สอนสั่งให้ผู้เรียนกลับไปนั่งของตัวเองเพื่อจะได้ดำเนินกิจกรรมอื่นต่อไป

1.5 วัจนกรรมการชักชวน

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมการชักชวนไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำร่วมกันของผู้พูดและผู้ฟังในอนาคต

เงื่อนไขเบื้องต้น: ไม่ชัดเจนว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้นด้วยตนเอง

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทำสิ่งนั้นร่วมกับผู้พูด

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการกระทำเพื่อให้ผู้พูดกระทำสิ่งนั้น

ผลการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการชักชวนจำนวน 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.10 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด โดยผู้พูดใช้วัจนกรรมนี้ในการบอกให้ผู้ฟังทำสิ่งหนึ่งร่วมกับผู้พูดและมักปรากฏเมื่อผู้พูดคิดว่าการกระทำนั้นดีต่อผู้ฟังจึงชักชวนให้ผู้ฟังทำสิ่งนั้นไปพร้อม ๆ กับผู้พูด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(9) OK, now let's get back to our question a little bit. (T2R4)

(10) Let's check with the school how the school calls this program. (T3R1)

จากตัวอย่างที่ (9) และ (10) จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนกำลังชักชวนให้ผู้เรียนทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน ซึ่งมีคำบ่งชี้ “Let’s” ที่แสดงการชักชวนผู้เรียน โดยตัวอย่างที่ (9) ครูผู้สอนชักชวนให้ผู้เรียนร่วมกันดูคำถาม ส่วนตัวอย่างที่ (10) ครูผู้สอนชักชวนให้ผู้เรียนช่วยกันตรวจสอบข้อมูลบางอย่างในชั้นเรียน เนื่องจากครูผู้สอนคิดว่าการกระทำดังกล่าวส่งผลดีต่อผู้เรียนจึงชักชวนให้ผู้เรียนทำสิ่งนั้นร่วมกันกับครูผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

1.6 วัจนกรรมการแนะนำ

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมการแนะนำตามแนวคิดของเซอร์ล (Searle, 1969, p. 67) ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: 1. ผู้พูดมีเหตุผลบางประการที่ทำให้เชื่อว่าการกระทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง

2. ไม่ชัดเจนว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้น

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการกระทำเพื่อให้เห็นว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับผู้ฟัง

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการแนะนำจำนวน 19 ครั้งจากครูผู้สอนเพียงคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 0.99 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด วัจนกรรมนี้ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังกระทำบางอย่างที่ผู้พูดคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังและผู้ฟังควรทำสิ่งนั้นต่อไปในอนาคต ซึ่งผู้ฟังอาจจะทำหรือไม่ทำตามสิ่งที่ผู้พูดแนะนำก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(11) So, you may need to make a mind map to create your idea of why you want to give the reason. (T1R1)

(12) And I would suggest you, more like, try to find the effective way to practice. That would be better. (T1R3)

จากตัวอย่างที่ (11) มีกลุ่มคำบ่งชี้ “may need to” และตัวอย่างที่ (12) มีกลุ่มคำบ่งชี้ “would suggest” ที่แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนมีเจตนาแนะนำให้ผู้เรียนสร้างแผนผังความคิดและหาวิธีที่มีประสิทธิภาพเพื่อฝึกฝน ซึ่งครูผู้สอนคิดว่าเป็นการกระทำที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในอนาคตจึงชี้แนะทางให้ผู้เรียนปฏิบัติ อย่างไรก็ตามผู้ฟังในฐานะผู้เรียนอาจจะทำหรือไม่ทำก็ได้

1.7 วัจนกรรมการขอร้อง

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมการขอร้องตามแนวคิดของเซอร์ล (Searle, 1969, p. 66) ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: 1. ผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งนั้นได้
2. ไม่ชัดเจนว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้นด้วยตนเอง

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทำสิ่งนั้น

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นความพยายามให้ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้น

ผลการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการขอร้องจำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.94 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมนี้โดยมีเจตนาให้ผู้เรียนกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่ตนเองกล่าว ซึ่งผู้เรียนอาจจะทำตามหรือไม่ก็ได้เพราะการกระทำนั้นไม่ใช่สิ่งสำคัญของการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจำเป็นต้องทำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(13) Again, please? (T1R3)

(14) Please share what you have got from your discussion. (T2R4)

จากตัวอย่างที่ (13) พบว่า ครูผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากครูผู้สอนอาจจะได้ยินไม่ชัดเจนจึงต้องการให้ผู้ฟังกล่าวสิ่งนั้นเป็นครั้งที่ 2 ส่วนจากตัวอย่างที่ (14) ครูผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนแบ่งปันความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอภิปรายให้กับเพื่อนคนอื่น จะสังเกตได้ว่า ครูผู้สอนมักจะใช้คำว่า “Please” กับวัจนกรรมประเภทนี้ เนื่องจากผู้พูดในฐานะครูผู้สอนมีความพยายามให้ผู้ฟังในฐานะผู้เรียนกระทำการสิ่งนั้นจึงใช้ภาษาที่มีความสุภาพเพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติตามที่ผู้พูดกล่าว

1.8 วัจนกรรมการอนุญาต

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการอนุญาตไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: 1. ผู้ฟังต้องการกระทำสิ่งนั้น แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พูดก่อนจึง
กระทำได้

2. ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังจะไม่กระทำการกระทำนั้นหากผู้พูดไม่ยินยอมให้ทำ

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดยินยอมให้ผู้ฟังกระทำในสิ่งที่ผู้ฟังต้องการ

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการให้ผู้ฟังกระทำตามที่ผู้ฟังต้องการ

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการอนุญาตจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.67 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด วัจนกรรมประเภทนี้ผู้พูดมีเจตนายินยอมให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ฟังต้องการ จากข้อมูลพบว่า วัจนกรรมนี้มักจะปรากฏร่วมกับวัจนกรรมการกระตุ้นผู้ฟังและวัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบ เนื่องจากผู้พูดในฐานะครูผู้สอนยินยอมให้ผู้ฟังในฐานะผู้เรียนตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น

และในห้องเรียนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันจากกล่าวคือ ครูผู้สอนมีอำนาจเหนือกว่าผู้เรียน ผู้เรียนจึงต้องให้ครูผู้สอนยินยอมก่อนที่จะกระทำการสิ่งใดในห้องเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(15) Anyone would like to share?

OK. (T1R4)

(16) OK. Any questions so far today?

Yes, please. (T2R4)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนได้ใช้วัจนกรรมการกระตุ้นผู้ฟังและวัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบก่อนที่จะใช้วัจนกรรมการอนุญาต โดยวัจนกรรมการอนุญาตที่ครูผู้สอนใช้นั้นมักจะมีคำบางคำ คือ “ok” และ “yes” เพื่อแสดงเจตนายินยอมให้ผู้เรียนกระทำการนั้น ซึ่งวัจนกรรมการอนุญาตจะปรากฏเมื่อครูผู้สอนยินยอมให้ผู้เรียนตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน ทั้งนี้ผู้เรียนอาจจะมีปฏิกิริยาบางอย่างที่ทำให้ครูผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนต้องการกระทำการบางอย่าง เช่น ยกมือเพื่อขอแสดงความคิดเห็น ครูผู้สอนจึงใช้วัจนกรรมการอนุญาตเพื่อแสดงให้ผู้เรียนทราบว่าสามารถกระทำการนั้นได้

2. วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (Representatives)

วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดในฐานะครูผู้สอนมีเจตนาให้ข้อมูลที่ครูผู้สอนคิดว่าเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน รวมถึงสิ่งที่ครูผู้สอนเชื่อว่าเป็นความจริงที่เกิดขึ้นรอบตัวให้แก่ผู้เรียนทราบ ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้วัจนกรรมกลุ่มนี้ 6 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.1 วัจนกรรมการอธิบาย

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการอธิบายไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นเนื้อหาความใดก็ได้

เงื่อนไขเบื้องต้น: ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังไม่เข้าใจข้อมูลนั้นหากผู้พูดไม่ขยายความ

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจข้อมูลนั้นเพิ่มขึ้น

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการกระทำเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ฟัง

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการอธิบายจำนวน 560 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.24 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด การใช้วัจนกรรมการอธิบายนั้นผู้พูดมีเจตนาขยายความหรือให้รายละเอียดของข้อมูลในประเด็นที่ผู้พูดคิดว่าผู้ฟังยังไม่เข้าใจให้ชัดเจนขึ้น เพื่อต้องการให้ผู้ฟังทราบรายละเอียดและเข้าใจข้อมูลเหล่านั้นมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(17) It's quite dramatic in this sense. However, small actions like which... which party won the election greatly changed the whole world. That's the message of the story. (T2R3)

- (18) It depends on the space provided here because with the limitation of space one page or two page long, you might have to breathe and look for use strategies to make this comprehensible. (T3R1)

จากตัวอย่างที่ (17) และ (18) พบว่า ครูผู้สอนมีเจตนาให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนโดยครูผู้สอนคิดว่าผู้เรียนนั้นยังไม่เข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นนั้นจึงอธิบายขยายความเนื้อหาของบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

2.2 วัจนกรรมการแจ้งให้ทราบ

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการแจ้งให้ทราบไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นเนื้อหาความใดก็ได้

เงื่อนไขเบื้องต้น: ไม่ชัดเจนว่าผู้ฟังจะทราบข้อมูลนั้นหากผู้พูดไม่บอก

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทราบข้อมูลนั้น

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการกระทำเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ฟัง

ผลการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการแจ้งให้ทราบทั้งหมด 107 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 5.59 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด ผู้พูดใช้วัจนกรรมนี้เมื่อผู้พูดต้องการแจ้งหรือให้ข้อมูลบางอย่างให้ผู้ฟังทราบ โดยผู้ฟังอาจจะไม่ทราบข้อมูลเหล่านั้นมาก่อน และจากข้อมูลพบว่า วัจนกรรมนี้มักจะปรากฏเมื่อผู้พูดในฐานะผู้สอนมีเจตนาแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในห้องเรียนให้ผู้เรียนในฐานะผู้ฟังทราบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (19) You get set A for speaking test. So then, we will discuss about how you analyze the test and maybe take a look at the practice that you prepare beforehand. (T1R6)
- (20) For the philosophy, we will keep it to the next short activity as well. I think it's very interesting. (T2R4)

จากตัวอย่างที่เห็นได้ว่า ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมการแจ้งให้ทราบโดยมีเจตนาแจ้งข้อมูลให้ผู้เรียนทราบ ดังตัวอย่างที่ (19) ครูผู้สอนแจ้งผู้เรียนให้ทราบถึงชุดของข้อสอบพูดที่ผู้เรียนได้รับและแจ้งรายละเอียดที่ครูผู้สอนและผู้เรียนจะกล่าวถึงในการทำกิจกรรมการอภิปราย และตัวอย่างที่ (20) ครูผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่ากล่าวถึงปรัชญาในการทำกิจกรรมครั้งถัดไป

2.3 วัจนกรรมการแสดงการรับรู้

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการแสดงการรับรู้ไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นการตอบสนองการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: ผู้พูดไม่ทราบว่าผู้ฟังรับรู้หรือไม่ว่าตนเองกำลังฟังผู้ฟังอยู่

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังรับรู้ว่าคุณพูดกำลังฟังผู้ฟังอยู่

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการกระทำเพื่อตอบสนองการพูดของผู้ฟัง

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการแสดงการรับรู้จำนวน 75 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 3.92 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด ผู้พูดใช้วัจนกรรมนี้เมื่อต้องการแสดงให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดกำลังฟังผู้ฟังอยู่ วัจนกรรมนี้มักจะปรากฏใช้เมื่อผู้พูดได้รับฟังข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งมาแล้ว และต้องการแสดงให้ผู้ฟังทราบว่ารับรู้ข้อมูลเหล่านั้นแล้ว โดยผู้พูดจะไม่ประเมินว่าข้อมูลเหล่านั้นถูกต้องหรือไม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(21) Student: Because in the picture, there are... like they do the action, so it should be present continuous.

Teacher: Umhm. (T1R1)

(22) Student: It makes me quite confused because sometimes I don't know that it's the er... the narration or the conversation of the characters.

Teacher: Ah okay, thank you. (T2R4)

การใช้วัจนกรรมการแสดงการรับรู้ดังตัวอย่างที่ (21) และ (22) จะเห็นว่า ผู้เรียนได้พูดตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ครูผู้สอนถาม จากนั้นครูผู้สอนจึงใช้วัจนกรรมการแสดงการรับรู้โดยมีเจตนาแสดงให้ผู้เรียนทราบว่าครูผู้สอนได้ฟังและรับรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนเพิ่งกล่าวจบไป

2.4 วัจนกรรมการยืนยัน

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการยืนยันไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: ผู้ฟังไม่ทราบว่าเนื้อหาความที่ตนเองกล่าวนั้นถูกต้องหรือไม่

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการแสดงว่าเนื้อหาความที่ผู้ฟังกล่าวนั้นถูกต้อง

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการกระทำเพื่อให้ผู้ฟังทราบว่าเนื้อหาความที่กล่าวนั้นถูกต้อง

ผลการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการแสดงการยืนยันจำนวน 52 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.72 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด จากข้อมูลพบว่า วัจนกรรมนี้จะปรากฏเมื่อผู้พูดมีเจตนาบอกผู้ฟังว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวนั้นถูกต้องแล้ว โดยส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น ผู้พูดในฐานะครูผู้สอนต้องการยืนยันว่าสิ่งที่ผู้เรียนกล่าวนั้นผู้เรียนเข้าใจถูกต้องแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(23) COVID. Of course, that's the world event. (T2R2)

(24) Exactly. I agree with you at that point. (T3R1)

จากตัวอย่างที่ (23) และ (24) จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมการยืนยันเพื่อให้ผู้เรียนมั่นใจว่าผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนและกล่าวสิ่งนั้นออกมาได้อย่างถูกต้องชัดเจน การที่ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมการยืนยันทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจได้ว่าตนเองเข้าใจบทเรียนและสามารถตอบคำถาม อธิบายหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างถูกต้อง

2.5 วัจนกรรมการย้ำคำตอบ

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการย้ำคำตอบไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: ผู้พูดไม่ชัดเจนว่าตนเข้าใจเนื้อหาความที่ผู้ฟังกล่าวหรือไม่

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการตรวจสอบความเข้าใจว่าตนเองเข้าใจเนื้อหาความที่ผู้ฟังกล่าวถูกต้องตรงตามที่ผู้ฟังต้องการสื่อสารหรือไม่

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการกระทำเพื่อให้ผู้พูดแน่ใจว่าเข้าใจเนื้อหาความที่ผู้ฟังกล่าวถูกต้อง

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการแสดงการรับรู้จำนวน 50 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.61 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด ผู้พูดใช้วัจนกรรมนี้เมื่อต้องการตรวจสอบความเข้าใจว่าผู้พูดเองเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดกล่าวถูกต้องหรือไม่ เหตุเพราะผู้พูดอาจไม่แน่ใจว่าเข้าใจเนื้อหาความที่ได้ฟังจึงต้องการกล่าวย้ำในสิ่งที่ได้ฟังเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(25) Student: I think...the way you can understand the question clearly and then you will have the ability to express, to give... to give the answer to this.

Teacher: OK, so you said that ability to understand the question. (T1R3)

(26) Student: As in the story, the boy...the man and the boy are trying to survive their life, to travel to the South.

Teacher: OK, so from one place to another. (T2R4)

ตัวอย่างที่ (25) และ (26) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีเจตนาตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาความที่ได้ฟังมาว่าครูผู้สอนเข้าใจเนื้อหาความนั้นถูกต้องหรือไม่ ดังจะเห็นจากตัวอย่างข้างต้นว่าครูผู้สอนใช้วัจนกรรมนี้เมื่อผู้เรียนตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น โดยครูผู้สอนจะกล่าวซ้ำเนื้อหาความนั้น เพื่อย้ำให้แน่ใจว่าตนเองเข้าใจเนื้อหาความนั้นถูกต้องหรือไม่

2.6 วัจนกรรมการกล่าวแย้งสิ่งผิด

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการกล่าวแย้งสิ่งผิดไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

- เงื่อนไขเบื้องต้น: 1. ผู้ฟังไม่ทราบว่าเป็นความจริงที่ผู้ฟังกล่าวว่านั้นถูกต้องหรือไม่
2. ผู้พูดมีข้อมูลเพียงพอที่จะทราบว่าเนื้อความที่ผู้ฟังกล่าวว่านั้นไม่ถูกต้อง
- เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการแสดงว่าเนื้อความที่ผู้ฟังกล่าวว่านั้นผิดหรือไม่ถูกต้อง
- เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการกระทำเพื่อให้ผู้ฟังทราบว่าเนื้อความที่กล่าวว่านั้นถูกต้องหรือไม่

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการกล่าวแย้งสิ่งผิดเพียงจำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.52 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมดโดยผู้พูดต้องการบอกให้ผู้ฟังทราบว่าสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวมานั้นยังไม่ถูกต้อง ส่วนใหญ่วัจนกรรมนี้มักปรากฏเมื่อผู้เรียนกล่าวถึงเนื้อหาบางอย่างในบทเรียนอย่างไม่ถูกต้อง ผู้พูดในฐานะครูผู้สอนจึงกล่าวแย้งสิ่งนั้นซึ่งผู้เรียนอาจจะยังเข้าใจเนื้อหาบางอย่างของบทเรียนคลาดเคลื่อนไป ครูผู้สอนจึงใช้วัจนกรรมกล่าวแย้งสิ่งผิดเพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(27) Student: I think like ur... in the picture 1 is...

Teacher: We talk about picture number 2. (T1R2)

(28) Student: Paying rent is to give money.

Teacher: No no, just in this setting, using body as a host to carry a baby. (T2R1)

จากตัวอย่างที่ (27) ผู้เรียนเข้าใจผิดว่าต้องพูดถึงรูปที่ 1 ครูผู้สอนจึงกล่าวแย้งสิ่งที่ผิดโดยให้ข้อมูลที่ถูกต้องว่ากำลังพูดถึงรูปที่ 2 ส่วนตัวอย่างที่ (28) ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของเรื่องสั้นที่กำลังอภิปรายถึงไม่ถูกต้อง ผู้สอนจึงกล่าวแย้งโดยให้ข้อมูลที่ถูกต้องจากในบทเรียน จะเห็นได้ว่าครูผู้สอนมีเจตนากล่าวแย้งสิ่งที่ผิดเพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าสิ่งที่กล่าวมานั้นยังไม่ถูกต้องและให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งนั้นได้อย่างถูกต้อง

3. วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (Expressives)

วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาแสดงอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดต่อเหตุการณ์หนึ่งหรือสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้น โดยวัจนกรรมกลุ่มนี้ครูผู้สอนจะใช้เมื่อต้องการแสดงความรู้สึกต่อสิ่งที่ผู้เรียนที่ได้กระทำ ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้วัจนกรรมกลุ่มนี้ 5 วัจนกรรม ดังต่อไปนี้

3.1 วัจนกรรมการขอบคุณ

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมการขอบคุณตามแนวคิดของเซอร์ล (Searle, 1969, p 66) ดังนี้

- เงื่อนไขเนื้อความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง
- เงื่อนไขเบื้องต้น: ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำของผู้พูดนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเอง
- เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดรู้สึกซาบซึ้งต่อการกระทำนั้นของผู้ฟัง
- เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการแสดงความรู้สึกซาบซึ้งใจ

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการขอบคุณทั้งสิ้น 44 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 2.30 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด โดยผู้พูดมีเจตนาแสดงความรู้สึกซาบซึ้งและพึงพอใจต่อสิ่งที่ผู้ฟังได้กระทำ จากข้อมูลพบว่า วัจนกรรมนี้มักปรากฏเมื่อผู้เรียนตอบคำถามของครูผู้สอนหรือแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อการทำกิจกรรมอภิปรายในชั้นเรียน รวมถึงเมื่อจบการทำกิจกรรมในห้องเรียน ครูผู้สอนจึงขอบคุณผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(29) OK. Thank you for the opinion. (T2R4)

(30) Thank you very much for sharing. (T3R1)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนมีเจตนาขอบคุณผู้เรียนเนื่องจากผู้เรียนที่ได้แสดงความคิดเห็นดังตัวอย่างที่ (29) และขอบคุณผู้เรียนที่ได้แบ่งปันข้อมูลในการทำกิจกรรมในห้องเรียน ดังตัวอย่างที่ (30) ดังนั้นครูผู้สอนจึงใช้วัจนกรรมการขอบคุณเพื่อแสดงความรู้สึกซาบซึ้งที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในห้องเรียน

3.2 วัจนกรรมการชม

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมการชมไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำของผู้พูดนั้นเป็นการกระทำที่ดี ถูกต้อง เหมาะสม

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดรู้สึกยกย่องต่อการกระทำนั้นของผู้ฟัง

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการแสดงความรู้สึกยกย่องของผู้พูดต่อผู้ฟัง

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการชมจำนวน 33 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.72 ของถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวทั้งหมด ผู้พูดใช้วัจนกรรมนี้เมื่อผู้พูดรู้สึกปลื้มต่อการกระทำของผู้ฟังและมีเจตนาชื่นชมยกย่องสิ่งที่ผู้ฟังได้กระทำ ซึ่งในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ครูผู้สอนมักจะใช้วัจนกรรมนี้เมื่อผู้เรียนตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นหรือแบ่งปันความรู้ ตลอดจนมุมมองต่าง ๆ ต่อประเด็นที่อภิปรายได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง จึงทำให้ครูผู้สอนรู้สึกปลื้มและกล่าวถ้อยคำการชมแก่ผู้เรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(31) Oh, great idea. OK. (T1R5)

(32) So, interesting ideas. (T2R1)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ครูผู้สอนต้องการกล่าวชมความคิดเห็นที่ผู้เรียนได้แสดงในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนใช้ถ้อยคำที่บ่งชี้การแสดงความชื่นชมผู้เรียน ได้แก่ คำว่า “great” และ “interesting” ซึ่งล้วนมีความหมายในทางบวกเพื่อแสดงความรู้สึกยกย่องต่อสิ่งที่ผู้เรียนกล่าว

3.3 วัจนกรรมการแสดงความคาดหวัง

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของวัจนกรรมการแสดงความคาดหวังไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: ไม่ชัดเจนว่าผู้ฟังจะกระทำสิ่งนั้นหากผู้พูดไม่กล่าว

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังมีสภาวะหรือเป็นตามที่ต้องการ

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นความต้องการให้ผู้ฟังมีสภาวะหรือเป็นดังที่ผู้พูดต้องการ

จากการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการแสดงความคาดหวังจำนวน 8 ครั้ง จากครูผู้สอนเพียงคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 0.42 ของการกล่าวถ้อยคำทั้งหมดของครูผู้สอน การใช้วัจนกรรมนี้ผู้พูดในฐานะครูผู้สอนมีเจตนาให้ผู้ฟังในฐานะผู้เรียนเป็นไปตามที่ผู้พูดต้องการ โดยมักปรากฏเมื่อผู้ฟังไม่เข้าใจข้อมูลบางอย่างหรือกระทำบางอย่างไม่ตรงตามที่ผู้พูดต้องการ ผู้พูดจึงอธิบายเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจมากขึ้น จากนั้นผู้พูดจึงใช้วัจนกรรมแสดงการคาดหวังว่าผู้ฟังจะเป็นไปตามที่ผู้พูดต้องการ

(33) OK. So, I hope you get better understanding on how we analyze the test. (T1R3)

(34) So actually, my question, I expect you to have the right answer. (T1R3)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นถ้อยคำที่ครูผู้สอนกล่าวแก่ผู้เรียนหลังจากที่ครูผู้สอนได้อธิบายประเด็นบางประการที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจนักให้ผู้เรียนฟัง ดังจะเห็นว่า ตัวอย่างที่ (33) ครูผู้สอนแสดงความคาดหวังว่าผู้เรียนจะมีความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อสอบมากยิ่งขึ้นหลังจากที่ครูผู้สอนอธิบาย ส่วนตัวอย่างที่ (34) ครูผู้สอนแสดงความคาดหวังให้ผู้เรียนได้รับคำตอบที่ถูกต้องหลังจากที่ครูผู้สอนได้อธิบายให้ผู้เรียนฟัง

3.4 วัจนกรรมการขอโทษ

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมการขอโทษไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นการกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำของผู้พูดนั้นเป็นสิ่งผิดหรือทำให้ผู้ฟังเสียหาย

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดรู้สึกเสียใจต่อการกระทำนั้นของผู้ฟัง

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการแสดงความรู้สึกเสียใจของผู้พูดต่อผู้ฟัง

ผลการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการขอโทษจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.26 ของการกล่าวถ้อยคำทั้งหมดของผู้สอนโดยปรากฏถ้อยคำที่ใช้เพียงถ้อยคำเดียวที่ปรากฏ คือ “sorry” ผู้พูดใช้ถ้อยคำนี้กล่าวแสดงความรู้สึกเสียใจที่ผู้พูดได้กระทำการบางประการผิดพลาดไป จึงมีเจตนาแสดงความเสียใจต่อการกระทำนั้นโดยส่วนใหญ่วัจนกรรมนี้มักปรากฏเมื่อครูผู้สอนกล่าวสิ่งใดสิ่งหนึ่งผิดไปในห้องเรียน ครูผู้สอนรู้ว่าตนเองกล่าวผิดจึงใช้วัจนกรรมการขอโทษเพื่อแสดงความเสียใจต่อการกล่าวผิดนั้นของตนเองที่อาจทำให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ที่ไม่ถูกต้องและทำให้ผู้เรียนสับสนได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(35) My first question is what do you think... sorry. (T1R2)

What language function do you think you are being tested in this task?

(36) Sorry, wrong group. (T2R3)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ผู้สอนใช้คำว่า “sorry” เพื่อแสดงความเสียใจต่อสิ่งที่ทำผิดพลาด กล่าวคือ ตัวอย่างที่ (35) ครูผู้สอนขอโทษต่อการถามผิดคำถาม จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนได้ตั้งคำถามแต่ไม่ใช่คำถามตามข้อมูลที่ครูผู้สอนต้องการ ครูผู้สอนจึงแสดงความเสียใจต่อการตั้งคำถามที่ผิดพลาดของตนเอง และตั้งคำถามใหม่ที่ถูกต้องในลำดับถัดไป ส่วนตัวอย่างที่ (36) ครูผู้สอนขอโทษที่เรียกกลุ่มผู้เรียนเพื่อให้ทำกิจกรรมในชั้นเรียนผิดพลาด

3.5 วัจนกรรมการตำหนิ

ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมการตำหนิไว้ดังนี้

เงื่อนไขเนื้อหาความ: เป็นกล่าวถึงการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น: ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำของผู้ฟังนั้นเป็นสิ่งผิดหรือไม่ถูกต้อง

เงื่อนไขความจริงใจ: ผู้พูดต้องการแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำของผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังเปลี่ยนแปลงการกระทำนั้นให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

เงื่อนไขจำเป็น: เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดไม่พอใจต่อการกระทำของผู้ฟัง

ผลการศึกษาพบการใช้วัจนกรรมการตำหนิจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของการกล่าวถ้อยคำทั้งหมดของผู้สอน ซึ่งจะปรากฏเมื่อผู้พูดมีเจตนาแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำของผู้ฟัง โดยผู้พูดใช้วัจนกรรมการตำหนิเพื่อเตือนผู้ฟังที่ได้กระทำการในสิ่งที่ผู้พูดคิดว่าไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมหรือมีข้อบกพร่องดังตัวอย่างต่อไปนี้

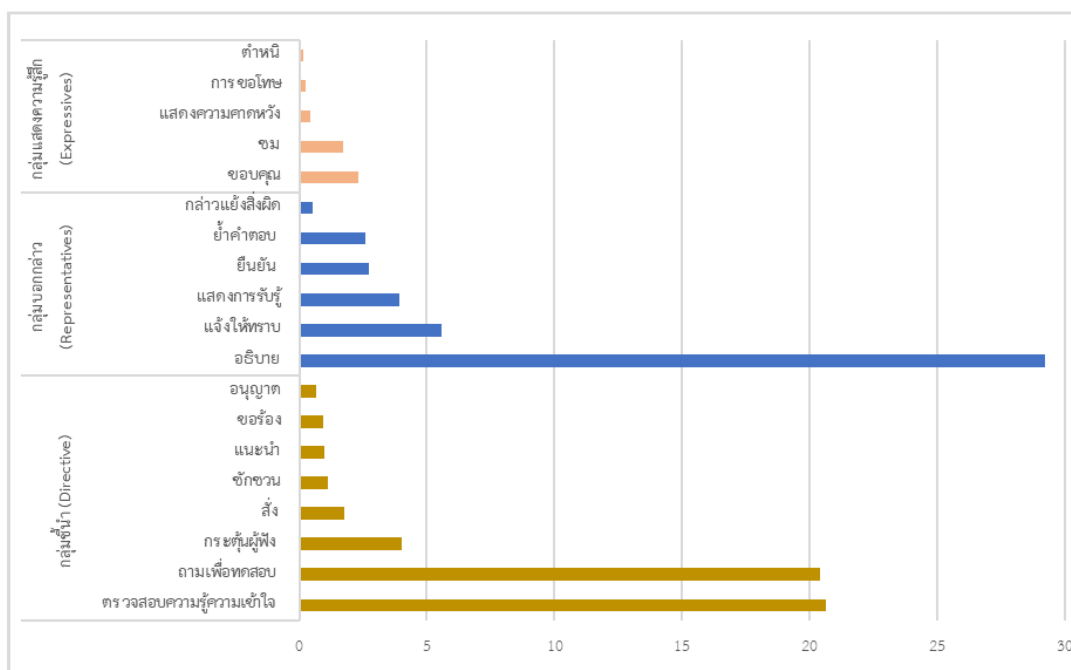
(37) OK. So, I feel that you...you don't really see the point that much. (T1R3)

(38) The first section of the class that you're quite chaotic. (T3R1)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนตำหนิผู้เรียนที่ยังไม่เข้าใจประเด็นเนื้อหาของบทเรียน ดังตัวอย่างที่ (37) และตำหนิผู้เรียนที่สร้างความวุ่นวายในช่วงแรกของการเรียนดังตัวอย่างที่ (38) ครูผู้สอนจึงได้แสดงความไม่พึงพอใจต่อการกระทำของผู้เรียนโดยใช้วัจนกรรมการตำหนิเพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าผู้เรียนกระทำบางอย่างผิดไปและครูผู้สอนไม่พอใจต่อการกระทำนั้น

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาการใช้วัจนกรรมของครูในการสอนในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน พบวัจนกรรมกลุ่ม 3 กลุ่ม ได้แก่ วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะโดยพบวัจนกรรมในกลุ่มนี้ทั้งสิ้น 8 ประเภท วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวโดยพบวัจนกรรมในกลุ่มนี้ 6 ประเภท และวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกโดยพบวัจนกรรมในกลุ่มนี้ 5 ประเภท ทั้งนี้จากข้อมูลทั้งหมดไม่พบวัจนกรรม 2 กลุ่ม ได้แก่ วัจนกรรมกลุ่มผูกมัดและวัจนกรรมกลุ่มประกาศ ในเชิงปริมาณผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ความถี่ของการใช้วัจนกรรมของครูในการสอนในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอนนั้นพบว่า กลุ่มวัจนกรรมที่ผู้สอนใช้มากที่สุดคือ วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ ซึ่งพบการใช้ทั้งสิ้น 968 ครั้ง คิดเป็น 50.55 ของการใช้วัจนกรรมทั้งหมดของครูผู้สอน ในขณะที่วัจนกรรมที่พบมากที่สุด คือ วัจนกรรมการอธิบายที่จัดอยู่ในวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ซึ่งพบการใช้ทั้งสิ้นจำนวน 560 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.24 และวัจนกรรมที่พบน้อยที่สุด คือ วัจนกรรมการตำหนิ ซึ่งพบเพียง 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของการใช้วัจนกรรมทั้งหมดของครูผู้สอน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงแสดงร้อยละของวัจนกรรมที่ปรากฏในการสอน
แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

จากผลการศึกษาข้างต้นจะเห็นว่า ความถี่ของการใช้กลุ่มวัจนกรรมที่ครูใช้ในการสอนในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อที่พบมากที่สุด คือ วัจนกรรมกลุ่มชี้้นำแสดงให้เห็นว่า ในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้้นำโดยมีเจตนาถาม ตรวจสอบความเข้าใจ สิ่ง แนะนำ และขอร้อง เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และทำให้การจัดกิจกรรมการอภิปรายในห้องเรียนดำเนินไปได้ด้วยดี ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้สนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ กระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Funfuengfu, 2019) ทั้งนี้ผลการศึกษาค้างนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jianli et al. (2015) และ Swandewi et al. (2017) ที่พบวัจนกรรมกลุ่มชี้ นำมากที่สุดในการจัดการเรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกับ Swandewi et al. (2017) ที่เห็นว่า วัจนกรรมกลุ่มชี้ นำนั้นทำหน้าที่สำคัญในห้องเรียน คือ ช่วยกำกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่ครูผู้สอนต้องการ

วัจนกรรมกลุ่มถัดมา คือ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว ครูผู้สอนใช้วัจนกรรมกลุ่มนี้เมื่อต้องการบอกข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจข้อมูลที่ถูกต้องและนำไปใช้ประโยชน์ในการอภิปราย ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการอภิปราย ซึ่งครูผู้สอนมีหน้าที่คอยช่วยเหลือให้การอภิปรายดำเนินไปได้ด้วยดี ดังนั้นผู้สอนจึงใช้วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวในการอภิปรายเมื่อผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนได้รับสาระสำคัญที่ผู้เรียนควรได้รับและช่วยผู้เรียนสรุปผลการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อมีการจัดกิจกรรมการอภิปรายครูผู้สอนก็จะทราบว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงใด ทำให้เห็นว่า ครูผู้สอนคำนึงถึงผู้เรียนซึ่งตรงตามหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Andewi & Waziana (2019) ที่พบว่า วัจนกรรมที่ครูใช้มากที่สุด คือ วัจนกรรมกลุ่มชี้ นำและรองลงมา คือ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว

กลุ่มวัจนกรรมที่พบน้อยสุด คือ วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกเนื่องจากเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงภาวะเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์และความรู้สึกในการอภิปรายเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ครูผู้สอนจึงเป็นผู้แนะนำและช่วยเหลือโดยครูผู้สอนจะใช้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกเพื่อขอบคุณ ชม ขอโทษ หรือตักเตือน เพื่อให้การอภิปรายผ่านไปได้ Swandewi et al. (2017) เห็นว่า วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกมีหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน อย่างไรก็ตามงานวิจัยครั้งนี้พบว่า บทบาทของวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกมิได้เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว แต่ยังทำหน้าที่สร้างบรรยากาศทั้งด้านบวกและด้านลบในห้องเรียนได้เช่นกันกล่าวคือ เมื่อผู้เรียนได้รับคำชม คำขอบคุณ คำขอโทษจากครูผู้สอน จะทำให้เกิดบรรยากาศด้านบวกในห้องเรียน แต่หากผู้เรียน

ได้รับคำตำหนิหรือการแสดงความคาดหวัง ก็อาจทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเป็นด้านลบได้ แต่กระนั้น การกระทำของครูผู้สอนนี้ก็เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาครั้งนี้ไม่พบวัจนกรรมกลุ่มผู้กมดและวัจนกรรมกลุ่มประกาศ เนื่องจากวัจนกรรมกลุ่มผู้กมดและวัจนกรรมกลุ่มประกาศมีลักษณะเป็นการกล่าวถึงการกระทำของผู้พูดจึงไม่สอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ตามแนวคิดของเซอร์ล (Searle, 1969) นั้น วัจนกรรมกลุ่มประกาศยังเป็นวัจนกรรมที่เกิดในบริบทเฉพาะ เช่น คำพิพากษาศาล การประกาศสงคราม การล้างบาป หรือการไล่ออกจากงาน จึงมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยมากในบริบทการเรียนการสอน ทั้งนี้ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Santosa & Kurniadi (2020) และ Swandewi et al. (2017) ที่พบวัจนกรรมกลุ่มผู้กมดเพียงเล็กน้อยแต่ไม่พบวัจนกรรมกลุ่มประกาศเลย รวมถึงงานวิจัยของ Jianli et al. (2015) ที่พบวัจนกรรมกลุ่มประกาศน้อยที่สุดแต่ไม่พบวัจนกรรมกลุ่มผู้กมดเลย จึงอาจกล่าวได้ว่าวัจนกรรม 2 กลุ่มนี้เป็นวัจนกรรมที่ปรากฏได้น้อยหรือแทบไม่ปรากฏในบริบทของการเรียนการสอนและอาจเป็นลักษณะเฉพาะของบริบทประเภทนี้

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า วัจนกรรมที่พบมากและโดดเด่นในการเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน คือ วัจนกรรม การอธิบาย วัจนกรรมการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจและวัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบ เนื่องจากวัจนกรรมทั้ง 3 ประเภทนี้มีบทบาทสำคัญในการทำกิจกรรมการอธิบาย โดยครูผู้สอนใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า วัจนกรรมการอธิบายจะปรากฏเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนหรือข้อมูลที่ใช้ในการอธิบายและเมื่อครูผู้สอนสรุปการอธิบายซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการทำกิจกรรมการอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องจากการทำกิจกรรมอธิบาย ทั้งนี้เมื่อครูผู้สอนใช้วัจนกรรมการอธิบายโดยมีเจตนาเพื่อขยายความหรือให้รายละเอียดของข้อมูลแล้ว มักจะปรากฏวัจนกรรมการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูผู้สอนอธิบายหรือไม่ หากผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องก็ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและสามารถเชื่อมโยงความรู้ให้ตนเองได้ ทั้งนี้วัจนกรรมการถามเพื่อทดสอบก็ปรากฏอย่างมีนัยสำคัญกล่าวคือ การถามเพื่อทดสอบเป็นการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากเมื่อครูผู้สอนถามผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากการมีส่วนร่วมในการอธิบายจึงทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งเป็นแกนหลักของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในห้องเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์วัจนกรรมของครูผู้สอนที่ทำให้เห็นบทบาทและการกระทำของครูผู้สอนระหว่างการดำเนินกิจกรรมในห้องเรียนที่มีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลักและใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

ซึ่งอาจช่วยพัฒนาบทบาทของครูผู้สอนต่อผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของนโยบายทางการศึกษาของประเทศและส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ต่อไป อย่างไรก็ตาม หากมีการศึกษาวิจัยกรรมของนักเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพิ่มเติมก็จะเป็นการขยายองค์ความรู้ให้ครอบคลุมมากขึ้นซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

References

- Andewi, W., & Waziana, W. (2019). An analysis of teacher's speech acts in teaching and learning process. *Teknosastik*, 17(1), 29-34. <https://ejurnal.teknokrat.ac.id/index.php/teknosastik/article/view/207/165>
- Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. Longman.
- Chaiyachok, P., & Gadavanij, S. (2019). A study of speech acts on the best protest songs of all time. *MFU Connexion*, 8(2), 125-153. <https://so05.tcithaijo.org/index.php/MFUconnexion/article/view/241044/164115>
- Fanchian, N. (2018, August 22). *What type of teaching and learning is suitable for a child-centered approach?* True Plookpanya. <https://www.trueplookpanya.com/education/content/68591>
- Funfuengfu, V. (2019). The success of active learning management. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 9(1), 135-145. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/var/article/view/186104/130758>
- Hassajamnong, K., & Liamprawat, S. (2019). Speech act usage in song of state institutions of higher education. *Veridian E-Journal (Humanities, Social Sciences, and Arts)*, 12(3), 86-99. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/157158/149010>
- Idhiphol, A. (2014). Speech acts from soul recalling in therapeutic ceremonies of the Phu-Thai shamans. *Mekong-Salween Civilization Studies Journal*, 5(2), 59-82. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jnuks/article/view/55601/46174>
- Idhiphol, A., Khanittanan, W., & Thairat, S. (2014). Speech acts from soul recalling in therapeutic ceremonies of the Phu-Thai shamans. *Parichart Journal*, 27(1), 62-77. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/parichartjournal/article/view/43024/35607>

- Jeawkok, J., & Somlok, A. (2021). Campaign sign: Speech acts and discourse of representative candidates in Pattani province. *Journal of Business, Economics and Communications*, 16(2), 86-96. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/BECJournal/article/view/241151/169459>
- Jianli, C., Mungthaisong, S., & Santhi, N. (2015). Discourse analysis of Chinese students' chatroom conversations: A case study of Chiang Rai Rajabhat University. *Graduate School Journal*, 8(17), 162-165. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/crrugds_ejournal/article/view/81897/65118
- Khraiboot, A., & Kingkham, W. (2016). Speech acts in patriotic songs during B.E.2510-2550. *Nakhon Phanom University Journal*, 6(1), 61-69. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/npuj/article/view/53357/44291>
- Klairueng, A., Kattiyawong, W., & Wiwattananon, S. (2022). Self-development of teachers in schools under the educational management efficiency promotion network group 3 under Pathumthani primary educational service office area 1. *Journal of Roi Kaensam Academy*, 7(2). <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/252350/171465>
- Klaisingto, P. (2018). Discourse on Facebook website between teacher and students in the introduction to linguistics group. *Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University*, 10(1), 59-79. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-la/article/view/132025/99171>
- Nanthakanok, K. (2020). Speech acts of the lullabies in Chiang Mai province. *Udon Thani Rajabhat University Journal of Humanities and Social Science*, 9(1), 125-148. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/hsudru/article/view/196413/165168>
- Office of the Council of State. (1999). *National education act, B.E. 2542 (1999)*. <https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/10/1.-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ-พ.ศ.2542-ฉ.อ.พ.ดท.pdf>
- Panpothong, N. (2023). *Watchanapitabatsat kap Khamsuphap lae Watthanatham: Naewkit lae Naewthang Wichai Phasathai* [Pragmatics, Politeness, and Culture: Concepts and Research Approaches in the Thai Language]. Chulalongkorn University Press.
- Phramaha Santirat Jhanasanti (Phuangmali). (2019). Language strategies in the television advertisement. *Mahachula Academic Journal*, 6, 238-250. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JMA/article/view/155268/133233>

- Santosa, A. W., & Kurniadi, A. (2020). Speech act analysis of teacher talk in EFL classroom. *Jurnal Penelitian Humaniora*, 21(2), 101-107. <https://journals.ums.ac.id/index.php/humaniora/article/view/9871/5958>
- Searle, J. R. (1969). *Speech acts*. Cambridge University Press.
- Soommat, K., & Nillawannapha, R. (2021). Using speech acts in dhamma' books Vipassna Isan for teaching monks. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*, 6(1), 162-180.
- Swandewi, I. A. N. A., Ramendra, D. P., & Juniarta P. A. K. (2017). An analysis of speech acts used by English teacher in classroom teaching and learning process at SMA Negeri 2 Banjar. *Jurnal Pendidikan Bahasa Inggris Undiksha*, 5(2). https://web.archive.org/web/20180417071228id_/https://ejournal.undiksha.ac.id/index.php/JPBI/article/viewFile/13471/8442
- Thippana, S. (2018). Speech acts usage in songs of Jintara Poonlab R-Siam. *Humanities and Sciences Journal, Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 9(1), 61-72. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/humanjubru/article/view/130621/97956>
- Vatcharasuwan. P. (2004). *The act of disagreeing in Thai by speakers of different social status: the case of teachers and students* [Unpublished Master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Xiaodan, M., Mungthaisong, S., & Santhi, N. (2015). Classroom discourse analysis: A case study of first-year non-English majors in PU'ER University. *Graduate School Journal*, 8(17), 157-161. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/crrugds_ejournal/article/view/81895/65117

ผลการฝึกฝนความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมอง ของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

Results of Practicing the Ability to Use Ethical Reasoning from Other's Perspectives, Among the Students of King Mongkut's University of Technology Thonburi

ทรงเกียรติ วิโรจน์กุลทอง¹ รัชนีญ โรจนสโรช^{2*} และ พันธุ์พนิต ช้างจันทร์³
Songkiat Wirotkunthong⁴, Parunyoo Rojanasaroj^{5*}, and Punpanit Changjun⁶

(Received: 15 May 2024; Revised: 11 October 2024; Accepted: 5 November 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา GEN 111 มนุษย์กับหลักจริยศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิต ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 364 คน โดยวิธีการส่งลิงก์แบบทดสอบให้นักศึกษาประเมินตนเองผ่านระบบออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม Jamovi โดยใช้สถิติ t-test และนำข้อมูลสถิติมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชา GEN 111 มนุษย์กับหลักจริยศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิต ภาคปลาย ปีการศึกษา 2566 หลังจากจบการเรียนรู้ในหัวข้อการตัดสินใจเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นและได้ทำแบบทดสอบ กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคำตอบของการคำนึงถึงผู้อื่นอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งผู้ที่ตอบทางเลือกสนับสนุนและไม่สนับสนุนทางเลือกตัดสินใจในแบบทดสอบสถานการณ์สมมติ 2) นักศึกษาสามารถแยกแยะระดับความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้สอดคล้องกับข้อคำถามที่ผู้วิจัยได้ออกแบบเอาไว้ทุกข้อ

คำสำคัญ: การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม, การฝึกฝน, ความสามารถ

¹ นักพัฒนาการศึกษา, สำนักงานวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

^{2*} อาจารย์, สาขาจิตวิทยา วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยพายัพ

³ ดร., สำนักงานวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

⁴ Educational Developer, Office of General Education, School of Liberal Arts, King Mongkut's University of Technology Thonburi

^{5*} Lecturer, Department of Psychology, The International College, Payap University

⁶ Dr., Office of General Education, School of Liberal Arts, King Mongkut's University of Technology Thonburi

* Corresponding author, E-mail: cifotpfocdt@gmail.com

Abstract

This research article is a quantitative study aimed to investigate the students of King Mongkut's University of Technology Thonburi over their ability of ethical reasoning that influences on their perspectives on others. Data were collected from the students enrolled in the course of GEN111 "Man and Ethics of Living" in the second semester of the academic year 2023, totaling 364 individuals. The method involved sending a test link for self-assessment through an online system. Data analysis was conducted by using the Jamovi program, employing t-tests, and applying a descriptive analysis.

The research findings indicate two notable issues. First, after the students finished their learning of ethical decision-making from the perspective of others and took the test, the average of their answers that concern other people's perspectives are high. However, this result is found among both the students who supported and those who did not support the options in the test's case study. Second, the students were able to differentiate the levels of understanding others' perspectives that supports ethical decision-making, consistently with all questions designed by the researchers.

Keywords: Ethical reasoning, Practicing, Ability

บทนำ

สำนักงานศึกษาธิการทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี) มีความมุ่งมั่นที่จะผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่งและดีมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยมีเป้าประสงค์ที่จะให้บัณฑิต มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นผู้นำของพลเมืองโลก (Leader Global Citizen) โดยได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ในลักษณะหนึ่ง คือ "เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และซื่อสัตย์สุจริต"

รายวิชา GEN 111 มนุษย์กับหลักจริยศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิต (Man and Ethics of Living) 3 (3-0-6) ถือเป็นวิชาบังคับของมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาทุกคน ทุกคณะสาขาวิชาจำเป็นต้องเรียน ผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ เมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้จากรายวิชาแล้วจะมี "Ethical Integrity" กล่าวคือ สามารถให้เหตุผลในการรองรับการตัดสินใจทางจริยศาสตร์ได้ โดยมีทักษะการพิจารณาเหตุและผลของความถูก-ผิด ดี-ไม่ดี ได้ด้วยหลักการตรรกศาสตร์ โดยไม่ใช้อารมณ์ ความรู้สึกเป็นที่ตั้ง ถือได้ว่าเป็นการเพิ่มคุณภาพการดำเนินชีวิตของนักศึกษาที่มากกว่าการอบรมเพียงความรู้ทางวิชาการ เพราะการส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ การให้เหตุผลทางจริยธรรม ไปจนถึงทักษะทางสังคมให้แก่ศึกษานั้นสามารถช่วยส่งเสริมความองอาจของผู้เรียนในองค์รวมได้ (García-Moriyón et al., 2020)

ลักษณะการเรียนการสอนของรายวิชาแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกการจัดการเรียนการสอนในเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีและเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางในการเรียนรู้เกี่ยวกับ Ethical Decision and

Self-Awareness การตัดสินใจเชิงจริยธรรมและความเกี่ยวข้องของผู้ตัดสินใจในเรื่องรานั้น ๆ ต่อการประเมินผลกระทบของการตัดสินใจต่อตนเองและผู้อื่น ผ่านการบรรยาย การใช้สื่อวีดิทัศน์และการอภิปรายระดมสมองตามหัวข้อที่กำหนด และส่วนที่สอง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อการทำกิจกรรมกลุ่มย่อยลักษณะเป็น Online Activity และ Feedback with Facilitators เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้กระบวนการทำงานร่วมกัน รวมทั้งนำเสนอผลงานกลุ่มย่อย โดยกระบวนการการเรียนการสอนของรายวิชามุ่งเน้นให้นักศึกษาได้ฝึกพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบ “ทำซ้ำ” โดยจะมีกรณีศึกษาที่หลากหลายประเด็นให้นักศึกษาได้ฝึกตัดสินใจตามหลักแนวคิดหน้าที่นิยมและแนวคิดประโยชน์นิยมเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบฝึกทำซ้ำจนเกิดเป็นทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์กับการเลือกทางเลือกที่ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Juujärvi & Myrsky (2022) ที่กล่าวว่า การให้ผู้เรียนหารือกันเพื่อวิเคราะห์ตัวอย่างกรณีสถานการณ์ที่ยากต่อการตัดสินใจทางจริยธรรมนั้นสามารถช่วยพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในผู้เรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับข้อมูลย้อนกลับเป็นคำแนะนำจากผู้สอน การมีตัวอย่างที่หลากหลาย รวมถึงการหารือหรือการทำซ้ำผ่านกรณีตัวอย่างหลาย ๆ ครั้ง

ทั้งนี้ รายวิชานี้มุ่งเน้นแนวคิดในการดำเนินชีวิตและแนวทางในการทำงาน ตามแบบอย่างที่ดีที่เป็นแนวทางการปฏิบัติของสิ่งที่มีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีได้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเป็นบัณฑิตที่เก่งและดี ตลอดจนปลูกฝังให้นักศึกษาเข้าใจถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีโดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการองค์ความรู้เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความเป็นพลเมืองและนำความรู้และความถนัดในวิชาชีพของตนไปใช้ในการพัฒนาตนเองตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยสืบต่อเนื่องไปถึงการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์แห่งตนเองและผู้อื่นเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สอดรับกับแนวคิดพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของโคลเบิร์ก (Kolberg's Theory of Moral Development) ที่เสนอว่าความสามารถในการให้เหตุผลต่อประเด็นทางจริยธรรมในสังคมและการยึดถือหลักการทางศีลธรรมนั้นจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีสุขภาวะองค์รวมของชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ (Kohlberg, 1963)

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่น

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมคือการประเมินการกระทำและการตัดสินใจโดยอิงจากหลักการทางศีลธรรม (Hoffman, 2000) มีองค์ประกอบสำคัญคือความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถเข้าใจและพิจารณาเหตุการณ์จากมุมมองและความรู้สึกของผู้อื่นได้ (Batson et al., 1981) การเห็นอกเห็นใจในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสำคัญเพราะช่วยให้บุคคลก้าวข้ามการคิดแบบเห็นแก่ตัวที่คำนึงถึงเพียงมุมมองและความรู้สึกของตนเองเพียงฝ่ายเดียว Hoffman (2000) เน้นย้ำว่าความเห็นอกเห็นใจเกี่ยวข้อง

กับทั้งการเข้าใจและการแบ่งปันความรู้สึกจากผู้อื่น ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อไปในชีวิตประจำวัน งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาไปที่การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่น ซึ่งเน้นไปที่การมีความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่นในการให้เหตุผลทางจริยธรรม

การเรียนรู้แบบผสมผสาน: มุ่งพัฒนาทักษะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) นี้ มุ่งเน้นไปที่การผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online) เข้ากับการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม หรือแบบชั้นเรียน (Onsite) โดยใช้ระบบการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) เป็นเครื่องมือเสริม เพื่อพัฒนาทักษะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในนักศึกษา

วัตถุประสงค์ คือ ฝึกให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ประเด็นถกเถียงทางคุณธรรมและจริยธรรม ปลุกฝังความเข้าใจในหลักการหน้าที่นิยมและหลักประโยชน์นิยม พัฒนาทักษะการตัดสินใจด้วยจิตสำนึก ความเชื่อ และหลักคิดทางศาสนา เสริมสร้างการคิดวิเคราะห์เชิงจริยธรรมตามหลักจริยธรรมสากล และพัฒนาวิจรรณญาณตามหลักของ Kohlberg (1981)

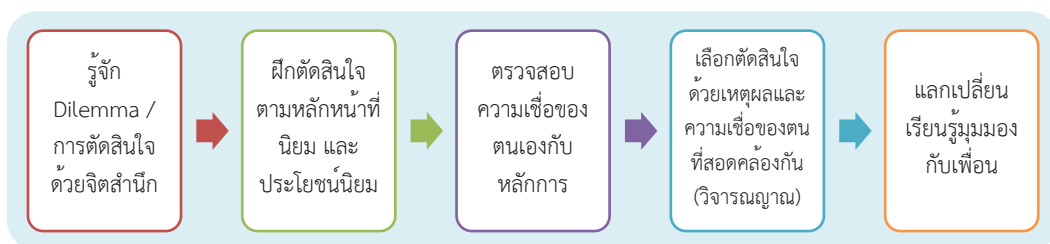
ผลลัพธ์การเรียนรู้ เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาในหน่วยการเรียนรู้ จะสามารถ คือ 1) ตรวจสอบการตัดสินใจของตนเอง เข้าใจความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจ (ระดับ Kohlberg – Pre Conventional Morality Level) 2) วิเคราะห์เหตุผลและผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม (ระดับ Kohlberg – Conventional Morality Level) 3) อธิบายเหตุผลสนับสนุนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามมุมมองของตนเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ (ระดับ Kohlberg – Post Conventional Morality Level)

กิจกรรมการเรียนรู้ ผสมผสานรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ดังนี้ ออนไลน์ นักศึกษาจะเรียนรู้เนื้อหาหลักผ่าน LEB2 เข้าร่วมกิจกรรมอภิปรายออนไลน์ และทำแบบฝึกหัดและทดสอบออนไลน์ออฟไลน์ คือ เข้าร่วมชั้นเรียนเพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมจากอาจารย์ ทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ และทำงานโครงการ

การประเมินผล วัดผลจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมออนไลน์และออฟไลน์ ผลงานการทดสอบและแบบฝึกหัด คุณภาพของงานโครงการ และการนำเสนอผลงาน

ข้อดีของการเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบผสมผสานมีข้อดีหลายประการ คือ เพิ่มความยืดหยุ่นให้นักศึกษาในการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ช่วยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น และเตรียมให้นักศึกษาพร้อมสำหรับการศึกษาต่อและการทำงานในโลกแห่งความเป็นจริง

ขั้นตอนการนำไปฝึกทักษะการให้เหตุผลเชิงจริยศาสตร์

ภาพที่ 1 ลำดับการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการให้เหตุผลเชิงจริยศาสตร์

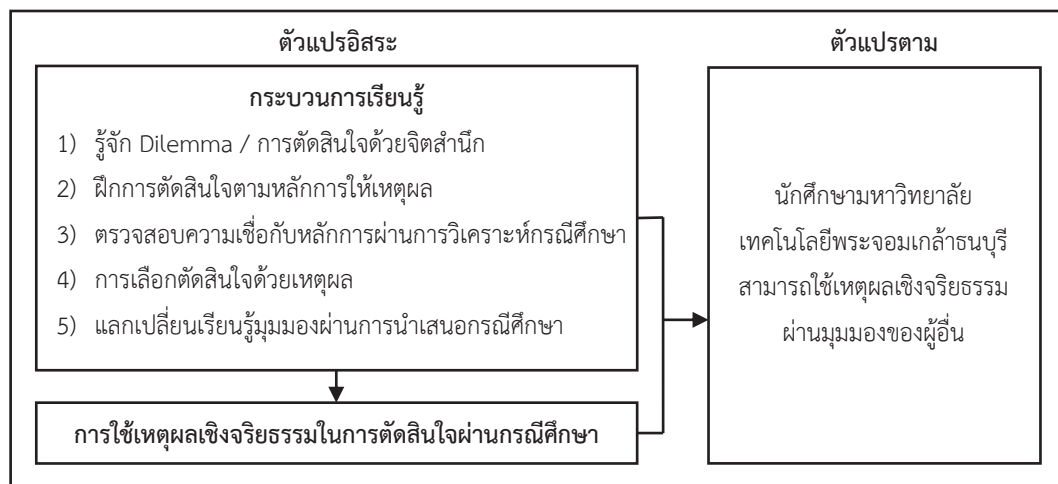
ขั้นตอนการนำไปฝึกทักษะการให้เหตุผลเชิงจริยศาสตร์วิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ ใช้กระบวนการฝึกฝนแบบทำซ้ำ จัดการเรียนรู้เป็นแบบหน่วยการเรียนรู้สำเร็จในตัวเอง 1 หน่วยการเรียนรู้ เรียน 5 สัปดาห์ เปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มตามความสามารถของตนเองในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของกิจกรรม Lesson Learning Outcomes (LLO) นั้น ยกตัวอย่างลำดับการเรียนรู้ทักษะที่จะเกิดขึ้นในหน่วยการเรียนรู้นี้ เป็นการเรียนรู้ในการตัดสินใจด้วยจิตสำนึก (การตัดสินใจปัญหาทางจริยธรรมในมุมมองที่มีต่อผู้อื่น) ผลลัพธ์การเรียนรู้นี้ คือ “สามารถให้เหตุผลรองรับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่น” ขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) นักศึกษาต้องรู้จักประเด็นปัญหาที่ยากต่อการตัดสินใจในทางจริยศาสตร์ หรือ Dilemma / การตัดสินใจด้วยจิตสำนึกผ่านแบบทดสอบที่ต้องให้เหตุผลตัดสินใจปัญหาทางจริยธรรมในมุมมองที่มีต่อผู้อื่นผ่านสถานการณ์สมมติ คือ “ผู้อำนวยการโรงพยาบาลต้องตัดสินใจว่าจะนำเทคโนโลยีจักรกลผู้ช่วยพยาบาลมาใช้หรือไม่ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ที่โรงพยาบาลกำลังประสบปัญหาขาดแคลนพยาบาล” ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการตัดสินใจแบบไม่มีแนวคิดหรือทฤษฎีอะไรมาเป็นฐานคิดในการวิเคราะห์หรือการตัดสินใจ แต่จะใช้ความรู้สึกและมุมมองของตนเองมาเป็นตัวอธิบายกับสิ่งที่เกิดขึ้นว่าเราคิดเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร นอกจากนี้นักศึกษาได้ 2) ฝึกการตัดสินใจตามหลักหน้าที่นิยม และประโยชน์นิยม ใช้เป็นกรอบการให้เหตุผลการตัดสินใจ อีกทั้ง 3) เพื่อให้นักศึกษาได้ตรวจสอบความเชื่อของตนเองกับหลักการผ่านกรณีศึกษาที่ว่าสิ่งที่นักศึกษาได้คิดนั้นเป็นอย่างไร ก่อนนำไปสู่ขั้น 4) การเลือกตัดสินใจด้วยเหตุผลหรือความเชื่อของตนเองที่สอดคล้องกันผ่านกรณีศึกษาหรือตัวอย่างที่นักศึกษาเป็นคนพิจารณาและคัดเลือกด้วยตนเอง ในขั้นตอนสุดท้ายเป็นกระบวนการ 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้มุมมองผ่านการนำเสนอกรณีศึกษาหรือตัวอย่างที่นักศึกษาได้นำมาแลกเปลี่ยนระหว่างกันในกระบวนการเรียนการสอนของหน่วยการเรียนรู้เอง เป็นการฝึกการให้เหตุผลรองรับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามหลักการที่เห็นพ้องกับมุมมองของผู้อื่นหรือไม่ รวมถึงนักศึกษาต้องผลิตผลงานเพื่อนำเสนอแนวคิดและหลักปฏิบัติที่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานนี้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่นักศึกษา ช่วยให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ประเด็นทางจริยธรรมโดยตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม และสื่อสารความคิดเห็นของตนเองผ่านมุมมองของผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา GEN 111 มุ่งเน้นกับหลักจริยศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิต ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,043 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา GEN 111 มุ่งเน้นกับหลักจริยศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิต ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 364 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามหลังเรียน Module 2 ในรายวิชา GEN 111 มนุษย์กับหลักจริยศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิต ทั้งนี้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบไปด้วย **ส่วนที่ 1** ข้อมูลส่วนตัวเบื้องต้น **ส่วนที่ 2** สถานการณ์สมมติเป็นเหตุการณ์ที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลต้องตัดสินใจว่าจะนำเทคโนโลยีจักรกลผู้ช่วยพยาบาลมาใช้หรือไม่ ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ที่โรงพยาบาลกำลังประสบปัญหาขาดแคลนพยาบาล ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ เป็นข้อเหตุประเด็นที่ “สนับสนุน” การตัดสินใจในสถานการณ์ดังกล่าว แบ่งเป็นข้อที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีจักรกลพยาบาล 5 ข้อ (1-5) และข้อที่ “ไม่สนับสนุน” การใช้เทคโนโลยีจักรกลพยาบาล 5 ข้อ (6-10) โดยผู้ทำแบบสอบถามต้องตอบว่าข้อประเด็นใดในแต่ละข้อนั้นคำนึงถึงมุมมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานการณ์มากน้อยเพียงใด มีลักษณะการตอบข้อคำถามแบบ Likert Scale 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 (คำนึงถึงน้อยที่สุด) ไปจนถึง 5 (คำนึงถึงมากที่สุด) โดยการออกแบบข้อคำถามนั้นมีทั้งข้อประเด็นที่มีใจความคำนึงถึงผู้อื่นต่ำ (ข้อ 1, 4, 7, 9) และข้อประเด็นที่มีใจความคำนึงถึงผู้อื่นสูง (ข้อ 2, 3, 5, 6, 8, 10) และ **ส่วนที่ 3** การตัดสินใจประกอบไปด้วยข้อคำถามถึงการตัดสินใจของผู้ทำแบบสอบถาม (จะสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนการนำเทคโนโลยีจักรกลพยาบาลมาใช้) และข้อคำถามถึงเหตุผลของการตัดสินใจ ว่าจากประเด็นข้อ 1-10 ข้อใดเป็นเหตุผลในการเลือกสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนของผู้ทำแบบสอบถาม

วิธีการเก็บข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยขอความร่วมมือนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา GEN 111 มนุษย์กับหลักจริยศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิต ในการทำแบบสอบถาม โดยอาจารย์ผู้สอนประจำกลุ่มเรียนเป็นผู้แจ้งขอความร่วมมือนักศึกษาทำแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม Jamovi โดยใช้สถิติ t-test และนำข้อมูลสถิติมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาการฝึกความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีด้วยแนวคิดกระบวนการตัดสินใจ 7 ขั้นตอน (Simon, 1960) (Plunkett & Attner, 1994) สามารถนำมาอธิบายได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี

ความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	Level	Rank	
1. สร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ	3.32	1.116	ปานกลาง	4	8
2. ช่วยลดภาระงานของพยาบาล	4.20	0.843	มาก	2	2
3. ช่วยลดการติดต่อโควิด-19 จากการสัมผัส	4.30	0.888	มากที่สุด	1	1
4. ประหยัดงบประมาณ	3.22	1.135	ปานกลาง	5	10
5. ช่วยลดปัญหาเรื่องการร้องเรียนการใช้บริการ	3.37	1.135	ปานกลาง	3	7
ด้านการสนับสนุน (1 – 5)	3.68	1.023	มาก		
6. ลดทอนคุณค่าวิชาชีพพยาบาล	3.30	1.241	ปานกลาง	5	9
7. เสี่ยงต่อการลงทุน	3.88	0.989	มาก	3	5
8. ส่งผลต่อทักษะวิชาชีพของพยาบาล	3.81	1.112	มาก	4	6
9. เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการติดตั้งและดูแลรักษา	4.11	0.983	มาก	1	3
10. ลดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย	3.98	1.054	มาก	2	4
ด้านการไม่สนับสนุน (6 – 10)	3.82	1.076	มาก		
Total	3.75	1.049	มาก		

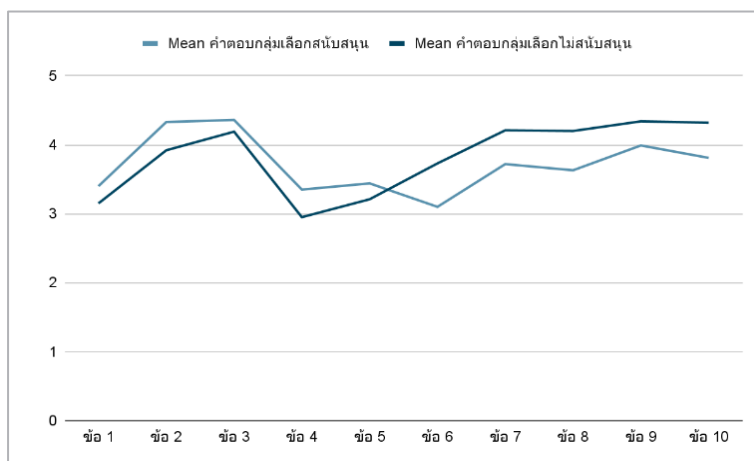
จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี โดยรวมทั้ง 10 ข้อ อยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 3.75$; S.D. = 1.049)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน “ไม่สนับสนุน” การใช้เทคโนโลยีจักรกลพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 3.82 และด้าน “สนับสนุน” การใช้เทคโนโลยีจักรกลพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 3.68

หากพิจารณาเป็นรายข้อ ประเด็นที่ “สนับสนุน” การตัดสินใจใช้พยาบาลจักรกล (ข้อ 1-5) พบว่า 3 ลำดับแรกที่ผู้เรียนให้ความสำคัญทางจริยธรรมใน คือ ประเด็นช่วยลดการติดต่อโควิด-19 จากการสัมผัส ค่าเฉลี่ย 4.30 (ระดับมากที่สุด) ประเด็นช่วยลดภาระงานของพยาบาล ค่าเฉลี่ย 4.20 (ระดับมาก) และประเด็นช่วยลดปัญหาเรื่องการร้องเรียนการใช้บริการ ค่าเฉลี่ย 3.37 (ระดับปานกลาง) ตามลำดับ

ส่วน ประเด็นที่ “ไม่สนับสนุน” การตัดสินใจใช้พยาบาลจักรกล (ข้อ 6 - 10) พบว่า 3 ลำดับแรกที่ผู้เรียนให้ความสำคัญทางจริยธรรม คือ ประเด็นเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการติดตั้งและดูแลรักษา ค่าเฉลี่ย 4.11 (ระดับมาก) ประเด็นลดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย ค่าเฉลี่ย 3.98 (ระดับมาก) และประเด็นเสี่ยงต่อการลงทุน ค่าเฉลี่ย 3.88 (ระดับมาก) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคำตอบรายข้อระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เลือกสนับสนุนต่างกัน

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่น
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ในการสนับสนุน หรือ
การไม่สนับสนุนการตัดสินใจใช้พยาบาลจักรกล

จากแผนภาพที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ใน “การสนับสนุน” หรือ “การไม่สนับสนุน” การตัดสินใจใช้พยาบาลจักรกล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เลือกสนับสนุนมีค่าความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มที่เลือกไม่สนับสนุนในข้อ 1-5 ในทางกลับกันกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไม่สนับสนุนมีค่าความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มที่เลือกสนับสนุนในข้อ 6-10 กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าหากกลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกสนับสนุนทางเลือกใด ก็จะมีแนวโน้มค่าความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงกว่าอีกชุดประเด็นข้อคำถามในทางเลือกที่ไม่ได้เลือกนั่นเอง

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ Independent-Sample T-Test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ใน “การสนับสนุน” หรือ “การไม่สนับสนุน” การตัดสินใจใช้พยาบาลจักรกล

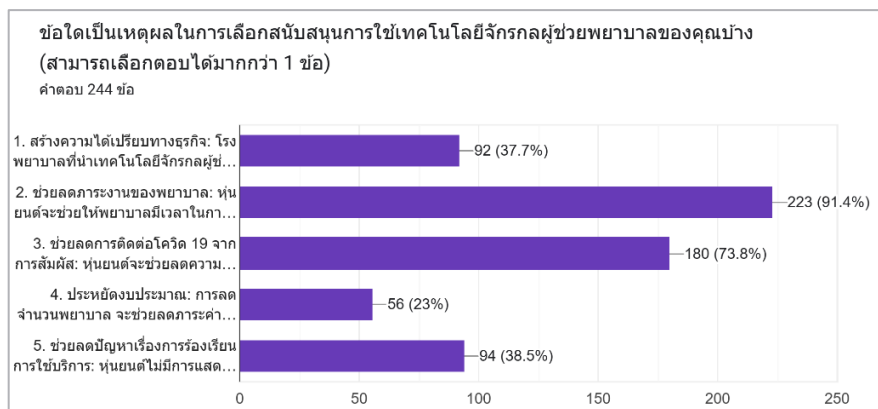
การเปรียบเทียบ ความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	สนับสนุน		ไม่สนับสนุน		t	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. สร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ	3.40	1.123	3.15	1.088	1.98	0.048*
2. ช่วยลดภาระงานของพยาบาล	4.33	0.754	3.92	0.948	4.42	0.001***
3. ช่วยลดการติดต่อโควิด-19 จากการสัมผัส	4.36	0.861	4.19	0.937	1.69	0.092
4. ประหยัดงบประมาณ	3.35	1.121	2.95	1.121	3.17	0.002**

การเปรียบเทียบ ความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	สนับสนุน		ไม่สนับสนุน		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
5. ช่วยลดปัญหาเรื่องการร้องเรียนการใช้บริการ	3.44	1.144	3.21	1.105	1.80	0.073
6. ลดทอนคุณค่าวิชาชีพพยาบาล	3.10	1.204	3.73	1.215	-4.59	0.001***
7. เสียต่อการลงทุน	3.72	0.979	4.21	0.927	-4.55	0.001***
8. ส่งผลต่อทักษะวิชาชีพของพยาบาล	3.63	1.128	4.20	0.976	-4.69	0.001***
9. เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการติดตั้งและดูแลรักษา	3.99	1.002	4.34	0.902	-3.21	0.001***
10. ลดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย	3.81	1.061	4.32	0.954	-4.44	0.001***
รวม	3.71	1.037	3.82	1.017	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

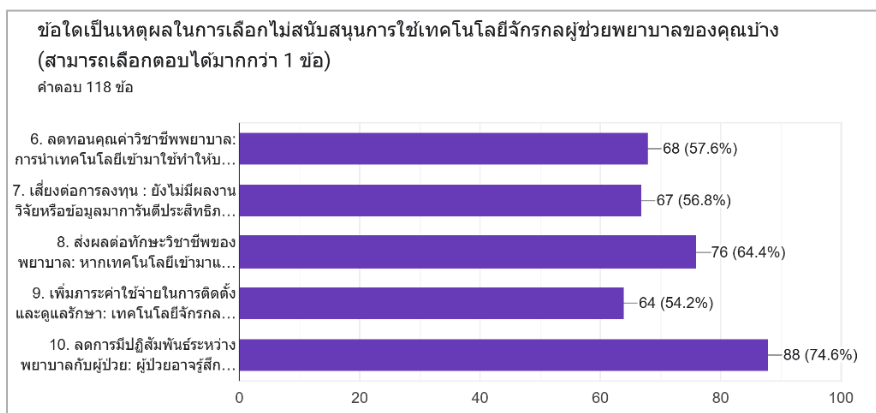
จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ Independent-Sample T-Test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคำตอบรายข้อ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตัดสินใจ “สนับสนุน” ได้ให้เหตุผลว่า การใช้เทคโนโลยีพยาบาลจักรกล จึงมีพื้นฐานมาจากการเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแล ลดภาระงาน และเพิ่มความปลอดภัยในการรักษาผู้ป่วย รวมถึงการพัฒนาและนวัตกรรมทางการแพทย์ในอนาคต กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือก “ไม่สนับสนุน” ในการใช้เทคโนโลยีพยาบาลจักรกลจึงมีพื้นฐานมาจากความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัย คุณภาพของการดูแล และผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจพบว่า จากทั้งหมด 10 ข้อ มี 8 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ยกเว้นข้อ 3 และ 5)

3. วิเคราะห์ความถี่ของข้อเหตุผลในการเลือกตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่าง

ภาพที่ 4 เหตุผลในการเลือก “สนับสนุน” การตัดสินใจใช้พยาบาลจักรกล

จากแผนภาพที่ 4 เหตุผลในการเลือกสนับสนุนการตัดสินใจใช้พยาบาลจักรกลของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกสนับสนุน พบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างที่สนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีพยาบาลจักรกลได้ให้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ประเด็น “ช่วยลดภาระงานของพยาบาล” (91.4 %) เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ประเด็น “ช่วยลดการติดต่อโควิด-19” (73.8 %) และประเด็น “ช่วยลดปัญหาเรื่องการร้องเรียน” (38.5 %) ตามลำดับ

ภาพที่ 5 เหตุผลในการเลือก “ไม่สนับสนุน” การตัดสินใจใช้พยาบาลจักรกล

จากแผนภาพที่ 5 เหตุผลในการเลือกไม่สนับสนุนการตัดสินใจใช้พยาบาลจักรกลของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไม่สนับสนุน พบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีพยาบาลจักรกลได้ให้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ประเด็น “ลดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย” (74.6 %) เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ประเด็น “ส่งผลต่อทักษะวิชาชีพของพยาบาล” (64.4 %) และประเด็น “ลดทอนคุณค่าวิชาชีพพยาบาล” (57.6 %) ตามลำดับ ซึ่งทุกข้อที่เป็นเหตุผลสูงสุด 3 อันดับแรกของทั้งสองกลุ่มนั้นล้วนเป็นประเด็นที่มีใจความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นทั้งสองทางเลือก จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถแยกแยะประเด็นข้อเหตุผลในการพิจารณาการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของตนเองที่มีต่อผู้อื่นได้ทั้งกลุ่มที่ตอบทางเลือกสนับสนุนและคัดค้านนั่นเอง

อภิปรายผล

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) นี้ มุ่งเน้นไปที่การผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online) เข้ากับการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม หรือแบบชั้นเรียน (Onsite) โดยใช้ระบบการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) เป็นเครื่องมือเสริม เพื่อพัฒนาทักษะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในนักศึกษา ข้อดีของการเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบผสมผสานมีข้อดีหลายประการ คือ เพิ่มความยืดหยุ่นให้นักศึกษาในการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาทักษะการ

สื่อสารและการทำงานเป็นทีม ช่วยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ทั้งนี้ผลการฝึกความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ระดับความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี โดยรวมทั้ง 10 ข้อ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ Chanpetch & Fuakong (2022) ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม: กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง ผลการศึกษา พบว่า ร้อยละ 58.90 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับขั้นที่ 4 คือทำตามหน้าที่ทางสังคม

ในกลุ่มข้อประเด็นสนับสนุนการใช้พยาบาลจักรกล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นทางจริยธรรมในเรื่องของการช่วยลดภาระงานของพยาบาล (ข้อ 2) และการลดการติดต่อโควิด-19 จากการสัมผัส (ข้อ 3) มากกว่าประเด็นการสร้างรายได้เปรียบทางธุรกิจ การประหยัดงบประมาณ และการร้องเรียนการใช้บริการ (ข้อ 1, 4, 5 ตามลำดับ) การที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับสองประเด็นดังกล่าวนี้สะท้อนว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถให้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Galang et al. (2021) พบว่า ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ในรูปแบบการมองตนเองเชิงโครงสร้าง (Self-Constual) นั้นมีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญกับแนวโน้มในการเว้นระยะห่างทางสังคมจากผู้อื่น (Social Distancing) เพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายของโรคในช่วงวิกฤตการติดต่อของ COVID-19 (Galang et al., 2021) ผลดังกล่าวสนับสนุนว่าคนที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงนั้นมักจะคำนึงถึงการแพร่กระจายของโรค COVID-19 มากด้วย

ดังนั้นนอกจากการคำนึงถึงภาระงานของผู้อื่นซึ่งเป็นการแสดงถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัดอยู่แล้ว การให้ความสำคัญกับประเด็นการแพร่กระจายของโรคนั้นก็เป็นการสะท้อนถึงความใส่ใจที่คำนึงถึงผู้อื่นสูงเช่นกัน ซึ่งการคำนึงถึงมุมมองของผู้อื่นนั้นส่งผลทางบวกต่อความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญ และมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจในเชิงจริยธรรม (Lamm et al., 2007)

แต่ในกลุ่มข้อประเด็นที่ไม่สนับสนุนการใช้พยาบาลจักรกลนั้นกลับพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นทางจริยธรรมเกี่ยวกับเรื่องคุณค่าของวิชาชีพพยาบาล (ข้อ 6) น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประเด็นอื่น ไม่ว่าจะเป็นประเด็นของความเสี่ยงในการลงทุน ทักษะวิชาชีพพยาบาล ภาระค่าใช้จ่ายในการติดตั้งดูแลรักษา หรือประเด็นการลดปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย (ข้อ 7, 8, 9, 10) ตามลำดับ นั่นอาจเป็นเพราะว่าบางครั้งคุณค่าทางวิชาชีพอาจเป็นเรื่องที่โดยทั่วไปผู้คนไม่ได้ให้ความสนใจมากเมื่ออยู่ในบริบทที่ต้องตัดสินใจทางจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Scholl et al. (2018) ได้ศึกษาการตัดสินใจในบริบทของปฏิสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับความเป็นผู้นำที่เสนอว่า คุณค่าทางวิชาชีพนั้นในบางครั้งก็เป็นประเด็นที่ผู้คนไม่ได้ให้ความสำคัญมากเป็นอันดับแรก ๆ เมื่อต้องอยู่ในกระบวนการตัดสินใจที่มีประเด็นทางจริยธรรมอื่นมากมายที่ต้องพิจารณาเข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ คุณค่าทางวิชาชีพนั้นอาจไม่ใช่

ประเด็นที่สำคัญมากนักในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม (Bartels et al., 2015) โดยเฉพาะในสถานการณ์ผู้ช่วยพยาบาลจักรกลที่เป็นกรณีศึกษาหลักที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ที่มีประเด็นจริยธรรมอื่นที่สำคัญกว่าหลายประเด็นให้พิจารณา เช่น ผลกระทบต่อทักษะของพยาบาลที่อาจลดลงภายหลังการนำเทคโนโลยีมาช่วยงาน หรือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วยที่อาจลดลงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อหลายฝ่าย และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกสนับสนุนทางเลือกตามกลุ่มประเด็นฝั่งทางเลือกที่ตนประเมินว่ามีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงกว่า กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างสามารถให้เหตุผลในเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นได้ โดยการตัดสินใจทางจริยธรรมตามทางเลือกที่ตนประเมินว่าการคำนึงถึงผู้อื่นสูงเป็นการสะท้อนถึงการตัดสินใจเชิงจริยธรรมโดยพิจารณาจากมุมมองของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นสำคัญมากกว่าการพิจารณาตัดสินใจจากแค่เพียงมุมมองของตนเอง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pohling et al. (2015) ที่ศึกษาถึงภาพรวมของการศึกษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การให้คุณค่าส่วนตน และโมเดลบุคลิกภาพห้าแบบในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม โดยงานวิจัยดังกล่าวเสนอว่าการให้คุณค่าเหนือตัวตน (Self-transcendence ; การให้คุณค่ากับความเป็นอยู่ที่ดีของผู้อื่น เน้นความยุติธรรมและสละซึ่งความเห็นแก่ตัว) นั้นมีความเกี่ยวข้องทางบวกกับทั้งระดับความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและความสามารถทางจริยธรรมที่สูง ซึ่งตรงข้ามกับการให้คุณค่าแก่การเพิ่มพูนส่วนตน (Self-enhancement) ที่เกี่ยวข้องกับระดับความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและความสามารถทางจริยธรรมที่ต่ำ (Pohling et al., 2015)

สุดท้ายทางผู้วิจัยยังพบว่า เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มที่เลือก “สนับสนุน” และกลุ่มที่ “ไม่สนับสนุน” การใช้พยาบาลจักรกล เลือกข้อประเด็นที่เป็นเหตุผลในการตัดสินใจของตนเอง (จากข้อประเด็น 5 ข้อที่สนับสนุนทางเลือกที่ตนเลือก) พบว่า ข้อประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างยกให้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจสูงสุด 3 อันดับแรก ล้วนเป็นข้อประเด็นที่มีใจความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูงทั้งสิ้น เป็นอีกหนึ่งข้อสนับสนุนที่เน้นย้ำว่ากระบวนการฝึกความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในรายวิชา GEN 111 มนุษย์กับหลักจริยศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิตนั้น สามารถฝึกฝนให้นักศึกษามหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี สามารถตัดสินใจและพิจารณาเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นได้ โดยสามารถแยกแยะข้อประเด็นที่คำนึงถึงมุมมองของผู้อื่นสูงได้ และนำมาพิจารณาเป็นเหตุผลในการรองรับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมต่อสถานการณ์ในกรณีศึกษา

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการฝึกความสามารถด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผ่านการทำกรณีศึกษาเชิงจริยธรรม ในรายวิชา GEN 111 มนุษย์กับหลักจริยศาสตร์เพื่อการดำเนินชีวิตนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาสามารถพิจารณาจริยธรรมผ่าน

มุมมองของผู้อื่นได้ ผ่านการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในกรณีศึกษาโดยเลือกทางเลือกสนับสนุนที่ตนพิจารณาว่ามีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและคำนึงถึงผู้อื่นสูง และการเลือกข้อประเด็นที่มีใจความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง เป็นเหตุผลในการสนับสนุนทางเลือกของตนเอง สะท้อนถึงการคำนึงถึงมุมมองของผู้อื่นในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของนักศึกษาอันจะสะท้อนถึงการตัดสินใจในทางจริยธรรมของนักศึกษาแต่ละบุคคลที่ได้เรียนรู้จากแนวคิดหน้าที่นิยม ประโยชน์นิยม ผ่านเครื่องมือกระบวนการตัดสินใจ 7 ขั้นตอนตามที่ได้ศึกษามาในหน่วยการเรียนรู้ย่อย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้จากการศึกษาผลการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านกรณีศึกษาในมุมมองตนเองที่มีต่อผู้อื่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรเน้นให้นักศึกษาฝึกการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่หลากหลายขึ้นครอบคลุมประเด็นทางจริยธรรมที่นักศึกษาอาจพบเจอได้จริงในชีวิตประจำวัน และเลือกประเด็นปัญหาที่ใกล้ตัวนักศึกษามาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น 2) ควรส่งเสริมนักศึกษาให้ได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนทักษะคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างมีจริยธรรมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ นอกชั้นเรียน เช่น โครงการบริการชุมชน กิจกรรมจิตอาสาหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์ให้แกชุมชน หรือสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรดำเนินการวิจัยในระดับที่กว้างยิ่งขึ้น เป็นการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่มีต่อประเด็นปัญหาของชุมชน สังคม หรือสถานการณ์โลก โดยมีแบบทดสอบที่เป็นสถานการณ์ที่เป็นประเด็นปัญหาในปัจจุบันที่นักศึกษาฝึกฝนและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างมีจริยธรรมโดยตั้งอยู่บนหลักการของเหตุและผลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

References

- Bartels, D. M., Bauman, C. W., Cushman, F. A., Pizarro, D. A., & McGraw, A. P. (2015). Moral judgment and decision making. In G. Keren & G. Wu (Eds.), *The Wiley Blackwell handbook of judgment and decision making* (pp. 478-515). Wiley-Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781118468333.ch17>
- Batson, C. D., Duncan, B. D., Ackerman, P., Buckley, T., & Birch, K. (1981). Is empathic emotion a source of altruistic motivation? *Journal of Personality and Social Psychology*, 40(2), 290-302. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.40.2.290>
- Chanpetch, S., & Fuakong, T. (2022). The moral reasoning: A case study of the first-year students at Prince of Songkla University Trang Campus. *Sisaket Rajabhat University Journal*, 16(3), 28-43. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sskrujournal/article/view/255971>

- Galang, C. M., Johnson, D., & Obhi, S. S. (2021). Exploring the relationship between empathy, self-construal style, and self-reported social distancing tendencies during the COVID-19 pandemic. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.588934>
- García-Moriyón, F., González-Lamas, J., Botella, J., González Vela, J., Miranda-Alonso, T., Palacios, A., & Robles-Loro, R. (2020). Research in moral education: The contribution of P4C to the moral growth of students. *Education Sciences*, 10(4), 119. <https://doi.org/10.3390/educsci10040119>
- Hoffman, M. L. (2000). *Empathy and moral development: Implications for caring and justice*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511805851>
- Juujärvi, S., & Myyry, L. (2022). Online dilemma discussions as a method of enhancing moral reasoning among health and social care graduate students. *International Journal of Ethics Education*, 7, 271-287. <https://doi.org/10.1007/s40889-022-00143-9>
- Kohlberg, L. (1963). The development of children's orientations toward a moral order: I. sequence in the development of moral thought. *Vita Humana*, 6(1-2), 11-33. <https://doi.org/10.1159/000269667>
- Kohlberg, L. (1981). *The psychology of moral development*. Harper & Row.
- Lamm, C., Batson, C. D., & Decety, J. (2007). The neural substrate of human empathy: Effects of perspective-taking and cognitive appraisal. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 19(1), 42-58. <https://doi.org/10.1162/jocn.2007.19.1.42>
- Plunkett, W. R., & Attner, R. F. (1994). *Introduction to management*. Wadsworth.
- Pohling, R., Bzdok, D., Eigenstetter, M., Stumpf, S., & Strobel, A. (2015). What is ethical competence? The role of empathy, personal values, and the five-factor model of personality in ethical decision-making. *Journal of Business Ethics*, 137(3), 449-474. <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2569-5>
- Scholl, J. A., Mederer, H. J., & Scholl, R. W. (2018). Leadership, ethics, and decision-making. In A. Farazmand (ed.), *Global encyclopedia of public administration, public policy, and governance* (pp. 3687-3696). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-20928-9_2407
- Simon, A. H. (1960). *The new science of management decision*. Harper & Row.

ป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์บริเวณหาดวอนนภา: การวิเคราะห์ตามแนวภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ Commercial Business Signs around Wonnapha Beach: A Linguistic Landscape Analysis

หนึ่งฤทัย เสียมทอง^{1*} และ ดิอานา คาสา²

Nuengruethai Siamthong^{3*} and Deeana Kasa⁴

(Received: 28 April 2021; Revised: 13 October 2024; Accepted: 5 November 2024)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบภาษาของป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ และศึกษาหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากป้ายร้านอาหาร เครื่องดื่ม และที่พักบนถนนเลียบชายหาดวอนนภา จังหวัดชลบุรี จำนวน 105 ป้าย โดยใช้กรอบแนวคิดของ Landry & Bourhis (1997) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ บนหาดวอนนภาพบป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs) ป้ายสองภาษา (Bilingual signs) ป้ายหลายภาษา (Multilingual signs) ป้ายสองภาษา (Bilingual signs) พบมากที่สุด โดยพบภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย รองลงมาคือป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs) พบการใช้ภาษาไทยมากที่สุด ภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น ภาษาละติน ตามลำดับ และพบป้ายหลายภาษา (Multilingual signs) ประกอบด้วย 1) ภาษาไทย-ภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ 2) ภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น 3) ภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย 4) ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน-ภาษาไทย 5) ภาษาอังกฤษ-ภาษาเกาหลี-ภาษาไทย ส่วนหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ พบว่าภาษาบนป้ายทำหน้าที่ 2 ประการ คือ 1) หน้าที่การให้ข้อมูล (Informational Function) พบการให้ข้อมูลที่เป็นภาษาไทย และการให้ข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ 2) หน้าที่เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Function) สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านมีความสอดคล้องกับธุรกิจ 2) การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านไม่มีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้า ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า บนถนนเลียบชายหาดวอนนภาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ และมีความเป็นสังคมพหุภาษา หลากหลายวัฒนธรรม ให้มีความสำคัญกับภาษาไทยที่เป็นภาษาประจำชาติ และภาษาต่างประเทศที่แสดงถึงความเป็นนานาชาติ ผลของงานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาสังคมพหุภาษาในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไปได้

คำสำคัญ: ภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์, ป้ายธุรกิจ, หาดวอนนภา, การปนภาษา, หน้าที่ภูมิทัศน์ภาษา

^{1*} นิติศปริญญโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2566

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{3*} M.A. Student, Master of Arts Program in Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University

⁴ Assistant Professor Dr., Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University

* Corresponding author, E-mail: nuengruethai.09064211@gmail.com

Abstract

This article investigates the formats and functions of the language used on commercial business signs. Based on the Landry & Bourhis (1997) conceptual framework, data were gathered from 105 signs of restaurants, beverages, and accommodations along the Wonnapha Beach Road in Chon Buri Province. The findings indicate that commercial business signs on Wonnapha Beach consist of monolingual, bilingual, and multilingual signs. Bilingual signs combining English and Thai are the most commonly found, followed by monolingual signs, in which the most frequently used language is Thai, followed by English, Korean, Japanese, and Latin, respectively. There are also multilingual signs, which include: 1) Thai-Chinese-English, 2) English-Thai-Japanese, 3) English-Japanese-Thai, 4) English-Chinese-Thai, and 5) English-Korean-Thai. Moreover, it was discovered that the language on commercial business signs fulfills two distinct functions: 1) an informational function, where the signs present information in both Thai and English, and 2) a symbolic function, which can be categorized into two types: 1) a symbolic function when the store name aligns with the business, and 2) a symbolic function when the store name does not align with the business. The study's findings reveal that Wonnapha Beach Road is a key tourist destination within a multilingual and multicultural society that values Thai, the national language, alongside other languages that represent internationalism. The results of this study can serve as a guideline for studying multilingual societies in different areas.

Keywords: Linguistic Landscape, Business Signs, Wonnapha Beach, Language Mixing, Functions of the Linguistic Landscape

บทนำ

การศึกษาเกี่ยวกับภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ (Linguistic Landscape) คือ การศึกษาภาษาบนป้ายที่อยู่ในพื้นที่สาธารณะ เช่น ป้ายถนน ป้ายโฆษณา ป้ายชื่อสถานที่ ป้ายชื่อร้านค้า ป้ายของหน่วยงานราชการ เป็นต้น ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ให้ความสำคัญกับภาษาบนป้าย เพราะสามารถบอกรหัสของภาษาในพื้นที่ที่ภาษานั้นปรากฏอยู่ได้ ทั้งหน้าที่เชิงข้อมูล (informative function) และหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ (symbolic function) (Landry & Bourhis, 1997, p. 25)

แนวคิดภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์เป็นการศึกษาภาษาที่สัมพันธ์กับสังคม สอดคล้องกับแนวความคิดภาษาศาสตร์สังคม ดังที่ Prasithrathsint (2002, pp. 22-23) ได้กล่าวไว้ว่าภาษาอยู่ภายใต้อิทธิพลของสังคม และเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะของสังคม กล่าวคือ อิทธิพลของสังคมต่อเราผู้ใช้ภาษา ไม่เพียงแต่จะมีในแง่ของบทบาทต่าง ๆ ที่กำหนดการใช้ภาษาของเรา แต่ยังมีในแง่หน้าที่ของภาษาที่เราใช้อีกด้วย ดังนั้นการศึกษาภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ จะช่วยแสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาในการสื่อสารของคนในสังคมที่ปรากฏในพื้นที่หนึ่ง ๆ ภาษาที่ใช้สื่อสารในสังคมแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของกลุ่มคน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางฐานะ

บทบาท หรือสถานภาพของกลุ่มคนในพื้นที่นั้นได้อีกทางหนึ่งด้วย บางพื้นที่ก็ได้ปรับเปลี่ยนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้หลากหลายภาษาเพื่อความเป็นสากลและยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและภาษาประจำชาติไว้

หาดวอนนภาหรือบางแสนล่างเป็นชายหาดบางแสนตอนใต้ต่อจากหาดบางแสน มีโรงแรมร้านอาหารจำนวนมากที่เป็นป้ายลักษณะไม่มีล้อเซ็น แต่ถ้าเป็นหาดบางแสนร้านส่วนมากจะมีป้ายลักษณะล้อเซ็นและเคลื่อนย้ายได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาป้ายธุรกิจการค้าบริเวณหาดวอนนภา ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนบางแสนสาย 1 ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่และพบว่าหาดวอนนภาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของชาวไทย และชาวต่างประเทศ และภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้า ปรากฏทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน และภาษาละติน ซึ่งสอดคล้องกับที่นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรีได้ให้สัมภาษณ์สรุปว่า การเปลี่ยนแปลงทางภูมิทัศน์เมืองบางแสน ที่เกิดขึ้นมาในตลอดช่วงระยะที่ผ่านมา ยังช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งคนในท้องถิ่น และจากจังหวัดอื่น ๆ ใกล้เคียง รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่หลั่งไหลมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการลงทุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ไปจนถึงธุรกิจบริการใหม่ ๆ เกิดขึ้นอีกเป็นจำนวนมากตามมา เพื่อรองรับกำลังซื้อจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ที่ยังมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่องเพิ่มขึ้นทุกปี อีกทั้งยังมีกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างรายการวิ่งมาราธอน, ฮาล์ฟ มาราธอน, รายการแข่งรถ Bangsaen Grand Prix | Chon Buri, กิจกรรมใหญ่ Countdown 2024 ส่งท้ายปีเก่า 2566 ต้อนรับปีใหม่ 2567 ทั้งหมดสะท้อนการเติบโตเชิงเศรษฐกิจที่เติบโตต่อเนื่องของเมืองท่องเที่ยวชายทะเล “บางแสน” ที่มาแรงในเวลานี้ (The Better, 2023)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าของหาดวอนนภา เพราะเป็นสังคมพหุภาษา (Multilingual) จากการมีนักท่องเที่ยวหลากหลายเชื้อชาติจึงทำให้เกิดป้ายธุรกิจต่าง ๆ จำนวนมาก อีกทั้งเมื่อมีป้ายหลากหลายภาษาก็ยังทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าของหาดวอนนภาจึงเป็นภาพสะท้อนความเป็นพหุภาษากับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมนั้น ในแง่มุมต่าง ๆ และการค้นคว้าครั้งนี้ทำให้เข้าใจความเป็นสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรมในพื้นที่หาดวอนนภามากขึ้น

แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์

ภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ (linguistic landscape) คือ สิ่งแวดล้อมในรูปของภาษาหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏและมองเห็นได้อย่างชัดเจนในพื้นที่สาธารณะ (Landry & Bourhis, 1997, pp. 23-25) การศึกษาเกี่ยวกับภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์จึงเป็นการศึกษาภาษาจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ปรากฏและมองเห็นได้อย่างชัดเจนและโดดเด่นบนป้ายในพื้นที่สาธารณะ เช่น ป้ายถนนสาธารณะ ป้ายโฆษณา ชื่อถนน และสถานที่ ชื่อป้ายร้านค้าเชิงพาณิชย์ และป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ประชาชนหรือสถานที่ราชการต่าง ๆ

ได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นการสร้างภูมิทัศน์หลักของพื้นที่ที่มีการรวมตัวกันของกลุ่มคน โดยภูมิทัศน์ภาษามีหน้าที่พื้นฐาน 2 ประการ คือ หน้าที่ในการให้ข้อมูลและหน้าที่การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งหมายความว่า ภูมิทัศน์ภาษาทำหน้าที่บอกข้อมูลทางภาษาของชุมชนว่ามีการใช้ภาษาใดบ้าง เป็นชุมชนภาษาเดียว หรือ ชุมชนหลายภาษา ประชากรที่อาศัยอยู่เป็นชนกลุ่มใด ส่วนหน้าที่ในทางสัญลักษณ์คือบ่งบอกความสำคัญและอำนาจของภาษานั้น ๆ ในชุมชนภาษา สอดคล้องกับ กาย พุเซ (Puzey, 2016, pp. 395-411) กล่าวว่า ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของการใช้ภาษาที่ปรากฏบนป้ายในพื้นที่สาธารณะ เช่น ป้ายโฆษณา ป้ายชื่อร้านค้า ป้ายชื่อถนน ป้ายตามหน่วยงานต่าง ๆ ชื่อสถานที่ต่าง ๆ รวมถึง ศิลปะข้างกำแพง ซึ่งภาษาที่ปรากฏในพื้นที่สาธารณะ นอกจากจะใช้ในการสื่อสารยังมีบทบาทในการสร้าง ภูมิทัศน์ทางภาษาให้พื้นที่ดังกล่าว

Huebner (2009, pp. 70-87) กล่าวว่า ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์สนใจภาษาในชุมชนเมือง (Metro Linguistic) โดยภูมิทัศน์ที่ทำให้เกิดภาษาเกิดจากภาษาที่ปรากฏในถนนที่สาธารณะของชุมชนเมือง ซึ่งในปัจจุบันสังคมเมืองส่วนใหญ่มีคนหลากหลายเชื้อชาติ หลากหลายวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่ร่วมกัน ดังนั้น ภาษาที่สื่อสารอาจแสดงให้เห็นสภาพทางสังคมวัฒนธรรม เช่น ภาษาที่ปรากฏในพื้นที่มีมากกว่า 1 ภาษา เกิดการปนภาษา พหุภาษา เป็นต้น โดยการปนภาษา หมายถึง การใช้ภาษาหนึ่งของผู้พูดปนกับภาษาอื่น ๆ แต่มีขอบเขตอยู่ในระดับคำ วลีหรือสำนวนเท่านั้น (Prasithrathsint, 1997, p. 91) ส่วนพหุภาษา หมายถึง การใช้หลากหลายภาษาในสังคมหรือกลุ่มชนหนึ่ง ๆ (King & Carson, 2016, p. 4)

งานวิจัยภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ต่างประเทศ

Manan & Hajar (2022) ศึกษาภาษาอังกฤษในฐานะดัชนีของโลกาภิวัตน์เสรีนิยมใหม่: ภูมิทัศน์ทางภาษาของนอร์-สุลต่าน คาซัคสถาน ผลการวิจัยพบว่า การเปิดเสรีและความยืดหยุ่นของตลาดจากการสำรวจป้ายและการสัมภาษณ์พบว่าภาษาอังกฤษมีความโดดเด่นมากกว่าและครอบงำภาษารัสเซียที่เป็นภาษาดั้งเดิมของชนพื้นเมืองมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Dong (2021) ศึกษาเรื่องแรงงาน เป็นสิ่งที่รุ่งโรจน์ที่สุด: การจัดภูมิทัศน์ทางภาษาแบบโครโนโทปิกและการสร้างอัตลักษณ์ของชนชั้นแรงงาน ผลการวิจัยพบว่า แรงงานอพยพใช้การวาดภาพและวิธีการสร้างสรรค์อื่น ๆ ในการนำเสนอในพื้นที่สาธารณะ เพื่อกล่าวถึงสถานะทางเศรษฐกิจและอัตลักษณ์ทางสังคมของตนในจีนที่กำลังโลกาภิวัตน์ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Lu et al. (2020) ศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาในจุดหมายปลายทางในชนบท: กรณีศึกษาหมู่บ้าน หงชุนในประเทศจีน ผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านหงชุนมีหลากหลายภาษาเพื่อพัฒนาให้หมู่บ้านเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งภาษาที่โดดเด่นที่สุดคือภาษาจีนดั้งเดิมและภาษาอังกฤษเพื่อสร้างภาพลักษณ์ความเป็นสากล

งานวิจัยภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับป้ายธุรกิจการค้าภายในประเทศไทย

งานวิจัยที่ใช้ภาษาอังกฤษโดดเด่นที่สุดได้แก่ ย่านถนนพระอาทิตย์ งานวิจัยของ Pikulthong (2011) ศึกษาภาษาบนป้ายพาณิชย์ของสถานประกอบการย่านถนนพระอาทิตย์ วัดอุปพระสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของภาษาบนป้ายพาณิชย์ ศึกษาที่มาและความหมายในการตั้งชื่อสถานประกอบการบริเวณถนนพระอาทิตย์ และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับถนนพระอาทิตย์ แนวคิดที่ใช้คือภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นภาพถ่ายป้ายชื่อสถานประกอบการทั้งหมดที่ตั้งอยู่ริมถนนพระอาทิตย์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 55 ป้าย และแบบสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการจำนวน 55 คน ผลการวิจัยพบว่าภาษาอังกฤษมีสถานภาพสูงที่สุดมีการวางตัวอักษรในตำแหน่งที่มีความสำคัญที่สุด เป็นเพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางของการสื่อสารทั่วทั้งโลก ผลการศึกษาสะท้อนหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความทันสมัยและแสดงถึงวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่

เทศบาลนครยะลา งานวิจัยของ Hayeesani (2022) ศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาบนป้ายร้านค้าแพในเขตชุมชนพหุภาษา วัดอุปพระสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาบนป้ายร้านค้าแพในเขตชุมชนพหุภาษา และเพื่อวิเคราะห์หน้าที่ของภาษาบนป้ายร้านค้าแพในเขตชุมชนพหุภาษา เทศบาลนครยะลา แนวคิดที่ใช้คือภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ป้ายร้านค้าแพที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนพหุภาษา เทศบาลนครยะลา จำนวน 65 ป้าย ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้ป้ายแบบหนึ่งภาษามากที่สุด และมีการใช้ภาษาอังกฤษบนป้ายร้านค้าแพมากที่สุด ผลการศึกษาจึงแสดงให้เห็นว่าภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อธุรกิจเครื่องดื่ม สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของการใช้ภาษาอังกฤษ อีกทั้งยังเป็นการยกระดับของร้านค้าแพให้มีภาพลักษณ์ความเป็นนานาชาติ

เทศบาลนครขอนแก่น งานวิจัยของ Pramual & Jitbanjong (2023) ศึกษาการใช้ภาษาบนป้ายธุรกิจการค้าและบริการในย่านธุรกิจการค้า เขตเทศบาลนครขอนแก่น: การศึกษาตามแนวภูมิทัศน์ภาษา วัดอุปพระสงค์เพื่อศึกษาภาษาเก่าเดิม ตัวอักษรที่ปรากฏ ลักษณะการปรากฏของตัวอักษร และสถานภาพของภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าและบริการย่านธุรกิจการค้า เขตเทศบาลนครขอนแก่น แนวคิดที่ใช้คือภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์และพื้นที่ทางวัฒนธรรม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ป้ายธุรกิจการค้าและบริการโดยการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) ในย่านธุรกิจการค้าเขตเทศบาลนครขอนแก่นจำนวน 759 ป้าย ผลการวิจัยพบว่า ภาษาเก่าเดิมเอกภาษาพบภาษาอังกฤษมากที่สุด และการใช้ตัวอักษรภาษาต่าง ๆ พบการใช้ตัวอักษรภาษาไทยมากที่สุดและลักษณะการปรากฏของตัวอักษรพบว่าตัวอักษรภาษาไทยภาษาเดียวพบมากที่สุด ผลการศึกษาจึงแสดงให้เห็นว่าภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับกลุ่มลูกค้าเพื่อให้กลุ่มลูกค้าวัยรุ่นในพื้นที่เข้าถึงการบริการมากที่สุดที่ต้องการสิ่งที่ทันสมัย และมีความเป็นสากล

ชอยหัวหิน 57 งานวิจัยของ Mongkolyos et al. (2023) ศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของชอยหัวหิน 57: การศึกษาป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ วัดอุปสงค์เพื่อศึกษาป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ตามแนวภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ (Linguistics Landscape) ในพื้นที่ชอยหัวหิน 57 แนวคิดที่ใช้คือภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์และพื้นที่ทางวัฒนธรรม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ป้ายธุรกิจจำนวน 79 ป้าย จากธุรกิจจำนวน 58 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ป้ายภาษาเดียวพบป้ายภาษาอังกฤษมากที่สุด การศึกษาหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ ผลการวิจัยพบว่า ป้ายทำหน้าที่ 3 ประการ คือ หน้าที่การให้ข้อมูลหน้าที่บอกชื่อธุรกิจ และหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่านอกจากจะใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติแล้ว ยังพบการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อถึงความเป็นสากลและเพื่อรองรับกลุ่มลูกค้าชาวต่างชาติด้วย

ส่วนงานวิจัยที่พบลักษณะเด่นของสองภาษา ได้แก่ ย่านนานาฝั่งเหนือ กรุงเทพมหานคร งานวิจัยของ Sarot & Kraisame (2019) ศึกษาความเป็นพหุภาษาในชุมชนเมือง: กรณีศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิทัศน์ทางภาษากับธุรกิจการค้าย่านนานาฝั่งเหนือ วัดอุปสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ภาษาที่ปรากฏบนป้ายชื่อร้านค้าและบริการที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการค้าของคนในย่านนานาฝั่งเหนือ กรุงเทพมหานคร แนวคิดที่ใช้คือภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ป้ายชื่อร้านค้าและบริการในย่านนานาฝั่งเหนือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 65 ป้าย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า ป้ายแบบสองภาษาที่มีภาษาอังกฤษ และภาษาอาหรับมีการนิยมใช้มากกว่าป้ายประเภทอื่น ๆ โดยผู้ประกอบการมุ่งเป้าที่กลุ่มลูกค้าตะวันออกกลาง และลูกค้าที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเป็นหลัก ผลการศึกษาสະທ້ອນให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาที่เข้ามามีบทบาทพร้อมกับความเป็นโลกาภิวัตน์มากขึ้น

ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิจานวิจัยของ Kaewbutand & Muangkaew (2020) ศึกษาป้ายและชื่อธุรกิจการค้าในท่าอากาศยานนานาชาติ สุวรรณภูมิจานวิจัย: การศึกษาตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์ วัดอุปสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเด่นการใช้ภาษาในป้ายและชื่อธุรกิจการค้า และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้ภาษาในป้าย และชื่อธุรกิจการค้าในท่าอากาศยานนานาชาติ สุวรรณภูมิจานวิจัยต่อไป แนวคิดที่ใช้คือภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ป้ายสาธารณะและป้ายชื่อธุรกิจร้านค้าของภาครัฐและภาคเอกชนที่ปรากฏใช้ในห้องผู้โดยสารขาเข้า-ผู้โดยสารขาออก และอาคารท่าอากาศยานนานาชาติจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเด่นของสองภาษาได้แก่ภาษาไทยเพราะเป็นภาษาหลักหรือภาษาประจำชาติ และภาษาจีนที่สำคัญสำหรับการสื่อสารกับกลุ่มชาวจีนที่เดินทางมายังประเทศไทย ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า ท่าอากาศยานนานาชาติสุพรรณบุรีเป็นพื้นที่ที่มีสถานะพหุภาษา (Multi Language)

เขตอำเภอเมืองยะลา งานวิจัยของ Hayeesani & Vongvivut (2022) ศึกษาเรื่องพหุภาษาในเมืองชายแดนใต้ กรณีศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษากับป้ายธุรกิจการค้าในเขตอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา วัดอุปสงค์

เพื่อศึกษารูปแบบภาษาบนป้าย และเพื่อวิเคราะห์รูปแบบการเขียนพหุภาษาบนป้ายในย่านธุรกิจการค้า อำเภอเมืองยะลา แนวคิดที่ใช้คือภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ป้ายร้านค้าที่อยู่ในตลาด ย่านสายกลางยะลา โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงที่เป็นป้ายสองภาษาขึ้นไปให้เห็นได้ชัดและเป็นป้ายถาวร จำนวน 50 ป้าย ผลการวิจัยพบว่า ป้ายสองภาษาพบมากที่สุดในธุรกิจการค้าปลีกและการค้าส่งเพื่ออุปโภค และบริโภค และธุรกิจด้านการบริโภค รูปแบบการเขียนข้อความ ประกอบด้วย การแปลหรือทับศัพท์ การถอดความ แบบผสมผสาน และการถอดความคนละความหมาย ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของชาติพันธุ์ และการยอมรับภาษาอังกฤษในยุคโลกาภิวัตน์

ชุมชนเมืองเอกรังสิต จังหวัดปทุมธานี งานวิจัยของ Pluemsut et al. (2023) ศึกษาภูมิทัศน์ทาง ภาษาของชุมชนเมืองเอกรังสิต จังหวัดปทุมธานี วัตถุประสงค์เพื่อจำแนกภาษาบนป้ายธุรกิจการค้าและ บริการ และเพื่อวิเคราะห์ภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์บนป้ายธุรกิจการค้าและบริการที่ปรากฏในชุมชนเมือง เอกรังสิต จังหวัดปทุมธานี แนวคิดที่ใช้คือภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ป้ายธุรกิจ การค้าและบริการบริเวณถนนเอกทักษิณ (เมืองเอก) จำนวน 70 ป้าย ผลการวิจัยพบว่า ป้ายสองภาษาที่มี ภาษาอังกฤษและภาษาไทยพบมากที่สุด ขนาดตัวอักษรภาษาอังกฤษมีความเด่นชัดมากที่สุด ด้านหน้าที่ ของภาษาพบว่า ภาษาที่ปรากฏบนป้ายทำหน้าที่เชิงข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดสินค้าและบริการมากที่สุด ส่วนหน้าที่เชิงสัญลักษณ์พบว่า ป้ายที่ชื่อร้านไม่มีความสอดคล้องกับธุรกิจการค้าและบริการพบมากกว่า ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางภาษา เพราะอยู่ใกล้สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่หลาย แห่งจึงทำให้เป็นแหล่งชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

นอกจากนี้งานวิจัยที่พบการใช้ภาษาไทยเด่นที่สุด ได้แก่ งานวิจัยของ Kotcharit & Klaisingto (2023) ศึกษาป้ายและชื่อธุรกิจร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอและเครื่องเงิน ในเขตอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน: การศึกษาตามแนวภูมิทัศน์ภาษา วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการใช้ภาษาและลักษณะภาษาบนป้าย ร้านค้า จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอและเครื่องเงินในเขตอำเภอเมืองน่าน แนวคิดที่ใช้คือภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ป้ายร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอและเครื่องเงินในเขตอำเภอเมืองน่าน จำนวน 33 ร้าน มีป้ายทั้งหมด 282 ป้าย ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้ภาษาไทยมากที่สุดและมีภาษาอังกฤษ รองลงมา เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สามารถเชื่อมต่อกับ คนทั่วโลก อีกทั้งยังมีการปรากฏของภาษาไทยถิ่นเหนือ ผลการศึกษาจึงแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าจังหวัดน่าน จะได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์แต่ก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งความเป็นไทยและความเป็นล้านนา

จะเห็นว่งานวิจัยภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับป้ายธุรกิจการค้าที่ผ่านมาทำให้เห็นถึง อิทธิพลของภาษาที่เข้ามาในชุมชนและทำให้พื้นที่นั้นมีการใช้ภาษาที่หลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ แสดงให้เห็นถึงความเป็นพหุภาษา และยังแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาต่างประเทศที่เข้ามามีอิทธิพลต่อ ประเทศไทย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ของหาดวอนนภา ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

แห่งหนึ่งที่มีการใช้หลายภาษาปนกัน และมีนักท่องเที่ยวหลากหลายเชื้อชาติ โดยจะนำแนวคิดภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์มาวิเคราะห์รูปแบบภาษาและหน้าที่ของภาษาบนหาดวอนนภา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบภาษาของป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์
2. เพื่อศึกษาหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลของงานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาสังคมพหุภาษาในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไปได้

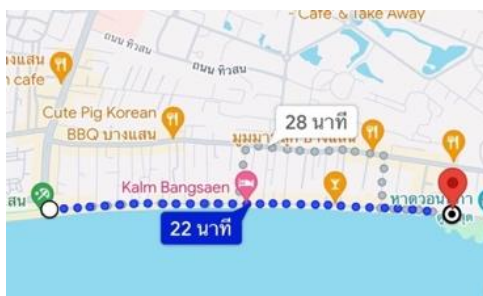
ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากป้ายร้านอาหาร เครื่องดื่ม และที่พัก บนถนนเลียบชายหาดวอนนภา ถนนบางแสนสาย 1 ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ไม่รวมป้ายสุขา ป้ายบอกทาง ป้ายร้านค้าที่เป็นรถเข็นเคลื่อนที่ได้

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่องภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ของหาดวอนนภา: การศึกษาป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ได้แก่ แนวคิดของ Landry & Bourhis (1997) รวมถึงทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์
2. พื้นที่ในการเก็บข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ ได้แก่ ป้ายร้านอาหาร เครื่องดื่ม และที่พัก ที่ปรากฏบนหาดวอนนภา ถนนบางแสนล่าง ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี ชลบุรี ระยะทางยาว 1.6 กิโลเมตร เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ในวันศุกร์ที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567 เนื่องจากเป็นวันที่ใกล้เคียงกับวันหยุดจึงมีร้านค้า โรงแรม เปิดเป็นจำนวนมากและมีนักท่องเที่ยวหลากหลายเชื้อชาติเข้ามาท่องเที่ยวในวันดังกล่าว ดังแผนภาพแสดงพื้นที่

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงพื้นที่บนถนนเลียบชายหาดวอนนภา ถนนบางแสนสาย 1

ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ที่ปรากฏบนถนนเลียบชายหาดวอนนภา โดยเลือกถ่ายรูปป้ายร้านอาหาร เครื่องดื่ม และที่พัก โดยเลือกป้ายที่ปรากฏตัวอักษรที่ชัดเจน ไม่นับป้ายสุชา ป้ายบอกทาง ป้ายที่สามารถเคลื่อนที่ได้ หรือล้อเซ็นทุกชนิด หากป้ายใดมีข้อความเหมือนกันทุกประการ แต่ติดอยู่ในตำแหน่งที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจะนับรวมกันเป็นหนึ่งป้าย รวมจำนวนป้ายที่นับได้ทั้งสิ้น 105 ป้าย แบ่งเป็น 1. ร้านอาหาร 43 ป้าย 2. ที่พัก 28 ป้าย 3. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม 16 ป้าย 4. ร้านเครื่องดื่ม 15 ป้าย 5. ร้านอาหารหวาน 2 ป้าย 6. ร้านเครื่องดื่มและของหวาน 1 ป้าย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ของหาดวอนนภา: การศึกษาป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ โดยเริ่มจากการสำรวจป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ที่ปรากฏบนถนนเลียบชายหาดวอนนภา จากนั้นศึกษารูปแบบภาษาของป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าธุรกิจการค้านิยมใช้ภาษารูปแบบใดในการนำเสนอ รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของป้ายสองภาษา และป้ายหลายภาษาโดยพิจารณาจากขนาดตัวอักษร ตำแหน่งของตัวอักษร สีที่ใช้ และวิเคราะห์หน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ว่าสะท้อนให้เห็นสิ่งใดบ้าง

5. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ และนับจำนวนความถี่ของข้อมูลตามจำนวนครั้งที่พบ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจึงเสนอผลการวิเคราะห์ จากนั้นจึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ของหาดวอนนภา ประกอบด้วยผลการศึกษาแบบภาษาของป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ และหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ รายละเอียดต่าง ๆ มีดังนี้

1. รูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์

จากการศึกษารูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ บนหาดวอนนภา จำนวน 105 ป้าย สามารถจำแนกรูปแบบของภาษาที่ปรากฏบนป้ายได้ 3 รูปแบบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงรูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์

รูปแบบของป้าย	รวม	ร้อยละ	ภาษา	จำนวน	ร้อยละ
ป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs)	44	41.91	ภาษาไทย	30	28.57
			ภาษาอังกฤษ	11	10.48
			ภาษาเกาหลี	1	0.95
			ภาษาญี่ปุ่น	1	0.95
			ภาษาละติน	1	0.95
ป้ายสองภาษา (Bilingual signs)	56	53.33	ภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย	32	30.48
			ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ	12	11.43
			ภาษาเกาหลี-ภาษาอังกฤษ	6	5.72
			ภาษาญี่ปุ่น-ภาษาอังกฤษ	2	1.91
			ภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น	2	1.91
			ภาษาจีน-ภาษาเกาหลี	1	0.95
			ภาษาอังกฤษ-ภาษาเกาหลี	1	0.95
ป้ายหลายภาษา (Multilingual signs)	5	4.76	ภาษาไทย-ภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ	1	0.95
			ภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น	1	0.95
			ภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย	1	0.95
			ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน-ภาษาไทย	1	0.95
			ภาษาอังกฤษ-ภาษาเกาหลี-ภาษาไทย	1	0.95
รวม	105	100		105	100

จากตารางที่ 1 แสดงรูปแบบภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ บนหาดวอนนภา พบว่า ป้ายสองภาษา (Bilingual signs) ปรากฏมากที่สุด จำนวน 56 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 53.33 ของป้ายทั้งหมด รองลงมาคือ ป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs) จำนวน 44 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 41.91 ของป้ายทั้งหมด และป้ายหลายภาษา (Multilingual signs) พบจำนวนน้อยที่สุด คือ จำนวน 5 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 4.76 ของป้ายทั้งหมด มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs) คือ ป้ายที่มีการเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่ง เพียงภาษาเดียวบนป้าย จากการศึกษพบว่า ป้ายธุรกิจการค้าบนหาดวอนนภา ปรากฏป้ายภาษาเดียว จำนวน 44 ป้าย

คิดเป็นร้อยละ 41.91 ของป้ายทั้งหมด แบ่งเป็น 5 ลักษณะ คือ 1) ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทย 2) ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาอังกฤษ 3) ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาเกาหลี 4) ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาญี่ปุ่น 5) ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาละติน โดยพบป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทยจำนวนมากที่สุด จำนวน 30 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 28.57 ของป้ายทั้งหมด

1.1.1 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทย คือ ป้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาไทยเพียงภาษาเดียว บนป้าย ผลการศึกษาพบจำนวน 30 ป้าย ประกอบด้วย ป้ายร้านอาหาร 18 ป้าย ป้ายที่พัก 6 ป้าย ป้ายร้านอาหารและเครื่องดื่ม 3 ป้าย ป้ายร้านอาหารหวาน 2 ป้าย และร้านเครื่องดื่มและของหวาน 1 ป้าย จากจำนวนป้ายภาษาเดียว 44 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 28.57 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 2 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทย

จากตัวอย่าง ภาพที่ 2 คือป้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “ดูดีรอบดึก” พบการใช้ภาษาไทยเพียงภาษาเดียวเท่านั้นในการนำเสนอในตัวอย่างเป็นการขายอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวต้มยำรสจัดจ้าน และหากเปรียบเทียบเฉพาะการใช้ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาไทย พบว่าธุรกิจร้านอาหารมีการใช้จำนวนมากที่สุด เมื่อเทียบกับธุรกิจอื่น

1.1.2 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาอังกฤษ คือ ป้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวบนป้าย ผลการศึกษาพบจำนวน 11 ป้าย ประกอบด้วย ป้ายร้านเครื่องดื่ม 4 ป้าย ป้ายที่พัก 3 ป้าย ป้ายร้านอาหาร 2 ป้าย ป้ายร้านอาหารและเครื่องดื่ม 2 ป้าย จากจำนวนป้ายภาษาเดียว 44 ป้าย คิดเป็น ร้อยละ 10.48 ของป้ายทั้งหมดดังตัวอย่าง

ภาพที่ 3 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่างภาพที่ 3 คือป้ายร้านคาเฟ่ที่ประกอบด้วยอาหารและเครื่องดื่ม ชื่อ “HIGHWAY CAFE” พบการใช้ภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวเท่านั้นในการนำเสนอ ซึ่งมีการบอกรายละเอียดว่าขาย

BURGER AND MILKSHAKE เบอร์เกอร์และมิลค์เชค และหากเปรียบเทียบเฉพาะการใช้ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาอังกฤษ พบว่าธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มมีการใช้จำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับธุรกิจอื่น

1.1.3 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาเกาหลี คือ ป้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาเกาหลีเพียงภาษาเดียวบนป้าย ผลการศึกษาพบจำนวน 1 ป้าย ประกอบไปด้วยป้ายร้านอาหาร 1 ป้าย จากจำนวนป้ายภาษาเดียว 44 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 4 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาเกาหลี

จากตัวอย่าง ภาพที่ 4 คือป้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “튀긴 새우 도넛” หมายถึง โดนัทกุ้งทอด พบการใช้ภาษาเกาหลีเพียงภาษาเดียวเท่านั้นในการนำเสนอ และหากเปรียบเทียบเฉพาะการใช้ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาเกาหลี

1.1.4 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาญี่ปุ่น คือ ป้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาเกาหลีเพียงภาษาเดียวบนป้าย ผลการศึกษาพบจำนวน 1 ป้าย ประกอบไปด้วยป้ายร้านอาหาร 1 ป้าย จากจำนวนป้ายภาษาเดียว 44 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 5 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาญี่ปุ่น

จากตัวอย่าง ภาพที่ 5 คือป้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “のみすけ 餃子専門” หมายถึง เกี่ยวข้องธุรกิจพิเศษของมิซึเกะ พบการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพียงภาษาเดียวเท่านั้นในการนำเสนอ และหากเปรียบเทียบเฉพาะการใช้ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาภาษาญี่ปุ่น

1.1.5 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาละติน คือ ป้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาละตินเพียงภาษาเดียวบนป้าย ผลการศึกษาพบจำนวน 1 ป้าย ประกอบไปด้วยป้ายร้านอาหาร 1 ป้าย จากจำนวนป้ายภาษาเดียว 44 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 6 ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาละติน

จากตัวอย่าง ภาพที่ 6 คือป้ายธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มชื่อ “Lucy” หมายถึง สดใส แสงแห่งความหวัง พบการใช้ภาษาละติน เพียงภาษาเดียวเท่านั้นในการนำเสนอ และหากเปรียบเทียบเฉพาะการใช้ป้ายภาษาเดียวที่เป็นภาษาละติน

1.2 ป้ายสองภาษา (Bilingual signs) คือ ป้ายที่มีการเลือกใช้ภาษาสองภาษาบนป้าย จากการศึกษาพบว่าป้ายธุรกิจการค้าบนหาดวอนนภา ปรากฏป้ายสองภาษาจำนวน 56 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 53.33 ของป้ายทั้งหมด แบ่งเป็น 7 ลักษณะ คือ 1) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย 2) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ 4) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ 5) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น 6) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาจีนและภาษาเกาหลี 7) ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลี โดยพบป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทยมากที่สุด จำนวน 32 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 30.48 ของป้ายทั้งหมด

1.2.1 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย คือ ป้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยประกอบกันซึ่งประกอบไปด้วยป้ายที่ปัก 16 ป้าย ป้ายร้านเครื่องดื่ม 7 ป้าย ป้ายร้านอาหารและเครื่องดื่ม 5 ป้าย และป้ายร้านอาหาร 4 ป้าย โดยมีภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะตำแหน่งที่โดดเด่นวางอยู่ตรงกลางขนาดใหญ่เห็นได้ง่ายและชัดเจนกว่าภาษาไทย พบจำนวน 32 ป้าย จากจำนวนป้ายสองภาษา 56 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 30.48 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 7 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย

จากตัวอย่าง ภาพที่ 7 คือป้ายธุรกิจที่พัก ชื่อ “COCO BEACH RESORT โคโค บีช รีสอร์ท” มีการใช้ภาษาอังกฤษว่า “COCO BEACH RESORT” เป็นอักษรขนาดใหญ่ตรงกลางป้าย เพื่อบ่งบอกชื่อร้าน และมีการใช้ภาษาไทยว่า “โคโค บีช รีสอร์ท” ขนาดเล็กในตำแหน่งที่เหนือกว่าซึ่งเป็นการแสดงชื่อของที่พักกำกับ จึงแสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลด้วยภาษาอังกฤษเป็นหลัก ถึงแม้ว่าจะมีภาษาไทยกำกับอยู่ในตำแหน่งที่เหนือกว่าแต่เป็นอักษรขนาดเล็กไม่ได้มีความโดดเด่นเท่ากับภาษาอังกฤษ พบว่าธุรกิจที่พักมีการใช้จำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับธุรกิจอื่น

1.2.2 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คือ ป้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษประกอบกัน ประกอบไปด้วย ป้ายร้านอาหาร 7 ป้าย ป้ายที่พัก 3 ป้าย ป้ายร้านอาหารและเครื่องดื่ม 2 ป้าย โดยมีภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะตำแหน่งที่โดดเด่น ตัวใหญ่ ชัดเจนกว่าภาษาอังกฤษ พบจำนวน 12 ป้าย จากจำนวนป้ายสองภาษา 56 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 11.43 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 8 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 8 คือป้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “ล่าแต้ม หมอลำ MALA” พบการใช้ภาษาไทยว่า “ล่าแต้ม” เป็นตัวอักษรขนาดใหญ่อยู่ด้านบน อีกทั้งยังใช้ภาษาไทยคำว่า “หมอลำ” วางด้านล่าง และใช้ภาษาอังกฤษคำว่า “MALA” เป็นตัวอักษรขนาดเล็กวางอยู่ในตำแหน่งที่ต่ำกว่าและตำแหน่งสุดท้าย เพื่อบอกชนิดของอาหารที่ขายเท่านั้น ซึ่งไม่ได้มองเห็นเด่นชัดเท่ากับอักษรภาษาไทย จึงแสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลด้วยภาษาไทยและใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนประกอบเสริมเท่านั้น พบว่าธุรกิจร้านอาหารมีการใช้จำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับธุรกิจอื่น

1.2.3 บ้ายสองภาษาที่เป็นภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ คือ บ้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษประกอบกัน ประกอบไปด้วยป้ายร้านเครื่องดื่ม 3 บ้าย ป้ายร้านอาหาร 3 บ้าย โดยมีภาษาเกาหลีซึ่งวางอยู่ตรงกลาง หลายสีขนาดใหญ่ เห็นชัดกว่าภาษาอังกฤษ พบจำนวน 6 บ้าย จากจำนวนป้ายสองภาษา 56 บ้าย คิดเป็นร้อยละ 5.72 ของป้ายทั้งหมดดังตัวอย่าง

ภาพที่ 9 บ้ายสองภาษาที่เป็นภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 9 คือป้ายธุรกิจร้านเครื่องดื่ม ชื่อ “쉐이크 FRUIT SMOOTHIE” มีการใช้ตัวอักษรภาษาเกาหลีว่า “쉐이크” เป็นอักษรขนาดใหญ่ตรงกลางป้าย และตัวอักษรภาษาอังกฤษ “FRUIT SMOOTHIE” ซึ่งเป็นการบอกชนิดของเครื่องดื่ม อยู่ในตำแหน่งด้านบนแต่มีขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลด้วยภาษาเกาหลีเป็นอันดับแรกและตามด้วยภาษาอังกฤษเป็นลำดับถัดมา พบว่าธุรกิจร้านอาหารและธุรกิจร้านเครื่องดื่มมีจำนวนเท่ากัน

1.2.4 บ้ายสองภาษาที่เป็นภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ คือ บ้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษประกอบกัน ประกอบไปด้วยป้ายร้านเครื่องดื่ม 1 บ้าย ป้ายร้านอาหาร 1 บ้าย โดยมีภาษาญี่ปุ่นวางอยู่ตรงกลางป้ายขนาดใหญ่ เห็นชัดกว่าภาษาอังกฤษ พบจำนวน 2 บ้าย จากจำนวนป้ายสองภาษา 56 บ้าย คิดเป็นร้อยละ 1.91 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 10 บ้ายสองภาษาที่เป็นภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 10 คือป้ายธุรกิจร้านเครื่องดื่ม ชื่อ “ラブーン laboon” มีการใช้ตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นว่า “ラブーン” แปลว่า ลานูนซึ่งเป็นวาฬชนิดหนึ่ง เป็นอักษรขนาดใหญ่ตรงกลางป้าย และตัวอักษรภาษาอังกฤษ “laboon” อยู่ในตำแหน่งด้านบนแต่มีขนาดเล็ก และบอกรายละเอียดว่า “Coffee”

หมายถึง กาแฟ “Bubble tea” หมายถึง ชานมไข่มุก แสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลด้วยภาษาญี่ปุ่นเป็นอันดับแรกและตามด้วยภาษาอังกฤษเป็นลำดับถัดมา พบว่าธุรกิจร้านเครื่องดื่มและธุรกิจร้านอาหารมีจำนวนเท่ากัน

1.2.5 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น คือ ป้ายธุรกิจร้านค้าที่ใช้ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นประกอบกัน ประกอบด้วย ร้านอาหาร 2 ป้าย โดยมีภาษาไทยซึ่งวางตำแหน่งตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะตำแหน่งที่เด่นชัด ด้านบนสุด และชัดเจนกว่าภาษาญี่ปุ่น พบจำนวน 2 ป้าย จากจำนวนป้ายสองภาษา 56 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 1.91 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 11 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น

จากตัวอย่าง ภาพที่ 11 คือป้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “โทริจัง とりちゃん” มีการใช้ตัวอักษรภาษาไทยว่า “โทริจัง” เป็นอักษรขนาดใหญ่อยู่ด้านบนของป้าย และตัวอักษรภาษาญี่ปุ่น “とりちゃん” ซึ่งเป็นการบอกชื่อร้าน อยู่ในตำแหน่งด้านล่างและมีขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลด้วยภาษาไทยเป็นอันดับแรกและตามด้วยภาษาญี่ปุ่นเป็นลำดับถัดมา พบว่าธุรกิจร้านอาหารมีจำนวนมากที่สุด

1.2.6 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาจีนและภาษาเกาหลี คือ ป้ายธุรกิจร้านค้าที่ใช้ภาษาจีนและภาษาเกาหลีประกอบกัน ประกอบด้วย ร้านอาหาร 1 ป้าย โดยมีภาษาอังกฤษจีนด้านบนสุด และปรากฏภาษาเกาหลีด้านล่างได้ พบจำนวน 1 ป้าย จากจำนวนป้ายสองภาษา 56 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 12 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาจีนและภาษาเกาหลี

จากตัวอย่าง ภาพที่ 12 คือป้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “má là 麻辣 사냥개” มีการใช้พินอิน ซึ่งเป็นระบบที่คิดขึ้นมาเพื่อช่วยในการออกเสียงภาษาจีน โดยการยืมอักษรโรมัน (ภาษาอังกฤษ) มาใช้ ซึ่งมีทั้งพยัญชนะ สระ และยังมีวรรณยุกต์สี่เสียงของจีนมาใช้ควบคู่กันขนาดใหญ่ว่า “má là” เพื่อบ่งบอกชื่อร้านและในตำแหน่งที่สูงกว่าภาษาเกาหลีแต่มีขนาดใหญ่เหมือนกัน โดยอักษรภาษาเกาหลีคือ “사냥개” นอกจากนี้ยังปรากฏตัวอักษรภาษาจีนขนาดเล็กตรงกลางคือ “麻辣” อ่านว่า má là แสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลภาษาจีนตามด้วยภาษาเกาหลี ตามลำดับ

1.2.7 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลี คือ ป้ายธุรกิจร้านค้าที่ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลีประกอบกัน ประกอบด้วย ร้านอาหาร 1 ป้าย โดยมีภาษาอังกฤษจีน ด้านบนสุด และปรากฏภาษาเกาหลีด้านล่างได้ พบจำนวน 1 ป้าย จากจำนวนป้ายสองภาษา 56 ป้าย คิดเป็น ร้อยละ 0.95 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 13 ป้ายสองภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลี

จากตัวอย่าง ภาพที่ 13 คือป้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “corn & Roasted potatoes 옥수수 군고구마” โดยอักษรภาษาอังกฤษคือ “corn & Roasted potatoes” หมายถึง ข้าวโพดและมันฝรั่งย่าง นอกจากนี้ยังปรากฏตัวอักษรภาษาเกาหลีขนาดเล็กคือ “옥수수 군고구마” แสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลภาษาอังกฤษตามด้วยภาษาเกาหลี

1.3 ป้ายหลายภาษา (Multilingual signs) คือ ป้ายที่มีการเลือกใช้ภาษาตั้งแต่สามภาษาขึ้นไป จากการศึกษพบว่าป้ายธุรกิจการค้า บนหาดวอนนภา ปรากฏป้ายหลายภาษาจำนวน 5 ป้าย คิดเป็น ร้อยละ 4.76 ของป้ายทั้งหมด แบ่งเป็น 5 ลักษณะ คือ 1) ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย-ภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ 2) ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น 3) ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย 4) ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน-ภาษาไทย 5) ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาเกาหลี-ภาษาไทย โดยทุกป้ายมีจำนวนเท่ากัน

1.3.1 บ้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย-ภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ คือ บ้ายธุรกิจร้านค้าที่ใช้ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษประกอบกัน โดยมีภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ซึ่งการวางตำแหน่งตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะตำแหน่งที่โดดเด่นตัวใหญ่และเน้นด้วยสีแดง จากนั้นจึงปรากฏภาษาจีน และภาษาอังกฤษตามลำดับ พบจำนวน 1 บ้าย จากจำนวนบ้ายหลายภาษา 5 บ้าย คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของบ้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 14 บ้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาไทย-ภาษาจีน-ภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 14 คือบ้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “หม้อล่าหม้อไฟ 小板凳火锅 SMALL BENCH HOT POT” มีการใช้ตัวอักษรภาษาไทย “หม้อล่าหม้อไฟ” วางอยู่ในตำแหน่งตรงกลางทำตัวอักษรใหญ่และมีการเน้นขอบตัวอักษร และอักษรภาษาจีน “小板凳火锅” อ่านว่า xiǎo bǎndèng huǒguō แปลว่า หม้อไฟแบบตั้งโต๊ะขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังมีตัวอักษรภาษาอังกฤษขนาดเล็กคำว่า “SMALL BENCH HOT POT” วางอยู่ในตำแหน่งที่ต่ำกว่าภาษาจีน จากการจัดวางตำแหน่งของตัวอักษรนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า บ้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลภาษาไทยเป็นหลักตามด้วยภาษาจีนและภาษาอังกฤษตามลำดับ

1.3.2 บ้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่นคือ บ้ายธุรกิจร้านค้าที่ใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาญี่ปุ่นประกอบกัน โดยมีภาษาอังกฤษอันดับแรก และภาษาไทย จากนั้นจึงปรากฏภาษาญี่ปุ่น พบจำนวน 1 บ้าย จากจำนวนบ้ายหลายภาษา 5 บ้าย คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของบ้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 15 บ้ายหลายภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น

จากตัวอย่าง ภาพที่ 15 คือป้ายธุรกิจร้านเครื่องดื่ม ชื่อ “NIJI HOUSE นิจิ เฮาส์ ㄋㄨ ㄢ” มีการใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษ “NIJI HOUSE” แปลว่า บ้านนิจิ วางอยู่ในตำแหน่งด้านบน อักษรภาษาไทย “นิจิ เฮาส์” และตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นคำว่า “ㄋㄨ ㄢ” แปลว่า รุ่ง เพื่อบอกสีของร้าน วางอยู่ในตำแหน่งสุดท้าย แสดงให้เห็นว่าป้ายดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลภาษาไทยเป็นหลักตามด้วยภาษาจีนและภาษาอังกฤษตามลำดับ

1.3.3 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย คือ ป้ายธุรกิจร้านค้าที่ใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาไทยประกอบกัน โดยมีภาษาอังกฤษใหญ่ที่สุด และภาษาญี่ปุ่น จากนั้นจึงปรากฏภาษาไทย พบจำนวน 1 ป้าย จากจำนวนป้ายหลายภาษา 5 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 16 ป้ายหลายภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย

จากตัวอย่าง ภาพที่ 16 คือป้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “RAMEN OZAWA ラーメン おざわ โอซาว่า ราเมน” มีการใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษขนาดใหญ่สุดคือ “RAMEN OZAWA” เพื่อบ่งบอกชื่อร้าน อีกทั้งยังปรากฏภาษาญี่ปุ่นด้านบนสุดขนาดใหญ่รองลงมาจากภาษาอังกฤษคือ “ラーメン おざわ” อ่านว่า ราเมน โอซาว่า เพื่อบอกชื่อร้าน นอกจากนี้ ยังปรากฏตัวอักษรภาษาไทย เพื่อย้ำชื่อร้านอีกครั้ง แสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่นตามด้วยภาษาไทยตามลำดับ

1.3.4 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน-ภาษาไทย คือ ป้ายธุรกิจร้านค้าที่ใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาไทยประกอบกัน โดยมีภาษาอังกฤษอันดับแรก และภาษาจีน จากนั้นจึงปรากฏภาษาไทย พบจำนวน 1 ป้าย จากจำนวนป้ายหลายภาษา 5 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 17 ป้ายหลายภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน-ภาษาไทย

จากตัวอย่าง ภาพที่ 17 คือป้ายธุรกิจร้านอาหาร ชื่อ “WON MA 麻辣 วอนหม่า หม่าล่า โคมแดง” มีการใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษขนาดใหญ่ด้านซ้ายสุดว่า “WON MA” เพื่อบ่งบอกชนิดอาหารและสถานที่ว่าอยู่หาควอนนภา อีกทั้งยังปรากฏภาษาจีนตรงกลางคือ “麻辣” แปลว่า เผ็ด เพื่อบอกรสชาติอาหาร นอกจากนี้ยังปรากฏตัวอักษรภาษาไทยว่า “วอนหม่า หม่าล่าโคมแดง” เพื่อย้ำชื่อร้านอีกครั้ง แสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลภาษาอังกฤษและภาษาจีน ตามด้วยภาษาไทยตามลำดับ

1.3.5 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาเกาหลี-ภาษาไทย คือ ป้ายธุรกิจการค้าที่ใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี และภาษาไทยประกอบกัน โดยมีภาษาอังกฤษอยู่ด้านบนสุด ขนาดใหญ่และปรากฏภาษาเกาหลีอยู่ด้านใต้มีขนาดใหญ่มาก และภาษาไทยขนาดเล็กตามลำดับ พบจำนวน 1 ป้าย จากจำนวนป้ายหลายภาษา 5 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของป้ายทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 18 ป้ายหลายภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ภาษาเกาหลี-ภาษาไทย

จากตัวอย่าง ภาพที่ 18 คือป้ายธุรกิจร้านเครื่องดื่ม ชื่อ “Ovaltine 오발틴 โอวัลติน” มีการใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษขนาดใหญ่ว่า “Ovaltine” เพื่อบ่งบอกชื่อร้านและในตำแหน่งที่สูงกว่าภาษาเกาหลีแต่มีขนาดใหญ่มาก โดยอักษรภาษาเกาหลีคือ “오발틴” แปลว่า โอวัลติน นอกจากนี้ยังปรากฏตัวอักษรภาษาไทยขนาดเล็กคำว่า “โอวัลติน” กำกับอยู่ด้วยผืนขาว หากวิเคราะห์ตามหลักของการจัดวางตำแหน่งและขนาดตัวอักษรนั้นแสดงให้เห็นว่าป้ายธุรกิจดังกล่าวต้องการนำเสนอข้อมูลภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลีตามด้วยภาษาไทยตามลำดับ

2. หน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์

การศึกษาป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ของหาควอนนภาจำนวน 105 ป้ายพบว่า ภาษาบนป้ายทำหน้าที่ 2 ประการ คือ 1) หน้าที่การให้ข้อมูล (Informational Function) 2) หน้าที่เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Function)

2.1 หน้าที่การให้ข้อมูล (Informational Function) คือ การที่ภาษาทำหน้าที่บ่งบอกรายละเอียดและข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ของหาควอนนภา จากการศึกษาพบป้ายที่ทำ

หน้าที่ในการให้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การให้ข้อมูลที่เป็นภาษาไทย 2) การให้ข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 การให้ข้อมูลที่เป็นภาษาไทย คือ บ้ายธุรกิจการค้าปรากฏการใช้ภาษาไทยทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลหรือบ่งบอกรายละเอียดเกี่ยวกับธุรกิจ จำนวน 30 บ้าย คิดเป็นร้อยละ 28.57 ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 19 การให้ข้อมูลที่เป็นภาษาไทย

จากตัวอย่าง ภาพที่ 19 เป็นการทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่เป็นภาษาไทยบนป้ายธุรกิจที่ปักชื่อ “ใจจริง” ด้านบนมีการบอกว่าที่ปักนี้มีลักษณะเป็นเกสท์เฮาส์ และมีการให้ข้อมูลว่าที่ปักเป็นห้องแอร์ มีให้เลือกทั้งปักแบบข้าวคราว และปักแบบค้างคืน อีกทั้งยังให้เบอร์ติดต่อ แสดงว่ากลุ่มเป้าหมายที่ทางร้านต้องการเสนอขายคือลูกค้าคนไทย

2.1.2 การให้ข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ คือ บ้ายธุรกิจการค้าปรากฏการใช้ภาษาอังกฤษทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลหรือบ่งบอกรายละเอียดเกี่ยวกับธุรกิจ จำนวน 11 บ้าย คิดเป็นร้อยละ 10.48 ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 20 การให้ข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ

จากตัวอย่าง ภาพที่ 20 เป็นการทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษบนป้ายธุรกิจร้านอาหารชื่อร้าน “NADKASII” มีคำอ่านภาษาไทยกำกับอยู่ว่า “นัดกะคี” มีการใช้ภาษาอังกฤษให้ข้อมูลว่าร้านนี้มีทั้ง FOOD DRINK PLAY อาหาร เครื่องดื่ม และเครื่องเล่น แสดงว่ากลุ่มเป้าหมายที่ทางร้านต้องการเสนอขายคือลูกค้าชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร

2.2 หน้าທີ່เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Function) คือ การที่ภาษามีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้คนที่อยู่ในสังคมทางด้านสถานภาพหรือการมีคุณค่า จากการศึกษา พบป้ายที่ทำหน้าที่ในเชิงสัญลักษณ์ สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านมีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้า 2) การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านไม่มีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้ามีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านมีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้า
จำนวน 86 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 81.90 ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 21 การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านมีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้า

จากตัวอย่าง ภาพที่ 21 แสดงตัวอย่างป้ายที่ทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านมีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้าและบริการบางส่วน ดังเช่นธุรกิจร้านอาหาร คือ ร้านที่มีชื่อว่า MOO PLA LA Club ซึ่งเป็นคำอ่านของภาษาไทยว่า หมูปลาร้าคลับ ชื่อร้านเป็นการบอกชนิดของอาหารว่าขายหมูปลาร้า อีกทั้งยังมีการใช้ภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทย แต่มีภาษาอังกฤษตัวอักษรขนาดใหญ่ สะท้อนให้เห็นว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้อนรับชาวต่างชาติด้วย

2.2.2 การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านไม่มีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้า
จำนวน 19 ป้าย คิดเป็นร้อยละ 18.10 ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 22 การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านไม่มีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้า

จากตัวอย่าง ภาพที่ 22 แสดงตัวอย่างป้ายที่ทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื่อร้านไม่มีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้าและบริการ ดังเช่นธุรกิจร้านเครื่องดื่ม คือ ร้านที่มีชื่อว่า LUCY เป็นภาษาละติน ซึ่ง

มีความหมายว่า แสงสว่างแห่งความหวัง ถ้าอ่านแต่ชื่อก็จะไม่ทราบว่าร้านนี้ขายสิ่งใด แต่ร้านนี้เป็นสัญลักษณ์ บ่งบอกถึงความหวัง ความน่าดึงดูด ความน่าสนใจกับกลุ่มลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากการศึกษาภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ของหาดวอนนภา: การศึกษาป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ 1) รูปแบบภาษาของป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ 2) หน้าที่ของภาษาที่ปรากฏบนป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ พบว่าบนหาดวอนนภา จังหวัดชลบุรี พบภาษาบนป้ายร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม และที่พักหลากหลายภาษาซึ่งแสดงถึงสังคมพหุภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น ภาษาละติน และภาษาจีน เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวนั้นมีหลากหลายเชื้อชาติจึงมีหลากหลายภาษาที่ปรากฏบนป้าย

ผู้วิจัยพบว่า รูปแบบภาษาของป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์บนถนนเลียบริมชายหาดวอนนภา พบทั้งป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs) ป้ายสองภาษา (Bilingual signs) และป้ายหลายภาษา (Multilingual signs) โดยป้ายสองภาษา (Bilingual signs) พบมากที่สุดรวม 56 ป้าย ร้อยละ 53.33 ภาษาที่ปรากฏมากที่สุดคือภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย พบ 32 ป้าย ร้อยละ 30.48 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบนถนนเลียบริมชายหาดวอนนภา ให้ความสำคัญกับลูกค้าชาวต่างชาติ จึงมีการใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากลางในการสื่อสาร อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับลูกค้าที่อยู่ในพื้นที่และลูกค้าคนไทยจึงปรากฏภาษาไทยร่วมด้วย ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hayeesani & Vongvivut (2022) ที่ศึกษาเรื่องพหุภาษาในเมืองชายแดนใต้ กรณีศึกษาภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์กับป้ายธุรกิจการค้าในเขตอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า ป้ายสองภาษาพบมากที่สุดในการธุรกิจการค้าปลีกและการค้าส่งเพื่ออุปโภคและบริโภคและธุรกิจด้านการบริโภค สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของชาติพันธุ์ และการยอมรับภาษาอังกฤษในยุคโลกาภิวัตน์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pluemsut et al. (2023) ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ของชุมชนเมืองเอกราช จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ป้ายสองภาษาที่มีภาษาอังกฤษและภาษาไทยพบมากที่สุดแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางภาษา ส่วนป้ายที่ปรากฏมากที่สุดรองลงมาคือ ป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs) พบ 44 ป้าย ร้อยละ 41.91 ภาษาเดียวที่ปรากฏมากที่สุดคือภาษาไทย จำนวน 30 ป้าย ร้อยละ 28.57 เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย และให้ความสำคัญกับคนในพื้นที่ รองลงมาคือภาษาอังกฤษ พบจำนวน 11 ป้าย ร้อยละ 10.48 แสดงให้เห็นว่าภาษาอังกฤษมีความเป็นสากล และแสดงถึงความทันสมัยของเจ้าของร้านที่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kotcharit & Klaisingto (2023) ศึกษาป้ายและชื่อธุรกิจร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอและเครื่องเงิน ในเขตอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน: การศึกษาตามแนวภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ ผลการวิจัย

พบว่า มีการใช้ภาษาไทยมากที่สุดและมีภาษาอังกฤษรองลงมาเนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สามารถเชื่อมต่อกับคนทั่วโลก

ไม่เพียงเท่านั้นผู้วิจัยพบว่า บ้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ของหาดวอนนภาจำนวน 105 บ้ายพบว่า ภาษาบนป้ายทำหน้าที่ 2 ประการ คือ 1)หน้าที่การให้ข้อมูล (Informational Function) 2) หน้าที่เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Function) ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Landry & Bourhis (1997, p. 25) ที่ว่าภาษานั้นปรากฏอยู่ได้ ทั้งหน้าที่เชิงข้อมูล (informative function) และหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ (symbolic function) โดยหน้าที่การให้ข้อมูลพบการให้ข้อมูลที่เป็นภาษาไทย และการให้ข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mongkolyos et al. (2023) ที่ศึกษาภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ของซอยหัวหิน 57: การศึกษาป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาหน้าที่พบการให้ข้อมูลที่เป็นภาษาไทย และการให้ข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษเช่นกัน เพื่อแสดงถึงภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย และความทันสมัยของภาษาอังกฤษ และหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Function) ผลการวิจัยสามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื้อร้านมีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้า เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ที่ต้องการซื้อสินค้านั้น ๆ 2) การทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์แบบชื้อร้านไม่มีความสอดคล้องกับธุรกิจร้านค้า แต่มีสัญลักษณ์แอบแฝงเพื่อความน่าค้นหา

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมา ในส่วนของภาษาที่พบบนถนนเลียบหาดวอนนภาช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้นว่ามีการใช้ภาษาถึง 6 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น ภาษาละติน และภาษาจีน สะท้อนถึงความหลากหลายทางภาษาของประชากรในพื้นที่ ทำให้เห็นว่าสถานที่นั้นเป็นสังคมพหุภาษา อีกทั้งยังสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงเศรษฐกิจ ผ่านการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่ใช้ในพื้นที่ว่าให้ความสำคัญทุกคนในพื้นที่ที่เป็นคนไทยและนักท่องเที่ยวที่มีหลากหลายเชื้อชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากบนหาดวอนนภา ผลของงานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาสังคมพหุภาษาในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไปได้

References

- Dong, J. (2021). 'Labor is the most glorious': Chronotopic linguistic landscaping and the making of working- class identities. *Language & Communication*, 80, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.langcom.2021.05.005>
- Hayeesani, M. (2022). Linguistic landscape on coffee shop signboards of multilingual communities. *Journal of Social Sciences and Humanities Research in Asia*, 28(2), 67-81. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/psujssh/article/view/257726>

- Hayeesani, M., & Vongvivut, S. (2022). Multilingualism in southern border city: A case study of linguistic landscape of commercial shop signs in Yala city, Yala province, Thailand. *Parichart Journal Thaksin University*, 35(2), 184-201. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/parichartjournal/article/view/250312>
- Huebner, T. (2009). A framework for the linguistic analysis of linguistic landscapes. In E. Shohamy & D. Gorter (Eds.), *Linguistic landscape: Expanding the scenery* (pp. 70-87). Routledge.
- Kaewbutand, P., & Muangkaew, N. (2020). Linguistic landscape study of labels and businessname: A case study of Surat Thani international airport. *Journal of Liberal Arts Ubon Ratchathani University*, 11(2), 225-253. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/human_ubu/article/view/245205
- King, L. & Carson, L. (2016). *The multilingual city vitality, conflict and change*. Multilingual Matters.
- Kotchait, S., & Klaisingto, P. (2023). Commercial signs of textile and silver shops in Mueang Nan district, Nan province: A linguistic landscape study. *Chiang Mai University Journal of Humanities*, 24(3), 110-128. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JHUMANS/article/view/270893>
- Landry, R., & Bourhis, R. Y. (1997). Linguistic landscape and ethnolinguistic vitality: An empirical study. *Journal of Language and Social Psychology*, 16(1), 23-49. <https://doi.org/10.1177/0261927X970161002>
- Lu, S., Li, G., & Xu, M. (2020). The linguistic landscape in rural destinations: A case study of Hongcun village in China. *Tourism Management*, 77, article 104005. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.104005>
- Manan, S. A., & Hajar, A. (2022). English as an index of neoliberal globalization: The linguistic landscape of Nur-Sultan, Kazakhstan. *Language Science*, 92, article 101486. <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2022.101486>
- Mongkolyos, W., Karncharoen, K., Kavilanan, S., & Kaewjungate, W. (2023). The linguistic landscape of Hua Hin soi 57: A study of commercial business signs. *Journal of Liberal Arts, Maejo University*, 11(2), 194-218. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalartsjournal/article/view/267710>

- Pikulthong, S. (2011). *Languages on commercial signs along Phra Athit road* [Master's thesis, Silpakorn University]. Silpakorn University Repository. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/12909>
- Pluemsut, P., Tipayasuparat, N., & Meemongkol, G. (2023). Linguistic landscape of Muang Ake area, Rangsit, Pathum Thani province. *Kasalongkham Research Journal Chiangrai Rajabhat University*, 17(2), 19-34. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ksk/article/view/266343>
- Pramual, T., & Jitbanjong, D. (2023). Language used in business and service signs in the business areas, at municipality of Khon Kaen: A linguistic landscape study. *Journal of Liberal Arts Ubon Ratchathani University*, 19(2), 135-159. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jla_ubu/article/view/268710
- Prasithrathsint, A. (1997). *Phasa nai sangkhom thai: Khwam laklai kan plian plaeng lae kan phatthana* [Language in Thai Society: Diversity, Change and Development]. Chulalongkorn University Press.
- Prasithrathsint, A. (2002). *Phasa sat sangkhom* [Sociolinguistics] (3rd ed.). Chulalongkorn University Press.
- Puzey, G. (2016). Linguistic landscape. In C. Hough (ed.), *The Oxford handbook of names and naming* (pp. 395-411). Oxford. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199656431.001.0001>
- Sarot, T., & Kraisame, S. (2019). Urban multilingualism: A case study of the relationship between linguistic landscape and business in North Nana. *Journal of Language and Culture*, 38(1), 24-40. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLC/article/view/241369>
- The Better. (2023, 14 November). *'Bangsaen' settha kit sut khuek 'nak thong thiao' thalu 5.2 lan khon koen pao big brand a-sangha phut khrongkan mai kwa 1 phan unit* [The economy of 'Bangsaen' grew rapidly, exceeding the target of 5.2 million 'tourists'. Major developers are responding to this demand by launching new projects, with an estimated no less than 1,000 new units]. <https://www.thebetter.co.th/news/business/10315>

วิเคราะห์มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร รวมทั้งประวัติศาสตร์และพงศาวดารที่เกี่ยวข้องในเรื่อง “ศึกละแวก”

An Analysis of The Viewpoints from the Modern Inscriptions at Angkor Wat Including the Related Histories and Historical Annals in the Topic “Lawaek War”

จุฑารัตน์ เกตุปาน^{1*}

Chutharat Ketpan^{2*}

(Received: 29 April 2021; Revised: 24 October 2024; Accepted: 5 November 2024)

บทคัดย่อ

“ศึกละแวก” เป็นศึกที่ยิ่งใหญ่ศึกหนึ่งของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อประวัติศาสตร์ไทยและหนังสือประวัติศาสตร์กัมพูชามีมุมมองที่ขัดแย้งกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้มุมมองจากศิลาจารึก IMA.2 และศิลาจารึก IMA.3 ที่ร่วมสมัยกับ “ศึกละแวก” มาเปรียบเทียบกับพระราชพงษาวดาร กรุงกัมพูชาเพื่อหามุมมองที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน ผลการวิจัยปรากฏว่า “พระบรมราชา” คือ พระราชโอรสของ “พระสัถธา” ต่อมา “พระบรมราชา” ได้ขึ้นครองราชย์และประทับอยู่ ณ เมืองเสรีสันทอร์ พระองค์สิ้นพระชนม์ เมื่อพระชนมายุได้ 21 พรรษาซึ่งก็สอดคล้องกับศิลาจารึก IMA.3 ที่กล่าวว่า “พระบรมราชา” ประสูติเมื่อปี พ.ศ. 2122 ดังนั้นข้อผิดพลาดในหนังสือประวัติศาสตร์กัมพูชาจึงเกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดโดยคิดว่า “พระองค์” คือ พระสัถธา ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังทราบเรื่องการเดินทางทะเลซึ่งนับว่าเป็นหลักฐานสำคัญในประวัติศาสตร์การสงครามของไทยในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

คำสำคัญ: ศิลาจารึกร่วมสมัยกับ “ศึกละแวก”, ราชพงษาวดาร กรุงกัมพูชา, ประวัติศาสตร์ไทย

Abstract

“Lawaek War” was one of the large wars of King Naresuan the Great. Since there was a conflict of viewpoints between Thai history and Cambodian history, the researcher compared the viewpoints between IMA.2 and IMA.3 which were contemporary with “Lawaek War” and Cambodian annal to find the serial and agreeable viewpoints. It was found that “Prah Boromraajaa” was the son of “Prah Satthaa”. After that, “Prah Boromraajaa” reigned at Sreisanthor and died at the age of 21. This is consistent with IMA.3 inscription which said that “Prah Boromraajaa” was born in 2122 B.E. Thus, the mistake of the Cambodian History occurred with the misunderstanding by thinking that “Prah Añg” was “Prah Satthaa”.

^{1*} รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{2*} Associate Professor., Department of Education, Faculty of Education, Naresuan University

* Corresponding author, E-mail: jutaratkat.004@gmail.com

In this research, the researcher found that there was the navy of King Naresuan the Great. It was the important evidence in the Thai army history.

Keywords: IMA.2 and IMA.3, Cambodian annal, Thai History

บทนำ

“ศึกละแวก” เป็นศึกครั้งยิ่งใหญ่ศึกหนึ่งในประวัติศาสตร์การรบของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช การเผชิญศึกในศึกละแวกครั้งนี้มีความสำคัญมาก เพราะทำให้ประเทศกัมพูชาที่มีความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะมารุกรานประเทศไทยอีก และด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในศึกละแวกครั้งนี้จึงทำให้ประชาชนชาวไทยได้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขปราศจากภัยสงคราม ไม่ต้องถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลยทำให้เสื่อมเสียซึ่งอิสรภาพ ยุทธวิธีในศึกละแวกครั้งนี้ยังแสดงถึงพระปรีชาสามารถของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในการรบทั้งทางบกและทางทะเลในการตีโอบล้อมค่ายละแวกเพื่อป้องกันไม่ให้ทัพจากเมืองต่าง ๆ ของกัมพูชา มาช่วยตีตลบหลังได้ สำหรับการรบทางทะเลในศึกละแวกสามารถเป็นหลักฐานยืนยันได้ว่ากองทัพไทยในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมีแสนยานุภาพในการรบทางทะเลแล้ว ด้วยความสำคัญของศึกละแวกครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคิดที่จะวิเคราะห์มุมมองสถานการณ์ต่าง ๆ ใน “ศึกละแวก” เพื่อให้อนุชนคนรุ่นหลังได้เข้าใจในระบอบพระมหากษัตริย์ไทยและมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

เรื่องราวต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่ต่างคนต่างบันทึกกันตามมุมมองของตนและไม่มีผู้ใดในปัจจุบันจะสามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริงได้อย่างแน่นอน ในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการตีพิมพ์หนังสือประวัติศาสตร์เรื่อง “ประวัติศาสตร์กัมพูชา” (A History of Cambodian) โดยเดวิด แชนด์เลอร์ (David Chandler) ได้นำเสนอมุมมองแนวใหม่เกี่ยวกับศึกละแวกในเรื่องที่พระเจ้าละแวกหรือพระสัตะได้เสด็จหนีไปทางเหนือเข้าสู่ลาวได้ ดังข้อความว่า “พระองค์และพระราชโอรสผู้ทรงพระเยาว์ก็ได้เสด็จหนีไปทางเหนือเข้าสู่ลาวทางใต้ ในขณะที่พระราชโอรสอีกพระองค์หนึ่งได้รับมอบหมายให้ทำการดูแลป้องกันเมืองละแวก ซึ่งในที่สุดก็ถูกตีแตกใน ค.ศ. 1594” (Chandler, 2003, p. 126)

จากหลักฐานสเปนซุด The Philippine Islands, 1493-1898 ซึ่งล้วนเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ชิ้นหนึ่งเป็นส่วนใหญ่ ได้กล่าวถึงบาทหลวงเดียโก อัดัวร์เต (Diego Aduarte) ชาวสเปนผู้รู้เห็นเหตุการณ์ได้ระบุชัดแจ้งว่า “พระบรมราชา ... มิได้ประทับอยู่ในประเทศ และราชบัลลังก์ของพระองค์ในอาณาจักรถูกพระยามหานครชั้นสูงผู้หนึ่งชิงไปแล้ว ... พระเจ้ากรุงกัมพูชา...ได้เสด็จถอยหนีขึ้นไปตามน้ำ (แม่น้ำโขง) สู่อณาจักร... ของชนชาวลาว และต่อมามี “นายทัพกัมพูชา” ผู้หนึ่งได้ขับไล่กองทหารไทยออกไปแล้วตั้งตนเป็นใหญ่ขึ้นครองราชย์” และบาทหลวง เฮอร์นันโด เดโลส รีโอส โกอโรเนล (Hernando de los Rios Coronel) กล่าวว่า ผู้ครองราชย์ในกัมพูชา ใน ค.ศ. 1596 คือ นักพระราม พระปณทูล (Nancaparan Prabuntul) ส่วน “กษัตริย์ที่ขอบธรรมโดยนิตินัยแห่งกัมพูชา” นั้นประทับ ณ ราชอาณาจักรลาว (Puckadhikom et al.,

2001, pp. 48-49) ประกอบกับหลักฐานในสมัยหลังพระนครที่ปรากฏในหนังสือ “จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ. 1566-ค.ศ. 1747” ของ อุไรศรี วรเศวริน (Worasarin, 1999) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวจารึกและการปริวรรตจากจารึกในสมัยหลังพระนครไว้ทั้งหมดแล้วนั้น ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นฉบับจารึกฉบับสมบูรณ์ของจารึก IMA.2 และ จารึก IMA.3 ซึ่งนับว่าเป็นคุณูปการของ อุไรศรี วรเศวริน ที่มีต่อนักวิชาทั้งหลายเป็นอย่างสูง โดยเฉพาะจารึก IMA.3 ของชัยเชษฐาที่ 1 (พ.ศ. 2118-พ.ศ. 2136) และหนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา” ที่แปลโดยพันตรีหลวงเรืองเดชอนันต์ (Ruangdet-anan, 2020) ได้มีการกล่าวถึง “พระบรมราชา” ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้หลักฐานทางประเทศกัมพูชา คือ จารึก IMA.2 จารึก IMA.3 และหนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา ประกอบกับพระราชพงศาวดารของไทยรวมทั้งหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า เพื่อชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงในจุดจบของศึกษาค้นคว้าได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งยุทธวิธีและแสนยานุภาพของกองทัพไทยในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วิเคราะห์มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนครที่เกี่ยวข้องกับศึกษาค้นคว้า (IMA.2, IMA.3) รวมทั้งศึกษาจารึกในด้านคำอ่านจารึกและการแปลเพื่อสะดวกในการค้นคว้าและเป็นหลักฐานต่อไปในภายหน้า พร้อมทั้งการค้นหาลักษณะเชิงประจักษ์ (จารึก IMA.2, จารึก IMA.3) ที่ระบุถึงพระพัน ปรากฏนครวัด ประเทศกัมพูชา เพื่อวิเคราะห์ความเป็นมาของพระสถิต (พระเจ้าละแวก) และมุมมองที่พระองค์มีต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

2. วิเคราะห์มุมมองมูลเหตุแห่งสงครามและเส้นทางการเดินทางของกองทัพไทยในการโจมตีเมืองละแวกจากพงศาวดารไทย หนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา และจารึกโรมโลก

3. วิเคราะห์มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร (IMA.2, IMA.3) ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา รวมทั้งจารึกและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศึกษาค้นคว้า เพื่อวิเคราะห์มุมมองในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงในจุดจบของศึกษาค้นคว้าให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สมมุติฐาน

จากการวิเคราะห์มุมมองในจารึกสมัยหลังพระนคร (IMA.2, IMA.3) และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศึกษาค้นคว้า หนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา” หนังสือ “ประวัติศาสตร์กัมพูชา” และพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) รวมทั้งกรอบแนวคิด ทำให้ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานได้ดังนี้คือ “พระสถิตได้เสด็จหนีไป”

กรอบแนวคิด

พระมหากษัตริย์ทรงทอดพระเนตรด้วย “ชัตติยมานะ” พระองค์ทรงมีหน้าที่ในการปกป้องบ้านเมืองให้ร่มเย็นเป็นสุข ในยามมีภัยสงครามก็ไม่น่าจะเป็นไปได้ที่พระองค์จะทรงละทิ้งบ้านเมือง ข้าทหารและประชาชนของพระองค์ไปได้

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ใช้วิธีเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อค้นหามุมมองที่สอดคล้องกันหรือขัดแย้งกัน และวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

2. ข้อมูลในการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลหลัก และ ข้อมูลรอง

2.1 **ข้อมูลหลัก** คือ ข้อมูลที่เป็นหลักฐานสำคัญของประเทศกัมพูชา

2.1.1 **จารึก IMA.2 และจารึก IMA.3** ที่ระบือพระพัน ปราสาหนครวัด ประเทศกัมพูชา เรื่องราวของจารึก IMA.2 และจารึก IMA.3 จากหนังสือ “นครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ. 1566-ค.ศ. 1747” ปรากฏในบทนำซึ่งได้เขียนไว้ว่า ณ ปราสาหนครวัดแห่งนี้มีอักษรจารึกอยู่ 2 ชุด คือ ชุดที่หนึ่ง เป็นจารึกร่วมสมัยกับตัวปราสาหนครวัด และชุดที่สอง เป็นจารึกที่อายุรุ่นหลังการสร้างปราสาหนครวัด จารึกอยู่ที่ระบือที่เรียกว่า ปากาณ และที่พระพัน จารึกชุดที่สองซึ่งไม่ได้จารึกขึ้นพร้อมกับการสร้างตัวปราสาหนครวัดมีจำนวนที่ตีพิมพ์ 40 หลัก อายุตั้งแต่ ม.ศ. 1488 (ค.ศ. 1566; พ.ศ. 2109) ไปจนถึง ม.ศ. 1669 (ค.ศ. 1747; พ.ศ. 2290) ระยะเวลาเป็นระยะเวลาที่เราเรียกว่า “สมัยหลังพระนคร หรือ สมัยกลาง” จารึกชุดที่สองซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร” ยังไม่เคยมีผู้ใดได้ศึกษาและตีพิมพ์เผยแพร่แก่สาธารณชนในประเทศไทยมาก่อน อุไรศรี วรเศวรินจึงเห็นว่าจารึกชุดนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากในสมัยระหว่างพุทธศตวรรษที่ 22-23 เอกสารที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาศาสตร์ต่าง ๆ ค่อนข้างจะหายาก กล่าวคือนอกเหนือจากศิลาจารึกนครวัดสมัยหลังพระนครจำนวน 40 หลักนี้แล้ว เอกสารอื่น ๆ จะเป็นพวกตำนานหรือพงศาวดารซึ่งล้วนแต่เป็นเอกสารเก่าที่ น่าจะเล้าหรือเขียนต่อ ๆ กันมาไม่มีศักราชที่แน่นอน แต่จารึกนครวัดสมัยหลังพระนครนี้มีศักราชบ่งไว้ชัดเจนจึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและนักค้นคว้าบ้างพอสมควร (Worasarin, 1999, pp. 1-3)

2.1.2 **หนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา”** หนังสือเล่มนี้ ยอร์ช เซเดส์ นักวิชาการชาวฝรั่งเศส ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้นำต้นฉบับภาษาเขมรมาจากประเทศกัมพูชามอบให้หอพระสมุดวชิรญาณเมื่อปี พ.ศ. 2459 กรรมการหอพระสมุดฯ จึงได้มอบให้พันตรีหลวงเรืองเดชอนันต์ (ทองดี ธนวิทย์) แปลเป็นภาษาไทยเนื่องจากท่านเป็นผู้มีความรู้แตกฉานทั้งภาษาไทยและภาษาเขมรเป็นอย่างดี เนื้อเรื่องในหนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา” แบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยผู้วิจัยจะใช้เฉพาะเนื้อความในตอนที่ 2 เป็นข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นพงศาวดารเขมรฉบับเดิมที่แต่งเมื่อครั้งนักองศ์ด้วง

เป็นสมเด็จพระศรีสุริเยศรามาธิบดี พระเจ้ากรุงกัมพูชา เนื้อเรื่องเริ่มตั้งแต่ปีจอ จุลศักราช 708 พ.ศ. 1889 ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าบรมโกศนันทบุรี มาจนถึงปีชวด จุลศักราช 1180 พ.ศ. 2361 ครั้งนักกองคัมภีร์เป็นสมเด็จพระอุไทยราชาครองกรุงกัมพูชา (Ruangdet-anan, 2020, preface)

2.2 ข้อมูลรอง คือ ข้อมูลฝ่ายประเทศกัมพูชาที่เขียนโดยชาวตะวันตก ข้อมูลฝ่ายประเทศไทย และจารึกเขลยศักดิ์ (จารึกที่อยู่นอกทำเนียบนอกทะเลเบียม) ที่พบในประเทศกัมพูชา

2.2.1 หนังสือ “ประวัติศาสตร์กัมพูชา” ของเดวิด แชนด์เลอร์ ที่เขียนเรื่องศึกละแวกแต่มีมุมมองที่ไม่สอดคล้อง ซึ่งจุดประเด็นให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยเรื่องนี้และใช้เป็นข้อมูลรองเพื่อประกอบการวิเคราะห์ต่อไป โดยมีความว่า

พระองค์แลพระราชโอรสผู้ทรงพระเยาว์ก็ได้เสด็จหนีไปทางเหนือ เข้าสู่ลาวทางใต้ ในขณะที่พระราชโอรสอีกพระองค์หนึ่งได้รับมอบหมายให้ทำการดูแลป้องกันเมืองละแวก ซึ่งในที่สุดก็ถูกตีแตกใน ค.ศ. 1594

(Chandler, 2003, p. 126)

2.2.2 เอกสารหลักฐานสเปน ชุด The Philippine Islands, 1493-1898 จากหนังสือ “พระนครสวัสดิเมืองละแวก แต่ไม่ได้ ‘ฆ่า’ พระยาละแวก” ได้เขียนไว้ว่า

เอกสารหลักฐานตามที่ได้เสนอมานั้น ล้วนเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ชั้นหนึ่ง เป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือหลักฐานประวัติศาสตร์ร่วมสมัย ได้แก่บันทึกของผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์และผู้มีบทบาทสำคัญในเหตุการณ์ เอกสารราชการประเภทพระราชสาส์น จดหมายและรายงาน นอกจากนี้หลักฐานที่ใช้อ้างอิงในหนังสือประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะหนังสือ *Sucesos de las Islas Filipinas* ผู้แต่งคือ ดร.อันโตนิโอ เด มอร์กา เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นักการทหารและนักการเมือง โดยตำแหน่งหน้าที่แล้ว เขาย่อมได้รับข้อมูลทุกประเภท สามารถ “เข้าถึง” เอกสารราชการลับได้ หนังสือของเขาได้ใช้เอกสารเหล่านั้นเป็นข้อมูลอ้างอิงและได้คัดลอกทั้งฉบับเป็นส่วนใหญ่ไว้ในหนังสือของเขาด้วย หนังสือของเขาจึงมีลักษณะเป็นหนังสือข้อมูล (Source book) ด้วย

(Puckadhikom et al., 2001, p. 53)

2.2.3 พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) เป็นพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับความพิสดาร พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) มีบานแพนกระบุไว้อย่างชัดเจนว่าชำระขึ้นใน จ.ศ. 1157 ตรงกับ พ.ศ. 2338 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) จึงเป็นพระราช

พงศาวดารที่มีความสำคัญ เนื่องจากพระราชพงศาวดารฉบับนี้น่าจะเป็นต้นแบบของการชำระพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับความพิสดารสำนวนอื่น ๆ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เนื่องจากเป็นพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับแรกซึ่งชำระได้นี้อาจครบถ้วนสมบูรณ์ (Phakdeekham, 2019, pp. 4-6)

2.2.4 **พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์** เป็นพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับความย่อ พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับนี้ หลวงประเสริฐอักษรนิติ์ (แพ ตาลละลักษมณ์) ซึ่งในภายหลังมีตำแหน่งเป็นพระยาปริยัติธรรมธาดาได้พบต้นฉบับจากราษฎรคนหนึ่ง ในจังหวัดเพชรบุรี ต้นฉบับเป็นสมุดไทยดำเขียนด้วยเส้นรง หลวงประเสริฐอักษรนิติ์จึงได้ขอมาให้หอพระสมุดวชิรญาณ กรรมการหอพระสมุดเห็นเป็นหนังสือพระราชพงศาวดารแปลกจากฉบับอื่น ๆ ที่มีมาแล้ว จึงให้เรียกชื่อว่า “พระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ” เพื่อเป็นเกียรติยศแก่ผู้พบและนำมาให้หอพระสมุดพระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์เป็นพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาที่ได้รับการยอมรับว่ามีศักราชค่อนข้างแม่นยำกว่าพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับอื่น ๆ (Phakdeekham, 2019, pp. 15-17)

2.2.5 เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ “ศึกยะแวก” คือ จารึกวัดโรมโลก และ จารึกพระสัฏฐาเชิงภูเขาพระราชทรัพย์ ดังนี้

1) **จารึกวัดโรมโลก** จากหนังสือ “เขมรรบไทย” ได้กล่าวว่า จารึกโรมโลก พบที่วัดอันโลก หรือ โรมโลก จังหวัดตากแก้ว ประเทศกัมพูชา มีข้อความกล่าวถึงสมเด็จพระนเรศวรยกทัพไปตีเมืองยะแวก ความว่า

“... กาลเมื่อสร้างพระอารามนั้น กุณนักษัตร ปีศักราช 949 คราวศึกพระนเรศ
(ขลุสค์บ) มารบยะแวกแตกกันคราวนั้น...”

(Phakdeekham, 2011)

ด้วยเหตุที่สงครามตีเมืองยะแวกครั้งที่ 1 ปรากฏหลักฐานชั้นต้นคือ ศิลาจารึกวัดโรมโลกที่ยืนยันว่าเกิดขึ้นจริง ในปี พ.ศ. 2130 นอกจากนี้ยังปรากฏหลักฐานในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ที่กล่าวว่าสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าเสด็จยกกองทัพไปตีเมืองยะแวกครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2129 และพระราชพงศาวดารกัมพูชาที่กล่าวว่าพระเจ้ากรุงศรีอยุธยายกทัพมาโจมตีในปี พ.ศ. 2124 ประกอบกับตำนานเรื่องสมเด็จพระนเรศวรมหาราชตีเมืองยะแวกในความทรงจำของชาวกัมพูชาที่กล่าวถึงสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมาตีเมืองยะแวก 2 ครั้งน่าจะแสดงให้เห็นชัดว่า **สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจะทรงยกทัพไปตีเมืองยะแวกครั้งแรกในปี พ.ศ. 2129** (แต่ยังอยู่ในรัชกาลสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช) (Phakdeekham, 2011, pp. 198-200)

2) **จารึกพระสัฏฐา** พบที่เชิงภูเขาพระราชทรัพย์ เขตอำเภอพญาลี จังหวัดกันดาลประเทศกัมพูชา

ภาพที่ 1 จารึกพระสัฏฐา ที่เชิงเขาพระราชทรัพย์
จังหวัดกันดาล ประเทศกัมพูชา

ภาพที่ 2 พระเจดีย์พระสัฏฐาพร้อมจารึก

การอ่านจารึกที่ภูเขาราชทรัพย์ โดย ผู้วิจัย

บรรทัดที่ 1	พระพุ . 2166 ม. 1545 จ. 985 ชุมนำกูร บณฺจสกุย
บรรทัดที่ 2	ชุมนำบารัง (ประเทศฝรั่ง) 1623 พุทธบาทสัเมตต์จุฬาราชไชยเชษฐา
บรรทัดที่ 3	ธีราชพระเจากรุงกัมพูชาธิบดีทรงสางพระเจตติ
บรรทัดที่ 4	ทนต์ม (อย่างไกล, ไกล) เลื่อนพระราชทรัพย์พระเจตติข้างพิจ
(ทิศตะวันตก)กุน
บรรทัดที่ 5	แซตลโรงทงเฐวีนูนบนนจะพรมบมอฏฐิพรมบาท
บรรทัดที่ 6	สัเมตต์พรมหินธราชธีราช พระสัฏฐา พรมเทว
บรรทัดที่ 7	กูรกกัมพูชาธิบดีชาพระบิดุพา ปุสสุตชุมนำเถาะ ะ
บรรทัดที่ 8	บณฺจสกุช ชุมนำบารัง(ประเทศฝรั่ง) 1544 โสวราช 16 ชุมนำสวน
บรรทัดที่ 9	คตฺชุมนำวก (วอก) อฏฐสกุช ชุมนำบารัง 1596 พุทธนุ 54 ชุมนำ
บรรทัดที่ 10	จาริกถุมอเนะพรมบาทสัเมตต์จุฬาราชไชยเชษฐา
บรรทัดที่ 11	กูรกกัมพูชาธิบดีตรัสบงคาบเอยเฐวีกุนชุมนำมสาณ
บรรทัดที่ 12	นพพสกุช ชุมนำบารังส 1917 ๗:๐๐

การแปลจารึกที่ภูเขาราชทรัพย์ โดย ผู้วิจัย

(1-6) พระพุ. (คำย่อจากพระพุทศักราช 2166) ม. (คำย่อจากมหาศักราช 1545) จ. (คำย่อจากจุลศักราช 985) ปีกุน เบญจศก ปีฝรั่ง คือ ค.ศ. 1623 พระบาทสมเด็จพระไชยเชษฐาธิราชพระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดีทรงสร้างพระเจดีย์ใกล้ ๆ บนเขาพระราชทรัพย์ พระเจดีย์ (ตั้งอยู่) ทางทิศตะวันตกในเขตสำโรงทำบุญบรรจุพระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระมหินทราธิราชพระสกุณาพระเทวะ

(7-12) กรุงกัมพูชาธิบดีพระปิตุลา ประสูติปีเถาะ เบญจศก ปีฝรั่ง คือ ค.ศ. 1544 เสวยราชย์ 16 ปี สวรรคต ปีวอก อัฐศก ปีฝรั่ง คือ ค.ศ. 1596 พระชนม 54 ปี จารึกหินนี้พระบาทสมเด็จพระศรีสุวดีพระเจ้ากรุงกัมพูชาตรัสบัญชาเออย ทำในปีมะเส็งนพศก ปีฝรั่ง คือ ค.ศ. 1917

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **จารึกสมัยหลังพระนคร** หมายถึง จารึก IMA . 2, IMA.3 ที่ระเบียงพระพัน นครวัด ประเทศกัมพูชา รวมทั้งจารึกร่วมสมัยอื่น ๆ ที่สนับสนุนเรื่อง “ศิกละแวก”
2. **มุมมอง** หมายถึง ความคิดเห็น, ทศนคติ, ข้อสังเกต, แง่คิด
3. **พระยาละแวก** หมายถึง กษัตริย์กัมพูชา ณ เมืองละแวก ภายใต้การปกครองของกรุงศรีอยุธยา
4. **พระเจ้าละแวก** หมายถึง กษัตริย์กัมพูชา ณ เมืองละแวก ที่ตั้งตนเป็นใหญ่ไม่ขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ดังนี้คือ

1. ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลหลักกับข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยดูจากมุมมองในจารึก IMA.2 และจารึก IMA.3 ที่ปรากฏในคำแปลของอุไรศรี วรสระวิน จากหนังสือ “จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ. 1566-ค.ศ. 1747” กับหนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา” ที่แปลโดยพันตรีหลวงเรืองเดช อนันต์ อันเป็นหลักฐานสำคัญทางฝ่ายประเทศกัมพูชา

มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร (IMA.2) จากหนังสือ “จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ. 1566-ค.ศ. 1747” ความเป็นว่า

IMA.2

ม.ศ. 1499 ค.ศ. 1577 พ.ศ. 2120

(1-3) ...ข้าเจ้า สมเด็จพระราช มารดาหมากัลยาณวดีศรีสุชาดา อุดมชาติ
กษัตริย์ ... ในปี 1499 มหาศักราช (พ.ศ. 2120) ฤดู นักษัตร... ข้าเจ้าได้เห็นสมเด็จพระราชบุตร

ทรงมีศรัทธาปฏิสังขรณ์พระพิฆณุโลก แห่งกัมพูชาโบราณนี้ให้บริบูรณ์ดังเดิม
ดุจโบราณ ข้าเจ้ายินดีอนุโมทนาด้วยสมเด็จพระราชบุตรเป็นล้นพ้น ...

(Worasarin, 1999, p. 147)

เมื่อนำมุมมองจากจารึก IMA.2 มาเปรียบเทียบกับมุมมองที่สอดคล้องกันในหนังสือราชพงษาวดาร
กรุงกัมพูชาที่กล่าวว่า

พระบรมราชารามาธิบดี ทรงตั้งพระราชวงษ์ใหญ่ฝ่ายในเป็นพระอัครมเหสี ทรง
พระนาม สมเด็จพระภักดี และในศักราช 938 (พ.ศ. 2119) ปีชวด พระสัสดาซึ่งเป็นพระ
ราชบุตร ประสูติเมื่อปีฉลู พระชันษาได้ 24 ปี ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ในปีชวดนั้น

(Ruangdet-anan, 2020, pp. 89-92)

จากศักราชที่พระสัสดาขึ้นครองราชย์และศักราชที่พระราชมารดาเสด็จมาพระพิฆณุโลก (นครวัด)
ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่า สมเด็จพระราชมารตามหาถัลยาณวัตต์ศรีสุชาดาอุดมชาติกษัตริย์ผู้ทรงอยู่ในพระ
ราชวงษ์ใหญ่ฝ่ายในเป็นพระราชมารดาของพระสัสดา และ ศิลาจารึก IMA.2 หลักนี้ก็คงจะได้โปรดให้จารึก
ขึ้นในปีฉลู พ.ศ. 2120 ที่พระองค์ได้เสด็จมาพระพิฆณุโลก (นครวัด) นั้นเอง

มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร (IMA.3) ด้าน A จากหนังสือ “จารึกนครวัดสมัยหลัง
พระนคร ค.ศ. 1566-ค.ศ. 1747” ความเป็นว่า

IMA.3

ม.ศ. 1501 ค.ศ. 1579 พ.ศ. 2122

A

(1-13) นี่คือ... สุจริตวาจาที่ฐานปรณิธานในสมเด็จพระชัยเชษฐาธิราชโองการ
บรมราชาธิราชรามธิบดี ... อีกประการหนึ่งในปฐมกาล สมเด็จพระภักดีศรีจักรพรรดิ
อัครราชมเหสี...ทรงพระครรภ์นั้น...

(Worasarin, 1999, p. 148)

ประเด็นที่ 1 เมื่อนำมุมมองจากจารึก IMA.3 ด้าน A มาเปรียบเทียบกับมุมมองที่สอดคล้องกันใน
หนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา ที่กล่าวว่า

จุลศักราช 938 (พ.ศ. 2119) ปีชวด พระสัสดาทรงราชภิเษกแล้วถวายพระ
นามว่าพระบาทสมเด็จพระราชโองการพระบรมราชาธิราชธิบดีพระองค์ทรงตั้งพระราช
วงษ์สูงศักดิ์ฝ่ายในเป็นพระอัครมเหสี มีพระนามว่า สมเด็จพระภักดีศรีจักรพรรดิราชา

(Ruangdet-anan, 2020, p. 92)

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์จากชื่อพระอัครมเหสีได้ว่า สมเด็จพระชัยเชษฐาธิราชโองการ บรมราชาธิราช รามาธิบดี ฯ ผู้ทรงโปรดให้จารึกศิลาจารึก IMA.3 ก็คือ พระสัตธา หรือ พระบาทสมเด็จพระวาชโองการ พระบรมราชาธิราชธิบดี หรือ ชัยเชษฐาที่ 1 (Worasarin, 1999, p. 10)

มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร (IMA.3) ด้าน B จากหนังสือ “จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ. 1566-ค.ศ. 1747” ความว่า

IMA.3

ม.ศ. 1501 ค.ศ. 1579 พ.ศ. 2122

B

...ขอเทพยตามหาเกษตร และปิตุรคณะทั้งมอญ อันมีอยู่ในโลกนี้ขอเทพยดา
ทั้งมอญช่วยปลดปล่อย สมเด็จพระมหาอุบาสมหาราชบพิตร และ สมเด็จพระราชเทวี
บพิตร 2 พระองค์ และพระราชบุตร กับ สมเด็จพระราชมารดาบพิตร...

(Worasarin, 1999, p. 150)

ประเด็นที่ 2 เมื่อนำมุมมองจากจารึก IMA.3 ด้าน B มาเปรียบเทียบกับมุมมองที่สอดคล้องกันในหนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา ที่กล่าวว่า

ในจุลศักราช 938 (พ.ศ. 2119) ปีชวดจึงพระสัตธาได้ขึ้นครองราชย์ พระองค์มี
พระราชบุตรกับพระอัครมเหสี 2 พระองค์ (1) พระไชยเชษฐา (2) เจ้าพระยาตน และมีพระ
ราชบุตรกับพระแม่นางแพลงลาวอีกองค์ 1 ทรงนามเจ้าพระยาโยม

(Ruangdet-anan, 2020, p. 92)

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่าสมเด็จพระชัยเชษฐาธิราชโองการ บรมราชาธิราชรามาธิบดี ฯ หรือ พระสัตธา พระองค์ทรงมีพระอัครมเหสี 2 พระองค์ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2119 ที่พระสัตธาเสด็จขึ้นครองราชย์ ที่ค่ายละแวกนั้น พระอัครมเหสีพระองค์แรกทรงมีพระราชบุตรแล้ว 2 พระองค์ คือ พระไชยเชษฐา และ เจ้าพระยาตนและมีพระราชบุตรกับแม่นางแพลงลาว อีกพระองค์หนึ่ง คือ เจ้าพระยาโยม ส่วนพระอัครมเหสี พระองค์ที่สองทรงมาจากพระราชวงศ์สูงศักดิ์ฝ่ายในและทรงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระอัครมเหสีเมื่อ พระสัตธาขึ้นครองราชย์ทรงพระนามว่า สมเด็จพระภักดีศรีจักรพรรดิราชา

มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร (IMA.3) ด้าน A จากหนังสือ “จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ. 1566-ค.ศ. 1747” ความว่า

IMA. 3

ม.ศ. 1501 ค.ศ. 1579 พ.ศ. 2122

A

... แม้ประสูติเป็นพระราชบุตร ทรงมีพระราชอิษฐานถวายเป็นพุทธบุตร ฟานัก
ในพระมหาศรีรัตนตรัยบรมบพิตร อันเป็นประธานในพระองค์เมื่อทรงได้บวชในสำนักพระ
ศาสนาเทอญ... ถึงเวลาใดทรงลาผนวชบรรพชากรรมกลับมา ขอได้ทรงครองราชย์ตาม
ราชประเพณีพระมหากษัตริย์... ด้วยเดชผลานิสงส์แห่งสมเด็จพระมหาอุบาสก มหาราช
บพิตร ... จึงมีเทพฤตมาอุบัติในอุทรแห่งสมเด็จพระราชเทวีทิพย์ ผู้มีบุญ เกิดเป็นราชบุตร
...อุบัติ ณ ปี 1501 ศก (มหาคักราช) เกาะนักษัตร... คือพระบาทสมเด็จพระราชบิดา
บพิตร มีพระราชหฤทัยที่จะประกอบพระนาม ประสิทธิ์พรแก่สมเด็จพระราชโอรสว่า
สมเด็จพระบรมราชาธิราชบพิตร ...เสร็จแล้วเสด็จนำสมเด็จพระบรมราชาธิราช พระราช
โอรส มา ณ พระพิษณุโลก อันเป็นสถานชุมนุมในเทพยดามหาเกษร...

(Worasarin, 1999, pp. 148-149)

ประเด็นที่ 3 เมื่อนำมมมมจากจารึก IMA.3 ด้าน A มาเปรียบเทียบกับมมมมที่สอดคล้องกันใน
หนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา ความว่า

๑ ลุคักราช 946 (พ.ศ. 2127) ...พระองค์ (พระราชโองการ พระบรมราชาธิ
ราชธิบัติ) ทรงสพพระราชหฤทัยในพระราชบุตรทั้ง 2 จึงทรงเศกให้เป็นกษัตริย์ขึ้น
ครองราชย์สมบัติเป็น 3 องค์กับพระองค์ พระราชบุตรองค์ที่ประสูติปัจจุ พระชันษา
ได้ 11 พรรษา ได้ราชาภิเศก ถวายพระนามว่า พระไชยเชษฐาธิราชรามธิบัติ
พระราชบุตรองค์น้องประสูติปีชวดพระชันษาได้ 9 พรรษา ได้ราชาภิเศก ถวายพระนาม
ว่า พระราชโองการ พระบรมราชาธิราชรามธิบัติ

(Ruangdet-anan, 2020, pp. 92-93)

ถึงแม้ว่าในหนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชาจะกล่าวว่าแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์ทั้งสามพระองค์แต่
คำนำหน้าพระนามที่ใช้ว่า “พระราชโองการ” มีอยู่ 2 พระองค์ คือ พระราชโองการ พระบรมราชาธิราชธิบัติ
(พระสัถยา) และ พระราชโองการ พระบรมราชาธิราช ประกอบกับในจารึก IMA.3 ก็มีเนื้อความที่ระบุชัดเจน
ว่าพระไชยเชษฐาธิราชโองการมีพระราชประสงค์ให้พระบรมราชาธิราชรามธิบัติทรงผนวชหลังจากลาผนวช
แล้วก็ให้ขึ้นครองราชย์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่าพระราชโองการพระบรมราชาธิราช ทรงมีศักดิ์และ
สิทธิ์ในการขึ้นครองบัลลังก์ต่อจากพระราชบิดาและในปี พ.ศ. 2127 นี้ สมเด็จพระบรมราชาธิราชบพิตร
จะต้องมีพระชนมายุเพียง 5 พรรษาเท่านั้นเพราะพระองค์ประสูติ ในปี พ.ศ. 2122

มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร (IMA.3) ด้าน B จากหนังสือ “จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ. 1566-ค.ศ. 1747” ความว่า

IMA.3

ม.ศ. 1501 ค.ศ. 1579 พ.ศ. 2122

B

... ขอชนะสรพศัตรูทั้งผองอันมีเป็นอันมาก ถ้ามีราชศัตรูทั้งผองในสรพพิศที่มี
จิตคิดจะมาเบียดเบียนกัมพูชาประเทศนี้ และมาล้างผลาญพระศาสนา พระมหาสารริกธาตุนี้
ขอเทพยดาทั้งผองโน้มน้าวจิตใจราชศัตรูนั้นอย่าให้มาเบียดเบียนกัมพูชาประเทศนี้

(Worasarin, 1999, p. 150)

ประเด็นที่ 4 เมื่อนำมุมมองจากจารึก IMA.3 ด้าน B มาเปรียบกับการปริวรรตและการแปลจากหนังสือจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ. 1566-ค.ศ. 1747 ความว่า “*sarbv satrū phoñ, rājasatrū phoñ, debvatā phoñ, rājasatrū noñ, rāstr phoñ*” (Worasarin, 1999, pp. 47-48)

ต่อมาจึงนำมุมมองจากจารึก IMA.3 ด้าน B มาเปรียบเทียบกับมุมมองที่สอดคล้องกันในหนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา ความว่า

๑ ... ลุศักราช 952 (พ.ศ. 2133) สมเด็จพระนเรศวรกระษัตริย์เมืองไทยใช้หมอม
2 คน...บรรจุกฤติยาคุณ...

๑ ... ลุศักราช 953 (พ.ศ. 2134) พระองค์ได้ถูกกฤติยาคุณของเขา พระสตี
ผันแปร เสวยแต่น้ำจันทน์ทุกวันทุกคืน พระองค์ทรงให้นำพระพุทธรูปอัฐิรัศทั้ง 4 องค์ไป
เผาไฟแล้วให้เอากันเข้าเฝ้าไปบรรจุในพระวิหาร...

(Ruangdet-anan, 2020, p. 93)

โดยการสังเกตคำว่า “สรพศัตรูทั้งผอง” “ราชศัตรูทั้งผอง” “เทพยดาทั้งผอง” และ “ราชภูรทั้งผอง” คำเหล่านี้ล้วนมีความหมายเป็นพหูพจน์ทั้งสิ้นโดยมีคำว่า “phoñ” ซึ่งมีความหมายว่า “ทั้งผอง” ต่อท้ายส่วนคำว่า “ราชศัตรูนั้น” มีความหมายที่เน้นย้ำเพราะมีคำว่า “นั้น” (noh) และเป็นเอกพจน์ เพราะไม่มีคำว่า “phoñ” ต่อท้าย ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่า คำว่า “ราชศัตรูนั้น” จึงหมายถึง **สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** เพราะพระสตีตาและสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นคู่สงครามและกำลังทำศึกติดพันกันอยู่ในขณะนั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์มุมมองที่ “พระสตีตา” มีต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชว่าพระองค์ทรงมีความเกรงในพระบารมีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เนื่องจากเนื้อความในจารึก IMA.3 ที่กล่าวเป็นเนื้อความที่ทรงขอร้องต่อเทพยดาว่า “ขอเทพยดาทั้งผองโน้มน้าวจิตใจราชศัตรูนั้นอย่าให้มาเบียดเบียนกัมพูชาประเทศ” และยังมีมุมมองที่สอดคล้องกันในหนังสือราชพงษาวดาร กรุงกัมพูชามาสนับสนุน คือ ในปี พ.ศ. 2134

(2 ปีก่อนเกิด “ศึกละแวก” ครั้งที่ 2) พระสัสดาทรงมีพระสติผ่นแปร เสวยแต่น้ำจันท์ทุกวันทุกคืน ต่อมา พระองค์ก็รับสั่งให้เฝ้าพระพุทธรูปอัฐรศทั้ง 4 พระองค์ ซึ่งในการค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์ในวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2566 ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า พระพุทธรูปอัฐรศทั้ง 4 องค์นั้น ด้วยเหตุที่องค์พระพุทธรูปทำด้วยไม้ จึงได้ถูกเผาไฟไปแล้วจริงตามที่ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชาได้กล่าวไว้ ยังคงหลงเหลือแต่พระบาทศิลา ปัจจุบันยังประดิษฐานอยู่ที่วัดตรอยแลงแกง จังหวัดกำปงชนัง ประเทศกัมพูชา ถึงแม้ว่าพระสัสดาจะทรงมีความเกรงในพระบารมีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่อย่างไรก็ตามพระบูรพาปราวณาก็จะยอยศพระราชตระกูลวงศ์ให้สมบุรณ์ดังบุรพกาล (Worasarin, 1999, p. 148) จึงทำให้เกิดศึกละแวกในกาลต่อมา

ในการค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้ค้นพบจารึกพระสัสดากับพระเจดีย์บรรจุพระอัฐิที่เชิงภูเขาพระราชทรัพย์ จังหวัดกันดาล ประเทศกัมพูชา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังค้นพบจารึก IMA.3 ที่ระเบียงพระพนทั้งด้าน A และด้าน B แต่ไม่พบจารึก IMA.2

2. ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลรองและข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ดังต่อไปนี้

2.1 **ประเด็นที่ 1 มุลเหตุแห่งสงครามใน “ศึกละแวก”** ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลรองกับข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ ด้วยการเปรียบเทียบมุมมองจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) และจากหนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา” ดังนี้คือ

มุมมองจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ได้กล่าวไว้ว่า

ในแผ่นดินสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชได้เกิดศึกเขมรถึง 6 ครั้ง ดังนี้ **ศึกเขมรครั้งที่ 1** เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2113 พระยาละแวก (พระบรมราชาพระราชบิดา พระสัสดา) ยกทัพเข้ามาถึงกรุงพระนครศรีอยุธยา พระจัมปาธิราชต้องป็นตายกับคอช้าง พระยาละแวกก็ยกพลกลับคืนไปและกวาดต้อนเอาคนในบ้านนาและนครนายกไปยังเมืองละแวกเป็นอันมาก **ศึกเขมรครั้งที่ 2** เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2118 พระเจ้าละแวก (พระสัสดา) ยกกองทัพเรือเข้ามาในปากน้ำพระประแดง เข้ามาจับผู้คนชาวเมืองธนบุรีและชาวเมืองนนทบุรีไปเป็นเชลย พระเจ้าละแวกให้เอารูปเทพารักษ์ทองสัมฤทธิ์ทั้งสององค์ ชื่อพระยาแสนดาและบาทสังขกรอันมีมหัศจรรย์ภาพที่อยู่ ณ เมืองพระประแดงซึ่งขุดได้แต่ครั้งสมเด็จพระรามาธิบดีนั้นไปด้วย **ศึกเขมรครั้งที่ 3** เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2121 พระเจ้าละแวก (พระสัสดา) ยกกองทัพเรือ ใช้ให้พระยาอุเทศราชและพระยาจันจันตุยกทัพเรือมาอีก ยกเข้ามาตีเมืองเพชรบุรี แต่ตีเมืองเพชรบุรีไม่ได้ พระยาจันจันตุเข้ามาสวามิภักดิ์ต่อสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช **ศึกเขมรครั้งที่ 4** เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2124 พระเจ้าละแวก (พระสัสดา) ยกกองทัพเรือมาประมาณ 7 หมื่นคนมาโจมตีได้เมืองเพชรบุรี พระเจ้าละแวกให้จับเอาชาวเมืองเพชรบุรีทั้งปวงไปเป็นเชลยแล้ว พระเจ้าละแวกก็เลิกทัพคืน

ไปเมือง **ศึกเขมรครั้งที่ 5** เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2125 พระเจ้าละแวก (พระสัตธา) แต่งทัพมารบในด้านตะวันออกของไทย เมืองชัยบุรี เมืองศรีธมมอรัญญิกยกพลออกต่อข้าศึก ข้าศึกยกทัพหนีขึ้นไปเมืองละแวก ภายหลังจากศึกเขมรครั้งที่ 5 พระเจ้าละแวกได้ข่าวว่าสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้ามีพระบารมีพระเดชเดชาานุภาพ พระเจ้าละแวก (พระสัตธา) จึงแต่งหนังสือเป็นทางพระราชไมตรีและส่งทูตเข้ามาขอเจริญสัมพันธไมตรี สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าทรงโปรดให้รับพระราชไมตรี ต่อมาก็มีการแต่งข้าหลวงไปกำหนดเขตแดนกับเขมรเป็นที่เรียบร้อย เมื่อพระเจ้าละแวก (พระสัตธา) ทรงทราบข่าวกองทัพหงสาวดีมารบพระองค์จึงส่งพระศรีสุพรรณมาริราช (พระสุริโยพรรณ) พระอนุชามาช่วยรบ ต่อมาพระศรีสุพรรณมาริราชผัดใจกับสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าเป็นเหตุให้ทางพระราชไมตรีระหว่างประเทศทั้งสองต้องเสื่อมคลายลง **ศึกเขมรครั้งที่ 6** เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2129 พระเจ้าหงสาวดี (นันทบุเรง) ยกกองทัพมาล้อมกรุงศรีอยุธยาเป็นเวลาถึง 6 เดือนก่อนที่จะเลิกทัพกลับไป ขณะเมื่อทัพพระเจ้าหงสาวดียกมาถึงนั้น พระเจ้าละแวก (พระสัตธา) จึงแต่งทัพยกเข้ามาตีเมืองปราจีนแตก พระยาศรีไสยณรงค์และพระยาศรีราชเดโชยกกองทัพออกโจมตีข้าศึก กองทัพเขมรถอยไปทางด้านหนุमानออกทางด้านพระจากถูกพระยาศรีไสยณรงค์และพระยาศรีราชเดโชติดตามตีไปจนถึงสิ้นแดน

(Setthakanon, 2016, pp. 130-168)

เมื่อนำมุมมองจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) มาเปรียบเทียบกับมุมมองที่สอดคล้องกันในหนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชาที่ได้กล่าวว่า

ในปี พ.ศ. 2113 สมเด็จพระราชโองการ พระบรมราชารามาธิบัติ พระราชบิดาของพระสัตธา พระองค์เสด็จไปโจมตีเมืองนครราชสีมาอันเป็นเขตของกรุงศรีอยุธยาได้เขลยเป็นอันมากและต่อมาในปี พ.ศ. 2123 พระบาทสมเด็จพระราชโองการ พระบรมราชามาริราชธิบัติ (พระสัตธา) ได้ยกกองทัพไปตีเขตแดนกรุงศรีอยุธยามีชัยชนะกวาดต้อนได้ครอบครัวไทย

(Ruangdet-anan, 2020, pp. 90-92)

ถึงแม้ว่าในราชพงษาวดารกรุงกัมพูชาจะกล่าวว่ามีกการโจมตีไทยเพียง 2 ครั้ง แต่อาศัยหลักฐานจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ก็ทราบได้ว่ามีศึกเขมรถึง 6 ครั้ง และส่วนใหญ่จะอยู่ในรัชกาลของพระสัตธา ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่า **มูลเหตุแห่งสงครามใน “ศึกละแวก”** เกิดขึ้นจากสาเหตุ 3 ประการ ดังนี้ 1) พระสัตธาฉวยโอกาสที่ไทยเสียเอกราชให้กับพม่าในปี พ.ศ. 2112 เข้าโจมตีกรุงศรีอยุธยา 2) พระสัตถายกทัพเข้ามากวาดต้อนคนไทยไปเป็นเชลย และ 3) พระสัตถามีได้ตั้งอยู่ในสัตยานุสัย

2.2 ประเด็นที่ 2 เส้นทางการเดินทางของกองทัพไทยในศึกละแวก ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลรองกับข้อมูลรองในการวิเคราะห์ โดยการเปรียบเทียบมุมมองจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) และจากจารึกโรมโลก ดังนี้คือ

จากมุมมองในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ได้กล่าวว่า

สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าและสมเด็จพระเอกาทศรถให้เตรียมพล ณ พง์หันตรา พระราชมนูเป็นทัพหน้า สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าและสมเด็จพระเอกาทศรถก็ยกทัพหลวงเสด็จมาทางด่านพระเจดีย์ พระราชมนูยกกองทัพไปตีเมืองพระตะบอง เมืองโพธิ์สัตว์และเข้าล้อมเมืองละแวก แต่กองทัพไทยล้อมเมืองละแวกอยู่ถึง 3 เดือนเศษ กองทัพไทยขาดเสบียงอาหารจึงต้องถอยทัพกลับไปก่อน

(Setthakanon, 2016, pp. 190-192)

จากมุมมองในหนังสือเขมรพบไทย ได้กล่าวถึงจารึกวัดโรมโลกว่า จารึกนี้พบที่วัดอันโลก หรือโรมโลก จังหวัดตาก ประเทศกัมพูชา มีข้อความในหนังสือกล่าวถึงสมเด็จพระนเรศวรยกทัพไปตีเมืองละแวกว่า “... กาลเมื่อสร้างพระอารามนั้น กุณนักษัตร ปีศักราช 949 คราวศึกพระนเรศ (ขลุสคัป) มารบละแวกแตกกันคราวนั้น...” (Phakdeekham, 2011) ด้วยเหตุที่สงครามตีเมืองละแวกครั้งที่ 1 ปรากฏหลักฐานชั้นต้น คือศิลาจารึกวัดโรมโลกยืนยันว่าเกิดขึ้นจริง ในปี พ.ศ. 2130 นอกจากนี้ยังปรากฏหลักฐานในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ที่กล่าวว่าสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าเสด็จยกกองทัพไปตีเมืองละแวกครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2129 และพระราชพงศาวดารกัมพูชาที่น่าจะได้รับอิทธิพลจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาที่ชำระในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์กล่าวว่าพระเจ้ากรุงศรีอยุธยายกทัพมาโจมตีกัมพูชาในปี พ.ศ. 2124 ประกอบกับตำนานเรื่องสมเด็จพระนเรศวรมหาราชตีเมืองละแวกในความทรงจำของชาวกัมพูชาที่กล่าวถึงสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมาตีเมืองละแวก 2 ครั้งน่าจะแสดงให้เห็นชัดว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจะทรงยกทัพไปตีเมืองละแวกครั้งแรกในปี พ.ศ. 2129 (แต่ยังอยู่ในรัชกาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราชธิราช) (Phakdeekham, 2011, pp. 198-200)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ตามศานติ ภัคดีคำ (Phakdeekham, 2011) ว่าศึกละแวกครั้งที่ 1 ได้เกิดขึ้นจริงในปี พ.ศ. 2129 ส่วนในเรื่องเส้นทางเดินทางของกองทัพไทยในศึกละแวก ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยจะยึดมุมมองจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ดังนี้ คือเส้นทางเดินทางของกองทัพไทยในศึกละแวก ครั้งที่ 1 คือ กองทัพไทยออกทางด่านพระเจดีย์ ข้ามลำน้ำโดนด เข้าบ้านระนาช่องแคบ ไปทางเมืองมัตบอง (พระตะบอง) เมืองโพธิ์สัตว์ จนถึงเมืองละแวก

สำหรับชื่อ “ด่านพระเจดีย์” บางครั้งจะเรียกว่า “ด่านพระเจดีย์” หรือ “ด่านพระเจดีย์” เป็นด่านสำคัญตามเส้นทางเดินทางระหว่างไทย-กัมพูชาตั้งแต่รัชกาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่เสด็จไปตีเมืองละแวกทั้ง 2

ครั้งเป็นต้นมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในรัชกาลพระมหากษัตริย์ที่มีการทำสัญญาพระราชไมตรี ด้านพระจารีนี้เองคือสถานที่กำหนดเขตแดนระหว่างกรุงศรีอยุธยาและกรุงกัมพูชา ในปัจจุบันนี้ “ด้านพระจารี” น่าจะอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว (Phakdeekham, 2014, pp. 173-189)

2.3 ประเด็นที่ 3 เส้นทางการเดินทางของกองทัพไทยในศึกละแวก ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลหลักกับข้อมูลรองในการวิเคราะห์ โดยการเปรียบเทียบมุมมองที่สอดคล้องกันจาก 1) หนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา 2) พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ และ 3) พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ดังนี้คือ

เมื่อเปรียบเทียบมุมมองที่สอดคล้องกันจากหนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา ที่กล่าวว่า

จุลศักราช 955 (พ.ศ. 2136) ปีมะเส็ง สมเด็จพระนเรศวรกระษัตริย์เมืองไทย ได้ทรงกรีธาทัพมีไพร่พลถึงสามแสน ยกมาถึงปลายแดนเมืองพระตะบอง จุลศักราช 956 (พ.ศ. 2137) ปีมะเมีย พระสุริโยพรรณพระไชยเชษฐากองทัพไทยได้พาพระองค์ไปยังกรุงศรีอยุธยาในปีมะเมียนั้นเอง

(Ruangdet-anan, 2020, p. 94)

กับมุมมองในพระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ ที่ได้กล่าวว่า

จุลศักราช 955 มะเส็งศก พ.ศ. 2136 (ตรงกับวันศุกร์ที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2136 เวลา 9 นาฬิกา 36 นาที) เสด็จพยุหบาตราไปเอาเมืองละแวก เสด็จไปครั้งนั้นได้ตัวพระยาศรีสุพรรณ...ได้เสด็จมาพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์

(Phakdeekham, 2019, pp. 420-421)

นอกจากนี้ยังมีมุมมองที่สอดคล้องกันจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ได้กล่าวว่า

จุลศักราช 945 ปีมะแมเบญจศก (พ.ศ. 2126) (ฉบับหลวงประเสริฐว่า จุลศักราช 955 มะเส็งศก) สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าสั่งให้เกณฑ์ทัพเตรียมพลฉกรรจ์ 100,000 คน ข้างเครื่อง 800 ม้า 1,500 จะยกไปกรุงกัมพูชาธิบดี ให้เกณฑ์ทัพเมืองนครราชสีมา 1,000 คน ไปตีเมืองเสียมราฐทางปากตะวันออกและให้เกณฑ์ทัพเรือเมืองปากใต้ 250 ลำ ให้พระยาเพชรบุรีเป็นแม่ทัพ เกณฑ์เรือลำเลียง เมืองนคร เมืองพัทลุง เมืองสงขลา เมืองไชยา 200 ลำ บรรทุกข้าวลำเลียงให้ได้ 2,000 เกวียน ทั้งทัพเรือและทัพลำเลียงเป็น 20,000 คน สรรพไปด้วยเครื่องศาสตราวุธ ปืนใหญ่น้อยกระสุนดินประสิวให้ไปตีเอาเมือง

ปาสักทัพหนึ่ง ให้กองอาสาจามและกองทัพเมืองจันทบูร คุมเรือรบ 150 ลำ พลรบพลแจว 10,000 คน สรรพไปด้วยเครื่องศาสตราวุธปืนใหญ่น้อยกระสุนดินประสิว ให้พระราชวังสันเป็นแม่ทัพตีไปทางปากน้ำพุทไธมาศ แล้วให้ทัพบกทัพเรือหัวเมืองทั้งนี้กำหนดเดือนไว้ขึ้น 5 ค่ำให้ยกพร้อมวันทัพหลวงเสด็จ ท้าวพระยาพระหลวงหัวเมืองก็จัดแจงทัพบกทัพเรือไว้โดยพระราชกำหนด

(Phakdeekham, 2019, p. 194)

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่าศึกละแวก ครั้งที่ 2 นี้เป็นศึกที่ยิ่งใหญ่ศึกหนึ่งของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและเกิดขึ้นในศักราช 945 มะเส็งศก (พ.ศ. 2136) ซึ่งในพระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ ได้คำนวณไว้ว่า ตรงกับวันศุกร์ที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2136 เวลา 9 นาฬิกา 36 นาทีซึ่งเป็นวันเวลาที่สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าเสด็จยกกองทัพไปตีเมืองละแวก

สำหรับยุทธวิธีในการรบของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและเส้นทางเดินทัพในศึกละแวก ครั้งที่ 2 มีดังนี้คือ กองทัพไทยที่ยกไปตีทัพพม่าครั้งนี้มีกองทัพบก 2 กองทัพ คือกองทัพหลวงมีพระราชมนูเป็นกองทัพนหน้า พระนเรศวรเป็นเจ้า และสมเด็จพระเอกาทศรถเสด็จยกกองทัพหลวงไปตีเมืองพระตะบอง เมืองโพธิ์สัตว์ เมืองบริบูรณ์ จนถึงเมืองละแวก ส่วนกองทัพบกอีกทัพหนึ่งพระยานครราชสีมาคุมพลไปตีเมืองเสียมราฐและฝั่งทะเลสาบกำพูชาด้านตะวันออก ส่วนกองทัพเรือมีสองทัพโดยให้พระยาเพชรบุรีเป็นแม่ทัพเรือไปตีทางเมืองปาสักทัพหนึ่ง และพระยาราชวังสันเป็นแม่ทัพยกไปตีเมืองบันทายมาศอีกทัพหนึ่ง พระยาราชวังสันกับพระยาเพชรบุรีก็รวมกำลังยกไปตีเมืองจตุรमुख (พนมเปญ) ได้ แล้วก็ยกทัพไปรบรบกับกองทัพหลวง ณ เมืองละแวก ส่วนกองทัพพระยานครราชสีมาที่ยกเข้าตีเมืองเสียมราฐพากทะเลสาบตะวันออกได้ แล้วยกมาตั้งค่ายมั่นที่กะพงสวาย แล้วจึงขึ้นไปเฝ้าสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า พร้อมกับพระยาเพชรบุรี พระยาราชวังสัน ณ ค่ายเมืองละแวก สำหรับเรื่องเสบียงอาหารที่เป็นจุดอ่อนในศึกละแวก ครั้งที่ 1 ก็ได้รับการแก้ไขกองทัพของสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าตีเมืองละแวกแตกประมาณปลายปีมะเส็ง (Setthakanon, 2016, pp. 194-204)

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่าในศึกละแวก ครั้งที่ 2 นี้ นอกจากไทยจะมีกองกำลังจากกองทัพบกแล้วยังมีกองกำลังจากกองทัพเรือทางทะเลซึ่งไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์ไทย หรืออาจจะกล่าวได้ว่ากองทัพเรือทางทะเลของไทยที่ได้บันทึกเรื่องราวอย่างละเอียดเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้านอกจากนี้สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้ายิ่งทรงมียุทธวิธีที่ดีเยี่ยม คือ ยุทธวิธีในการตีโอบล้อมเมืองละแวกของกองทัพบกและกองทัพเรือทางทะเลนั้น ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้กองทัพพม่าจากเมืองเสียมราฐ เมืองปาสัก เมืองบันทายมาศ เมืองจตุรमुख (พนมเปญ) ยกกองทัพเข้ามาช่วยเมืองละแวกได้ สำหรับเรื่องเสบียงอาหารที่เป็นจุดอ่อนในศึกละแวก ครั้งที่ 1 ก็ได้รับการแก้ไข ทำให้กองทัพไทยมีเสบียงอาหารพร้อม ดังนั้นกองทัพของสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าจึงสามารถตีเมืองละแวกแตกประมาณปลายปีมะเส็ง ศึกละแวกครั้งนี้มี

ความสำคัญต่อพลกนิกรชาวไทยที่ไม่ต้องหวาดหวั่นต่อภัยสงครามจากประเทศกัมพูชา โดยศึกละแวกครั้งที่ 2 เป็นการเผด็จศึกอย่างเด็ดขาดต่อประเทศกัมพูชา เพราะภายหลังจากนั้นกรุงกัมพูชาธิปไตยก็ไม่ว่าที่จะมารุกรานประเทศไทยอีกเลย จึงนับว่าเป็นพระมหากษัตริย์คุณอย่างหาที่สุดไม่ได้ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่มีต่อพลกนิกรชาวไทยและชาติไทย

3. ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลหลักและข้อมูลรองในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยการเปรียบเทียบมุมมองที่สอดคล้องกันจากหนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา” กับหนังสือ “พระนเรศวรตีเมืองละแวก แต่ไม่ได้ ‘ฆ่า’ พระยาละแวก” ตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

3.1 ประเด็นที่ 1 การเรียกพระนามว่า “พระบรมราชา” เหมือนกัน จากมุมมองจากหนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา” ได้กล่าวว่า

๑ ...ครั้น พระราชโองการพระบรมราชาทรงทราบว่สมเด็จพระนเรศวรได้เสด็จกรีธาทัพมาจนจะถึงค่ายลงแวกแล้ว พระบรมราชาก็เสด็จขึ้นทรงช้างพระที่นั่งออกจากค่ายลงแวกพร้อมด้วยมุขมนตรีเสนาฝ่ายหน้าฝ่ายในพลครอบครัวที่ตามเสด็จพากันออกจากเมืองไป ครั้นเดินทางมามีทันไร ก็ได้ประทะพบกับกองทัพสมเด็จพระนเรศวรบรรดาไพร่พลพากันตกใจแตกหนีกระจัดกระจายไป ส่วนพระองค์พระบรมราชาได้เสด็จหนีไปลงเรือพร้อมกับพระราชบุตรแลพระอรรคมเหษีข้ามไปประทับอยู่ ณ เมืองเสรีสันทอร์ (ศรีสุนทร)

(Ruangdet-anan, 2020, pp. 94-95)

มุมมองที่สอดคล้องกันในเรื่องพระนามจากหนังสือ “พระนเรศวรตีเมืองละแวก แต่ไม่ได้ ‘ฆ่า’ พระยาละแวก” ความว่า

บาทหลวง เดียโก อัดัวร์เต (Diego Aduarte) ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ได้ระบุชัดเจนว่า “พระบรมราชา...มิได้ประทับอยู่ในประเทศและราชบัลลังก์ในอาณาจักรถูกพระยามหานครชั้นสูงผู้หนึ่งชิงไปแล้ว...พระเจ้ากรุงกัมพูชา...ได้เสด็จถอยหนีขึ้นไปตามแม่น้ำ [แม่น้ำโขง] สู่อณาจักร...ของชนชาวลาว” ต่อมา มี “นายทัพกัมพูชา” ผู้หนึ่งได้ขับไล่กองทหารไทยออกไปแล้วตั้งตนเป็นใหญ่ขึ้นครองราชย์

(Puckadhirom et al., 2001, pp. 48-49)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ในประเด็นการเรียกพระนามว่า “พระบรมราชา” เหมือนกันได้ว่า พระนามของ “พระราชโองการพระบรมราชา” หรือ “พระองค์พระบรมราชา” หรือ “พระบรมราชา” คงจะเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในสมัยนั้น ดังนั้นหนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา” กับเอกสารสเปนของบาทหลวงเดียโก อัดัวร์เต

ผู้รู้เหตุการณ์ในสมัยนั้นจึงได้ระบุชัดเจนตรงกันว่า “พระบรมราชา” ส่วนคำว่า “พระเจ้ากรุงกัมพูชา” ก็หมายถึง “พระบรมราชา” อีกเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เป็นเพราะพระบรมราชามีศักดิ์เทียบเท่าพระมหากษัตริย์และมีสิทธิ์ในการขึ้นครองบัลลังก์ต่อจากพระราชบิดา ส่วนคำว่า “พระราชนุตร” ก็คือพระโอรสของพระบรมราชาและพระโอรสของพระราชนุตรผู้มี ส่วนคำว่า “พระอรรคมเหสี” ก็คือพระราชมารดาของพระราชโอรสของพระบรมราชาและพระโอรสของพระราชนุตรผู้มี ทั้งหมดได้เสด็จหนีลงเรือข้ามไปประทับอยู่ ณ เมืองศรีสุนทรก่อนแล้วจึงได้เสด็จถอยหนีไปตามแม่น้ำโขงสู่ประเทศลาว เพราะมีนายทัพกัมพูชาคนหนึ่งได้ขับไล่กองทัพไทยออกไปแล้วตั้งตนเป็นใหญ่แล้วขึ้นครองราชย์

3.2 ประเด็นที่ 2 เหตุการณ์ก่อนขึ้นครองราชย์ จากมุมมองในหนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา ความว่า

◦ ลุศักราช 957 (พ.ศ. 2138) ปีมแม พระเชษฐาซึ่งประทับอยู่ที่เมืองเจียงเปรีย ได้ยกทัพมาขับไล่ไทยให้ออกจากเมืองเขมรไป

◦ ลุศักราช 958 (พ.ศ. 2139) ปีวอก ทรงราชย์ได้ 3 ปี พระชันษาได้ 52 มีฝรั่งสองคนพี่น้องมาจากเมืองลาว ฝรั่งสองคนนี้ พระราชโอรสซึ่งเสด็จไปอยู่เมืองลาวนั้น ได้ขอเขาเป็นบุตรบุญธรรม ครั้นฝรั่งสองคนนี้มาถึงพระเชษฐาที่ประทับอยู่ ณ เมืองเจียงเปรีย พระองค์ทรงคิดจะฆ่าเสียแต่ฝรั่งรู้ตัวจึงมาฆ่าพระเชษฐาที่เมืองเจียงเปรีย ถึงซึ่งทิวศตเสียก่อน ส่วนพระราชโอรส พระบรมราชา กับพระราชนุตรผู้ซึ่งประทับอยู่เมืองลาวทรงพระประชวรแล้วก็สวรรคตในเวลานั้นด้วย ฝรั่งจึงจ้างคนเขมรให้ไปอัญเชิญพระราชโอรสซึ่งเป็นพระราชนุตรผู้น้องมาจากเมืองลาว

(Ruangdet-anan, 2020, p. 96)

มุมมองที่สอดคล้องกันในเรื่องเหตุการณ์ก่อนขึ้นครองราชย์จากหนังสือ “พระนเรศวรตีเมืองละแวก แต่ไม่ได้ ‘ฆ่า’ พระยาละแวก” ความว่า

บาทหลวงเฮอร์นันโด เด โลส รีโอส โกโรเนล (Hernando de los Rios Coronel) ว่า ผู้ครองราชย์ในกัมพูชาใน ค.ศ. 1596 คือ นักพระราม พระบันฑูร (Nancaparan Prabuntul) ส่วน “กษัตริย์ที่ขอพรธรรมโดยนิตินัยแห่งกัมพูชา” นั้นประทับ ณ ราชอาณาจักรลาว

นายบลัส รุยส์ (Blas Ruiz) ผู้พำนักในพระนครละแวก ระหว่าง ค.ศ. 1592-1594 และมีบทบาทสำคัญได้รายงานต่อ ดร.อันโตนิโอ เด มอร์กา รองผู้ว่าราชการใน ค.ศ. 1598 ว่าเป็นที่ทราบกันดีในแวดวงขุนนางเขมรชั้นสูงว่า องค์นักพระรามทรงชิงราชย์จาก “พระยาละแวก” และขับไล่พระองค์ให้เสด็จหนีไปประทับที่ราชอาณาจักรลาว...

แม้แต่องค์นักพระรามเองก็ได้ตรัสแก่นายเบโยไซและนายบลัส รุยซ์ว่า พระองค์ทรงเป็นผู้สำเร็จราชการต่างพระองค์ ทรงพร้อมที่จะถวายราชสมบัติแด่ “พระยาละแวก” ถ้าเสด็จนิวัติพระนคร...แต่ท้ายสุด องค์นักพระราม “ผู้ชิงราชย์” กลับทรงเป็นปฏิปักษ์ต่อชาวสเปน เพราะทรงทราบว่าชาวสเปนกำลัง “จะสืบหาและนำบุคคลที่พระองค์ทรงชิงราชย์กลับมา”... จดหมายของนายบลัส รุยซ์ได้แสดงชัดเจนว่าในเวลานั้น องค์นักพระรามเหล่าขุนนางและชาวเขมรทั่วไปทราบดีว่า “พระยาละแวก” ยังทรงดำรงพระชนม์ชีพอยู่และเสด็จหนีไปประทับ ณ ราชอาณาจักรลาว ... เมื่อพวกสเปนก่อเหตุบุกพระราชวังแล้วถอยออกจากเมืองศรีสุนทรในตอนเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1596 นั้น องค์นักพระรามต้องป็นสิ้นพระชนม์ในเหตุการณ์นั้น จดหมายนายบลัส รุยซ์ได้เล่าว่ามีพวกเขมรมากมายขอร้องไห้ส่วมร่วมกันอัญเชิญ “พระยาละแวก” จากราชอาณาจักรลาวให้เสด็จขึ้นครองราชย์... ในปลายปี ค.ศ. 1596 นายบลัส รุยซ์และนายเบโยไซได้เดินทางไปล้านช้างเพื่อสืบหา “พระยาละแวก” เหล่าขุนนางเขมรเองก็ได้ส่งออกญาเดโช (Acuña De Chu) ไปราชอาณาจักรลาวเพื่ออัญเชิญ “พระยาละแวก” เสด็จนิวัติพระนคร

(Puckadhirom et al., 2001, pp. 49-51)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ในประเด็นเหตุการณ์ก่อนขึ้นครองราชย์ได้ว่า สาเหตุที่พระบรมราชาต้องเสด็จออกจากเมืองศรีสุนทรไปประเทศลาวนั้น ก็เนื่องจากพระเชษฐาซึ่งประทับอยู่ที่เมืองศรีสุนทร หรือ นักพระรามพระบันฑูร ได้ยกทัพมาขับไล่กองทหารไทยออกไปแล้วขึ้นครองราชย์ที่เมืองศรีสุนทร องค์นักพระรามทรงชิงราชย์จาก “พระยาละแวก” หรือ “กษัตริย์ที่ขอบรมมโดยนิตินัยแห่งกัมพูชา” ซึ่งก็คือ พระบรมราชาและขับไล่พระองค์ให้เสด็จหนีไปประทับที่ราชอาณาจักรลาว ต่อมาในปี ค.ศ. 1596 (พ.ศ. 2139) ฝรั่ง 2 คน ซึ่งก็คือ นายบลัส รุยซ์และนายเบโยไซ ชาวสเปนได้มาพระเชษฐาที่เมืองศรีสุนทร หลังจากที่พระองค์ทรงครองราชย์ได้ 3 ปี ต่อมาในปลายปี ค.ศ. 1596 นายบลัส รุยซ์และนายเบโยไซได้เดินทางไปล้านช้างเพื่อสืบหา “พระยาละแวก” เหล่าขุนนางเขมรเองก็ได้ส่งออกญาเดโช (Acuña De Chu) ไปราชอาณาจักรลาวเพื่ออัญเชิญ “พระยาละแวก” เสด็จนิวัติพระนคร สำหรับ “พระยาละแวก” ในที่นี้ก็คือ พระบรมราชา ในเวลานั้นพระราชบุตรผู้พี่ คือพระไชยเชษฐาธิราชรามธิบดี ซึ่งประทับอยู่กับพระองค์ที่เมืองลาวทรงพระประชวรแล้วก็สวรรคต (ตาย) เมื่อผู้วิจัยได้อ่านและแปล “จารึกพระสุพรรณบัฏ” ที่จังหวัดกันดาล ประเทศกัมพูชา ในปี พ.ศ. 2566 นั้น มีใจความว่าพระบาทสมเด็จพระนรินทรราชาธิราชพระสุพรรณบัฏ พระองค์ประสูติในปีเถาะ ค.ศ. 1544 (พ.ศ. 2087) เสวยราชย์ 16 ปี สวรรคตในปีวอก ค.ศ. 1596 (พ.ศ. 2139) พระชนมายุได้ 54 ปี พระองค์ทรงเป็นพระปิตุลาของพระบาทสมเด็จพระไชยเชษฐาธิราชพระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี พระไชยเชษฐาธิราชได้โปรดให้สร้างเจดีย์บรรจุพระอัฐิของพระปิตุลา พระเจดีย์นี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกในเขตลำโรงเชิงเขาพระราชทรัพย์ในปี

ค.ศ. 1623 (พ.ศ. 2166) จารึกหินนี้พระบาทสมเด็จพระศรีสุวัฑฒ์พระเจ้ากรุงกัมพูชาตรัสบัญชาให้จารึกขึ้นในปี ค.ศ. 1917 (พ.ศ. 2460)

จากปีสวรรคต คือในปีวอก พ.ศ. 2139 ก็จะตรงกับปีสวรรคตของพระเชษฐา ซึ่งประทับอยู่ที่เมืองศรีสุนทร เมื่อพระชนมพรรษาได้ 52 ปี ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่า พระเชษฐาซึ่งประทับอยู่ที่ เมืองศรีสุนทร มีพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระมหินทราธิราชพระสัฏฐา ส่วนคำว่า “พระเชษฐา” และเป็นพระปิตุลาของพระไชยเชษฐาธิราช (พระโอรสของพระสุริโยพรรณ) นั้น พระเชษฐาที่ประทับอยู่ที่ เมืองศรีสุนทร ประสูติในปีเถาะ ดังนั้นพระองค์จึงมีชื่อ “พระสัตถา” เพราะพระสัตถาประสูติเมื่อปีเถาะ (Ruangdet-anan, 2020, p. 92) และ “พระสัตถา” เมื่อขึ้นครองราชย์ทรงพระนามว่า สมเด็จพระชัยเชษฐาธิราชโองการ บรมราชาธิราชรามาธิบดี (Worasarin, 1999, p. 148)

3.3 ประเด็นที่ 3 เหตุการณ์เมื่อขึ้นครองราชย์ จากมุมมองในหนังสือราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา ความว่า

เมื่อศักราช 959 (พ.ศ. 2140) ปีระกา (พระราชโองการ พระบรมราชาพระชั้นษา
ได้ 19 ปี พระองค์เสด็จมาประทับทรงราชย์อยู่ที่เมืองเสริยสนทอร์ (ศรีสุนทร)ฯ
(Ruangdet-anan, 2020, pp. 96-97)

มุมมองที่สอดคล้องกันในเรื่องเหตุการณ์เมื่อขึ้นครองราชย์จากหนังสือ “พระนเรศวรตีเมืองละแวก แต่ไม่ได้ ‘ฆ่า’ พระยาละแวก” ความว่า

เมื่อสมเด็จพระบรมราชา พระราชโอรสองค์รองใน “พระยาละแวก” ได้ครองราชย์
แล้ว ได้มีพระราชสาส์นไปถึง ดร.อันโตนิโอ เดมอร์ก้า ในปี ค.ศ. 1598 พระราชสาส์นนั้นได้
ยืนยันหนักแน่นเช่นกันว่าสมเด็จพระบรมราชาทรงพอพระทัยที่ผู้ว่าราชการแห่งหมู่เกาะ
ฟิลิปปินส์ได้มอบหมายให้นายเบโยโซและนายบลัส รุยซ์ พร้อมทหารไปกรุงกัมพูชา
“เพื่อสืบค้นหาพระราชบิดาของข้าพเจ้า เมื่อสืบค้นหาพระองค์จนไร้ผล [ในกรุงกัมพูชา]
แล้ว [ต่อมาทั้งสองคน] ได้ไปลาว เพื่อไปสืบค้นหาพระเจ้ากรุงกัมพูชาที่ พวกเขาได้นำ
ข้าพเจ้ากลับคืนมาสู่อาณาจักรของข้าพเจ้า” ...

(Puckadhiikom et al., 2001, p. 52)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ในประเด็นที่ 3 เหตุการณ์เมื่อขึ้นครองราชย์ได้ว่า ในปี พ.ศ. 2140 พระราชโองการ พระบรมราชา พระราชโอรสองค์รองใน “พระยาละแวก” สำหรับ “พระยาละแวก” ในที่นี้หมายถึง “พระสัตถา” สมเด็จพระบรมราชาทรงมีพระราชสาส์นถึง ดร. อันโตนิโอ เดมอร์ก้า ในปี ค.ศ. 1598 (พ.ศ. 2141) ว่าพระองค์ทรงพอพระทัยที่ผู้ว่าราชการหมู่เกาะฟิลิปปินส์ให้นายเบโยโซและนายบลัส รุยซ์ พร้อมทหารไปกรุงกัมพูชาเพื่อสืบค้นหาพระราชบิดาของข้าพเจ้า (พระสัตถา) เมื่อสืบค้นหาพระองค์จนไร้ผล [ในกรุง

กัมพูชา] แล้ว (สำหรับในตอนนี้นำแสดงว่าพระสัสดาภิรมย์ได้เสด็จหนีไปพร้อมกับพระบรมราชา).... [ต่อมาทั้งสองคน] ได้ไปลาว เพื่อไปสืบค้นหาพระเจ้ากรุงกัมพูชา ซึ่งก็หมายถึง พระบรมราชา พวกเขาได้นำข้าพเจ้า (พระบรมราชา) กลับคืนมาสู่อาณาจักรของข้าพเจ้า ในขณะที่พระบรมราชาขึ้นครองราชย์พระองค์มีพระชนมายุได้ 19 ปี ซึ่งก็นับว่าใกล้เคียงกับหลักฐานที่ปรากฏในจารึก IMA.3 ที่ได้กล่าวว่าพระบรมราชาประสูติในปี พ.ศ. 2122 (Worasarin, 1999, p. 149)

3.4 ประเด็นที่ 4 เหตุการณ์เมื่อสวรรคตและพระราชโอรสของพระบรมราชา จากมุมมองในหนังสือราชพงษาวดาร กรุงกัมพูชา ที่กล่าวถึงเหตุการณ์สวรรคต ความว่า

๑ ลุศักราช 961 (พ.ศ. 2142) ปีภุญ ทรวงราชย์ได้ 3 ปี พระชันษาได้ 21 พระองค์ได้เสด็จยกกองทัพไปตีเมือง ถบองขุม (ศรีสะเกษ) ขณะนั้นมีจามชื้อ โประ กับแขกชื้อ ลือกสะมะนา ลอบพิฆาตฆ่าพระองค์เสีย จึงเจ้าพระยา นวง ซึ่งเป็นสมเด็จพระบิดาได้ขึ้นทรงราชย์อยู่ณเมืองเสรีสันทอร์ ฯ

(Ruangdet-anan, 2020, pp. 96-97)

จากมุมมองในราชพงษาวดาร กรุงกัมพูชา ที่กล่าวถึงพระราชโอรสของพระบรมราชา ความว่า

๑ ลุศักราช 989 (พ.ศ. 2170) ปีเถาะ(สมเด็จพระไชยเชษฐา โอรสของพระศรีสุริโยพรรณ) ทรงราชย์ได้ 10 ปี พระชนมายุได้ 49 พรรษา เสด็จสู่สวรรคต สมเด็จพระอนุไทยซึ่งเป็นสมเด็จพระอนุชาธิราชได้ทรงครองราชย์ ถวายพระนามเป็น สมเด็จพระปฐมสุริยวงษ์ราชา...๑หนึ่งพระไชยเชษฐา พระราชบุตรของพระบรมราชา เมื่อค้ายลงแวกแตก (ครั้งสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้ายกกองทัพไปตี) ได้ประทับอยู่ในเขตเมืองบริบูรณ์นั้น ได้เสด็จกลับมาเป็นสมเด็จพระมหาอุปราช ฯ

(Ruangdet-anan, 2020, p. 102)

มุมมองที่สอดคล้องกันในเรื่องเหตุการณ์เมื่อสวรรคตและพระราชโอรสของพระบรมราชา จากหนังสือ “พระนเรศวรตีเมืองละแวก แต่ไม่ได้ ‘ฆ่า’ พระยาละแวก” ความว่า

หนังสือของ ดร.อันโตนิโอ เด มอร์กา ว่า “สมเด็จพระราชโองการพระบรมราชา [พระยาละแวก] ได้สิ้นพระชนม์... พระราชโอรสองค์โตสิ้นพระชนม์และพระราชธิดาสิ้นพระชนม์ เหลือแต่เพียงพระราชโอรสอีกองค์ คือ พระราชโองการ”...

รายงานกิจการทหารในหมู่เกาะได้รายงานไว้ว่า “พระเจ้ากรุงกัมพูชาสิ้นพระชนม์...และพระราชโอรสองค์โตสิ้นพระชนม์ไปแล้ว เหลือแต่พระราชโอรสองค์รองที่ทรงพระนามว่า พระโองการ(Prauncar)”

หนังสือการพิชิตหมู่เกาะโมลุกกะว่า “พระบรมราชา...ได้สิ้นพระชนม์ไปแล้ว...
แต่พระราชโอรสยังทรงพระชนม์ชีพอยู่”

บาทหลวงเดียโก อดัวร์เต รายงานว่า นายเบโยโซและนายบลัส รุยซ์ ได้พบแต่
“พระโอรส”ของ “พระยาละแวก” เพราะ “พระเจ้าแผ่นดินสิ้นพระชนม์ไปแล้ว”

(Puckadthikom et al., 2001, p. 52)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ประเด็นที่ 4 เหตุการณ์เมื่อสวรรคตและพระราชโอรสของพระบรมราชาได้ว่า ในปี พ.ศ. 2142 พระบรมราชา พระชนษาได้ 21 ปี สิ้นพระชนม์ ข้าราชการสิ้นพระชนม์สร้างความแปลกประหลาดใจ และเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายทั่วไปซึ่งปรากฏหลักฐานอยู่ในเอกสารหลักฐานของสเปน โดยเฉพาะบาทหลวง เดียโก อดัวร์เตได้รายงานว่ามีนายเบโยโซและนายบลัส รุยซ์ ได้พบแต่พระราชโอรส ของ “พระยาละแวก” (พระบรมราชา) ซึ่งก็คือ พระไชยเจษฎา เพราะพระเจ้าแผ่นดิน (พระบรมราชา) สิ้นพระชนม์ไปแล้ว ต่อมาพระ ไชยเจษฎาได้เสด็จกลับมาเป็นพระมหาอุปราช ในปี พ.ศ. 2170 จากหนังสือ เขมรสมัยหลังพระนคร ได้กล่าวว่า ในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระชัยเชษฐาที่ 2 ได้สถาปนาเมืองหลวงแห่งใหม่ขึ้นในปี พ.ศ. 2164 ชื่อว่า กรุงอุดมคัมขัย หรือ อุดงคักขัย หรือบันทายเพชร ซึ่งเป็นเมืองหลวงที่ตั้งอยู่ยาวนานที่สุด (Phakdeekham, 2013, p. 48) ดังนั้นพระไชยเจษฎาจึงเสด็จกลับมาดำรงตำแหน่งพระมหาอุปราชที่กรุงอุดมคัมขัย

ดังนั้นจากหนังสือ “ประวัติศาสตร์กัมพูชา” ของเดวิด แชนด์เลอร์ ที่ได้ให้มุมมองที่ไม่สอดคล้องกับ ประวัติศาสตร์และพระราชพงศาวดารของไทยในจุดจบของ “ศึกละแวก” และปัญหานี้ก็ได้คลี่คลาย จากหนังสือประวัติศาสตร์กัมพูชาที่ได้เขียนไว้ว่า

พระองค์และพระราชโอรสผู้ทรงพระเยาว์ก็ได้เสด็จหนีไปทางเหนือ เข้าสู่ลาว ทางใต้ ในขณะที่พระราชโอรสอีกพระองค์หนึ่งได้รับมอบหมายให้ทำการดูแลป้องกันเมือง ละแวก ซึ่งในที่สุดก็ถูกตีแตกใน ค.ศ. 1594”

(Chandler, 2003, p. 126)

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์มุมมองที่ไม่สอดคล้องนี้ได้ว่า เกิดจากความเข้าใจผิดโดยคิดว่า “พระองค์” คือ “พระสัตถา”

การอภิปรายผลและบทสรุป

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 “ความเป็นมาของพระสัตถา (พระเจ้าละแวก) และมุมมองที่ พระองค์มีต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช” คือ สมเด็จพระบรมราชาธิราชพิตรทรงเป็นพระราชโอรสของ สมเด็จพระชัยเชษฐาธิราชโองการบรมราชาธิราชรามธิบดีฯ หรือ ชัยเชษฐาที่ 1 หรือ พระสัตถา กับ สมเด็จพระภักวดีศรีจักรพรรดิ ผู้ทรงเป็นราชวงศ์สูงศักดิ์ฝ่ายในเช่นเดียวกับสมเด็จพระราชมารตามหากัลยาณวัตติ

ศรีสุชาดาอุดมชาติกษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชาธิราชบพิตรประสูติในปี พ.ศ. 2122 อันเป็นปีที่สมเด็จพระชัยเชษฐาธิราชของกรุงหงสาวดีให้จารึก IMA.3 ต่อมาในปี พ.ศ. 2127 สมเด็จพระชัยเชษฐาธิราชของกรุงหงสาวดีได้แต่งตั้งสมเด็จพระบรมราชาธิราชบพิตรขึ้นเป็นกษัตริย์ ทรงพระนามว่า พระราชโองการพระบรมราชาธิราชรามาริบัติ มีศักดิ์และสิทธิ์ในการครองบัลลังก์ต่อจากพระราชบิดา ส่วนกษัตริย์พระองค์ที่สามก็คือ พระไชยเชษฐาธิราชรามาริบัติ พระราชนุตรผู้พี่ที่ประสูติจากพระอัครมเหสีองค์แรก ส่วนคำว่า “ราชศัตรู” นั้นก็คือ “สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” เพราะทั้งสองพระองค์เป็นคู่สงครามและกำลังทำศึกติดพันกันอยู่ในขณะนั้น แม้ว่าสมเด็จพระชัยเชษฐาธิราชของกรุงหงสาวดี (พระสัถยา) จะทรงมีความเกรงในพระบารมีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่ด้วยพระราชประสงค์ที่ให้งั้มพุกประเทศรุ่งเรืองยิ่งใหญ่อุดม จึงเป็นสาเหตุให้เกิดศึกละแวกในเวลาต่อมา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 “มูลเหตุแห่งสงครามในศึกละแวก” คือ พระสัถยาฉวยโอกาสที่ไทยเสียเอกราชให้กับพม่าในปี พ.ศ. 2112 เข้าโจมตีเขตแดนกรุงศรีอยุธยาและกวาดต้อนคนไทยไปเป็นเชลยหลายครั้ง สิ่งที่สำคัญก็คือพระสัถยาได้ตั้งอยู่ในสถานียุทธศาสตร์ศึกละแวกครั้งที่ 1 จึงเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2129 แต่กองทัพไทยก็ยังไม่สามารถตีเมืองละแวกได้เนื่องจากขาดเสบียงอาหาร ศึกละแวกครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2136 นับว่าเป็นศึกครั้งยิ่งใหญ่ศึกหนึ่งของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แสยบายภาพของกองทัพไทยทั้งกองทัพบกและกองทัพเรือทางทะเลในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมีความยิ่งใหญ่เกรียงไกรและมีความพร้อมในเรื่องเสบียงอาหาร หลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกองทัพเรือทางทะเลเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช นอกจากนี้เส้นทางเดินทัพทางบก 2 ทัพและเส้นทางเดินทัพทางทะเล 2 ทัพได้แสดงยุทธวิธีที่ดีเยี่ยมในการตีโอบล้อมเมืองละแวกไม่ให้กองทัพจากเมืองใด ๆ ของกัมพูชาเข้ามาช่วยเหลือเมืองละแวกได้ ดังนั้นจึงสามารถตีเมืองละแวกได้สำเร็จ ศึกละแวกครั้งที่ 2 นับว่าเป็นการเผด็จศึกอย่างเด็ดขาด กล่าวคือนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาประเทศกัมพูชาก็ไม่ได้ยกทัพเข้ามาโจมตีประเทศไทยอีกเลย ซึ่งนับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่มีต่อพสกนิกรชาวไทยและชาติไทย

ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 “พระสัถยาได้เสด็จหนีไป” สำหรับพระบรมราชาที่เสด็จหนีไปคือพระราชโอรสของพระสัถยา โดยเกิดความเข้าใจผิดขึ้นตามที่ปรากฏในหนังสือ “ประวัติศาสตร์กัมพูชา” ของเดวิด แชนด์เลอร์ (Chandler, 2003) ที่เข้าใจว่า “พระองค์” คือ “พระสัถยา” ส่วนจารึกพระสุพรรณบัฏ เป็นจารึกที่ประดิษฐานอยู่หน้าพระสุรูปที่บรรจุพระอัฐิของพระบาทสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชพระสุพรรณบัฏ หรือพระเชษฐา ที่ประทับอยู่ ณ เมืองศรีสุนทร หรือ นักพระราม พระบันฑูร ซึ่งทรงเป็นพระปิตุลาของพระบาทสมเด็จพระไชยเชษฐาธิราชพระเจ้ากรุงกัมพูชาธิปไตย พระไชยเชษฐาธิราชได้โปรดให้สร้างเจดีย์บรรจุพระอัฐิของพระปิตุลาทางทิศตะวันตกในเขตสำโรงเชิงเขาพระราชทรัพย์ในปี ค.ศ. 1623 (พ.ศ. 2166)

จากการวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร รวมทั้งประวัติศาสตร์และพงศาวดารที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ‘ศึกละแวก’” ได้บรรลุตามสมมุติฐานและวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่านอกจากจารึก IMA. 2 IMA.3 และหนังสือ “ราชพงษาวดารกรุงกัมพูชา” แล้วก็ยังมีพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ที่ได้บันทึกเรื่องราวอย่างถูกต้อง โดยกล่าวว่า “พระราชบุตรนั้นก็นั้นไปด้วย” และมีเนื้อความที่กล่าวต่อมาในตอนที่พระราชโองการพระบรมราชาทรงครองราชย์อยู่ที่เมืองศรีสุนทร ความว่า “ลูกพระเจ้าละแวกซึ่งแตกหนีไปอยู่เมืองล้านช้างนั้น ก็กลับมายังเมืองละแวกคืนแล้ว ให้ประมุขไพร่พลเมืองทั้งปวงเข้ามาตั้งเมืองละแวก ขึ้นเสวยราชสมบัติแทนที่บิดา จึงแต่งดอกไม้เงินทองเครื่องราชบรรณาการให้เข้ามาทูลเกล้า ฯ ถวายทุกปีมิได้ขาด ครั้นพระเจ้าละแวกองค์นั้นถึงแก่กรรมพิราลัยไปแล้ว ... ขอพระศรีสุพรรณมาธิราชผู้น้องพระเจ้าละแวกก่อนนั้นไปครอบครองแผ่นดินเมืองละแวก” (Setthakanon, 2016, pp. 204-241) นอกจากนี้ก็ยังมีเอกสารหลักฐานสเปน ชุด The Philippine Islands, 1493-1898 ก็เป็นเอกสารสำคัญเพราะได้บันทึกเหตุการณ์ตามข้อเท็จจริงในเวลานั้นได้อย่างดีเยี่ยมและเอกสารชุดนี้จึงทำให้ผลงานวิจัยครั้งนี้มีความกระจ่างชัดเจนในด้านข้อมูลมากขึ้น

บทสรุปจากงานวิจัย เรื่อง “วิเคราะห์มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร รวมทั้งประวัติศาสตร์และพงศาวดารที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ‘ศึกละแวก’” ทำให้ได้ข้อเท็จจริงในจุดจบของ “ศึกละแวก” ที่สอดคล้องกับสมมุติฐานและกรอบแนวคิดที่ว่า “พระสัถยาภิเษกเสด็จหนีไป” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพระสัถยาภิเษกทรงกอบกู้ด้วยชาติสยาม พระองค์ทรงมีหน้าที่ในการปกป้องบ้านเมืองในยามมีภัยสงคราม พระองค์ก็ไม่ทรงละทิ้งบ้านเมือง ข้าพทหาร และประชาชนของพระองค์ แต่การที่ “พระราชโองการพระบรมราชา” ต้องเสด็จหนีไปก็เพียงเพื่อรักษาเชื้อสายพระราชสกุลวงศ์เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัย เรื่อง “วิเคราะห์มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร รวมทั้งประวัติศาสตร์และพงศาวดารที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ‘ศึกละแวก’” เป็นเพียงงานวิจัยขั้นพื้นฐานในเรื่อง “ศึกละแวก” เท่านั้น ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาและสืบค้นต่อไป

References

- Chandler, D. P. (2003). *Prawatsat kamphucha* [A history of Cambodia] (P. Gothamasan, S. Khantiworapong, & W. Narasuj, Trans). The Foundation for the Promotion of Social Sciences and Humanities Textbooks Projects. (Original work published 1983)
- Phakdeekham, S. (2011). *Khamen rop thai* [The battle between Khmer and Thai]. Matichon.
- Phakdeekham, S. (2013). *Khamen samai lang phranakhon* [Post-Angkor Khmer]. Matichon.

- Phakdeekham, S. (2014). *Yuttha mankha: Sen thang doen thap thai-khamen* [Yuttha-mankha: Thai-Khmer military march route]. Matichon.
- Phakdeekham, S. (2019). *Prawatsat Ayutthaya chak Phraratchaphongsawadan: Phraratchaphongsawadan Krungsi Ayutthaya chabap plik lae chabap khwamyo* [The history of Krung Si Ayutthaya period based on the royal chronicle: The royal chronicles of Ayutthaya, both the version of royal Vajirajan library (chabap plik) and the abridged versions]. The Historical Society.
- Puckadhikom, C., Sri-Worapoj, B., & Phakdeekham, S. (2001). *Phra Naresuan ti mueang Lawaek tae mai dai "kha" Phraya Lawaek* [King Naresuan attacked the city of Lawak, he did not "kill" Phraya Lawak]. Matichon.
- Ruangdet-anan (Trans). (2020). *Ratphongsawadan krung kamphucha* [Cambodian Royal Chronicles]. Thaiqualitybook.
- Setthakanon, P. (2016). *Phongsawadan Krungsi Ayutthaya chabap phan Chanthanumat (Choem)* [The Ayutthaya chronicles, Panchanthanumas (Chiem) edition]. Sripanya.
- Worasaran, U. (1999). *Charuek nakhonwat samai lang phranakhon (khoso 1566-khoso 1747)* [Post-Angkorian inscriptions (1566-1747 A.D.)]. Chone Charoen Press.

การผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์ The Hero's Journey in Mala Kamchan's *“The Valley of the Death”*

อาทิมา พงศ์ไพบูลย์^{1*}

Arthima Pongpaiboon^{2*}

(Received: 6 September 2024; Revised: 7 November 2024; Accepted: 11 November 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษากาการผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์ มีวัตถุประสงค์
1. เพื่อศึกษากาการผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์ ตามทฤษฎีการผจญภัยของ
วีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ 2. เพื่อศึกษาคุณค่าของการผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน
ของมาลา คำจันทร์ พบว่า ตัวละครบดินทร์มีวงจรการผจญภัยสอดคล้องกับแนวคิดของโจเซฟ แคมป์เบลล์
ทั้ง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการออกเดินทาง ขั้นตอนการทดสอบทดลอง และขั้นตอนการกลับคืน การศึกษากาการ
ผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน มีคุณค่าดังนี้ การเข้าใจการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของ
ตัวละคร การสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองผ่านการเผชิญปัญหาและอุปสรรคของตัวละคร

คำสำคัญ: การผจญภัยของวีรบุรุษ, การเดินทางของวีรบุรุษ, หุบเขากินคน

Abstract

This study aims to: 1) analyze the hero's journey in Mala Kamchan's novel “The Valley of the Death” according to Joseph Campbell's Hero's Journey theory; and 2) explore the value of the hero's journey in the novel. The study finds that the protagonist Bodin's adventure cycle aligns with Joseph Campbell's three stages: departure, initiation and return. The analysis of the hero's journey in “The Valley of the Death” reveals the following values: demonstrating the growth and transformation of the character and providing a model for personal development through the character's confrontation with problems and obstacles.

Keywords: Hero's journey, Monomyth, The Valley of the Death

^{1*} ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{2*} Dr., Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

* Corresponding author, E-mail: arthima.po@ssru.ac.th

บทนำ

การศึกษาเทพปกรณัมเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ มีการเล่าสืบทอดกันมาหลายยุคสมัย และมีเรื่องราวแตกต่างกันไปในวัฒนธรรมต่าง ๆ หากมีการเชื่อมโยงข้อมูล ค้นหาเรื่องราวที่แฝงด้วยความหมายและสาระสาระที่น่าสนใจ จะพบว่ามีลักษณะที่เป็นสากลและไม่ล้าสมัย อีกทั้งยังมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์มาช้านาน

ในเทพปกรณัมแต่ละเรื่องมักปรากฏเรื่องการเดินทางผจญภัยของวีรบุรุษหรือ Monomyth โดยการผจญภัยแต่ละครั้งจะทำให้วีรบุรุษได้เรียนรู้บางสิ่งบางอย่างที่ช่วยให้วีรบุรุษได้เป็นวีรบุรุษอย่างแท้จริง มีการปรับเปลี่ยนมุมมอง ทศนคติ หรือได้เรียนรู้ความหมายของชีวิตที่ลึกซึ้งจากบทเรียนต่าง ๆ ในการเดินทางของวีรบุรุษ โจเซฟ แคมพ์เบลล์ ได้เคยกล่าวไว้ว่าเทพปกรณัมต้นแบบมักปรากฏอยู่แบบเดียว แต่มีการสร้างซ้ำในหลายวัฒนธรรม วงจรการเดินทางของวีรบุรุษจึงมีลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

ทฤษฎีเชิงเทพปกรณัม หรือเทพปกรณัมหนึ่งเดียว หรือ Monomyth โจเซฟ แคมพ์เบลล์ได้กล่าวถึงการเดินทางของวีรบุรุษ ไว้ในหนังสือ The Hero's with a Thousand Faces ไว้ดังนี้

วีรบุรุษออกเดินทางจากโลกปกติไปสู่โลกพิเศษเหนือธรรมชาติ: เขาได้พบกับพลังอำนาจที่น่าอัศจรรย์และได้รับชัยชนะอันเด็ดขาด: วีรบุรุษกลับมาจากการผจญภัยอันลี้ลับนี้ พร้อมกับพลังที่จะมอบสิ่งดีงามให้แก่เพื่อนมนุษย์

(Campbell, 2004, p. 28)

จากการศึกษาเรื่องการเดินทางของวีรบุรุษ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวงจรชีวิตของตัวละครในวรรณกรรมแนวผจญภัย โดยเลือกศึกษาจากนวนิยาย “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์ (Mala Kamchan, 2006) ที่มีตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นเด็กชาย 5 คน ที่ได้ข้ามมิติเวลาไปประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสมัยขอมโบราณ นับเป็นการเดินทางสู่โลกพิเศษที่เหนือธรรมชาติ และได้ผ่านบททดสอบอย่างหลากหลาย ในขณะที่อยู่ที่นั่น เป็นการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตัวตนของตัวละครให้เข้าใจโลกและชีวิต โดยยึดมั่นในคุณงามความดีและดำรงตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม ดังที่ Pragthong (1993, p. 94) ได้กล่าวถึงเรื่องหุบเขากินคนไว้ว่า

เนื้อหาทางจริยธรรมของวรรณกรรมเยาวชนเรื่องหุบเขากินคนนี้ แสดงออกมาให้เห็นในพฤติกรรมของตัวละครที่ผู้แต่งเสนอในบทสนทนาและการบรรยายคุณลักษณะทางจริยธรรมนี้ ปรากฏตั้งแต่ต้นเรื่องและพัฒนามากขึ้นเมื่อตัวละครมีประสบการณ์มากขึ้น จริยธรรมที่ช่วยแก้ปัญหาในเรื่อง คือ จริยธรรมเกี่ยวกับการยึดมั่นในคำสั่งสอนและความศรัทธาในศาสนา...ความมีสติและความกล้าหาญของตัวละครเด็กในกองธงเสือด่า ทำให้เขาประสบความสำเร็จเมื่อต้องต่อสู้กับปัญหา

มาลา คำจันทร์ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่องหุบเขากินคนไว้ว่า “...อยากเห็นเด็ก ๆ ทั้งหลายมีความสมัครสมานสามัคคี มีน้ำใจต่อกัน โดยเฉพาะคนที่มีความเก่งกล้าสามารถในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ ความสมัครสมานสามัคคีนี้เองจะช่วยนำพาสังคมไปสู่ความวัฒนาสถาพรในเวลาเร็ว...” (Mala Kamchan, 2006, preface) คุณธรรมร่วมของตัวละครทั้ง 5 คน ได้แก่ ความสามัคคี เมื่อผสมผสานกับคุณธรรมและความสามารถเฉพาะบุคคลของตัวละครทั้ง 5 คน ทำให้ฝ่าฟันอุปสรรคจนบรรลุภารกิจได้ ซึ่งหากพิจารณาจากตัวละครหลัก 1 ตัวละคร อาจพบการผจญภัย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาคุณลักษณะของตัวละครได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการผจญภัยของวีรบุรุษ “บดินทร์” ในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนแนวคิดการผจญภัยของวีรบุรุษ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ชีวิตและคุณูปการของโจเซฟ แคมป์เบลล์ต่อการศึกษาเทพปกรณัม” Boonsong, 2009) ทำให้เห็นว่าศาสตร์ทางคติชนวิทยา โดยเฉพาะเรื่องเทพปกรณัมเป็นเรื่องที่มีผู้สนใจอย่างกว้างขวาง มีลักษณะร่วมที่เป็นสากล เป็นกฎเกณฑ์ให้ให้เห็นความลึกซึ้งทางจิต ทำให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลด้านคติชนวิทยากับศาสตร์แขนงต่าง ๆ เช่น ศาสนา ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา โบราณคดี จิตวิทยา ชีววิทยา และศิลปะ อีกทั้งได้เรียนรู้ชีวิตประวัติของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ผู้มีอิทธิพลต่อการศึกษาเทพปกรณัมและทฤษฎีการเดินทางของวีรบุรุษ

การเดินทางของวีรบุรุษในทฤษฎี Monomyth แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ 1. การออกเดินทาง (Departure) 2. การครอบครอง (Initiation) 3. การเดินทางกลับ (Return) และประกอบด้วย 17 ขั้นตอนย่อยเป็นเส้นทางที่วีรบุรุษต้องเรียนรู้และผจญภัยก่อนจะประสบความสำเร็จ (Campbell, 2004, pp. 45-226)

ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ (Monomyth) ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ได้มีผู้สนใจนำไปใช้วิเคราะห์เรื่องราวของวีรบุรุษในประวัติศาสตร์ วรรณคดี วรรณกรรม และภาพยนตร์อย่างแพร่หลาย ตัวอย่างการใช้ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษในวรรณคดีไทย เช่น

“สมเด็จพระนเรศวรมหาราช: พลังขับเคลื่อนเบื้องหลังประชาชาติ” ของ Suwanpratest (2009) ได้ใช้มุมมองสหวิทยาการอธิบายเรื่องราวของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในเชิงคติชนวิทยา เพื่อศึกษาคุณลักษณะของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในฐานะมหาบุรุษ และมหาบุรุษเพื่อสร้างประวัติศาสตร์ และได้ใช้ทฤษฎีการเดินทางของวีรบุรุษศึกษาคุณลักษณะของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในฐานะวีรบุรุษของมหาชน และเป็นพลังขับเคลื่อนเบื้องหลังความเป็นประชาชาติสยาม วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้พบว่า พระราชประวัติและ “แบบ” ชีวิตของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เทียบได้กับแบบมาตรฐานของการเดินทางของวีรบุรุษ ตามแนวคิดของโจเซฟ แคมป์เบลล์ เช่น พระองค์ได้ผจญภัยผ่านกรณีประตู่แห่งการเปลี่ยนแปลง

หลายครั้ง ได้ผ่านบททดสอบด้านศีลธรรมตลอดพระชนม์ชีพ จนเป็นแบบอย่างด้านความเสียสละความสุขส่วนตนและอุทิศตนเพื่อส่วนรวม และเป็นวีรบุรุษผู้กอบกู้สังคมและเกียรติศักดิ์ของชาติ

“การศึกษาเปรียบเทียบอารยธรรมไทยในวรรณคดี: กรณีศึกษาจากนิทานพระอภัยมณีคำกลอนและโศลก” ของ Thumkwinthip (2013) ได้ศึกษาวงจรชีวิตของวีรบุรุษจากวรรณคดีพระอภัยมณี และโศลกที่พบว่าการผจญภัยของพระอภัยมณี และโศลกชุด สอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ และศึกษาความเหมือนคล้ายและความแตกต่างของอารยธรรมที่ปรากฏในวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ พบว่าปรากฏอารยธรรมที่สำคัญ ได้แก่ อารยธรรมวีรบุรุษ และอารยธรรมความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ

งานวิจัยเรื่อง “พระสังข์: การผจญภัยของวีรบุรุษ” ของ Saeng-arunchalaemsuk (2018) ได้ศึกษาการผจญภัยของพระสังข์ ในบทละครนอกเรื่องสังข์ทอง พบว่า มีวงจรการผจญภัยครบ 3 ขั้นตอน จากการผจญภัยสะท้อนให้เห็นความเพียรพยายาม ความอดทนอดกลั้น และการเอาชนะใจตนเองของพระสังข์ และได้ศึกษาเรื่องความขัดแย้งที่ผสมผสานในตัวละครพระสังข์

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ เช่น งานวิจัยเรื่อง “พัฒนาการการผจญภัยของตัวละครเอกชายในฐานะวีรบุรุษ ในวรรณคดีแบบฉบับของไทย” ของ Sindhuvanik & Wichayapakorn (2019) ได้ใช้แนวคิดการผจญภัยของวีรบุรุษ ของลีมมิง (David Adam Leeming) และโจเซฟ แคมป์เบลล์ (Joseph Campbell) มาวิเคราะห์พัฒนาการการผจญภัยของวีรบุรุษในวรรณคดีแบบฉบับ จำนวน 43 เรื่อง

งานวิจัยเกี่ยวกับการผจญภัยของวีรบุรุษที่ศึกษาจากกลุ่มข้อมูลประเภทภาพยนตร์ เช่น “อวตาร: การผจญภัยของวีรบุรุษ” ของ Chaiklam (2023) และ โฟเรน 2: การเดินทางของวีรบุรุษจากเทพปรกณัมสู่ภาพยนตร์กับมุมมองทางคติชนวิทยาของ Chaiklam (2021) เป็นการศึกษาเรื่องราวของวีรบุรุษในภาพยนตร์ โดยใช้แนวคิด “การผจญภัยของวีรบุรุษ” ของ คริสโตเฟอร์ โวกลเลอร์ (Christopher Vogler) ที่ได้นำแนวคิดของโจเซฟ แคมป์เบลล์ มาประยุกต์ใช้ในการเขียนบทภาพยนตร์ในหนังสือ The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers

ความแพร่หลายในการศึกษาเรื่องการผจญภัยของวีรบุรุษ ทั้งจากวรรณคดีและสื่อสมัยใหม่นี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจนำทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษไปใช้ในการวิเคราะห์ตัวละคร “บดินทร์” ในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์ เพื่อหาคำตอบว่าในนวนิยายเรื่องนี้มีวงจรการผจญภัยสอดคล้องกับทฤษฎีของโจเซฟ แคมป์เบลล์ อย่างไร และจากการผจญภัยของวีรบุรุษได้สร้างคุณค่าแก่ผู้ศึกษาอย่างไรบ้าง

ภูมิหลังเกี่ยวกับนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน”

นวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของ มาลา คำจันทร์ ได้รับรางวัลดีเด่น บันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2533

หุบเขากินคน เป็นนวนิยายที่มีเนื้อหาบางส่วนอิงประวัติศาสตร์ โดยมีการดำเนินเรื่องเกี่ยวข้องกับอาณาจักรขอมโบราณ คือ อาณาจักรฟูนัน ซึ่งมีเมืองหลวงคือ วยารปุระ จากเนื้อหาสะท้อนเรื่องการปกครองในสมัยโบราณ การนับถือเทพเจ้าที่แตกต่างกัน อันนำมาซึ่งความแก่งแย่ง ต้องการความเป็นใหญ่

การผจญภัยของกองธงเสือด้า ได้แก่ บดินทร์ วิชชุ อชฌมา บุญชู และวิทยา เด็กชายทั้ง 5 คนได้มาเข้าค่ายลูกเสือในบริเวณวัดร้างเก่าแก่แห่งหนึ่งในเขตอีสานใต้ ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมเดินทางไกลได้ข้าม “เขาลูกสิงห์” และหลุดข้ามมิตีย้อนอดีตไปยังอาณาจักรวยารปุระ เมืองแห่งอารยธรรมเก่าแก่ของขอม เมื่อประมาณ 1,500 ปีก่อนหน้า ทำให้พวกเขาต้องผจญกับเรื่องราวต่าง ๆ มากมาย ทั้งนี้เพราะที่วยารปุระ เด็กชายทั้ง 5 คน คือ ดวงดาวทั้งห้าแห่งอุตรทิศที่สามารถช่วยของศรีขทัยาจากการกักขังของวามพราหมณ์

เรื่องราวจึงเต็มไปด้วยการผจญภัยต่าง ๆ จากการปกป้องหุบเขาร้อยศพ และเดินทางฝ่าอันตรายสู่หุบเขากินคน โดยที่หุบเขากินคนนี้วามพราหมณ์ต้องการใช้ชีวิตเด็กทั้ง 5 คนสังเวยเทพทศรา เพื่อชีวิตที่เป็นอมตะตามคำทำนายอีกด้วย หลังจากผจญภัยต่าง ๆ แล้วเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็คลี่คลาย เพราะความสามารถและความตั้งใจของจิตใจ จึงสามารถช่วยเหลือของศรีขทัยาและกำจัดวามพราหมณ์ได้สำเร็จ และสุดท้ายได้เดินทางข้ามมิติกาลเวลากลับสู่ยุคปัจจุบัน

เรื่องหุบเขากินคน เป็นการผจญภัยของ “กองธงเสือด้า” ซึ่งมีสมาชิก 5 คน แต่ละคนมีความโดดเด่นและมีความสามารถพิเศษแตกต่างกัน แต่สาเหตุที่เลือกตัวละคร “บดินทร์” ในฐานะวีรบุรุษ เนื่องจาก

1. บดินทร์ เป็นหัวหน้ากองธงเสือด้า มีรายชื่อปรากฏอยู่ในศิลาจารึกโบราณ
2. บดินทร์เป็น “ดาวนักรบ” ในดวงดาวแห่งอุตรทิศทั้งห้า มีบทบาทในการบัญชาการรบ ทำให้ช่วยชีวิตของศรีขทัยา และมีบทบาทสำคัญในการกอบกู้วยารปุระ ได้รับการยกย่องในฐานะ “วีรบุรุษ”
3. บดินทร์ได้เติบโตทางความคิดอย่างชัดเจนหลังจากได้เดินทางผจญภัย กล่าวคือ มีความคิดและมุมมองที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้น เรียนรู้การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ยอมรับสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีความกล้าหาญเสียสละ เข้าใจแก่นแท้ของมิตรภาพ จากเดิมที่บดินทร์เป็นเด็กไม่ยอมคน มั่นใจสูง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการผจญภัยของวีรบุรุษ ในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์ ตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์
2. เพื่อศึกษาคุณค่าของการผจญภัยของวีรบุรุษ ในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ลักษณะการผจญภัยของวีรบุรุษของตัวละคร “บดินทร์” ในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์ โดยได้กำหนดขอบเขตข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เอกสารหลักที่ใช้ในการวิจัย คือ นวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของ มาลา คำจันทร์ ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 10 พ.ศ. 2549

2. ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน โดยศึกษาลำดับเหตุการณ์ตามลำดับเวลา (timeline) ในเรื่อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การผจญภัยหรือการเดินทางของบดินทร์ในฐานะวีรบุรุษ ในเรื่องหุบเขากินคน โดยศึกษารายละเอียดแต่ละเหตุการณ์ถึงความสอดคล้องกับขั้นตอนการเดินทางผจญภัยของวีรบุรุษ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงการเรียนรู้ การเติบโตทางความคิดของวีรบุรุษเมื่อผ่านบทเรียนแต่ละขั้นตอน และศึกษาคูณค่าของการผจญภัยของวีรบุรุษ ในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ (Joseph Campbell) ในหนังสือ "The Hero with a Thousand Faces" (Campbell, 2004) และหนังสือเรื่อง "พลังานุภาพแห่งเทพปกรณัม" (The Power of Myth) ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ และบิลล์ มอยเยอร์ส, บาร์นี นูญทง: ผู้แปล, กิ่งแก้ว อัดถการ: บรรณาธิการ (ต้นฉบับภาษาอังกฤษ พิมพ์ ค.ศ 1991/ฉบับแปลเป็นภาษาไทยพิมพ์ พ.ศ. 2551) (Campbell, & Moyers, 2008) และวิทยานิพนธ์เรื่อง "ชีวิตและคุณูปการของโจเซฟ แคมป์เบลล์ต่อการศึกษาเทพปกรณัม" (Boonsong, 2009)

นิยามศัพท์เฉพาะ

"วีรบุรุษ" ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ผู้ที่ออกเดินทางจากโลกปกติที่คุ้นเคย ไปสู่ดินแดนพิเศษที่มีสิ่งเหนือธรรมชาติ ระหว่างการเดินทางได้พบอุปสรรคหลายครั้ง ได้เรียนรู้ ปรับเปลี่ยนความคิด/จิตวิญญาณ เปลี่ยนมุมมอง ฝ่าฟันอุปสรรคหรือผ่านบททดสอบต่าง ๆ จนได้รับชัยชนะ จากนั้นได้กลับมาสู่โลกปกติ โดยได้รับสิ่งดีงามสูงสุดจากการเดินทางครั้งนี้ สิ่งดีงามสูงสุด อาจหมายถึง ประสบการณ์ชีวิต หรือการยกระดับจิตวิญญาณ หรือการเกิดครั้งที่ 2 ทางจิตวิญญาณ

ทั้งนี้ วีรบุรุษไม่จำเป็นต้องเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ในสังคม หรือไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลจริงตามประวัติศาสตร์ อาจเป็นบุคคลหรือตัวละครธรรมดาที่มีการผจญภัยสอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าการผจญภัยของบดินทร์ วีรบุรุษในเรื่องหุบเขากินคน มีขั้นตอนใหญ่ครบทั้ง 3 ขั้นตอน คือ การออกเดินทาง การครอบครอง และการเดินทางกลับ เมื่อพิจารณาขั้นตอนย่อยทั้ง 17 ขั้นตอน พบว่าการผจญภัยของบดินทร์ มีลักษณะใกล้เคียงกับการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ปรากฏขั้นตอนย่อย 15 ขั้นตอน จากขั้นตอนการผจญภัยของวีรบุรุษ 17 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ไม่ปรากฏในการผจญภัยของบดินทร์ คือ ขั้นตอนที่ 2 การปฏิเสธเสียงเรียก และขั้นตอนที่ 12 การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ

วงจรการผจญภัยของบดินทร์จากเรื่องหุบเขากินคน สามารถวิเคราะห์ตามขั้นตอนการผจญภัยของวีรบุรุษ ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ดังมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการออกเดินทาง (Departure)

การออกเดินทางของบดินทร์ เป็นช่วงที่วีรบุรุษต้องเดินทางจากโลกปกติ หรือสถานการณ์ปกติ ในเรื่องหุบเขากินคน บดินทร์ได้เดินทางจากโลกปกติ ในขณะที่เข้าค่ายพักแรมลูกเสือในจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ (อีสานใต้) แล้วจึงเริ่มต้นการเดินทางย้อนมิติเวลาสู่ยุคขอมโบราณ (สมัยฟูนัน)

1. เสียงเรียกสู่การผจญภัย (The Call to Adventure)

ขั้นตอนเสียงเรียกสู่การผจญภัยเป็นจุดเริ่มต้นที่บดินทร์จะได้พบบางสิ่งบางอย่างหรือบางสถานการณ์ ที่กระตุ้นให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ เกิดแรงบันดาลใจในการออกเดินทาง เพื่อเข้าสู่โลกพิเศษหรือสถานการณ์ใหม่ ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้และค้นพบบางสิ่งบางอย่างที่เขาไม่เคยประสบมาก่อน จากเรื่องหุบเขากินคน พบว่ามีเสียงเรียกสู่การผจญภัยถึง 4 เสียงด้วยกัน ดังนี้

1.1 บดินทร์ถามนักโบราณคดีเกี่ยวกับข้อความในจารึกโบราณ นักโบราณคดีถอดความจากอักษรปัลลวะเป็นภาษาไทยให้ฟัง บดินทร์แปลกใจที่มีชื่อตนอยู่ในจารึกนั้น ดังข้อความในจารึกที่ว่า

“ภทรร...ผู้พลัดพราก
ผู้ขจัด...เมฆหมอก...มหามายามนต์
ด้วย...รำลึก...เพื่อ...
ข้าและท่าน แม่ต่างภพ...กาล
...นามวิษณุ บดินทร์...
นิรันดรกาล”

(Mala Kamchan, 2006, pp. 4-5)

แม้ข้อความในจารึกกลบเลือนตามกาลเวลา แต่การที่มีชื่อ บดินทร์ และเพื่อน ๆ ปรากฏอยู่บนจารึกโบราณ เหมือนเป็นสัญญาณเรียกบุคคลที่มีชื่อบนแผ่นจารึก ให้สนใจและติดตามเรื่องราวต่อไป

1.2 บดินทร์เห็นพุนดินและกองอิฐ เกิดความสงสัยว่าคืออะไร มีท่านผู้เฒ่าชาวพื้นถิ่นเล่าว่าเป็นพื้นที่เก่าแก่เศษซากปราสาทขอม การเห็นซากปราสาทโบราณแล้วทำให้บดินทร์สนใจ รู้สึกอยากรู้คำตอบ แสดงให้เห็นว่ามีพลังบางอย่างดึงดูดให้สนใจ (Mala Kamchan, 2006, p. 10)

1.3 บดินทร์เห็นหมูดาว ทางช้างเผือกและสายหมอก กระตุ้นความใฝ่ฝันอยากเป็นนักสำรวจอวกาศ หรือไม่ก็นายทหารบัญชาการรบ พลังจินตนาการถึงยานย้อนเวลา ทั้งนี้การเห็นหมูดาวเป็นการกระตุ้นให้บดินทร์อยากออกเดินทางสู่โลกแห่งการผจญภัย โดยที่ดวงดาวยังมีความเชื่อมโยงกับโลกพิเศษอีกด้วย

เพราะที่യാธาปุระ อันเป็นดินแดนพิเศษที่บดินทร์จะข้ามมิติไปนั้น บดินทร์และเพื่อน ๆ คือ ดวงดาวแห่งอุตรทิศทั้ง 5 ดวงตามคำทำนาย ที่จะสามารถช่วยของศรีษทายาพาให้รอดพ้นจากอันตรายได้ (Mala Kamchan, 2006, pp. 15-17)

1.4 บดินทร์ได้กลิ่นเหม็นลอยมากับลม แล้วรู้สึกเหมือนถูกสะกดจิต เห็นร่างหนึ่ง ดำตะคุ่ม หลังโก่ง จุ่มคล้ายคนแก่ มือหนึ่งถือไม้เท้าบิคงอ อีกมือหนึ่งชี้มาที่กองธงเลือดดำ แล้วบอกว่า

...เหอ ๆ ๆ พวกเจ้าต้องตาย ตายทุกคน ใครรู้กลัวหุบเขากินคนต้องตาย
ตายทุกคน...

(Mala Kamchan, 2006, pp. 17-18)

กลิ่นเหม็นและคำพูดของร่างดำตะคุ่มนั้น จึงเป็นเหมือนเสียงเรียกให้บดินทร์รู้ตัวว่ากำลังจะประสบสิ่งที่น่ากลัวจากคำข่มขู่ แม้อูเหมือนเป็นคำพูดข่มขู่ในลักษณะเชิงห้ามปราม แต่แท้จริงแล้วชายแก่ร่างนั้นต้องการให้บดินทร์และเพื่อน ๆ เดินทางเข้าไปสู่หุบเขากินคนต่อไป

2. การปฏิเสธเสียงเรียก (Refusal of the Call)

จากการศึกษา ไม่พบเรื่องราวที่เป็นขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียกในเรื่องหุบเขากินคน

3. ความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ (Supernatural Aid) ขั้นตอนที่ 3 นี้แทรกอยู่ตอนอื่น

4. การข้ามธรณีประตูแรก (The Crossing of the First Threshold)

ขั้นตอนการข้ามธรณีประตูแรก ปรากฏอย่างชัดเจนเมื่อเวลา 12.00 น. กองธงเลือดดำข้ามเกาะวัลย์ (เครือเขาหลง) ซึ่งมีลักษณะเป็นธรณีประตูอย่างชัดเจน และเป็นจุดแบ่งแยกเวลาระหว่างยุคปัจจุบัน (โลกปกติ) ของบดินทร์และยุคขอมโบราณ (โลกพิเศษ) เป็นจุดเริ่มต้นของการออกจากโลกที่คุ้นเคยเข้าสู่โลกแห่งการผจญภัยที่รายล้อมด้วยอันตรายต่าง ๆ โดยในขณะที่ก้าวข้ามเครือเขาหลง บดินทร์รู้สึกสะดุ้งเหมือนมีใครเอาเข็มมาแทง เป็นสัญญาณบอกว่ามีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น (Mala Kamchan, 2006, p. 22)

ความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ (Supernatural Aid) ขั้นตอนที่ 3 ที่แทรกเข้ามา

หลังจากข้ามเกาะวัลย์เครือเขาหลงมาแล้ว บดินทร์และเพื่อน ๆ ได้รับพลังพิเศษจากพลังเหนือธรรมชาติ กล่าวคือ บดินทร์มีความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลต่อยอดจากความสามารถเดิมที่แต่ละคนมีอยู่ จากเดิมที่มีความสามารถทางด้านกีฬา บดินทร์ก็เชี่ยวชาญในด้านกีฬาและพลองมากขึ้นหลายเท่าตัว จากความเปลี่ยนแปลงอย่างปาฏิหาริย์นี้ กองธงเลือดดำเรียกว่า **“อภรรพณ์ป่าเล่นงานเข้าให้แล้ว...”** (Mala Kamchan, 2006, p. 28) กล่าวคือ มีอำนาจลึกลับในป่าที่เชื่อกันว่าสามารถดลบันดาลให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ได้

5. การติดอยู่ในท้องปลาวาฬ (The Belly of the Whale)

ขั้นตอนนี้ ในการเดินทางของบดินทร์ที่เข้ามาสู่โลกแห่งการผจญภัยย้อนมาในยุคขอมโบราณ ทำให้ต้องเดินทางในป่าดิบที่รายล้อมด้วยอันตราย การพักผ่อนในแต่ละคืนที่ป่าโบราณ บดินทร์ต้องค้างแรมในถ้ำที่มีลักษณะมืดมน ในยามค่ำคืนก็มีอันตรายจากภัยที่ลึกลับ ทั้งภูตผีปีศาจ สัตว์ร้าย และผู้คนพื้นถิ่นที่ประสงค์ร้าย แต่ละคืนในการค้างแรมในถ้ำจึงเต็มไปด้วยความกลัว ความระแวงระวัง การต่อสู้ การเอาตัวรอด และการคิดทบทวนในเรื่องราวที่ประสบพบเจอในแต่ละวัน จึงเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษต้องประสบกับเหตุการณ์ที่มีมิติเหมือนไร้ทางออก และรู้สึกกดดันตึงเครียดกับสภาวะที่ดูเหมือนไร้หนทางที่จะเอาชีวิตรอดได้ จากเรื่องหุบเขากินคนปรากฏขึ้นตอนการติดอยู่ในท้องปลาวาฬ 3 สถานการณ์ ดังนี้

5.1 บดินทร์และเพื่อน ๆ ฝ่าพายุฝนไปหลบอยู่ในถ้ำ ประสบกับแรงอัดมหาศาลและคลื่นความสั่นสะเทือนเข้ามาในถ้ำ หนักหน่วงเหมือนถูกกดหัวให้จมน้ำ สถานการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงการหลบภัยมาอยู่ในถ้ำ แต่ก็ยังเต็มไปด้วยความกลัวความวิตกกังวล (Mala Kamchan, 2006, p. 52)

5.2 ขณะอยู่ในถ้ำบดินทร์และเพื่อน ๆ ทบทวนเหตุการณ์ว่าพวกเขาเหมือนหลุดมาอีกมิติหนึ่ง เป็นมิติที่ทำให้พวกเขามีพลังวิเศษ แต่ไม่สามารถอธิบายและหาทางออกได้ สถานการณ์การค้างแรมในถ้ำทำให้บดินทร์ ทบทวนเรื่องราวที่น่าสะพรึงกลัวต่าง ๆ และเกิดความรู้สึกคิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อแม่พี่น้อง คิดถึงโลกเดิม ที่เขาจากมา แต่ก็ไม่สามารถจะกลับไปสู่โลกเดิมได้ (Mala Kamchan, 2006, pp. 63-64)

5.3 บดินทร์สำรวจพื้นที่สำหรับพักค้างคืนในแต่ละคืน โดยเลือกถ้ำที่มีคูหาแคบ ๆ บางแห่งมีปล่องถ้ำด้านบน และบดินทร์ทำหน้าที่เฝ้าเวรดูแลความปลอดภัยให้เพื่อน ๆ ขณะที่เฝ้าเวรยามบดินทร์เกิดความรู้สึกว่าเหวหวาดกลัว เครียด กังวลและอ่อนล้า (Mala Kamchan, 2006, p. 66)

ขั้นตอนการครอบครุ (Initiation)

หลังจากที่บดินทร์เข้ามาอยู่ในอาณาจักรขอมโบราณ ซึ่งเป็นโลกพิเศษเป็นช่วงเวลาใหม่ สถานการณ์ใหม่ที่ต้องเผชิญ ทำให้ชีวิตของบดินทร์เปลี่ยนไป จึงต้องมีบุคคลที่เป็นครูอาจารย์ ผู้ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษาหรือฝึกฝนอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บดินทร์ได้เรียนรู้และสามารถข้ามอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดการเดินทางได้ ในขั้นตอนนี้มีผู้ที่เปรียบเสมือนครูของบดินทร์หลายคน ขั้นตอนการครอบครุมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน หากพิจารณาโดยอธิบายตามการดำเนินเรื่องของหุบเขากินคน ปรากฏดังนี้

6. ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)

บดินทร์ต้องเผชิญบททดสอบทดลองตลอดการผจญภัย ตั้งแต่ผจญภัยในป่าดิบโบราณ ที่เต็มไปด้วยอันตรายรอบด้าน เช่น ภัยจากสัตว์ร้าย ภัยจากสิ่งลึกลับ ภัยจากมนุษย์ที่คิดทรยศ และบททดสอบที่เสี่ยงอันตรายต่าง ๆ บดินทร์ต้องเผชิญและฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ ตลอดการเดินทาง บดินทร์ได้เรียนรู้การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เข้าใจถึงความร่วมมือร่วมใจ มิตรภาพและความสามัคคี ในเรื่องหุบเขากินคน บดินทร์ได้พบกับบทสอบถึง 17 บททดสอบ แต่จะทยอยเผชิญเป็นระยะ ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 บทเรียนของบัณฑิตในขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials) ช่วงที่ 1

เหตุการณ์ที่บัณฑิตเผชิญบททดสอบ ในขั้นตอน ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)	บทเรียนที่บัณฑิตได้เรียนรู้ จากบททดสอบ
6.1 กองธงเสื้อดำพบพญาลอบาดเจ็บและอยู่ในอาการหวาดกลัว บัณฑิตเข้าไปอุ้มพญาลอบ แม้เป็นเพียงเด็กอายุประมาณ 12-13 ปี แต่ได้แสดงความกล้าหาญ ยอมเสี่ยงภัยเพื่อช่วยเหลือสัตว์ที่บาดเจ็บ ด้วยความเมตตากรุณา (Mala Kamchan, 2006, pp. 33-34)	บัณฑิตไม่เพิกเฉยต่อความทุกข์ความเจ็บปวดของผู้อื่น แม้จะเป็นเพียงสัตว์ก็ตาม เป็นบททดสอบด้านพิสูจน์จิตใจที่ดีงามมีเมตตา
6.2 จงอางขนาดใหญ่เลื้อยมาและทำท่าจะแย่งพญาลอบจากมือ บัณฑิตจะต้องเผชิญกับสัตว์ดุร้ายและมีพิษร้ายแรง บัณฑิตปกป้องพญาลอบ โดยมีบุญชูได้ใช้มีดหมอช่วยเหลือ (Mala Kamchan, 2006, p. 34)	บัณฑิตได้พิสูจน์เรื่องความกล้าหาญในการปกป้องพญาลอบ และความมีสติในการแก้ปัญหา ได้เห็นถึงพลังแห่งมิตรภาพ ที่บุญชูได้ช่วยชีวิตตนไว้
6.3 บัณฑิตพบฝูงกิ้งกือขนาดใหญ่จำนวนมาก และเกิดฝนตกฟ้าคะนองอย่างผิดธรรมชาติ (Mala Kamchan, 2006, p. 49)	บัณฑิตได้พิสูจน์ความกล้าหาญที่ต้องเผชิญหน้ากับกิ้งกือยักษ์ และต้องเผชิญกับสภาพดินฟ้าอากาศที่รุนแรงผิดธรรมชาติ เป็นการพิสูจน์ความมีสติและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
6.4 บัณฑิตได้พบกับนักรบโบราณโพกผ้าสีเหลืองประมาณ 10 คน บัณฑิตใช้วิชาพลองต่อสู้จนนักรบโบราณหนีไป (Mala Kamchan, 2006, p. 62)	บัณฑิตต้องต่อสู้เพียงลำพัง กับนักรบโพกผ้าสีเหลือง ที่พยายามจับตัวบัณฑิต แต่ก็รอดมาได้ ด้วยการใช้สติและความสามารถด้านการใช้พลอง
6.5 บัณฑิตถูกปีศาจหญิงตนหนึ่งที่มีดวงตาสีเขียวเข้มสะกดให้เดินออกจากถ้ำ แม้เขาจะมีความเก่งกล้า แต่เมื่อต้องเผชิญกับภัยลี้ลับดังเช่นมนต์สะกดของปีศาจ เขาก็ไม่สามารถต้านทานได้ แต่บัณฑิตรอดพ้นอันตรายนี้มาได้เพราะอักษมาที่ช่วยเรียกสติด้วยการขว้างก้อนหินใส่หลัง แล้วสวดคาถาชินบัญชร เพื่อขับไล่ปีศาจ หลังจากที่ถูกปีศาจตาเขียวทำให้บัณฑิตหมดเรี่ยวแรงเป็นไข้ อักษมาช่วยแผ่เมตตาให้ ทำให้อาการดีขึ้น (Mala Kamchan, 2006, pp. 69-70)	บัณฑิตได้เรียนรู้และตระหนักถึงพลังของคุณพระศรีรัตนตรัย พลังแห่งเมตตาจิต และคาถาชินบัญชรที่ช่วยปกป้องคุ้มครองได้
6.6 บัณฑิตต้องเผชิญหน้าต่อสู้กับนักรบโพกผ้าเขียวในถ้ำ เขาจึงใช้กระบวณพลองและยุทธวิธีที่ค่อนข้างล้ำคม จนทำให้สามารถเอาชนะผู้บุกรุกได้ (Mala Kamchan, 2006, p. 99)	บัณฑิตได้ใช้ความสามารถด้านการใช้พลอง และยุทธวิธีที่เหมาะสม รวมทั้งเรียนรู้การทำงานเป็นหมู่คณะ

7. การพบองค์เทวี (The meeting with the Goddess)

องค์เทวี ในเรื่องหุบเขากินคน คือ มหาเทวีกุลประภาวดี ผู้ให้บทเรียนการดำเนินชีวิตที่ลึกซึ้ง แก่บดินทร์ กล่าวคือ บดินทร์กราบทูลมหาเทวีกุลประภาวดีขอกำลังพลเพิ่มสัก 500 คน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันยวาชปุระ แต่มหาเทวีทรงปฏิเสธเนื่องจากทรงเห็นใจประชาชน และชายฉกรรจ์ในหุบเขาร้อยศพ ก็มีจำนวนไม่มากนัก การที่มหาเทวีปฏิเสธไม่ยอมทำตามที่บดินทร์ต้องการ ทำให้บดินทร์ต้องเรียนรู้และเปลี่ยนยุทธวิธีการรบ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เรื่องการตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม ไม่เบียดเบียนประชาชน พยายามให้ราษฎรเดือดร้อนให้น้อยที่สุด องค์มหาเทวีจึงมีทั้งในด้านที่เปี่ยมคุณธรรม มีความเมตตาและประนีประนอมอย่างที่สุด แต่อีกด้านหนึ่งกลับหนักแน่น เด็ดขาด เรื่องการคัดค้านยุทธวิธีการรบของบดินทร์ ทำให้การวางแผนการรบยากลำบากยิ่งขึ้น แม้บดินทร์ไม่เห็นด้วยกับมหาเทวี แต่บดินทร์ก็ยอมปรับแผนการรบตามพระประสงค์ของมหาเทวี (Mala Kamchan, 2006, pp. 149-150)

หลังจากทำตามมหาเทวีแล้ว บดินทร์ก็ค่อย ๆ ได้เรียนรู้จากการที่มีผู้ที่สำนึกบุญคุณขององค์มหาเทวี ได้กลับมาช่วยเหลือตามกำลังอำนาจ แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูกตเวทีและซาบซึ้งในพระเมตตาที่องค์เทวีเคยมอบให้ บดินทร์ได้เรียนรู้ว่าการปกครองด้วยคุณธรรม สามารถส่งผลดีต่อการรบได้เช่นกัน ไม่จำเป็นต้องใช้กำลังหักหาญกันเสมอไป

6. ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)

ตารางที่ 2 บทเรียนของบดินทร์ในขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials) ช่วงที่ 2

เหตุการณ์ที่บดินทร์เผชิญบททดสอบ ในขั้นตอน ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)	บทเรียนที่บดินทร์ได้เรียนรู้ จากบททดสอบ
6.7 บดินทร์ตั้งใจฝึกนักรบ 200 คน ให้มีกำลังเหมือน 500 คนให้ได้ จากที่บดินทร์ปฏิบัติตามพระประสงค์ของมหาเทวี เรื่องไม่เพิ่มกำลังคน ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากและท้าทายความสามารถมาก <i>...วันแล้ววันเล่า บดินทร์ คังกร และบุญชูยังคงคร่ำเคร่งกับการฝึกปรีความคล่องแคล่วจัดเจนให้แก่กองกำลังสองร้อยประจำหุบเขาร้อยศพ ฝึกทั้งเชิงอาวุธ พละกำลัง ระเบียบวินัย การแปรรูปกระบวนทัพและการรุกรับพร้อมเพรียง...</i> (Mala Kamchan, 2006, p. 158)	บดินทร์ต้องปรับแผนการรบ ฝึกซ้อมนักรบให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น บททดสอบนี้ บดินทร์ได้เรียนรู้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตามสถานการณ์กำหนด และนำความรู้ความสามารถด้านกีฬา มาประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อมรบ
6.8 บดินทร์เป็นผู้บัญชาการรบสูงสุด รับคำสั่งจากมหาเทวีว่า “จงฆ่าคนให้น้อยที่สุด ไว้ชีวิตให้มากที่สุด” บดินทร์ยอมปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตามข้อกำหนดของมหาเทวี (Mala Kamchan, 2006, p. 176)	บดินทร์ได้เรียนรู้การปฏิบัติตามคำสั่ง และการเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนอยู่
6.9 บดินทร์บัญชาการรบในการต่อสู้กับบุรพจารย์ วางแผนการรบโดยให้กองพลหมอบขุมโจมตีอยู่ที่ปากทางเข้าหุบเขาร้อยศพ ชาวทาสของ	บดินทร์ได้ใช้ความสามารถด้านการเป็นผู้นำวางแผนและบัญชาการรบ

เหตุการณ์ที่บันทึรเผชิญบททดสอบ ในขั้นตอน ถนนแห่งการทดสอบบททดลอง (The Road of Trials)	บทเรียนที่บันทึรได้เรียนรู้ จากบททดสอบ
หุบเขาร้อยศพที่มหาเทวีเคยช่วยเหลือ มาช่วยสมทบ โดยขึ้นไปห่ม บนภูเขา แล้วโยนตะข่องใส่ผู้พิชลงมาช่วยกำจัดศัตรู จนทหารของ รุทรอรมันแตกพ่าย	ฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และ ประจักษ์ผลของความเมตตากรุณา ของมหาเทวี ที่ได้รับสิ่งดีงามตอบแทน
6.10 บันทึรบัญชาการรบกับรุทรอรมัน โดยใช้ยุทธวิธีของ หงจื่อเกา (ยุทธวิธีที่ผู้นำเผ่าจ้วงถล่มกองทัพราชวงศ์ฉินแตกพ่าย) จากนั้น บันทึรสั่งให้พระยะประชิด “โลบ้อง หอกสอย” อย่างแม่นยำ เลือก ทีมแทงจุดที่ไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่ชีวิต บรรดาเชลยศึกที่มหาเทวี เคยเมตตาวิชาอาการบาดเจ็บและปล่อยตัวไป ได้กลับมาช่วยเหลือ ด้วยสำนึกในพระเมตตา	บันทึรได้ใช้ความสามารถด้านการ บัญชาการรบ ฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะ หน้า นำความรู้จากโลกปกติมาใช้กับ โลกพิเศษ และได้เรียนรู้ “ผลแห่งความ เมตตากรุณาของมหาเทวี” ส่งผลดีต่อ กองกำลังอย่างไม่คาดคิด
6.11 บันทึรเฝ้ามองกับดักทุก ๆ 50 วา ระหว่างเดินทางไปยังหุบเขา กินคน (Mala Kamchan, 2006, p. 208)	บันทึรได้เรียนรู้เรื่องการมีสติในขณะ เดินทาง การสังเกตภัยรอบตัว และ ความสามัคคีในหมู่คณะ
6.12 บันทึรเจอผีกองกอย ต้องต่อสู้กับความกลัวในใจตนเอง จาก เดิมที่คิดว่ากองกอยเป็นผี จึงรู้สึกกลัวมาก แต่เมื่อวิชชุได้อธิบายว่า กองกอยเป็นเหมือนคนอีกเผ่าพันธุ์หนึ่งที่ตกค้างตรึงรอยต่อของ วิวัฒนาการ เหมือนมนุษย์หิมะ หรือเยติแถบหิมาลัย หลังจากที่ได้ เปลี่ยนความคิด จากความกลัวได้กลายเป็นความสงสารกองกอยแทน (Mala Kamchan, 2006, p. 220)	บททดสอบนี้ บันทึรได้เรียนรู้ที่ เอาชนะความกลัว เปลี่ยนเป็นความ เมตตากรุณาผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก
6.13 บันทึรและนักรบหุบเขาร้อยศพเจอผีโสมดงที่มีดวงตาสีแดง ลอยมาเป็นฝูง ผีโสมดงเป็นภัยร้ายที่ป้องกันตัวได้ยากยิ่ง จากการถูกผี โสมดงโจมตีในยามค่ำคืน ทำให้บันทึรต้องสูญเสียกองกำลังไป 14 คน (Mala Kamchan, 2006, p. 229)	บันทึรได้ตระหนักถึงภัยลี้ลับที่ไม่ สามารถพิสูจน์ได้ด้วยวิทยาศาสตร์ อาจมีสิ่งที่อยู่ในมิติอื่น ๆ จึงไม่ควร ประมาทในการเดินทาง
6.14 บันทึรและนักรบหุบเขาร้อยศพถูกกองพลลี้้นขาดจับตัว แต่ สามารถหลบหนีจากการถูกกักขังได้	บันทึรได้เรียนรู้การเอาตัวรอด โดย การวิเคราะห์จุดอ่อนของฝ่ายตรงข้าม และเรียนรู้การใช้สติปัญญาแก้ปัญหา
6.15 บันทึรผ่านม่านน้ำตกเข้าสู่หุบเขากินคน เดินสะพานเชือก แล้ว ตกลงสู่ก้นหุบเขา บันทึรและเพื่อนได้รับบาดเจ็บ	บันทึรเรียนรู้การเอาตัวรอด และมี บทบาทในการช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่ บาดเจ็บเช่นกัน
6.16 บันทึรขว้างหอกใส่เสือโคร่งที่กำลังจะกัดกินวิชชุ จนเสือโคร่ง ตาย	บันทึรได้แสดงความกล้าหาญ ใช้ ทักษะการต่อสู้กับเสือ เรียนรู้การมีสติ ในการแก้ปัญหา

เหตุการณ์ที่บดินทร์เผชิญบททดสอบ ในชั้นตอน ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)	บทเรียนที่บดินทร์ได้เรียนรู้ จากบททดสอบ
6.17 บดินทร์ วิชชุ และอัครมาชวญวิทยาที่กำลังถูกงูใหญ่กลืนเข้าไป กว่าครึ่งตัว อัครมาแม่เมตตาแก่งสกลต่าง ๆ จนงูคลายปากคายวิทยา ออกมา ...สัพเพ สัตตา อเวรา โหนตุ... บทสวดท่องแม่เมตตาทั้งวานขึ้น หุ้มลึก อ่อนโยน แก้วเสียง แจ่มใส มือหนึ่งพนมระหว่างอก อีกมือเอื้อมแตะปลายจมูกชี้ดเย็นของ สัตว์โลกตึกดำบรรพ์ วิรุบักเขทิ เม เมตตัง เอราปเถทิ เม บทสวดแม่เมตตาแก่งสกลต่าง ๆ ดังอยู่สม่ำเสมอ... (Mala Kamchan, 2006, p. 263)	บดินทร์ได้เข้าใจอานุภาพของการแผ่ เมตตา แม้สัตว์ดุร้ายก็ยอมรับกระแส แห่งความเมตตา พลังของธรรมะ สามารถเอาชนะอุปสรรคและความ โหดร้ายได้

8. หญิงในฐานะผู้ยั่ววน (Woman as the Temptress)

ในขณะที่ทุกคนกำลังนอนหลับอยู่ในป่า บดินทร์ได้เห็นนางอัปสรกำลังร่ายรำยั่ววนจนเกือบทำให้
บดินทร์ตามไป

ขณะนอนหลับ ทุกคนตื่นขึ้นเพราะได้ยินเสียงดนตรีโบราณ มีนางอัปสราร่าย
ย่างเยื้อง ฝ่าทุ่งห้อยต่ำเปิดสะดือ อกรัดอวบมีผ้าคาดทับทั้งชายไสว แยมย้มเชื้อเชิญ
กวักมือย่ายรำยั่วล้อ ช้อเท้าและปลิ่น่องเรียวกลิ้ง สลัอย่างเนิบไหว

(Mala Kamchan, 2006, p. 274)

บดินทร์เคลิบเคลิ้มมองนางอัปสราร่ายรำและกำลังเดินเข้าไปหาร่างนางอัปสรนั้น แต่โชคดีที่อัครมาใช้
พลังพุทธคุณทำลายภาพมายานั่นได้

การประสบเหตุการณ์นี้ทำให้บดินทร์ได้เรียนรู้กิเลสของตนเอง ซึ่งกิเลสอันเกิดจากการยั่ววน ของ
นางอัปสรนั้น เกิดขึ้นจากความรู้สึกและอารมณ์ทางกายภาพของเด็กหนุ่ม ซึ่งหากขาดสติ ไม่มีใครควบคุม
อารมณ์ ปล่อยใจไปกับการยั่ววนดังกล่าว อาจเกิดผลเสียร้ายแรงได้

9. การเป็นหนึ่งเดียวกับพระบิดา (Atonement with the Father)

จากการต่อสู้กับความพราหมณ์ ซึ่งเป็นบททดสอบที่หนักที่สุด ซึ่งอาจเรียกได้ว่า “การทดสอบอัน
สาหัสสากรรจ์” บดินทร์ต้องต่อสู้จนเกือบเอาชีวิตไม่รอด จากสถานการณ์คับขันนี้ทำให้บดินทร์ต้องเผชิญกับ
ความกลัวตายในใจของตนเอง แต่จากบทเรียนนี้ทำให้บดินทร์ได้เปลี่ยนความคิดหรือตัวตนแบบเดิม เปิดใจ
ยอมรับสัจธรรมของโลก ดังข้อความต่อไปนี้

ท่าทางของบดินทร์รุ่นาน หงุดหงิดและร้อนรนชัดเจน ความตายมากวักมืออยู่
ต่อหน้า โอบปรกไปมาชิดหนังหัว ยิ่งคิดก็ยิ่งกลัว ยิ่งรู้สึกยิ่งแสดงอาการชัดเจน

“ไอ้ซู! แม่่ง ไม่กลัวตายหรือไงวะ”

“กลัว” วิชชุุดแขนเพื่อนนั่งลง “แต่กลัวแล้วจะมีประโยชน์อะไรก่อนดิน ความ
เป็น ความตายตัดสินใจกันในพริบตา ตั้งสติคอยรับมือกับมันดีกว่า หากจะตายมันก็ต้อง
ตาย กลัวตายแล้วไ้ว่าจะไม่ตายเมื่อไร”

(Mala Kamchan, 2006, pp. 303-304)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบดินทร์ได้เรียนรู้ เข้าใจ และยอมรับสัจธรรมของชีวิต คือ ความ
ตาย ทำให้มีสติไม่กระวนกระวาย ทั้งที่ตั้งแต่นับเรื่องบดินทร์กับวิชชุได้เป็นคู่แข่งชิงดีชิงเด่น ในแง่
ความสามารถมาโดยตลอด ในฐานะที่เป็นดาวเด่นประจำห้องเรียนคนละด้าน กล่าวคือ บดินทร์เด่นทางด้าน
กีฬา ส่วนวิชชุเด่นทางการเรียน แต่เมื่อผ่านบททดสอบอันสาหัสสากรรจ์ ทำให้บดินทร์เปลี่ยนการมอง
โลกไปจากเดิม เข้าใจกฎของธรรมชาติ เรียนรู้สัจธรรมของชีวิต ละทิ้งอัตตา ยอมรับ และยกย่องคู่แข่งด้วย
ใจจริง ด้วยคำพูดว่า “แท้จริงเราเป็นคนฉลาด นายเองต่างหากที่กล้า นายกล้ากว่าเรามาก...กระซู” จากนั้น
บดินทร์ได้เปลี่ยนเป็นคนใหม่โดยการเข้าใจและยอมรับความตายอย่างมีสติ จึงทำให้คิดแก้ปัญหาได้ต่อไป
นับเป็นการเกิดครั้งที่สองทางจิตวิญญาณ

10. การเปลี่ยนสถานะเป็นเทพเจ้า (Apotheosis)

หลังจากที่บดินทร์ผ่านการทดสอบอันสาหัสสากรรจ์ ทำให้เข้าใจสัจธรรมของชีวิต เตรียมใจยอมรับ
ความตายที่อาจเกิดขึ้น ทำให้บดินทร์ไม่ได้คิดเรื่องของตนเองเป็นสิ่งสำคัญ แต่คิดถึงผู้อื่นหรือประโยชน์ของ
ผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ยอมสละได้แม้ชีวิตของตนเอง ความรู้สึกคิดถึงผู้อื่นนี้จึงตรงกับขั้นตอน “การเปลี่ยน
สถานะเป็นพระเจ้า” ดังตอนที่ บดินทร์บอกกับวิชชุในตอนที่ถูกความพราหมณ์กักขังว่า ถ้าหากต้องตาย
บดินทร์ขอตายก่อน

บดินทร์สุดลมหายใจเข้าปอดลึก ๆ ยึดอกขึ้น ตบปากเพื่อนหนักแน่นมั่นคง
“ในฐานะ นายกองธงเสือด้า ฟังให้ดิ้นะ กระซู หากต้องตายเราขอตายก่อน จะไม่ยอมให้
พวกนายตายก่อนเด็ดขาด เผื่อว่าเวลาที่เหลือพวกนายอาจรอดชีวิตออกไปได้”

(Mala Kamchan, 2006, p. 304)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบดินทร์ได้แสดงความกล้าหาญในการช่วยชีวิตและปกป้องผู้อื่น
มนุษย์ทั่วไปย่อมรักชีวิตของตนเองที่สุด การแสดงความกล้าหาญเพื่อปกป้องผู้อื่น เสมือนเป็นการเกิดใหม่
กลายเป็นอีกคนหนึ่งที่ไม่มองเฉพาะประโยชน์ของตนเอง ยอมสละชีวิตเพื่อผู้อื่นได้

13. การหลบหนีโดยใช้เวทมนตร์ (The Magic Flight)

บดินทร์รอดพ้นอันตรายและสามารถกำจัดความพราหมณ์ได้ เพราะสมาชิกกองธงเสื้อดำอาราธนา พุทธคุณและสวดคาถาชินบัญชร เวทมนตร์ในเรื่องนี้จึงหมายถึง บทพุทธคุณและคาถาชินบัญชร ที่มีอานุภาพ ศักดิ์สิทธิ์ สามารถปกป้องคุ้มครอง รวมทั้งทำลายอำนาจร้ายจากฝ่ายความพราหมณ์และภูติผีปีศาจต่าง ๆ ได้ (Mala Kamchan, 2006, p. 326)

11. ความดีงามสูงสุด (The Ultimate Boon)

หลังจากที่บดินทร์ผ่านการทดสอบย่อย ๆ มาแล้วหลายครั้งหลายหน จนกระทั่งผ่านการทดสอบ แบบสาหัสสากรรจ์มาได้ บดินทร์ได้เรียนรู้การใช้ชีวิต และพิสูจน์ว่ามีคุณสมบัติของวีรบุรุษพร้อมทั้งทางด้านการ ความสามารถและจิตใจ การเดินทางผจญภัยของบดินทร์ครั้งนี้ทำให้ได้เข้าถึงสิ่งดีงามสูงสุด คือ “ความ เสียสละเพื่อส่วนรวม”

บดินทร์ได้ใช้ความกล้าหาญและความสามารถของตน ช่วยเหลือและกอบกู้บ้านเมือง “วยาธปุระ” ทั้งที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ใดจากการเสียสละครั้งนี้ แต่บดินทรยอมอุทิศตนเป็นผู้นำการรบ วางแผน ฝึกซ้อม ให้เหล่านักรบ เป็นผู้บัญชาการรบสูงสุด เป็นวีรบุรุษด้วยหลักศีลธรรม จนได้รับชัยชนะโดยมีความเมตตา กรุณาเป็นที่ตั้ง ทั้งยังกล้าหาญเสี่ยงภัยต่อสู้กับศัตรู และภัยจากสิ่งเหนือธรรมชาติต่าง ๆ จนสามารถ ช่วยเหลือองค์รัชทายาทได้ และทำให้อาณาจักร “วยาธปุระ” กลับมาร่มเย็นอีกครั้ง

ขั้นตอนการเดินทางกลับ (Return)

12. การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ (Refusal of the Return)

จากการศึกษา ไม่พบเรื่องราวที่เป็นขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียกในเรื่องหุบเขากินคน เนื่องจาก หลังจากที่ได้ช่วยองค์รัชทายาทคุณวรมันให้ออกมาจากหุบเขากินคนได้แล้ว จากนั้นกษัตริย์ “มหาคุณวรมัน” ได้ขึ้นครองราชย์ ณ อาณาจักรวยาธปุระ แล้วได้ทรงแต่งตั้งอัครมาเป็นอุปราช “มหาภัทรวรมัน”

กษัตริย์ทรงปูนบำเหน็จผู้มีความดีความชอบในการกอบกู้บ้านเมืองในครั้งนี้ ทรงยกย่องให้กองธง เสื้อดำเป็นน้องชาย กษัตริย์ตรัสกับกองธงเสื้อดำว่า “ต้องการสิ่งใดให้บอกมาเถิด ทองคำแสน มณีค่าล้ำน ก็จะมี/ปูนบำเหน็จให้” กองธงเสื้อดำปฏิเสธที่จะรับสิ่งของมีค่า และไม่รับตำแหน่งใด ๆ สิ่งเดียวที่ต้องการ คือ การกลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอนที่จากมานาน มหาคุณวรมันรับปากว่าจะช่วยหาหนทางให้ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าบดินทร์ไม่ยึดติดหรือลัวเลกับประโยชน์ที่จะได้รับ ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งอันสูงศักดิ์ หรือทรัพย์สิน เงินทองใด ๆ แต่ประสงค์จะเดินทางกลับเป็นสำคัญ เรื่องหุบเขากินคนจึงไม่ปรากฏขั้นตอนการปฏิเสธที่จะ เดินทางกลับ

13. การหลบหนีโดยใช้เวทมนตร์ (The Magic Flight)

บดินทร์และเพื่อน ๆ ไม่สามารถเดินทางกลับสู่โลกปกติของตนเองได้ จึงจำเป็นต้องมีความช่วยเหลือจากพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ เวทมนตร์ในขั้นตอนนี้จึงหมายถึง ข้อมูลในคัมภีร์กาลจักรและภูมิสถาน

กาลจักร คือ การหมุนวนดุจจักรของกาลเวลา ภูมิสถาน คือ สถานที่ต่าง ๆ ทั้งจักรวาล ใครที่เชี่ยวชาญคัมภีร์นี้สามารถท่องเที่ยวไปทั้งอดีต และอนาคต ซึ่งกองธงเสือดาคำเชื่อว่าคัมภีร์นี้อาจไขความลับการเดินทางข้ามมิติเวลาได้ และอาจช่วยพาให้กลับบ้านได้ (Mala Kamchan, 2006, pp. 345-346)

นอกจากนี้ในการเดินทางกลับต้องมีการคำนวณเวลาและสถานที่ให้ตรงกับตอนที่ข้ามเวลามาสู่อณาจักรขอม ในการคำนวณเส้นแบ่งเวลาในการเดินทางกลับภพเดิมนั้น ได้ไขปริศนาบางส่วนจากคาถาสรเสริญเทพทศรศากอีกด้วย

14. การช่วยเหลือจากด้านนอก (Rescue from Without)

บดินทร์และเพื่อน ๆ ต้องการจะกลับบ้านในภพภูมิเดิม (โลกปกติ) แต่ไม่สามารถกลับได้ แม้จะมีคัมภีร์กาลจักรและภูมิสถาน ที่ช่วยคำนวณเวลากลับได้ แต่ประสบกับอุปสรรค กล่าวคือ มีข้อความบางส่วนหายไป ทำให้ไม่สามารถคำนวณเวลาได้แม่นยำ จำเป็นต้องมีผู้ช่วยเหลือ นั่นคือ กษัตริย์คุณวรมันที่เชี่ยวชาญเรื่องคัมภีร์นี้เป็นอย่างดี จนสุดท้ายก็พบข้อความส่วนที่หายไป กษัตริย์คุณวรมันจึงสามารถคำนวณตัวเลขต่าง ๆ จนหาจุดแบ่งเวลาส่งกองธงเสือดากลับบ้านได้ (Mala Kamchan, 2006, pp. 346-347)

15. การข้ามธรณีประตูของการกลับคืน (The Crossing of the Return Threshold)

ในการเดินทางกลับสู่โลกปกติ (โลกเดิมของบดินทร์) เขาต้องนำสิ่งล้ำค่าทางจิตใจที่เขาได้รับจากการผจญภัย กลับไปยังโลกเดิม ดังนั้นบดินทร์ต้องผ่านธรณีประตูอีกครั้ง ซึ่งหมายถึง เส้นแบ่งระหว่างอณาจักรขอมโบราณ กับโลกปัจจุบันของบดินทร์ ในเรื่องหุบเขากินคนมีการกล่าวถึงเส้นแบ่งเวลาไว้อย่างชัดเจน และสมาชิกทุกคนต้องแต่งตัวเหมือนเดิม ไม่นำสิ่งใดกลับไปสู่โลกปกติทั้งสิ้น ดังนี้

จุดตัดแห่งเวลาใกล้มาถึงแล้ว มัธยมนะ ตะวันเที่ยงตรง นาฬิกาสองเรือนยังตายสนิท ตรงตำแหน่งเดิม กองธงเสือดาคำทั้งสี่ปฏิเสฐข้าวของทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็เสื้อผ้าที่เคยนุ่ง เครื่องประดับยศเคยสวมใส่ หรือแม้กระทั่งปลอกโลหะสวมรัดพลองธงเสือดาคำต่างยังคงใส่ชุดเดิมเมื่อเริ่มออกสะกดรอย

...ทั้งสี่หันไปจับมือเพื่อนผู้สมัครใจจะอยู่ในอดีต... “ลาก่อน”

(Mala Kamchan, 2006, pp. 349-350)

16. เจ้าแห่งสองโลก (Master of Two Worlds)

“เจ้าแห่งสองโลก” เป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษมีความสามารถพิเศษ สามารถข้ามไปมาระหว่างโลกปกติกับโลกพิเศษได้ โดยไม่นำกฎเกณฑ์ของโลกหนึ่งไปตัดสินอีกโลกหนึ่ง หรือไม่ทำลายหลักการของโลกหนึ่งด้วยหลักการของอีกโลกหนึ่ง จากเรื่องหุบเขากินคนสามารถพิจารณาได้ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

16.1 ศิลปินที่ภักทรวรมัน (อชฌมา) ได้ทำให้เพื่อนเป็นประจักษ์พยานว่าคุณสมบัติที่บดินทร์และกองธงเสือด้าได้ทำให้ จะดำรงอยู่ทั้งที่วายุระและโลกปกติ

ศิลปินดังกล่าวจึงเป็นสัญลักษณ์ของ “เจ้าแห่งสองโลก” ในลักษณะเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ข้อความในจารึกที่กล่าวถึงชื่อบดินทร์ และการที่จะระลึกถึงอยู่เสมอ นั้นเสมือนว่าบดินทร์และกองธงเสือด้าสามารถอยู่ได้ทั้งระหว่างโลกปกติและโลกพิเศษ

16.2 จิตใจของบดินทร์เปลี่ยนไป มีความเติบโตทางความคิด เข้าใจโลกทั้งสองยุคสมัย ไม่นำกฎเกณฑ์ของโลกใดโลกหนึ่งไปตัดสินอีกโลกหนึ่ง แต่เปิดใจเข้าใจโลกทั้ง 2 โลกเป็นอย่างดี ปรากฏชัดเจนในตอนที่ บดินทร์กับวิชชุได้เข้าร่วมการเฉลิมราชประเพณีผลัดแผ่นดิน และการฉลองชัยชนะต่อศัตรู ที่แสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่เกรียงไกรของวายุระ บดินทร์และวิชชุกล่าวถึงว่าพวกตนได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ควรนำความคิดของตนไปตัดสินหรือเปรียบเทียบว่าวัฒนธรรมใครดีกว่าใคร หรือใครเจริญกว่าใคร นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงความไม่เที่ยงแท้ของสรรพสิ่ง ชาติที่เจริญมีรากฐานอารยธรรมที่เก่าแก่ ก็สามารถถึงจุดตกต่ำได้ ทุกสิ่งในโลกล้วนไม่แน่นอน (Mala Kamchan, 2006, pp. 334-335)

17. อิสระแห่งการดำรงอยู่ (Freedom to Live)

ขั้นตอน “อิสระแห่งการดำรงอยู่” เป็นสภาวะที่บดินทร์รู้สึกมีอิสระในการใช้ชีวิตและการดำรงอยู่ แม้เมื่อนึกถึงโลกแห่งการผจญภัยที่บดินทร์ต้องประสบความยากลำบากต่าง ๆ นานา แต่เมื่อได้เรียนรู้แล้ว บดินทร์เกิดความรู้สึกสงบ ผ่อนคลาย ไม่ทุกข์ระทม ไม่ยึดติด ทั้งยังคิดถึงในแง่ดีว่าตนชาวโชคดียังคงอยู่พลัดหลงมาที่นี่ ทำให้ได้เรียนรู้สัจธรรมของชีวิตตั้งแต่วัยเด็ก

...เราเองดีใจนะที่บังเอิญพลัดหลงมาที่นี่ บังเอิญได้พบสัจจะของชีวิตเสียแต่ยังเด็ก ๆ ใครจะไปรู้ได้ ขนาดพวกเราอายุแค่นี้ยังแก่งแย่งชิงดีกันเอาเป็นเอาตาย โตขึ้นหากบังเอิญพวกเราได้เป็นใหญ่ พวกเรามีแก่งแย่งกันยิ่งกว่าเขมรสามฝ่ายสี่ฝ่ายหรือ...

(Mala Kamchan, 2006, p. 326)

การใช้ชีวิตของบดินทร์เมื่อกลับมาอยู่ในโลกปกติ บดินทร์ใช้ชีวิตเหมือนเด็กทั่วไป แต่ได้นำบทเรียนจากโลกพิเศษมาประยุกต์ใช้ ทำให้มีมุมมองที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้น เรียนรู้การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ยอมรับสังคม วัฒนธรรมที่แตกต่าง มีความกล้าหาญ เสียสละ เข้าใจแก่นแท้ของมิตรภาพ เข้าใจสัจธรรมของชีวิต ไม่ยึดติด

ไม่โยนหา โดยเฉพาะเมื่อต้องสูญเสียวิชาพลองชั้นพิเศษไป ก็ไม่ได้ยึดติดกับสิ่งพิเศษนั้น มุ่งมั่นทำหน้าที่นักเรียนที่ดี นักกีฬาที่ดี เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ และมีความสุขในโลกปกติธรรมดาของตน

จากวงจรการผจญภัยของบดินทร์พบว่า มีขั้นตอนใหญ่ครบทั้ง 3 ขั้นตอน คือ การออกเดินทาง การครอบครอง และการเดินทางกลับ เมื่อพิจารณาขั้นตอนย่อย 17 ขั้นตอน พบว่าการผจญภัยของบดินทร์ปรากฏขั้นตอนย่อย 15 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ไม่ปรากฏในการผจญภัยของบดินทร์ คือ ขั้นตอนที่ 2 การปฏิเสธเสียงเรียก และขั้นตอนที่ 12 การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ

ขั้นตอนที่ไม่พบในการผจญภัยของบดินทร์ ได้แก่

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิเสธเสียงเรียก (Refusal of the Call) ไม่ปรากฏขั้นตอนนี้ เนื่องจากกองธงเสียดำได้เดินทางออกผจญภัยข้ามมิติเวลาอย่างไม่คาดคิดและไม่ทันตั้งตัว

ขั้นตอนที่ 12 การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ (Refusal of the Return) ไม่พบในการผจญภัยของบดินทร์ แต่พบในตัวละคร “อัสมา” ที่ได้พบความจริงว่าตนคือ บุตรคนเล็กของมหาเทวี แห่งวายุภระ ในโลกปกติอัสมาเป็นเด็กกำพร้า ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัวมาตลอด จึงตัดสินใจเลือกที่จะอยู่กับพระมารดา (มหาเทวี) และพระเชษฐา ในมิติแห่งอาณาจักรขอมโบราณต่อไป แต่สมาชิกกองธงเสียดำอีก 4 คนตัดสินใจกลับสู่โลกปกติดั้งเดิม

ขั้นตอนที่ปรากฏแต่มีการสลับขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 3 ความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ (Supernatural Aid)

ขั้นตอนปรากฏแทรกอยู่ถัดจากการข้ามธรณีประตูแรก หลังการข้ามผ่านเครือข่ายหลงเข้าสู่มิติเวลาแห่งขอมโบราณ หลังจากเข้ามาสู่ดินแดนนี้แล้วบดินทร์และเพื่อน ๆ จึงได้รับพลังพิเศษเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล ต่อยอดจากความสามารถเดิมที่แต่ละคนมีอยู่แล้ว เนื่องจากอาถรรพณ์แห่งป่า และตามคำพยากรณ์ว่าเด็กทั้ง 5 คน คือ ดวงดาวแห่งอุตรทิศทั้ง 5 ที่จะมาช่วยกอบกู้เมือง จึงได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีพลังเหนือธรรมชาติเสมอ

การหลบหนีโดยใช้เวทมนตร์ (The Magic Flight) ของบดินทร์ และกองธงเสียดำพบได้หลายครั้งจากการใช้บทสวดพุทธคุณ คาถาชินบัญชร และบทสวดต่าง ๆ ตลอดจนการแผ่เมตตา ที่ทำให้กองธงเสียดำรอดพ้นจากอันตรายได้ มักปรากฏในขั้นตอนการครอบครอง หลังจากที่เคยชินกับบททดสอบต่าง ๆ และไปปรากฏอีกครั้งในขั้นตอนการเดินทางกลับ ที่ต้องไขปริศนาบางส่วนจากคาถาสรรเสริญเทพบุตรคา เพื่อคำนวณเส้นแบ่งเวลาในการเดินทางกลับ ขั้นตอนนี้สะท้อนแนวคิดความเชื่อตามหลักศาสนาอันเป็นที่พึ่งทางใจ และช่วยทำให้เกิดสติปัญญาในการแก้ไขปัญหา

ข้อสังเกต การผจญภัยของวีรบุรุษในเรื่องหุบเขากินคน พบว่าปรากฏขึ้นตอนถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials) มากถึง 17 ครั้ง ในมุมมองการผจญภัยของวีรบุรุษ วีรบุรุษต้องถูกทดสอบหลายครั้ง เพื่อให้ได้เรียนรู้และเติบโต นอกจากนี้ในมุมมองของด้านวรรณกรรม การถูกทดสอบหลายครั้งเป็นการผูกปมขัดแย้งในเรื่อง ให้ผู้อ่านติดตามวิธีการคลายปมปัญหาในแต่ละบททดสอบ อันแฝงไว้ด้วยข้อคิดที่ดีในการดำเนินชีวิต

คุณค่าของการผจญภัยของวีรบุรุษ ในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์

1. การเข้าใจการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร

จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง หุบเขากินคน ทำให้ตัวละคร “บดินทร์” ได้มีพัฒนาการทางความคิด และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนหลังจากได้เดินทางผจญภัย เช่น จากเดิมที่บดินทร์เป็นเด็กมูทะลุ มั่นใจสูง ไม่ยอมคน ชอบทะเลาะและแก่งแย่งความโดดเด่นกับวิชชุ แต่เมื่อผ่านบททดสอบต่าง ๆ ทำให้บดินทร์ยอมรับความสามารถและข้อดีของเพื่อนที่เป็นอดีตคู่แข่ง ยอมรับฟังและชื่นชมจากใจ เช่น

บดินทร์นั่งลง น้ำคำของเพื่อนราบรื่นเหมือนน้ำเย็นไหลผ่านตัว เด็กชายผู้
แกลั้วล้าอึ่งไปนาน เหม่อมองไฟมองรูปสลักขวนหนาหนังหัวแล้วพูดขึ้น

“แท้จริงเราเป็นคนฉลาด นายเองต่างหากที่กล้า นายกล้ากว่าเรามาก...กระซุ”

“เราไม่กล้าหรอก เราเพียงยอมรับมันเท่านั้น”

“นั่นแหละ ความกล้าที่แท้จริงละ”

(Mala Kamchan, 2006, pp. 303-304)

บดินทร์ได้แสดงความเป็นผู้นำที่รับผิดชอบ และเสียสละต่อผู้อื่นในหลายเหตุการณ์ เช่น

“พวกนายไปนอนกันเถอะ” บดินทร์ทำลายความเงิบที่น่าอึดอัด “เวลานี้เรารับผิดชอบ วางใจเต็มที่”

เวลาผ่านไป จะล่องไปเท่าไรไม่รู้ ดูนานยาวนานเหมือนไม่มีที่สิ้นสุด ...ทว่า...
ตนเองเป็นหัวหน้ากองธง เป็นยามเฝ้าเวรให้เพื่อน ๆ เพื่อนกำลังหลับสบายเพราะไว้วางใจ
ตน มีหรือตนจะเห็นแก่เปลืองวงแล้วทำลายความศรัทธาที่เพื่อนมีให้

(Mala Kamchan, 2006, p. 68)

การผจญภัยของวีรบุรุษทุกขั้นตอนมีส่วนสำคัญให้บดินทร์ได้แสดงศักยภาพ แสดงออกถึงคุณธรรม และปรับเปลี่ยนมุมมองวิธีคิดได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะขั้นตอน “การทดสอบ” ที่ปรากฏถึง 17 ครั้ง ในทุก ๆ ครั้งบดินทร์ล้วนได้เรียนรู้บทเรียนจากทุกเหตุการณ์เสมอ ทั้งการตัดสินใจ ทักษะคิด ภาวะผู้นำ คุณธรรมด้านต่าง ๆ การพัฒนาทักษะความสามารถร่างกาย และทักษะทางสังคม

2. การสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองผ่านการเผชิญปัญหาและอุปสรรคของตัวละคร

การเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลจะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาตัวละครเด็กชาย 5 คนที่เป็นสมาชิกกองธงเสือด้า เป็นกลุ่มเพื่อนที่มีพื้นฐานครอบครัว อุปนิสัย และความถนัดที่แตกต่างกัน แต่เมื่อได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขเดินทางผจญภัยด้วยกันแล้ว ต่างใช้ความสามารถที่มีอยู่ช่วยเหลือ เกื้อกูลกันในสถานการณ์ต่าง ๆ จนสามารถผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ สมาชิกกองธงเสือด้า ได้แก่

- บดินทร์ (ก้อนดิน, ดิน) หัวหน้ากองธงเสือด้า มีความสามารถทางด้านกีฬา โดยเฉพาะพลอง
- อัศฌา (เพื่อน ๆ มักเรียกว่า “หลวงปู่”) เพราะเป็นคนฝึกไฟทางธรรม อัศฌาไม่ทราบต้นกำเนิดของตนเอง มีหลวงปู่ที่เป็นพระภิกษุเลี้ยงดู หลวงปู่สอนธรรมะ ให้นั่งสมาธิ สวดมนต์ โดยเฉพาะคาถาชินบัญชร
- วิษณุ (กระซุ, ทุ) เด็กชายที่มีสติปัญญาดีเยี่ยม สนใจเรื่องประวัติศาสตร์เป็นพิเศษ
- บุญชู (ส่วย) เด็กชายชาวป่า ได้รับการสืบทอดวิชาเดินป่ามาจากบรรพบุรุษที่เป็นนายพราน
- วิทยา (หมูอ้วน) เด็กชายอ้วนที่เอาแต่กินและนอน มีแรงมหาศาล

สมาชิกกองธงเสือด้าทุกคนล้วนมีความสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งในการผจญภัย ทำให้ได้เรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยสติปัญญา จนผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ การอยู่ร่วมกันด้วยการยอมรับ ให้เกียรติซึ่งกันและกันเป็นสิ่งสำคัญ แม้ว่าแต่ละคนจะไม่ได้สมบูรณ์พร้อมในทุกด้านก็ตาม

ตัวละครในกองธงเสือด้าเป็นตัวละครที่ใช้ชีวิตแบบคนธรรมดาทั่วไป ไม่ได้เพียบพร้อมสมบูรณ์แบบแต่สามารถบรรลุภารกิจได้ อาจส่งผลให้ผู้อ่านเกิดทัศนคติเชิงบวกในการใช้ชีวิต เข้าใจและเห็นคุณค่าของผู้คนรอบข้าง มีความหวังในการพัฒนาตนเองและข้ามผ่านอุปสรรคต่าง ๆ

นอกจากนี้ ทักษะการใช้ชีวิตและการปรับตัวในสังคม มีความจำเป็นในทุกยุคสมัย จากการผจญภัยในเรื่องหุบเขากินคน บดินทร์และเพื่อน ๆ ต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวและเอาชีวิตรอดจากสถานการณ์ที่แปลกใหม่ จนสามารถผ่านแบบทดสอบ และเดินทางกลับสู่โลกปกติของตนได้

การอภิปรายผล

การผจญภัยของวีรบุรุษ ในเรื่อง “หุบเขากินคน” มีเนื้อหาสาระที่ครบเครื่องทั้งเรื่องราวสนุกสนานชวนติดตาม ตัวละครมีพัฒนาการด้านความคิดและการเติบโตทางจิตวิญญาณ การเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรม ตลอดจนความเชื่อที่สะท้อนผ่านนวนิยายเรื่องนี้ การที่เยาวชนหรือบุคคลทั่วไปได้ศึกษาเรื่อง “หุบเขากินคน” ย่อมได้รับคุณค่าด้านความรู้ ความเพลิดเพลิน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และส่งเสริมให้ “รักการอ่าน” มากขึ้น การอ่านหนังสือที่ดีสักเล่ม อาจสร้างแรงบันดาลใจให้คน “รักหนังสือ” ดังที่ Attagara (2021, p. 29) ได้กล่าวถึงเรื่องการเดินทางในโลกหนังสือไว้ว่า

เมื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัย คุณควรจะกระโจนเข้าหาหนังสือของนักคิดนักเขียน
ระดับใหญ่ คุณจะสัมผัสความคิดที่คุณไม่เคยคิด สัมผัสมุมมองที่คุณไม่เคยมอง ได้สัมผัส

ลีลาที่พาคุณหวนไหว ได้รู้ลึกว่าหัวใจของคุณมันเต้นแรงขึ้น หรือสงบลง เมื่อคุณสามารถ
เชื่อมโยงกับสิ่งที่คุณค้นพบในโลกใหม่นี้

นวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ประพันธ์โดย มาลา คำจันทร์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ อาจเป็น
อีกเรื่องหนึ่งที่น่าผู้อ่านเข้าสู่โลกแห่งจินตนาการอันเปี่ยมคุณค่า ทำให้เกิดการใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ได้
เป็นอย่างดี

การนำคุณลักษณะของตัวละครใน “หุบเขากินคน” มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการส่งเสริม
ด้านการพัฒนาตนเองและการพัฒนาทักษะชีวิตและการแก้ปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pragthong
(1993, p. 99) ที่ได้กล่าวถึงเรื่องหุบเขากินคนไว้ว่า

...ในเรื่องหุบเขากินคนนั้น ผู้แต่งใช้แนวเรื่องแตกต่างไปจากเดิม โดยให้ตัวละคร
ในเรื่องต่อสู้ชีวิตด้วยสติปัญญาและความกล้าหาญในสถานการณ์ที่แปลกประหลาดกว่า
ประสบการณ์ปกติ สิ่งที่เหมาะสมคือผู้แต่งแสดงพฤติกรรมของตัวละครเด็กที่แสดงออก
ถึงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่น่าชื่นชม และทำให้เห็นว่าพฤติกรรมเหล่านั้นมีคุณค่าต่อ
การดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหาของชีวิต

การผจญภัยของวีรบุรุษ มีบทบาทในการเสริมสร้างกำลังใจ และสร้างแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต
และแก้ปัญหของผู้คนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง Seeing Your Life Story as a Hero's Journey Increases
Meaning in Life (Rogers et al., 2023) ที่ได้พัฒนาเครื่องมือในการวิจัยที่เรียกว่า Hero's Journey Scale
เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินว่าเรื่องราวในชีวิตตนเองมีความสอดคล้องกับเรื่องราวหรือขั้นตอน
การเดินทางของวีรบุรุษมากน้อยเพียงใด

นักวิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมที่มองชีวิตของตนเองผ่านเรื่องราวใน Hero's Journey รายงานว่าบุคคล
เหล่านั้นรู้สึกชีวิตมีความหมายมากขึ้น การศึกษายังพบว่าการเปลี่ยนแปลงเรื่องราวนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อ
วิธีที่ผู้คนมองเห็นอดีตและปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อทัศนคติของพวกเขาให้มีความท้าทายและ
ความสามารถในการเผชิญกับความปัญหาต่าง ๆ ได้ดีขึ้นอีกด้วย

การนำเรื่องราวของวีรบุรุษไปปรับกับเรื่องราวชีวิตของบุคคล ส่งผลดีต่อประเมินและแก้ปัญหาชีวิต
ในเชิงบวกมากขึ้น เรื่องราวชีวิตที่ทรงพลังและมีความหมายได้ส่งผลกระทบที่ดีต่อจิตใจของผู้คน ดังนั้น
การผจญภัยของบิดนทร์ในเรื่อง “หุบเขากินคน” จึงอาจช่วยสร้างกำลังใจได้การแก้ปัญหาและการพัฒนา
ตนเองต่อไปได้

การผจญภัยของวีรบุรุษเป็นเรื่องราวที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับมนุษย์ ทำให้ได้เห็นความสำเร็จจาก
ความเพียรพยายามของวีรบุรุษ เรื่องราวเหล่านี้จึงช่วยหล่อเลี้ยงจิตใจ จรรโลงสังคม มาทุกยุคทุกสมัย

อนึ่ง การใช้สติปัญญาและการแก้ปัญหาโดยการใช้หลักธรรมและบทสวดเพื่อนำไปสู่ทางออกที่ดีได้ปรากฏในเรื่อง “หุบเขากินคน” ได้ปรากฏทั้งบทสวดชินบัญชร บทสวดพุทธคุณ และบทสวดขันธปริตร รวมทั้งการทำสมาธิ ได้ช่วยให้บดินทร์และกองธงเสียดำ หลุดพ้นจากช่วงอันตรายได้หลายครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saengsrichan & Wongrach (2021, p. 102) ที่ได้กล่าวถึงคาถาชินบัญชรไว้ว่า

คาถาชินบัญชร มีสรรพคุณในการปกป้องคุ้มครอง จัดเป็นเครื่องป้องกันอันเป็นทิพยอำนาจ ที่เกิดจากพระรัตนตรัย 3 คือ พระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ อารามนาพระพุทธเจ้า 28 พระองค์ พระอริยสงฆ์จำนวน 14 รูป และ 80 รูป พระสูตรและพระปริตต์ 7 บท และพระพุทธรูปที่เหลื้อมทั้งหมด มาเป็นทิพยอำนาจสถิตประทับที่ส่วนต่าง ๆ ... เป็นทิพยอำนาจพิทักษ์รักษา คุ้มครอง ปกป้อง คุ้มกันผู้สวดสาธยายให้แคล้วคลาดปลอดภัย

ด้วยคุณภาพการสวดชินบัญชรจึงทำให้ตัวละครแคล้วคลาดปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งนี้อาจหมายถึงการใช้สติและสมาธิที่แน่วแน่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นับเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต

บทสรุป

จากการศึกษาเรื่องหุบเขากินคน โดยใช้ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ มาวิเคราะห์ตัวละคร “บดินทร์” พบว่าบดินทร์เป็นวีรบุรุษที่มีวงจรการผจญภัยสอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ ของโจเซฟ แคมป์เบลล์เป็นอย่างมาก กล่าวคือ มีขั้นตอนใหญ่ครบทั้ง 3 ขั้นตอน คือ การออกเดินทาง การครอบครอง และการเดินทางกลับ เมื่อพิจารณาขั้นตอนย่อยทั้ง 17 ขั้นตอน พบว่าปรากฏขั้นตอนย่อย 15 ขั้นตอน จากขั้นตอนการผจญภัยของวีรบุรุษ 17 ขั้นตอน โดยมีการสลบลำดับขั้นตอนเพียงเล็กน้อย ส่วนขั้นตอนที่ไม่ปรากฏในการผจญภัยของบดินทร์ คือ ขั้นตอนที่ 2 การปฏิเสธเสียงเรียก และขั้นตอนที่ 12 การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ แสดงให้เห็นลักษณะร่วมอันเป็นสากล ของวีรบุรุษที่ปรากฏอยู่ในแต่ละวัฒนธรรม

การผจญภัยในเรื่องหุบเขากินคน “บดินทร์” ต้องเผชิญกับอุปสรรคและปัญหาหลายครั้ง วีรบุรุษต้องผ่านบทสอบต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก บดินทร์ได้เรียนรู้การใช้ชีวิต และพิสูจน์ว่ามีคุณสมบัติของวีรบุรุษพร้อมทั้งทางด้านความสามารถและจิตใจ ซึ่งการเดินทางในครั้งนี้ ทำให้ได้เข้าถึงสิ่งดีงามสูงสุด (The Ultimate Boon) คือ “ความเสียสละเพื่อส่วนรวม” จนทำให้ภารกิจประสบความสำเร็จ เป็นแบบอย่างของการฟันฝ่าและการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต เรื่องราวของวีรบุรุษช่วยเสริมสร้างกำลังใจที่เข้มแข็ง เป็นตัวอย่างของการตัดสินใจโดยใช้สติปัญญาและมีความกล้าหาญในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ นับเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกในยุคปัจจุบัน

References

- Attagara, K. (2021). *Kan doen thang nai lok nangsue* [My journey in the world of books]. Amarin Printing and Publishing.
- Boonsong, B. (2009). *The life and contributions of Joseph Cambell to the study of mythology* [Doctoral dissertation]. Naresuan University.
- Campbell, J. (2004). *The hero with a thousand faces* (commemorative edition). Princeton University Press.
- Campbell, J., & Moyers, B. (2008). *Phalanuphap haeng thep pakaranam* [The power of myth] (B. Boonsong, Trans.) (2nd ed.). Amarin Printing and Publishing. (Original work published 1991)
- Chaiklam, S. (2021). Frozen 2: The hero's journey from the mythology to the movies with folkloristic overview. *Phranakhon Rajabhat Research Journal (Humanities and Social Sciences)*, 16(2), 72-86. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/article/view/249041
- Chaiklam, S. (2023). Avatar: The hero's journey. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 42(5), 823-835. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/264067>
- Haupt, A. (2023, 14 August). Want to give your life more meaning? Think of it as a 'hero's journey'. *Time*. <https://time.com/6304708/heros-journey-psychology/>
- Mala Kamchan. (2006). *Hupkhao kin khon* [The valley of the death] (10th ed). Kledthai.
- Pragthong, S. (1993). *An analysis of Mala Kumchan's juvenile novels* [Master's thesis, Prince of Songkla University, Pattani Campus]. PSU Knowledge Bank. <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2010/6867>
- Rogers, B. A., Chicas, H., Kelly, J. M., Kubin, E., Christian, M. S., Kachanoff, F. J., Berger, J., Puryear, C., McAdams, D. P., & Gray, K. (2023). Seeing your life story as a hero's journey increases meaning in life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 125(4), 752-778. <https://www.researchgate.net/publication/367377960>
- Saeng-arunchalaemsuk, S. (2018). Phra Sang: The hero's journey. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 10(2), 185-206. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhsc/article/view/155667>
- Saengsrirachan, N., & Wongrach, K. (2021). Secrete power in gatha Chinnabanchorn. *Journal of Buddhist Arts*, 4(1), 85-102. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/barts/article/view/4668>

- Sindhuvanik, S., & Witchayapakorn, K. (2019). The development of the main male characters' adventures as the heroes in thai classical literatures. *The Journal of Social Communication Innovation*, 7(1), 210-219. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcosci/article/view/199937>
- Suwanpratest, O. (2009). *Somdet phra naresuan maha rat: Phalang khap khluean bueang lang pracha chat* [King naresuan the great: the dynamic power behind the nation] [Doctoral dissertation, Naresuan University]. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/NU.the.2009.312
- Thumkwinthip, P. (2013). *Kan sueksa priap thiap archetypes nai wannakhadi: Karani sueksa chak nithan Phra-aphai-mani khamklon lae odyssey* [A comparative study of archetypes in literature: A case study of Phra-aphai-mani and the odyssey] [Doctoral dissertation]. Naresuan University.

การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน The Creation of Rhythm and Pattern Movement for Isan Long Drum

ภิกพ ปิ่นแก้ว^{1*}
Piphop Pinkaew^{2*}

(Received: 1 September 2024; Revised: 29 November 2024; Accepted: 18 December 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับการเรียนการสอนและการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบการบรรเลงจังหวะกลองยาวโบราณ เป็นการบรรเลงที่คงความเป็นเอกลักษณ์ ทั้งจังหวะและลีลากระบวนท่าในการบรรเลงและรูปแบบการแปรแถว 2) รูปแบบการบรรเลงจังหวะกลองยาวแบบประยุกต์ เป็นการผสมผสานจังหวะกลองยาวเข้ากับการบรรเลงพิณอีสาน และพิณเบสไฟฟ้าแบบร่วมสมัย เพื่อทำให้เกิดอรรถรสและมีความน่าสนใจต่อผู้ที่มาชมรับฟังมากขึ้น และผู้วิจัยได้ กำหนดเครื่องดนตรีในวงกลองยาวอีสาน ได้แก่ กลองยาว 10 ใบ กลองรำมะนาอีสาน 4 ใบ ฉาบใหญ่ 2 คู่ ช้องโหม่ง 1 ใบ พิณไฟฟ้า 1 ตัว และพิณเบสไฟฟ้า 1 ตัว

คำสำคัญ: การสร้างสรรค์, กลองยาวอีสาน, กระบวนท่ากลองยาว

Abstract

This qualitative research aimed to examine the creation of rhythm and movement patterns for the Isan long drum to enhance education and promote the culture and arts of northeastern Thailand. The research results revealed that the creation process of rhythm and style for the Isan long drum can be divided into two styles: 1) the traditional style of playing the ancient long drum rhythm, which preserves its uniqueness in rhythm, style, and row variation format, and 2) the applied style of playing the long drum rhythm, which combines the rhythm of the long drum with the Isan lute as well as contemporary electric bass harp to create enjoyment and greater interest among audiences. The researcher determined that the instruments in the Isan long drum ensemble include 10 long drums, 4 Isan rammanna drums, 2 pairs of large cymbals, 1 head gong, 1 electric zither, and 1 electric bass zither.

Keywords: Creativity, Isan long drum, Long drum pose

^{1*} ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

^{2*} Assistant Professor, Lecturer at Department of Music, Faculty of Humanities and Social Sciences, Udon Thani Rajabhat University

* Corresponding author, E-mail: pipoppinkaew@gmail.com

บทนำ

“กลอง” เป็นสิ่งเสพพัน เป็นสิ่งบันเทิง เป็นสิ่งปลูกสร้าง และเป็นสิ่งบูชาแก่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนทั่วโลก ในต่างประเทศเขาจะมีงานประชันกลองนานาชาติ แสดงถึงเทคนิค การตีกลอง การละเล่นกลองเนื่องในงานต่าง ๆ อันเป็นวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติ กลองของไทยชนิดที่มี หางยาวปลายหางจะบานออกเหมือนลำโพง เรียกว่า “กลองยาว” มีการละเล่นอยู่ทั่วทุกภาคแต่จะเรียกชื่อ ต่างกันไปแต่ละท้องถิ่น (Sudsanan, 2022) “กลอง” เป็นเครื่องดนตรีประเภทตีกระทบ ประกอบด้วยแผ่นวัสดุ บางหุ้มทับไม้ที่มีโพรงกลวง วัสดุมักทำด้วย “แผ่นหนังสัตว์” ซึ่งยึดติดกับโครงให้ตึง ทำให้เกิดเสียงโดยการตี ด้วยไม้หรือตีด้วยมือ “กลอง” ถือว่าเป็นเครื่องดนตรีที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ในอดีตวัสดุหุ้มกลองจะทำจากหนัง สัตว์ฟอกให้เป็นแผ่นบาง ตากให้แห้ง จึงนำมาซึ่งหุ้มเป็นหน้ากลอง ปัจจุบันมีการพัฒนากลองที่ใช้วัสดุจำพวก พลาสติกหุ้ม ซึ่งจะให้เสียงที่แตกต่างกันออกไป การใช้อุปกรณ์ในการตีกลอง ที่ทำจากพลาสติกจะต้องใช้ไม้ ช่วยตี เพื่อช่วยให้เกิดเสียงที่ดังขึ้น เช่น กลองสนเนอร์ และกลองชุด เป็นต้น ส่วนกลองที่ทำมาจากหนังสัตว์ ไม่ จำเป็นที่จะต้องใช้ไม้ตี เนื่องจากเราสามารถใช้มือตีลงไปโดยตรง ก็จะทำให้เกิดเสียงดังก้องกังวานพอตัวอยู่ แล้ว เช่น กลองยาว กลองรำมะนา ตะโพน เป็นต้น แต่ก็มีกลองที่จำเป็นต้องใช้ไม้ตีก็มี เช่น กลองสะบัดชัย กลองทัด เนื่องจากเป็นกลองขนาดใหญ่ จึงไม่สามารถใช้มือตีได้ กลองที่ใช้ในการตีบอกเหตุส่วนใหญ่ “กลองเพล” ตีในการส่งสัญญาณ เหาที่เสียงกลองจะดังไกลไปถึง (Kotkanta, 2021)

กลองหางหรือกลองยาวอีสาน เป็นเครื่องดนตรีในตระกูลของเสียงเกิดจากการสั่นสะเทือน ของแผ่นหนัง ชาวผู้ไทเรียกชื่อว่า “กลองหาง” ทำด้วยไม้ขนุน ซึ่งด้วยหนังวัว หน้าเดียว นิยมนำมาบรรเลง ในขบวนแห่หรือแข่งต่าง ๆ และใช้ในวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (โปงลาง) ลักษณะของกลองหางหรือกลองยาว อีสานโดยทั่วไปนิยมเรียกชื่อว่า “กลองยาว” ซึ่งลักษณะทรวดทรงคล้ายกับกลองยาวภาคกลาง แต่แตกต่าง ตรงรูปทรงตัวกลองยาวอีสานจะยาวกว่ากลองยาวภาคกลาง ส่วนหางกลองจะสั้นกว่าของกลองยาว ภาคกลาง และหางของกลองยาวอีสานจะบานออกสามารถตั้งได้โดยไม่ล้ม กลองหางหรือกลองยาวอีสาน มีขนาดความสูงประมาณ 80-90 เซนติเมตร นิยมทำจากไม้ขนุนเนื่องจากไม้ขนุนไม่แข็ง และมีน้ำหนักเบา และมีสีสันทสวยงาม มีเส้นผ่านศูนย์กลางของหน้ากลองประมาณ 9-10 นิ้ว หน้ากลองนิยมทำจากหนังวัวเล็ก หรือวัวรุ่น ๆ เพราะมีหนังบางและมีความยืดหยุ่นดี (Phonkhet, n.d., p. 2)

กลองยาวเป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ที่มีเสียงที่เข้าไปตามจังหวะของการตี กลองยาวเป็นเครื่อง ดนตรีที่รู้จักของคนทั่วไปแพร่หลายไปทุกภูมิภาคของไทย อาจเป็นเพราะการบรรเลงที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและ เสียงดังมีความไพเราะจึงทำให้กลองยาวแทรกเข้าไปในวัฒนธรรมดนตรีทุกภาคของไทย แต่รูปร่างและจังหวะ ในการตีอาจจะแตกต่างกันออกไป กลองยาวในวัฒนธรรมดนตรีอีสาน เป็นเครื่องดนตรีที่มีความสัมพันธ์กับ วิถีชีวิตของชาวอีสาน มีการสร้างขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ทั้งยังทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ โดยใช้บรรเลงในงานบุญงานเทศกาลรื่นเริง ใช้บรรเลงแห่ตี

ประกอบการเล่นขลุ่ย และบรรเลงประกอบเครื่องดำเนินทำนอง เช่น พิณ แคน เป็นต้น ทำให้เกิดความสนุกสนาน ในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำให้มีเสียงดังมากขึ้น เพิ่มความสนุกสนาน และมีการร่ายรำประกอบทำให้วงกลองยาวอีสานได้รับความสนใจมากขึ้น (Karin, 2019, p. 255)

กลองยาวในภาคอีสานเป็นกลองที่มีชื่อเรียกว่า กลองกันโง้งหรือกลองหาง หน้ากลองซึ่งด้วยหนังหน้าเดียว มีเชือกร้อยหนังหน้ากลองมัดติดกับตัวกลอง ลักษณะตัวกลองตอนท้ายจะมีลักษณะเรียว มีหลายขนาด ตรงกลางกลองติดข้าวสุกผสมขี้เถ้าถ่วงเสียงกลองยาวให้น่าฟังยิ่งขึ้น กลองยาวใช้ตีนาขบวนแห่เทศกาลงานประเพณี 12 เดือน ได้แก่ เดือนอ้าย ใช้กลองยาวบรรเลงในงานปีใหม่ เดือนยี่ บรรเลงในขบวนแห่ผ้าป่าตามหมู่บ้านต่าง ๆ เดือนสามและเดือนสี่ ใช้แท่งก้นทูลอนในงานบุญผะเหวด เดือนห้า ใช้แห่ผ้าป่าสามัคคีในเทศกาลสงกรานต์ เดือนหกและเดือนเจ็ด ใช้กลองยาวแห่ในงานบวช งานบุญบั้งไฟ เดือนแปดเป็นเทศกาลเข้าพรรษา ใช้กลองยาวแห่เทียนเข้าพรรษา เดือนสิบสอง ใช้กลองยาวบรรเลงในงานบุญกฐินและงานลอยกระทง กลองยาวนิยมเล่นในภาคอีสานมีวิวัฒนาการที่แตกต่างกันตามยุคสมัย ระยะเวลาที่มีการขึงขึงความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามจึงหยิบยกกลองยาวขึ้นมาเป็นเอกลักษณ์ในช่วงกระตุ้นปีในการท่องเที่ยวไทย (Champadaeng, 2018, pp. 94-95)

การฟ้อนกลองยาวอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เดิมเป็นการตีกลองยาวในขบวนแห่เพื่อให้เกิดความครึกครื้นสนุกสนานในงานประเพณีสำคัญของท้องถิ่น ต่อมาได้จัดการประกวดกลองยาวทำให้เกิดการปรับปรุงรูปแบบการแสดง โดยเพิ่มกระบวนการฟ้อน เครื่องแต่งกาย และการประยุกต์เครื่องดนตรีพื้นบ้านกับเครื่องดนตรีสากล โดยการสร้างกฎเกณฑ์ในการประกวด เพื่อให้สามารถสร้างแนวคิดในกระบวนการแสดงได้มากขึ้น การอนุรักษ์ฟ้อนกลองยาวอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นในกลุ่มหรือชุมชนเดียวกัน ซึ่งใช้เวลาฝึกหัดจากทำพื้นฐาน ถึงทำฟ้อนที่สร้างสรรค์ขึ้นในการจัดการแข่งขันกลองยาวเป็นการอนุรักษ์การตีกลอง และจังหวะดนตรีท้องถิ่น ทำให้คณะวงกลองยาวของชุมชนรวมตัวกันฝึกซ้อมแลกเปลี่ยนความรู้ เกิดความสามัคคี เกิดความสนุกสนาน และความบันเทิง ในชุมชน (Moonsuan et al., 2013)

กลองยาวอีสานเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของดินแดนชาวอีสาน ที่มีคุณค่าและความสำคัญที่อยู่คู่สังคมอีสานมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่มีคุณค่าแก่การสืบทอด แม้ว่าสังคมอีสานในปัจจุบัน ยังคงมีการสืบทอดการตีกลองยาวอีสานอยู่บ้าง แต่การสืบทอดทางวัฒนธรรมที่ผ่านมานั้น ไม่ค่อยได้รับความนิยมนับวันยิ่งจะสูญหายไป ผู้วิจัยจึงสนใจเครื่องดนตรีประเภทกลองยาวอีสาน และเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนการทำกลองยาวอีสานขึ้นมาใหม่ ทำให้เกิดความกลมกลืนที่เหมาะสมและทำให้เกิดความสัมพันธ์กันระหว่างจังหวะและลีลากระบวนการทำของกลองยาวอีสาน ที่สามารถสื่อให้เห็นถึงคุณค่าศิลปวัฒนธรรมของดนตรีพื้นบ้านอีสาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์จังหวัดและลีลากระบวนการทำกลองยาวอีสานแบบโบราณ
2. เพื่อสร้างสรรค์จังหวัดและลีลากระบวนการทำกลองยาวอีสานแบบประยุกต์

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. เก็บข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับองค์ความรู้พื้นฐาน รูปแบบการแสดงกลองยาวอีสาน บริบทพื้นที่ที่คนกลองยาวอีสาน บทบาทหน้าที่ของวงกลองยาวอีสาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในห้องสมุด และทางอินเทอร์เน็ต

2. เก็บข้อมูลจากหัวหน้าคณะกลองยาวอีสาน ดังนี้

2.1 นายยุทธการ รอดขันเมือง คณะลูกพระเจ้าใหญ่ไชยเชษฐา ต.บ้านจั่น อ.เมือง จ.อุดรธานี

2.2 นายภาณุวัฒน์ ชารีคุ้ม คณะลูกศิษย์พระเจ้าศรีสุวรรเพชรบุญฤทธิ์ ต.หนองวัวซอ อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี

2.3 อาจารย์รักบรรชา พิมพะจันทร์ คณะศิลปอีสาน ต.ขามเรียง อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คณะกลองยาวอีสาน

4. จัดลำดับและเรียบเรียงข้อมูลเนื้อหางานวิจัย

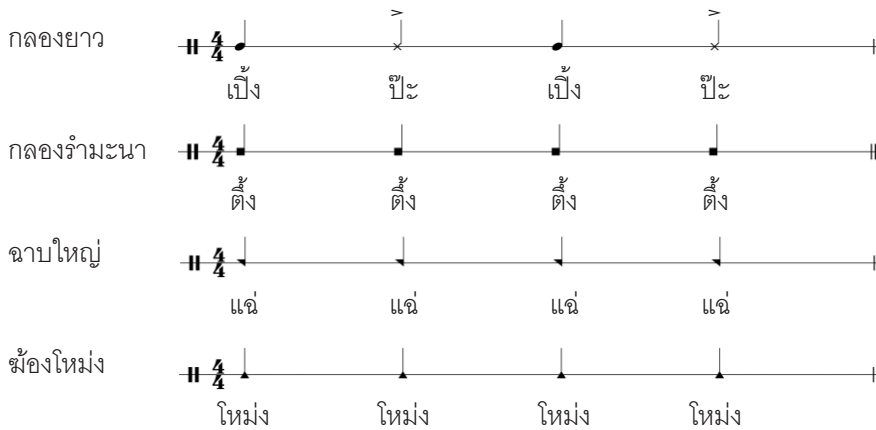
ผลการวิจัย

การแสดงกลองยาวอีสานในยุคปัจจุบันได้นำหลาย ๆ อย่างมาประยุกต์ เพื่อให้ดูทันสมัยขึ้น นอกจากการใช้วงกลองยาวอีสานเป็นจุดขายแล้ว ยังขายความบันเทิงอื่น ๆ โดยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน มาบรรเลงผสมวงด้วย เช่น พิณไฟฟ้า พิณเบสไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ มาบรรเลงประกอบ และได้้นำเครื่องขยายเสียงเข้ามา เพื่อให้เสียงเครื่องดนตรีดังไกลมากขึ้น บางคนมีขบวนนางรำพ้องประกอบ มีการตกแต่ง ขบวนแห่ มีการใช้เครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น ส่วนในเรื่องการบรรเลงจังหวะ กระบวนการแสดง และรวมถึงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งชาวบ้านได้มีการคิดสร้างสรรค์ตามภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นของตน การแต่งกายในวงกลองยาวอีสาน ผู้บรรเลงจะสวมเสื้อม่อฮ่อม ผ้าขาวม้าโพกศีรษะ ผ้าแพรวา คาดเอว ใส่โสร่งแบบสั้นเพื่อความสะดวกในการบรรเลง และมีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในวงกลองยาวอีสาน ดังนี้

1. เครื่องดนตรีดำเนินการทำนอง ได้แก่ พิณไฟฟ้า 1 ตัว และพิณเบสไฟฟ้า 1 ตัว

2. เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ได้แก่ กลองยาวอีสาน 10 ใบ กลองรำมะนาอีสาน 4 ใบ ฉาบใหญ่ 2 คู่ และฆ้องโหม่ง 1 ใบ

การกำหนดอัตราจังหวะตามหลักทฤษฎีดนตรีสากล เพื่อช่วยในการทำความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้นโดยผู้วิจัยได้บันทึกโน้ต เครื่องดนตรีในจังหวะต่าง ๆ ในอัตราจังหวะ 4/4 เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินไปของกระบวนจังหวะตามแต่ละเครื่องดนตรี โดยผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นในภาพรวมของการบันทึกโน้ตของเครื่องดนตรีในวงกลองยาวอีสาน (Score) ดังนี้

กลองยาว เบ๊ ปะ เบ๊ ปะ

กลองรำมะนา ตึง ตึง ตึง ตึง

ฉาบใหญ่ แฉ่ แฉ่ แฉ่ แฉ่

ฆ้องโหม่ง โหม่ง โหม่ง โหม่ง โหม่ง

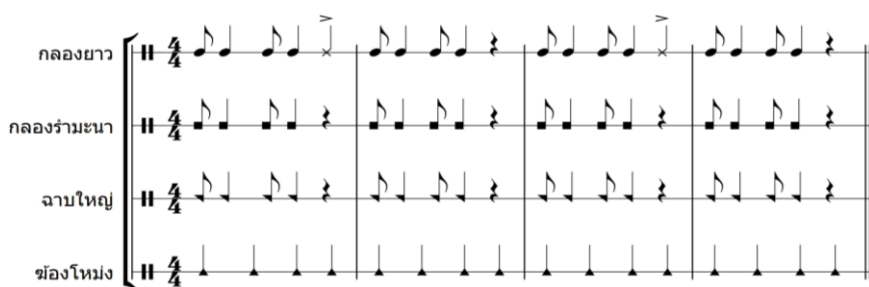
ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลงกลองยาวอีสาน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อใช้แทนกลุ่มผู้บรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชนิด เพื่อแสดงทิศทางในการเคลื่อนที่ และการแปรแถวในลักษณะต่าง ๆ ของกระบวนท่าการบรรเลงกลองยาวอีสาน โดยมีสัญลักษณ์กลุ่มผู้บรรเลง ดังนี้

 ผู้บรรเลงกลองยาวอีสาน	 ผู้บรรเลงกลองรำมะนาอีสาน
 ผู้บรรเลงฉาบใหญ่	 ผู้บรรเลงฆ้องโหม่ง

1. การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสานแบบโบราณ

การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสานแบบโบราณ โดยนักดนตรีจะเล่นเครื่องดนตรีเองแล้ว ก็จะมีลีลากระบวนท่าพ้องประกอบการบรรเลง ทำให้เกิดความสวยงาม และมีลักษณะของการแปรแถว มีกลวิธีในการบรรเลงที่เป็นเอกลักษณ์ ทั้งจังหวะ และลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง การสร้างจังหวะกลองยาวอีสานแบบโบราณที่เป็นเอกลักษณ์ มีทั้งหมด 11 จังหวะ ได้แก่ 1) จังหวะเริ่ม 2) จังหวะส่ง 3) จังหวะไหว้ครู 4) จังหวะสลับแถว 5) จังหวะส่งเข้าจังหวะเปิดมือ 6) จังหวะเปิดมือ 7) จังหวะส่งเข้าจังหวะเตะย้อย 8) จังหวะเตะย้อย 9) จังหวะส่งเข้าจังหวะกากบาท 10) จังหวะกากบาท และ 11) จังหวะส่งแถวกากบาท โครงสร้างโน้ตที่ใช้ในการสร้างสรรค์จังหวะกลองยาวอีสานแบบโบราณ ซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้ 1) กลองยาว 2) กลองรำมะนา 3) ฉาบใหญ่ และ 4) ฆ้องโหม่ง

1.1 จังหวะเริ่ม

ภาพที่ 1 โน้ตจังหวะเริ่ม

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

จังหวะเริ่ม มือฉาบรำฉาบ 3 ครั้ง เป็นการบ่งบอกถึงการเริ่มการแสดง ฆ้องโหม่งจะตีขึ้น 4 ครั้ง เป็นการตั้งจังหวะ นักแสดงทุกคนจะย่อเท้าซ้ายตามจังหวะตก และใช้เท้าขวาเดินตามเท้าซ้าย

ลักษณะการแปรแถว

นักแสดงจะย่อเท้าซ้ายตามจังหวะเป็นแถวหน้ากระดาน แล้วแบ่งเป็นแถวตอน 3 แถวเดินขึ้นหน้าเวที

1.2 จังหวะส่ง

ภาพที่ 2 โน้ตจังหวะส่ง

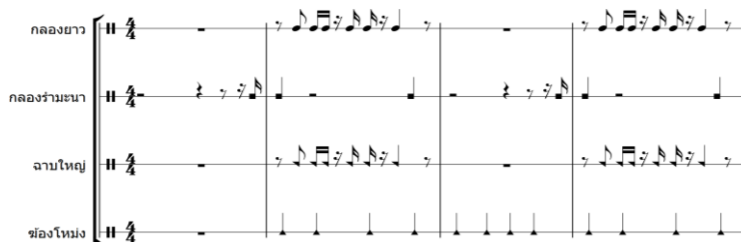
ลีลากระบวนทำประกอบการบรรเลง

เข้าจังหวะส่งนักแสดงแบ่งเป็น 3 แถว ยืนหยุดนิ่งการย่ำเท้า แล้วเข้าจังหวะส่ง นักแสดงจะติดเท้าซ้ายไปด้านหลัง 1 ครั้ง แล้วสลับไปเท้าขวา 1 ครั้ง แล้วยืนหยุดนิ่ง นักแสดงโค้งคำนับ 1 ครั้ง แล้วตีฆ้องโหม่ง 1 ครั้ง นักแสดงทุกคนนั่งย่อเข้าแล้วหมุนไปทางขวา 1 รอบ พร้อมตีรัวเครื่องดนตรีของตนเอง แล้วหยุดนิ่งทำตั้งเข้า หลังจากนั้นนักแสดงทุกคนยืนขึ้น

ลักษณะการแปรแถว

นักแสดงตั้งเป็นแถวตอน 3 แถวยืนหยุดนิ่งด้านหน้าเวที

1.3 จังหวะไหว้ครู

ภาพที่ 3 โน้ตจังหวะไหว้ครู

ลีลากระบวนทำประกอบการบรรเลง

จังหวะไหว้ครู จะเริ่มตีฆ้องโหม่ง 3 ครั้ง เป็นการเริ่มทำดีเข้าจังหวะไหว้ครู เมื่อตีครบ 1 จังหวะสุดท้ายนักแสดงจะยกมือขึ้นไหว้อยู่ในระดับอก ส่วนเท้าจะเริ่มย่ำที่เท้าซ้ายแล้วตามด้วยเท้าขวาพร้อมกับจังหวะฆ้องโหม่ง แล้วหมุนไปทางซ้ายตามจังหวะครบ 4 ทิศ

ลักษณะการแปรแถว

จังหวะไหว้ครูนักแสดงตั้งเป็นแถวตอน 3 แถว เริ่มหมุนไปซ้ายมือจนครบ 4 ทิศ

1.4 จังหวะสลับแถว

ภาพที่ 4 โน้ตจังหวะสลับแถว

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

จังหวะสลับแถว นักแสดงที่ตีฆ้องโหม่งและกลองรำมะนาอีสาน จะถอยหลังไปตั้งเป็นแถวหน้ากระดาน โดยให้ฆ้องโหม่งอยู่ตรงกลาง และกลองรำมะนาอีสานแยกเป็นสองฝั่ง ส่วนกลองยาวอีสานและฉาบใหญ่ จะหันหน้าเข้าหากันแล้วเดินสวนกันให้ครบ 8 จังหวะ และจังหวะหมุนตัวกลับอีก 4 จังหวะ แล้วเดินสวนกันกลับอีก 8 จังหวะ และให้แถวขวามือหมุนตัวกลับมาอีก 4 จังหวะ นักแสดงทั้งหมดหันหน้าไปทางด้านขวาของเวที

ลักษณะการแปรแถว

ท่าสลับแถว มีแถวเป็น 2 ลักษณะ คือ แถวหน้ากระดานจะมีฆ้องโหม่งและกลองรำมะนาอีสาน ส่วนแถวตอนจะมีกลองยาวและฉาบใหญ่ เพื่อใช้ในการเดินสลับแถวหรือเดินสวนแถว

1.5 จังหวะส่งเข้าจังหวะเปิดมือ

ภาพที่ 5 โน้ตจังหวะส่งเข้าจังหวะเปิดมือ

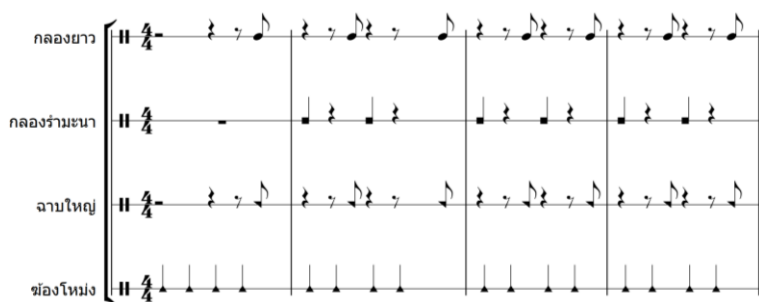
ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

นักแสดงกลองยาวและฉาบใหญ่ จะหันหน้าไปทางด้านขวาของเวที ยืนหยุดนิ่งแล้วเข้าจังหวะส่ง นักแสดงจะติดเท้าซ้ายไปด้านหลัง 1 ครั้ง แล้วสลับไปเท้าขวา 1 ครั้ง แล้วนักหมุนตัวกลับหลังหันมา หันหน้าไปทางด้านขวาของเวที

ลักษณะการแปรแถว

ท่าจังหวะส่ง มีแถวเป็น 2 ลักษณะ คือ แถวหน้ากระดานจะมีฆ้องโหม่งและกลองรำมะนาอีสาน ส่วนแถวตอนจะมีกลองยาวและฉาบใหญ่

1.6 จังหวะเปิดมือ

ภาพที่ 6 โน้ตจังหวะเปิดมือ

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

จังหวะเปิดมือ นักแสดงกลองยาวตีกลอง 1 ครั้ง แล้วยกมือขวาเฉียงออกด้านข้างพร้อมสะบัดข้อมือ ส่วนมือขวาจะตีฉาบ 1 ครั้ง แล้วแยกมือเฉียงออกจากกันทั้งสองข้าง ส่วนเท้าจะย่างตามจังหวะข้องโหม่ง เริ่มด้วยเท้าซ้ายตามด้วยเท้าขวา ทุกเครื่องมือจะตีทึดละ 4 จังหวะ เมื่อตีครบ 4 จังหวะ แล้วหมุนทวนขวาตี 4 จังหวะ บรรเลงจนครบ 4 ทิศ

ลักษณะการแปรแถว

ท่าจังหวะเปิดมือ มีแถวเป็น 2 ลักษณะ คือ แถวหน้ากระดานจะมีข้องโหม่งและกลองรำมะนา อีสาน ส่วนแถวตอนจะมีกลองยาวและฉาบใหญ่ ให้หมุนด้านขวาตีทึดละ 4 จังหวะ

1.7 จังหวะส่งเข้าจังหวะเตะย้อย

ภาพที่ 7 โน้ตจังหวะส่งเข้าจังหวะเตะย้อย

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

นักแสดงกลองยาวและฉาบใหญ่ จะหันหน้าไปทางด้านขวาของเวที ยืนหยุดนิ่งแล้วเข้าจังหวะส่ง นักแสดงจะตีเท้าซ้ายไปด้านหลัง 1 ครั้ง แล้วสลับไปเท้าขวา 1 ครั้ง แล้วนักแสดงกลองยาวและฉาบใหญ่ หมุนตัวกลับหลังหัน และหันหน้าไปทางด้านซ้ายของเวที

ลักษณะการแปรแถว

ท่าจิ้งหะส่ง มีแถวเป็น 2 ลักษณะ คือ แถวหน้ากระดานจะมีฆ้องโหม่งและกลองรำมะนาอีสาน ส่วนแถวตอนจะมีกลองยาวและฉาบใหญ่

1.8 จิ้งหะเตะย้อย

ภาพที่ 8 โน้ตจิ้งหะเตะย้อย

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

จิ้งหะเตะย้อย นักแสดงทั้งหมดจะเตะเท้าซ้ายขึ้นหน้า 1 ครั้ง สลับมาตีตเท้าขวาไปด้านหลัง 1 ครั้ง และเตะเท้าซ้ายอีก 1 ครั้ง แล้วยืนนิ่ง ย่อเข้าขวาและเหวี่ยงเท้าซ้ายไปด้านหลัง 1 ครั้ง สลับมาย่อเข้าซ้ายและเหวี่ยงเท้าขวาไปด้านหลัง 1 ครั้ง แล้วหมุนไปทางขวายืนนิ่ง ทำซ้ำทำนองนี้จนครบ 4 ทิศแล้วเข้าจิ้งหะส่ง

ลักษณะการแปรแถว

ท่าจิ้งหะเตะย้อย มีแถวเป็น 2 ลักษณะ คือ แถวหน้ากระดานจะมีฆ้องโหม่งและกลองรำมะนาอีสาน ส่วนแถวตอนจะมีกลองยาวและฉาบใหญ่

1.9 จิ้งหะส่งเข้าจิ้งหะกากบาท

ภาพที่ 9 โน้ตจิ้งหะส่งเข้าจิ้งหะกากบาท

ลีลากระบวนทำประกอบการบรรเลง

นักแสดงกลองยาวและฉาบใหญ่ จะหันหน้าไปทางด้านหน้าของเวที ยืนหยุดนิ่งแล้วเข้าจังหวะส่ง นักแสดงจะติดเท้าซ้ายไปด้านหลัง 1 ครั้ง แล้วสลับไปเท้าขวา 1 ครั้ง แล้วนักแสดงทั้งหมดยืนหยุดนิ่ง

ลักษณะการแปรแถว

ทำจังหวะส่ง มีแถวเป็น 2 ลักษณะ คือ แถวหน้ากระดานจะมีฆ้องโหม่งและกลองรำมะนาอีสาน ส่วนแถวตอนจะมีกลองยาวและฉาบใหญ่

1.10 จังหวะกากบาท

ภาพที่ 10 โน้ตจังหวะกากบาท

ลีลากระบวนทำประกอบการบรรเลง

จังหวะกากบาท ฆ้องโหม่งจะยืนอยู่จุดตรงกลางของเวที และกลองรำมะนาอีสานจะยืนหันหลังให้กับฆ้องโหม่งอีสานเป็น 4 ทิศ ส่วนกลองยาวและฉาบใหญ่ จะยืนแถวละ 3 คน เป็นรูปกากบาทเท้าซ้ายจะย่อจังหวะตามฆ้องโหม่ง นักแสดงจะย่อเท้าซ้ายไปทางซ้ายแทนตำแหน่งแถวซ้ายมือ พอถึงจุดทุกเครื่องมือจะบรรเลงจังหวะส่ง

ลักษณะการแปรแถว

ทำจังหวะกากบาท มี 2 ลักษณะ คือ วงกลมที่อยู่ด้านในจะมีฆ้องโหม่งและกลองรำมะนาอีสาน ส่วนแถวที่เป็นกากบาทจะมีกลองยาวและฉาบใหญ่

1.11 จังหวะสังแถวกากบาท

ภาพที่ 11 โน้ตจังหวะสังแถวกากบาท

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

นักแสดงกลองยาวและฉาบใหญ่ จะหันหน้าไปทางด้านหน้าของเวที ยืนหยุดนิ่งแล้วเข้าจังหวะส่งนักแสดงจะติดเท้าซ้ายไปด้านหลัง 1 ครั้งแล้วสลับไปเท้าขวา 1 ครั้ง แล้วนักแสดงทั้งหมดยืนหยุดนิ่ง แล้วยกมือขึ้นพร้อมทั้ง 2 ข้างพร้อมหมุนไปทางขวามือ 1 รอบ แล้วยืนหยุดนิ่งและเข้าจังหวะย้ำเท้าซ้ายต่อ

ลักษณะการแปรแถว

กลองรำมะนาอีสานจะอยู่ใน ส่วนกลองยาวและฉาบใหญ่จะหมุนตัวเองอยู่ในแถวกากบาท

2. การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสานแบบประยุกต์

การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสานแบบประยุกต์ เป็นการผสมผสานจังหวะกลองยาวเข้ากับการบรรเลงพิณอีสาน และพิณเบสไฟฟ้าแบบร่วมสมัย ซึ่งรูปแบบของลายและบทเพลงที่นำมาใช้ในการบรรเลงประกอบ เป็นลายพื้นบ้านอีสานแบบดั้งเดิม และเพลงลูกทุ่งหมอลำที่ได้รับความนิยม โดยนำทั้งบทเพลงเก่าที่มีความไพเราะสนุกสนาน นำมาผสมผสานกับลายพื้นบ้านอีสานแบบประยุกต์ เพื่อให้ผู้รับชมรับฟังเกิดอารมณ์และมีความน่าสนใจมากขึ้น โดยพิจารณาจากความเหมาะสมเพื่อให้เข้ากับรูปแบบของจังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน ซึ่งมีบทเพลงและลายพื้นบ้านอีสาน ดังนี้ 1) เพลงจดหมายสามซอง 2) เพลงอินเตีย 3) เพลงร่วมสมัย 4) ลายลำซิ่ง และ 5) ลายเจี๊ยง

โครงสร้างโน้ตที่ใช้ในการสร้างสรรค์จังหวะกลองยาวอีสานแบบประยุกต์ ซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้ 1) กลองยาว 2) กลองรำมะนา 3) ฉาบใหญ่ 4) ซอโหม่ง 5) พิณไฟฟ้า 6) พิณเบสไฟฟ้า

2.1 เพลงจดหมายสามซอง

ภาพที่ 12 โน้ตจังหวะเพลงจดหมายสามซอง

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

นักแสดงทั้งหมดจะเตะเท้าซ้ายไปด้านหลังแล้วดึงเท้ากลับ สลับเป็นเท้าขวา ให้ยกเท้าขวาเป็นลักษณะเหมือนการเตะตะกร้อ

ลักษณะการแปรแถว

นักแสดงทั้งหมดจะเดินขึ้นหน้าเวที โดยแถวขวามือและซ้ายมือจะเดินตามฉาบใหญ่ ส่วนแถวตรงกลางจะเดินตามซอด้วง

2.2 เพลงอินเดียว

ภาพที่ 13 โน้ตจังหวะเพลงอินเดีย

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

นักแสดงทั้งหมดจะไขว้เท้าซ้ายไปด้านหลัง สลับกับเท้าขวาตามจังหวะ ย่อตัวเพียงเล็กน้อย เมื่อครบทำนองเพลงให้หมุนตัวกลับมาทางด้านขวา

ลักษณะการแปรแถว

นักแสดงแบ่งเป็นลักษณะวงกลม 2 วง ด้านในจะมีกลองรำมะนาอีสานและฆ้องโหม่ง ส่วนวงกลมด้านนอกจะมีกลองยาวอีสานและฉาบใหญ่

2.3 เพลงร่วมสมัย

ภาพที่ 14 โน้ตจังหวะเพลงร่วมสมัย

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

นักแสดงทั้งหมดจะย่อท่าซ้ายตามจังหวะ จากวงกลมมาเป็นแถวตอน 3 แถว เพื่อส่งเข้าล่ายลำซิ่ง

ลักษณะการแปรแถว

นักแสดงตั้งเป็นแถวตอน 3 แถว

2.4. ลายลำซิ่ง

ภาพที่ 15 โน้ตจังหวะลายลำซิ่ง

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

นักแสดงทั้งหมดจะเตะเท้าซ้ายไปด้านหลังแล้วดึงเท้ากลับ สลับเป็นเท้าขวาให้ยกเท้าขวาเป็นลักษณะเหมือนการเตะตะกร้อ ในท่าจังหวะลายลำซิ่ง นักแสดงจะแสดงทิสละ 4 จังหวะ เมื่อครบ 4 จังหวะ นักแสดงทั้งหมดจะหมุนไปทางด้านขวา

ลักษณะการแปรแถว

นักแสดงตั้งเป็นแถวตอน 3 แถว

2.5 ลายซิ่ง

ภาพที่ 16 โน้ตจังหวะลายซิ่ง

ลีลากระบวนท่าประกอบการบรรเลง

นักแสดงทุกคนจะย่อเท้าซ้ายตามจังหวะตก แล้วใช้เท้าขวาเดินตามเท้าซ้าย แบ่งแถวออกเป็น 2 แถว แยกออกซ้ายขวา และรวมแถวเป็นแถวหน้ากระดาน จะแสดงจะบรรเลงจนสิ้นสุดของทำนอง เข้าจังหวะส่งนักแสดงจะดีดเท้าขวาไปด้านหลัง 1 ครั้ง แล้วสลับไปเท้าซ้าย 1 ครั้ง และหมุนไปทางขวา 1 รอบ ยืนหยุดนิ่ง

ลักษณะการแปรแถว

นักแสดงแยกออกเป็น 2 แถว ย่อเท้าตามจังหวะ และตั้งแถวใหม่เป็นแถวหน้ากระดาน

จังหวะสี่ จบการแสดง

ภาพที่ 17 โน้ตจังหวะสี่ จบการแสดง

ลักษณะการแปรแถว

นักแสดงตั้งเป็นแถวหน้ากระดาน จบการแสดงนักแสดงโค้งคำนับ

บทสรุป

งานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน สำหรับการเรียนการสอน และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน ซึ่งผู้วิจัยชอบในการแสดงกลองยาวอีสาน และนำมาเป็นแรงบันดาลใจ ทำให้เกิดผลงานการสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่าแบบใหม่ สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางดนตรีพื้นบ้านอีสาน และการผสมผสานของดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ดังนี้ กลองยาว 10 ใบ กลองรำมะนาอีสาน 4 ใบ ฉาบใหญ่ 2 คู่ ซอหนัง 1 ใบ พิณไฟฟ้า 1 ตัว และพิณเบสไฟฟ้า 1 ตัว

การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน แบ่งรูปแบบการบรรเลงออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1 การสร้างสรรค์จังหวะกลองยาวอีสานแบบโบราณ มีทั้งหมด 11 จังหวะ ได้แก่ 1) จังหวะเริ่ม 2) จังหวะสี่ 3) จังหวะไหว้ครู 4) จังหวะสลับแถว 5) จังหวะสี่เข้าจังหวะเปิดมือ 6) จังหวะเปิดมือ 7) จังหวะสี่เข้าจังหวะเตยอ 8) จังหวะเตยอ 9) จังหวะสี่เข้าจังหวะกากบาท 10) จังหวะกากบาท และ 11) จังหวะสี่แถวกากบาท รูปแบบที่ 2 การสร้างสรรค์จังหวะกลองยาวอีสานแบบประยุกต์ เป็นการผสมผสานจังหวะกลองยาวเข้ากับการบรรเลงพิณอีสาน และพิณเบสไฟฟ้าแบบร่วมสมัย ซึ่งรูปแบบของลายและบทเพลงที่นำมาใช้ในการบรรเลงประกอบ เป็นลายพื้นบ้านอีสานแบบดั้งเดิม และเพลงลูกทุ่งหมอลำ ที่ได้รับความนิยม และนำมาผสมผสานกับลายพื้นบ้านอีสานแบบประยุกต์ เพื่อให้ผู้รับชมรับฟังเกิดอารมณ์ และมีความน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งมีบทเพลงและลายพื้นบ้านอีสาน ดังนี้ 1) เพลงจดหมายสามซอง 2) เพลงอินเดียดู 3) เพลงร่วมสมัย 4) ลายลำซิ่ง และ 5) ลายซึ้ง ลักษณะการแปรแถวมี 5 ลักษณะ ได้แก่

การแปรแถวแบบที่ 1 แถวหน้ากระดาน

การแปรแถวแบบที่ 2 แถวตอนเรียงสาม

การแปรแถวแบบที่ 3 แถวตัวยู

การแปรแถวแบบที่ 4 แถวกากบาท

การแปรแถวแบบที่ 5 หันหน้าเข้าวงกลม

การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวะทั้งหมดมี 16 จังหวะ ลีลากระบวนท่าทั้งหมดมี 19 ท่า และลักษณะการแปรแถวมี 5 ลักษณะ

การอภิปรายผล

การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน ผู้วิจัยตระหนักถึงความงามทางด้าน ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน และลายต่าง ๆ มาประยุกต์ให้เกิดท่วงทำนองที่สื่ออารมณ์หลายรูปแบบ โดยดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของงานศิลปะ ที่สื่อถึงความงามทางด้านเสียง เป็นผลงานทางทักษะที่ผ่านกระบวนการ ทางปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจที่เป็นพื้นฐาน และเป็น แรงบันดาลใจในการสร้างสรรคงานศิลปะ

ในการสร้างสรรคผลงานทางด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน เรื่องการสร้างสรรค์จังหวะและกระบวนท่า กลองยาวอีสาน เป็นการสร้างผลงานในรูปแบบใหม่ โดยการนำกระบวนจังหวะกลองยาว และใช้ทฤษฎี การสร้างสรรคดนตรีมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรคจังหวะและกระบวนท่ากลองยาวอีสานรูปแบบใหม่ เช่นเดียวกับ Phimprajun (2022) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการแสดงวงกลองยาวศิลป์อีสาน โดยประกอบด้วย เครื่องดนตรีที่ใช้ในวงศิลป์อีสาน การเทียบเสียงกลองยาว วิธีการบรรเลงให้เกิดเสียง ที่ต้องการ การวางมือตีกลองรำมะนา พิธีไหว้ครู การแต่งกาย รูปแบบและเทคนิคการตีกลองยาว การแสดง วงกลองยาวศิลป์อีสาน สามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการแสดงวงกลองยาวจังหวะกลอง โบราณ โดยก่อนเข้าการแสดงกลองยาวศิลป์อีสานด้วยจังหวะกลองยาวโบราณ โดยยึดจังหวะของกลองยาว ศิลป์อีสานที่มีอยู่แล้วมาเรียงรูปแบบจังหวะใหม่ 2) รูปแบบการแสดงวงกลองยาวจังหวะประยุกต์ ประกอบด้วย ลายสร้อยทางอุบลออกตึงหวาย ออกซิ่ง ต่อด้วยคีย์บอร์ดลำซิ่ง โดยยึดโครงสร้างลายลำเพลิน ในการบรรเลงคีย์บอร์ด เบส จะใช้บันไดเสียง Cm ในการบรรเลง นักแสดงจะมีการแปรแถวตลอดการแสดง เช่นเดียวกับ Paendee (2019) ได้ศึกษารูปแบบการแสดงของวงกลองยาววงเอกทันต์และวงศิวนุตร ได้มีการ นำรูปแบบการสร้างสรรคที่ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของการรำเถิงของกรมศิลปากร โดยมีรูปแบบที่โดดเด่น และแปลกใหม่ ดังนี้ 1) การใช้ซิมวอในการประพันธ์บทร้องเพื่อแสดงเอกลักษณ์และเป็นที่จดจำต่อผู้ชม 2) มีการต่อตัวและการตีลังกาในการแสดง 3) ใช้ลีลาท่ารำเป็นการผสมผสานของการแสดงในภาคกลาง หลายประเภท ได้แก่ รำกลองยาวชาวบ้าน รำเถิง รำแม่บทเล็ก รำแม่บทใหญ่ การละเล่นลาวกระทบไม้

และร่างมาตรฐาน 4) การใช้รูปแบบการแปรแถวหลักที่พบ 9 แบบ ได้แก่ แถวตอน แถววงกลม แถวปากพั้ง แถวหน้ากระดาน แถวครึ่งวงกลม แถวเฉียง แถวตัวเอ แถวตัวดับเบิ้ลยู และแถวตั้งซุ้ม สามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวเพื่อการประกวด อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนหรือกลุ่มคนที่สนใจแข่งขันกลองยาวมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวต่อไปในอนาคต

References

- Champadaeng, S. (2018). Long drums in the culture Ways, Wapipathum district Mahasarakham province. *Journal of Fine and Applied Arts Khon Kaen University*, 10(1), 91-109. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/137738>
- Karin, K. (2019). The Development patterns of “Glong Yao Performing” in Mahasarakham Province. *Humanity and Social Science Journal, Ubon Ratchathani University*. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/human_ubu/article/view/182567
- Kotkanta, M. (2021, August 19). *Klong khrueng dontri praphet ti* [Drums, a percussion instrument]. IsanGate. <https://www.isangate.com/new/20-art-culture/acting/957-klong-drum.html>
- Moonsuwan, T., Chansuwan, P., & Chantamala, O. (2013). The development of Fon Klong Yao of amphoe Wapi pathum, changwat Mahasarakham. *Journal of the Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 32(4), 70-76. <https://opac01.rbru.ac.th/multim/journal/00796.pdf>
- Paendee, N. (2019). *Klong Yao troupe competition organized by department of cultural promotion, ministry of culture* [Master's thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/69702>
- Phimprajun, R. (2022). *Guidelines for development Sin E-san Klong Yao Preferment Style* [Master's thesis, Mahasarakham University]. <http://202.28.34.124/dspace/handle/123456789/1810>
- Phonkhet, Y. (n.d.). *Khrueang dontri phuen ban Isan praphet kam kap changwa wong ponglang* [Isan traditional musical instruments that control the rhythm in the Pong Lang band]. Roi-et College of Dramatic Arts. https://media.bpi.ac.th/admin/attach/w2/f20180927174205_YV5j3ZiXgV.pdf
- Sudsanan, T. (2022, May 13). *Klong Yao Isan* [Isan Long Drum]. Thang Isan. <https://e-shann.com/กลองยาวอีสาน%ef%bb%bf/>

น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน: การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์¹

Remembering Rajabhat Korat's 100th Anniversary in Honor of His Majesty the King: Cultural Innovation Development Enhancing Historical Values

นวลรวี กระต่ายทอง^{2*}

Nualravee Krataitong^{3*}

(Received: 17 May 2024; Revised: 7 December 2024; Accepted: 18 December 2024)

บทคัดย่อ

นวัตกรรมทางวัฒนธรรมนับเป็นการสื่อสารได้หลากหลายมิติ บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในวาระมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาครบรอบ 100 ปี โดยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ การจัดสนทนากลุ่มขนาดเล็ก วิเคราะห์เนื้อหาพร้อมทั้งหลักการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ สู่การประเมินผลงานจากผู้ทรงคุณวุฒิ การถ่ายทอดและการเผยแพร่ผลงาน

ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาแบ่งออกเป็น 5 ระยะ การสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่นวัตกรรมทางวัฒนธรรมการแสดงทางนาฏศิลป์ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” ดังนี้ 1. รูปแบบการแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 กำเนิดสู่วาระครบรอบ 100 ปี ช่วงที่ 2 อดีตถึงปัจจุบัน ช่วงที่ 3 คนของพระราชฯ ข้าของแผ่นดิน 2. ออกแบบลีลาท่ารำ จากท่ารำนานาฏศิลป์พื้นบ้านโคราช นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานและนาฏศิลป์ไทย 3. ออกแบบเครื่องแต่งกาย ผสมผสานรูปแบบพื้นบ้านโคราชและนาฏศิลป์ไทย โดยเน้นการใช้โทนสีเขียว สีเหลือง อันเป็นสีประจำมหาวิทยาลัย 4. ดนตรีประกอบการแสดงใช้รูปแบบดนตรีพื้นบ้านโคราชประยุกต์ 5. พื้นที่ในการแสดง มีการแปรแถวที่มีความหลากหลาย 6. อุปกรณ์ประกอบการแสดง ใช้ช่อดอกราชพฤกษ์ (ดอกคูณ) เพื่อสื่อถึงอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 7. คัดเลือกนักแสดงที่มีความสามารถทางนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้นักแสดงหญิง จำนวน 10 คน ทั้งนี้ได้รับการประเมินผลงานสร้างสรรค์จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 24 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70

คำสำคัญ: นวัตกรรมทางวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ในวาระมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครบรอบ 100 ปี” ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ. 2567

^{2*} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

^{3*} Assistant Professor Dr., Lecturer at Thai Classical Dance Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

* Corresponding author, E-mail: nualravee@hotmail.com

Abstract

Cultural innovation serves as a multidimensional means of communication. This study aims to develop cultural innovations that enhance historical values in the celebration of Nakhon Ratchasima Rajabhat University's 100th anniversary. A qualitative research method was employed. The instruments used were academic document reviews, interviews, and focus group discussions. Data was analyzed using content analysis with principles of creative research, expert evaluations, convey information, and publications.

The research findings reveal that the development of Nakhon Ratchasima Rajabhat University can be divided into five phases. The creative process in performing arts titled "Remembering Rajabhat Korat's 100th Anniversary in Honor of His Majesty the King" involves seven components of cultural innovation, consisting of: 1) Performance format divided into three sections: Section 1 - The Birth of the 100th Anniversary; Section 2 - Identity; Section 3 - The People of the King, the Serve of the Nation. 2) Movements design is based on traditional Korat folk dance movements, Isan folk dance, and Thai classical dance. 3) Costume design uses a blend of traditional Korat styles and classical dance, emphasizing the use of green and yellow, which are the university's colors. 4) Performance music utilizes an adapted format of Korat folk music. 5) Performance area features various formations. 6) Performance props include bouquets of golden shower flowers (*Cassia fistula*) to symbolize the University. 7) Selection of performers involves 10 skillful females in Thai classical dance and folk dance. Furthermore, this creative work was evaluated by 24 experts with an average score of 4.70.

Keywords: Cultural Innovation, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Remembering Rajabhat Korat's 100th Anniversary in Honor of His Majesty the King

บทนำ

การศึกษาคือรากฐานของการพัฒนาชีวิตและการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศจะเป็นไปในทิศทางใดนั้น ยังคงต้องขึ้นอยู่กับบริบททางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอันจะเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนความเป็นชาติให้ดำรงต่อไป (Luangtongkum, 2017, p. 1)

การพัฒนาการศึกษาของไทยจึงมีความสำคัญมาก ดังจะเห็นได้จากแนวทางการการปฏิรูปการศึกษาไทย นับตั้งแต่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) พบว่า บริบทของสังคมไทยเริ่มเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาวะทันสมัย (Modernization) โดยช่วงของยุคปฏิรูปประเทศ ได้มีการส่งบุตรหลานในราชสำนักและผู้อภิบาลไปศึกษาวิชาจากประเทศตะวันตก ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นผลิตคนสำหรับป้อนระบบราชการสมัยใหม่ ซึ่งบุคคลกลุ่มแรกที่ได้รับการศึกษา คือ กลุ่มชั้นเจ้านายและขุนนางระดับสูง นับเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งแรกของไทยที่จัดการศึกษาตามแบบตะวันตก (Luangtongkum, 2017, p. 3) สอดคล้องกับ Hemnil

(2016, p. 125) กล่าวว่า ประเทศไทยเริ่มมีการจัดตั้งสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่กระจายตามหัวเมืองต่าง ๆ ทำให้ราษฎรเริ่มมีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้น ซึ่งช่วงแรกของการขยายตัวทางการศึกษา ปรากฏว่าราษฎรส่วนใหญ่เกิดค่านิยมในการเข้ารับการศึกษ โดยมีความหมายที่สำคัญคือเพื่อเป็นบันไดสู่การเข้ารับราชการ จนเกิดการละเลยที่จะศึกษาทางด้านการประกอบวิชาชีพอื่น ๆ แต่ในช่วงปลายรัชกาลเริ่มเล็งเห็นถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาวิชาชีพมากยิ่งขึ้นและถือเป็นนโยบายหลักในการจัดการศึกษาในระยะเวลาต่อมา

ในสมัยรัชกาลที่ 6 การศึกษาไทยได้เจริญขึ้นมาก ดังจะเห็นได้จากการออกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวถือเป็นตัวขับเคลื่อนส่วนหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กล่าวว่า “ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประถมศึกษา เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2464 ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2464 มีสาระสำคัญคือ บังคับให้เด็กทุกคนที่มีอายุ 7 ปีบริบูรณ์ ต้องเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนจนอายุ 14 ปี บริบูรณ์ โดยไม่เสียค่าเล่าเรียน กระทรวงธรรมการจึงมีนโยบายให้ทุกมณฑลจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้น (Collect and compile documents on the history board of Nakhon Ratchasima Rajabhat University, 2007, p. 16)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นับเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ศูนย์กลางการศึกษาของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประวัติความเป็นมาและพัฒนาอย่างยาวนาน จากการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีต้นกำเนิดจาก “โรงเรียนฝึกหัดครูมูลกสิกรรม ประจำมณฑลนครราชสีมา” ซึ่งกระทรวงธรรมการได้จัดตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2466 ที่ข้างวัดโพธิ์ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อสอดคล้องพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประถมศึกษาดังกล่าว ระยะเวลาใน พ.ศ. 2502 ได้รับการยกฐานะเป็น “วิทยาลัยครูนครราชสีมา” จวบจนในปี พ.ศ. 2537 เปลี่ยนแปลงฐานะเป็น “สถาบันราชภัฏนครราชสีมา” สามารถเปิดสอนระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี และการพัฒนาในช่วงปลายได้รับการยกฐานะเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” ในปี พ.ศ. 2547

จากความสำคัญทางประวัติศาสตร์สู่พัฒนาการของมหาวิทยาลัยในวาระครบรอบ 100 ปี ในปี พ.ศ. 2566 นี้ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กล่าวว่า “ทางมหาวิทยาลัยต้องการที่จะสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของมหาวิทยาลัย ให้ประชาชนชาวจังหวัดนครราชสีมา ทั้งศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน รวมถึงบุคลากรทุกท่าน ได้ร่วมแสดงความยินดี แสดงพลังความรักความสามัคคี และเห็นถึงพัฒนาการที่ยิ่งใหญ่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของชุมชนโคราช จึงได้ดำเนินการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อที่จะร่วมเฉลิมฉลอง สร้างความสำนึก

และสร้างประวัติศาสตร์ร่วมกันในการจัดงาน 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 1 ศตวรรษแห่งความภาคภูมิใจ อย่างสมเกียรติต่อไป” (Naowanondha, personal communication, October 1, 2022)

ดังจะเห็นได้จากงานสำคัญในระดับประเทศ ในการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค APEC 2022 ครั้งที่ 29 ว่าด้วยเศรษฐกิจ BCG ซึ่งเป็นการวางรากฐานให้เอเปคมีทิศทางการทำงานด้านความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ (APEC 2022 Thailand, 2022) ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ การดำเนินงานในส่วนของการต้อนรับผู้นำทางเศรษฐกิจจากนานาประเทศ “Soft Power” ศิลปะและวัฒนธรรมไทย อาทิ การจัดสถานที่รูปแบบเมนูอาหาร การแต่งกาย การแสดงดนตรี และการแสดงทางนาฏศิลป์ได้ถูกนำมาจัดแสดงให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาชาวโลก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ การสื่อสารทางวัฒนธรรมไทยได้อย่างดีที่สุด

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของศิลปะการแสดงทางนาฏศิลป์ จึงต้องการร่วมสืบสาน สร้างสรรค์ คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นโคราช มาถ่ายทอดเรื่องราวความสำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในวาระครบรอบ 100 ปี ในปี พ.ศ. 2566 นี้ เพื่อแสดงถึงการน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของในหลวงรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย รูปพระราชสัญลักษณ์ประจำพระองค์รัชกาลที่ 9 และทรงสนับสนุนพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งทรงห่วงใยในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏตลอดมา พร้อมทั้งถ่ายทอดเรื่องราวประวัติความเป็นมา พัฒนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จากอดีต สู่ปัจจุบัน เพื่อให้เยาวชน นักศึกษา คณาจารย์ และประชาชนทั่วไป ต่างทราบถึงความสำคัญนี้

ผลจากการดำเนินงาน ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในวาระมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครบรอบ 100 ปี” ได้แก่ ผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลความสำคัญทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จากอดีตสู่ปัจจุบัน นับเป็นชุดการแสดงการบริการทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย (Culture Service) โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นโคราช มาร่วมเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการผลักดัน “Soft Power” ด้วยการนำทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดพัฒนาสร้างสรรค์ (Creative Culture) จึงได้สร้างสรรค์นวัตกรรมทางวัฒนธรรมเป็นสื่อกลางในการสร้างความร่วมมือ ความรักความสามัคคีขององค์กร คณาจารย์ นักศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไป โดยใช้รูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) อันเป็นแนวทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมเป็นตัวขับเคลื่อน คณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากร ให้ความสำคัญในการเคารพและสำนึกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างความร่วมมือด้วยความรักความสามัคคี

ที่ตระหนักรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตน สามารถอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ท้องถิ่น ใฝ่หาความรู้ได้อย่างยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน”

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในวาระมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครบรอบ 100 ปี” เป็นรูปแบบของงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) โดยใช้การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการเก็บข้อมูล โดยมีวิธีดำเนินงานวิจัย 6 ขั้นตอน 1. การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสนทนากลุ่ม 2. การวิเคราะห์ข้อมูล 3. การสร้างสรรค์ผลงาน 4. การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 5. การพัฒนาชุดการแสดงสมบูรณ์ 6. การถ่ายทอดผลงานสร้างสรรค์และการเผยแพร่ผลงาน

ผู้วิจัยดำเนินการยื่นการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยผ่านเลขที่ใบรับรอง HE-024-2566 เพื่อเป็นการดำเนินงานวิจัยได้ตรงตามระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมาย (Target population) ด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ตามลักษณะและคุณสมบัติของแต่ละกลุ่ม และแบบสมัครใจ (Volunteer sampling) โดยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 15 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานเป็นผู้ที่มีเชี่ยวชาญทางนาฏศิลป์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 19 คน และกลุ่มที่ 3 ผู้ร่วมปฏิบัติการทางนาฏศิลป์ คัดเลือกนักศึกษาผู้มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางนาฏศิลป์ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured interview form) แบบปลายเปิด โดยมีแนวประเด็นบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาและข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เพื่อพิจารณารูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม 1. รูปแบบการแสดง 2. สีลาท่ารำ 3. ดนตรีประกอบการแสดง 4. เครื่องแต่งกาย 5. พื้นที่ในการแสดง 6. นักแสดง 7. อุปกรณ์ประกอบการแสดง จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หา

ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ตรวจสอบด้วยเทคนิค IOC (Index of Items Objective Congruence) ผลรวมคะแนนค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC = 2.86 โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยตามข้อเสนอแนะและนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย เรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ในวาระมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครบรอบ 100 ปี” ต่อไป

วิธีการเก็บข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสนทนากลุ่ม รวมไปถึงประสบการณ์ส่วนตัวในการสร้างสรรค์งานของผู้วิจัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จำแนกเนื้อหาตามประเด็นหลักในวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ บริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา รวมถึงอัตลักษณ์สำคัญของมหาวิทยาลัย ประกอบกับรูปแบบการแสดงทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. รูปแบบการแสดง 2. ลีลาท่าทาง 3. เครื่องแต่งกาย 4. ดนตรีประกอบการแสดง 5. พื้นที่ในการแสดง 6. อุปกรณ์ประกอบการแสดง 7. นักแสดง วิเคราะห์ข้อมูลตามหลักแนวคิดทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ทฤษฎีทางนาฏศิลป์ แนวคิดการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์พื้นบ้านประยุกต์ ทฤษฎีทางดนตรี ทฤษฎีทางศิลปะ ทฤษฎีสี่ สุนทรียศาสตร์ สัญวิทยา ประกอบกับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและสรุปผลในรูปแบบพรรณนา เพื่อนำมาสู่แนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ในวาระมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครบรอบ 100 ปี ในการแสดงทางนาฏศิลป์ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงสร้างสรรค์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2. เพื่อสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” โดยสรุปผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผู้วิจัยสรุปพัฒนาการการก่อตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จากอดีตสู่ปัจจุบัน แบ่งเป็นระยะ 5 ดังนี้

ระยะที่ 1 ต้นกำเนิดของมหาวิทยาลัย ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประถมศึกษา เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2464 ซึ่งมี

ผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2464 มีสาระสำคัญคือ บังคับให้เด็กทุกคนที่มีอายุ 7 ปีบริบูรณ์ ต้องเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนจนอายุ 14 ปี บริบูรณ์ โดยไม่เสียค่าเล่าเรียน กระทรวงธรรมการจึงมีนโยบายให้ทุกมณฑล จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้น มณฑลนครราชสีมา ได้ทำการจัดหาที่ดินและจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้น และจากข้อมูลทะเบียนนักเรียนเล่ม 1 ของโรงเรียนนี้ ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2466 มีนักเรียนเข้าเรียนในปี พ.ศ. 2466 จำนวน 26 คน นับเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการ ในการก่อตั้งจากโรงเรียนสู่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาในปัจจุบัน

ระยะที่ 2 สมัยเป็นโรงเรียนฝึกหัดครู (พ.ศ. 2466 - 2501) มณฑลนครราชสีมาได้ก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้น มีชื่อเรียกว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูมูลสิกกรรม” โดยมีการปรับเปลี่ยนชื่อโรงเรียนตามความเหมาะสมของสถานที่และหลักสูตรที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ โรงเรียนฝึกหัดครูมูลสิกกรรมประจำมณฑลนครราชสีมา, โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร จังหวัดนครราชสีมา, โรงเรียนฝึกหัดครูโนนวัด, โรงเรียนฝึกหัดครูโนนสูง จวบจนเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2490 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครูนครราชสีมา” เนื่องจากการย้ายกลับเข้ามาอยู่ในอำเภอเมืองนครราชสีมา และในวันที่ 1 กันยายน 2491 ได้ย้ายเข้ามาเรียนที่ตึกใหม่ คือ บริเวณถนนสุรนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาในปัจจุบัน

ระยะที่ 3 สมัยเป็นวิทยาลัยครู (พ.ศ. 2502 - 2535) ในปี พ.ศ. 2502 ได้รับการยกฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครูเป็นวิทยาลัยครู ส่งผลให้สามารถเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.ชั้นสูง) และมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ทำให้วิทยาลัยครูสามารถเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี ส่งผลให้วิทยาลัยครู เป็นหลักในการผลิตบัณฑิตครู ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพบุคคลเป็นสำคัญ ในปี พ.ศ. 2527 ได้มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูฉบับที่ 2 ส่งผลให้วิทยาลัยครูผลิตบัณฑิตสาขาวิชาที่ไม่ใช่วิชาชีพครูได้ วิทยาลัยครูนครราชสีมาจึงได้จัดตั้งคณะวิชาขึ้นจากเดิมรวมเป็น 4 คณะวิชาได้แก่ ได้แก่ 1. คณะวิชาครุศาสตร์ 2. คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 3. คณะวิชาวิทยาศาสตร์ 4. คณะวิชาวิทยาการจัดการ การเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาดังกล่าว เป็นจุดสำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในการปฏิรูปการศึกษาในระยะต่อมา

ระยะที่ 4 สมัยเป็นสถาบันราชภัฏนครราชสีมา (พ.ศ. 2535 - 2546) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวิทยาลัยครูว่า “สถาบันราชภัฏ” เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 สถาบันราชภัฏนครราชสีมาจึงเกิดความเปลี่ยนแปลงก้าวสำคัญอีกก้าวหนึ่ง ที่จะพัฒนาตัวเองไปสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยอย่างเต็มรูปแบบ โดยเริ่มใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา เกิดการปรับเปลี่ยนชื่อจากคณะวิชาเป็น “คณะ” เกิดการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีการจัดการเรียนการสอนในระดับมหาบัณฑิตครั้งแรกในปี พ.ศ. 2541 นอกจากนี้เกิดการพัฒนาหลักสูตรในระดับปริญญาตรีขึ้นอีกหลากหลายวิชา วิทยาลัยฯ “การเติมเต็ม

คุณภาพ นำไปสู่ความเป็นเลิศ” นับเป็นทิศทางในการพัฒนาของสถาบันราชภัฏนครราชสีมา การเตรียมความพร้อมเพื่อที่จะนำพาสถาบันก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัยในอนาคตต่อไป (Saonanon, communication, November 8, 2023)

ระยะที่ 5 ก้าวสู่การเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถึงปัจจุบัน สถาบันราชภัฏนครราชสีมา ได้รับการยกฐานะเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” ในปี พ.ศ. 2547 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 จากเหตุผลการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวสะท้อนถึงความคาดหวังที่มีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏว่าให้เป็น “สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้ดำเนินพันธกิจตามบทบาทภาระหน้าที่มาอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากการมีการพัฒนาหลักสูตรเกิดคณะต่าง ๆ เพื่อพัฒนาบัณฑิตสู่ท้องถิ่นให้มีความหลากหลายทางวิชาชีพมากขึ้น ได้แก่ 1. คณะครุศาสตร์ 2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 3. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 4. คณะวิทยาการจัดการ 5. คณะสาธารณสุขศาสตร์ 6. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และ 7. คณะพยาบาลศาสตร์ บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาในปัจจุบัน ถือเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ในด้านการบริการทางการศึกษา เปิดหลักสูตรการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก สายวิชาชีพครู สหวิชาชีพ รวมถึงภารกิจในด้านการสนับสนุนส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การวิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ในหลากหลายมิติ โดยมีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา ในราชกิจจานุเบกษา กฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564

ผลจากการศึกษาวิจัยในประเด็นข้างต้น ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวคิดหลักในการสร้างสรรค์ผลงานในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ดังนี้

2. รูปแบบของผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์

โดยแยกตามรูปแบบขององค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ได้เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การออกแบบรูปแบบการแสดง

การส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในวาระมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครบรอบ 100 ปี ถูกถ่ายทอดออกมาในรูปแบบการแสดงทางนาฏศิลป์พื้นบ้านโคราช โดยเริ่มจากการเกริ่นนำเข้าสู่การเล่าเรื่องประวัติของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผ่านนักแสดงหญิงแสดงลีลาท่ารำนำเสนอเรื่องราวพัฒนาการของมหาวิทยาลัย ด้วยการน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ประกอบกับอุปกรณ์การแสดงด้วยการนำดอกราชพฤษี ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย ที่สื่อถึงความภักดี เน้นการจัดองค์ประกอบของลีลา

ท่าทางในลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานของนาฏศิลป์พื้นบ้านโคราชประยุกต์ อันเป็นหัวใจหลักในการสร้างสรรค์ โดยมีแนวคิดการแสดง แบ่งออกเป็น 3 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 กำเนิดมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สุวาระครบรอบ 100 ปี

ความเป็นมาของมหาวิทยาลัย การได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสถาบันพระมหากษัตริย์ จวบจนวาระครบรอบ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ช่วงที่ 2 อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

กล่าวถึง วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ พันธกิจ บทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ช่วงที่ 3 คนของพระราชฯ ข้าของแผ่นดิน

การน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อองค์พระมหากษัตริย์ ทั้ง 2 พระองค์ ในรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 และร่วมเฉลิมฉลองครบวาระ 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2.2 การออกแบบลีลาท่ารำ

รูปแบบการออกแบบลีลาท่ารำที่ผสมผสานจารีตแบบดั้งเดิมกับศิลปะการแสดงทางนาฏศิลป์ในรูปแบบต่าง ๆ สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยต่อยอดจากรูปแบบเดิม นำมาเป็นหลักในการออกแบบลีลาสำหรับการแสดง ศึกษาลักษณะเฉพาะของกระบวนท่ารำ โดยสรุปได้เป็น 3 ลักษณะ 1. การใช้ท่าพื้นบ้านโคราช ได้แก่ ท่ารำโทนโคราช และท่ารำที่ปรากฏในเพลงโคราช 2. ท่ารำพื้นบ้านอีสาน และ 3. ท่ารำทางนาฏศิลป์ไทย เพื่อหาความคล้ายคลึงของท่าและความเป็นไปได้ในการที่นำข้อมูลมาสร้างสรรค์กระบวนท่าในรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้าน ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” โดยมีการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ประกอบการศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางนาฏศิลป์ ทางศิลปะ ออกแบบท่ารำที่มีความสอดคล้อง ความกลมกลืน ประกอบความงามตามหลักการสุนทรียศาสตร์ โดยศึกษาแนวคิดสัญวิทยาในการถ่ายทอดการแสดง การสื่อสารคุณค่าที่แฝงในผลงานสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้ชมเกิดอรรถรสและรับรู้ถึงคุณค่าของการแสดงได้อย่างซาบซึ้ง โดยมีตัวอย่างการออกแบบลีลาท่ารำ ดังภาพที่ 1-8

ภาพที่ 1-2 ท่ารำโทนโคราช (ท่ารำจังหวัดนายอำเภอ)

Source: Researcher

ภาพที่ 3-4 ท่ารำที่ปรากฏในเพลงโคราช (ท่าโฉบและท่าจัก)

Source: Researcher

ภาพที่ 5-6 ท่ารำพื้นบ้านอีสาน

Source: Researcher

ภาพที่ 7-8 ท่ารำลักษณะการตีบท ทางนาฏศิลป์ไทย

Source: Researcher

2.3 การออกแบบเครื่องแต่งกาย

ประยุกต์จากระบบการแต่งกายพื้นบ้านโคราชดั้งเดิม ผสมผสานรูปแบบนาฏศิลป์ไทยและคำนึงถึงลักษณะคุณสมบัติของเครื่องแต่งกายที่มีความเหมาะสมกับการเคลื่อนไหวร่างกายของนักแสดง และสอดคล้องกับเรื่องราวในการแสดงที่ถูกนำเสนอออกไป โดยเลือกใช้สีประจำมหาวิทยาลัยประกอบกับตราสัญลักษณ์ 100 ปี และ ดอกราชพฤกษ์หรือดอกคูณ ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการนำเสนออัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ประกอบกับการนำเสนอวัฒนธรรมพื้นบ้านโคราช ดังนั้นการเลือกใช้สีเขียว และสีเหลือง จึงเป็นแนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายในครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในประเด็นการใช้สีที่มีความหมายและมีความสำคัญนำมาเป็นแนวคิดหลักในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ผ่านแนวคิดสัญวิทยา การสื่อสารแนวความคิดที่สัมพันธ์กับอัตลักษณ์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย โดยออกแบบลักษณะการแต่งหน้าทำผมรูปแบบการแต่งหน้าแบบนาฏศิลป์ไทย สีโทนน้ำตาล ชมพู แต่งหน้าไม่เข้มมาก ทำผมทรงดอกกระพุ่มตามรูปแบบทรงผมที่ปรากฏในชุมชนโคราชในอดีต นำดอกราชพฤกษ์ หรือดอกคูณมาประดับตกแต่งทรงผมเสริมความงามของนักแสดงหญิงให้ดูมีความงามละมุนละไมมากยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 9-11

ภาพที่ 9-11 แนวคิดการออกแบบเครื่องแต่งกาย

Source: Nakhonratchasima Rajabhat University (2023);

Records and archives compilation board (1999, p. 60)

2.4 การออกแบบเสียงและดนตรีสำหรับการแสดง

แสดงภูมิปัญญาพื้นบ้านผ่านการขับร้องที่ใช้สำเนียงโคราชอันเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งการสร้างสรรคดีดนตรีประกอบการแสดงนี้ เป็นลักษณะการประสมวงร่วมสมัย เรียกว่าวงดนตรีประยุกต์ โดยประสงค์ให้มีลักษณะเสียงของวงดนตรีอย่างวงมโหรีโคราช รูปแบบการใช้นดนตรีพื้นบ้านโคราชผสมผสานดนตรีสากล โดยแบ่งทำนองเพลงออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ช่วงเกริ่นเป็นภาษาโคราช (อีสาน) ใช้บทเกริ่น เพื่อเข้าสู่เล่าประวัติของมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา และต่อยุ่ด้วยทำนองเพลง (สรภัญญะ)

ช่วงที่ 2 ช่วงทำนองเพลงพื้นบ้านโคราช จังหวะสนุกสนาน ถ่ายทอดผ่านทำนองเพลง ซ้ำโกรกและ ซ้ำเจ้าหงส์ดังลำไย

ช่วงที่ 3 ใช้ดนตรีพื้นบ้านอีสานร่วมสมัย ช่วงทำนองเร็ว เน้นรูปแบบการแปรแถวที่สวยงาม และทำ รำที่มีการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง

2.5 การออกแบบพื้นที่ในการแสดง

ศึกษาแนวคิดนาฏยประดิษฐ์ประกอบกับทฤษฎีทางศิลปะ เกี่ยวกับความกลมกลืน ความสมดุล และสุนทรียศาสตร์ กับการศึกษารูปแบบการใช้พื้นที่ในการแปรแถวที่หลากหลาย โดยนำหลักการทาง นาฏศิลป์เข้ามาช่วย เพื่อสร้างจุดเด่นของการแสดง และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ให้ผู้ชมสามารถรับ อรรถรสการแสดงได้มากยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 12-15

ภาพที่ 12 รูปแบบการแปรแถว (สื่อถึงช่อดอกราชพฤกษ์ หรือดอกคูณ)

Source: Researcher

ภาพที่ 13-14 รูปแบบการแปรแถวที่สื่อถึง การรวมใจของชาวมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Source: Researcher

ภาพที่ 15 รูปแบบการแปรแถวที่นำเสนอจุดเด่นในตอนจบของการแสดง

Source: Researcher

2.6 การออกแบบอุปกรณ์การแสดง

หลักในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ดังที่ Krataitong & Chanama (2022, p. 88) กล่าวว่า อุปกรณ์ประกอบการแสดง แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท อุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น อุปกรณ์ที่จัดขึ้นเพื่อความสมจริง และอุปกรณ์เพื่อเสริมให้การแสดงมีความสวยงาม มาเป็นแนวคิดในการออกแบบ ผู้วิจัยได้นำดอกไม้ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏวราวุฒนครราชสีมา โดยนำมาประยุกต์ จัดเป็นช่อสวยงามใส่ไม้ที่มีด้ามจับเพิ่มความสะดวกสบายต่อการใช้อุปกรณ์ ผสมผสานลีลาท่ารำนักแสดงเพื่อความคล่องแคล่ว สร้างสรรค์ลีลาท่ารำให้มีความหลากหลาย ดังภาพที่ 16-17

ภาพที่ 16-17 อุปกรณ์ประกอบการแสดงและการใช้อุปกรณ์ของนักแสดง

Source: Researcher

2.7 การคัดเลือกนักแสดง

คัดเลือกนักแสดงหญิง จำนวน 10 คน ที่มีทักษะพื้นฐานทางนาฏศิลป์ไทยหรือนาฏศิลป์พื้นบ้าน มีความเข้าใจในเรื่องราวของการแสดง สามารถสื่อสาร และถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกในการแสดง ส่งไปยังผู้รับชมได้อย่างสุนทรีย์

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานครบถ้วนตรงตามระเบียบวิธีวิจัย และครบองค์ประกอบการแสดงทางนาฏศิลป์ โดยขอรับการประเมินคุณภาพผลงานสร้างสรรค์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ไทย ด้านนาฏศิลป์พื้นบ้าน ด้านดนตรีและด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 24 คน ค่าเฉลี่ยรวมของแบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ชุด น้อมรำลึกราชภักดิ์โคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การประเมิน “ระดับมากที่สุด”

ภาพที่ 18 คิวอาร์โค้ด แสดงผลงานสร้างสรรค์

“น้อมรำลึกราชภักดิ์โคราช 100 ปี สดุดี องค์ราชัน”

การอภิปรายผลและบทสรุป

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้ก่อตั้งตามพระบรมราชโองบายของพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 สอดคล้องกับ Hemnil (2016, p. 126) ได้กล่าวว่า “ในสมัยรัชกาลที่ 6 การศึกษาไทยได้เจริญขึ้นมาก ดังจะเห็นได้จากจำนวนโรงเรียนและนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับในช่วงระยะเวลาก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะเมื่อมีการออกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวถือเป็นตัวขับเคลื่อนส่วนหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ ทั้งยังมีการวางรูปแบบการศึกษาและหลักสูตรที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกโรงเรียนทั่วประเทศ เท่ากับว่าเป็นการวางโครงสร้างแผนการศึกษาที่เป็นระบบในระดับชาติเป็นครั้งแรกด้วย จากความสำคัญของจุดเริ่มต้นในการปฏิรูปการศึกษาจากส่วนกลาง นำมาสู่การขยายการศึกษาในส่วนภูมิภาค ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มณฑลนครราชสีมาได้ดำเนินการก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้น และรับนักเรียนเข้าศึกษา เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม ในปี พ.ศ. 2466 มีชื่อเรียกว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูมูลสิกกรรม” โดยมีการปรับเปลี่ยนชื่อโรงเรียนตามความเหมาะสมของสถานที่และหลักสูตรที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตามพัฒนาการของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาทั้ง 5 วิทยาเขต ดังนั้นในปี พ.ศ. 2566 นี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จึงมีวาระครบรอบ 100 ปี

การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ในวาระมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครบรอบ 100 ปี รูปแบบของผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้หยิบยกอัตลักษณ์เฉพาะที่สำคัญของมหาวิทยาลัยเชื่อมโยงมาสู่การสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์พื้นบ้านโคราช บูรณาการองค์ความรู้ทางศาสตร์นาฏศิลป์ ศิลปะ ดนตรี แนวคิดทฤษฎีประกอบกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ สู่รูปแบบการบริการทางวัฒนธรรมด้วยนวัตกรรมทางวัฒนธรรมการแสดงนาฏศิลป์ ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และพัฒนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาสู่วาระครบรอบ 100 ปี ในรูปแบบของการเล่าเรื่องจากอดีตสู่ปัจจุบันผ่านรูปแบบการแสดงทั้ง 3 ช่วงได้แก่ ช่วงที่ 1 กำเนิดมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สู่วาระครบรอบ 100 ปี ช่วงที่ 2 อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย และช่วงที่ 3 คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน ถูกถ่ายทอดโดยนักแสดงหญิงจำนวน 10 คน ในรูปแบบของการแสดงพื้นบ้านโคราชร่วมสมัย สอดคล้องกับ Jamreantong (2022, p. 79) การสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์จากข้อมูลประวัติศาสตร์ เมืองศรีพโล การศึกษาประวัติศาสตร์ของภาคตะวันออกเฉียงใต้ สามารถนำมาบูรณาการ ด้วยการสร้างสรรค์ผ่านการเล่าเรื่องในรูปแบบของระบำ ผู้วิจัยและผู้ชมสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่โดยใช้ศิลปะการแสดง ทำให้เกิดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนได้เป็นอย่างดี ให้ความรู้ความสามารถทางด้านทฤษฎี หลักการทางนาฏศิลป์จากการเรียนการสอนและนำมาพัฒนาต่อยอดอันเป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษา โดยนำเสนอการแสดงผ่านนักแสดงหญิง จำนวน 8 คน ในการแสดงชุด “ระบำศรีพโล” ความสอดคล้องในประเด็นการศึกษาทางประวัติศาสตร์ผ่านการเล่าเรื่อง ถูกนำมาสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบของการแสดงทางนาฏศิลป์ เพื่อถ่ายทอดเรื่องที่สำคัญให้ผู้ชมได้เกิดการเรียนรู้ผ่านศิลปะการแสดง นับเป็นการบริการทางวัฒนธรรมที่สามารถใช้เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ความเป็นมาและความสำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในหลากหลายประเด็นที่สำคัญได้แก่ การศึกษาความหมายของสีและการถ่ายทอดความหมายเชิงสัญลักษณ์ ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้ สีเขียว สีเหลือง จากความหมายสี คือ สีประจำมหาวิทยาลัย และนำรูปแบบตราสัญลักษณ์ 100 ปี และดอกราชพฤกษ์ (ดอกคูณ) เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ตลอดจนการออกแบบท่วงท่าลีลาการเคลื่อนไหว ผ่านแนวคิดสัญวิทยา การสื่อสารแนวความคิดที่สัมพันธ์กับอัตลักษณ์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ Petruang (2019, p. 13) การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากความหมายของสี นาฏศิลป์จากความหมายของสี หมายถึง นาฏศิลป์ที่นำความหมายของสีมาถ่ายทอดผ่านลีลาการเคลื่อนไหว ตลอดจนถ่ายทอดความหมายเชิงสัญลักษณ์ของสีผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ทางด้านการแสดงนาฏศิลป์ กล่าวได้ว่า การแสดงนาฏศิลป์ ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” นับเป็น

เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผ่านศิลปะการแสดงทางวัฒนธรรม

ดังจะเห็นได้จากการเผยแพร่ผลงานในกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ 1. พิธีมอบรางวัลวันก่อตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครบรอบ 100 ปี เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2566 ณ หอประชุมอนุสรณ์ 70 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และจัดแสดงในช่วงพิธีการ งานศิลปวัฒนธรรมอุดมศึกษา ครั้งที่ 22 “ตะดาต ศาสตร์ศิลป์ แผ่นดินสยาม” ในฐานะที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเป็นเจ้าภาพ เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2567 ณ เซ็นทรัลฮอลล์ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลโคราช 3. จัดแสดงในงานปฐมนิเทศและพิธีบายศรีสู่ขวัญนักศึกษาใหม่ ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา “NRRU Fresh 2024: Step into Success” ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2567 ณ ศูนย์การค้าเทอร์มินอล 21 โคราช นับเป็นเครื่องมือในการสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ รวมทั้งนักศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้เห็นคุณค่าของสถาบันการศึกษาแห่งนี้ สอดคล้องกับ Wanthong (2021, p. 352) การสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อกระตุ้นความสนใจของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อเทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อกระตุ้นความสนใจของคนรุ่นใหม่ให้เกิดความตระหนักและภาคภูมิใจในงานประเพณี แสดงสาระสำคัญถึงเรื่องความเชื่อ ความศรัทธาในพุทธศาสนา อีกทั้งคนรุ่นใหม่ได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมสำคัญในการร่วมอนุรักษ์ขนบประเพณีที่บรรพบุรุษได้สืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานาน ดังนั้นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของนักศึกษาจึงนับเป็นส่วนสำคัญ ผู้วิจัยมีความตระหนัก นำมาสู่แนวทางการเผยแพร่ผลงานและการบูรณาการเรียนการสอน ดังนี้

ผลงานวิจัยนวัตกรรมการทางวัฒนธรรมในครั้งนี้ ถูกนำมาเผยแพร่การแสดงตามช่องทางการสื่อสารออนไลน์ต่าง ๆ และบูรณาการสอนในชั้นเรียน นับเป็นการนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ในหลากหลายมิติ ดังที่ Krataitong & Chanama (2022, p. 90) กล่าวว่า “ความสำคัญของคุณค่าทางนาฏศิลป์ ที่สามารถนำมาสร้างสรรค์ก่อให้เกิดองค์ความรู้และแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่สามารถบูรณาการความรู้ควบคู่ไปกับการศึกษาทางนาฏศิลป์ ได้ดังนี้

1. การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้านโคราชที่สามารถสะท้อนวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา
2. การสร้างสรรค์เชิงคุณค่าในประเด็นการนำอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย พัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ในวาระมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครบรอบ 100 ปี
3. การใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งการแสดงดังกล่าว นับเป็นการบริการทางวัฒนธรรม ที่ถ่ายทอดการแสดงโดยนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยได้บูรณาการกระบวนการวิจัยกับการเรียนการสอน ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษาทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อสร้างนวัตกรทางนาฏศิลป์ได้อีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับ Srichaichana (2023, p. 97) กล่าวว่า “การบูรณาการกับหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนต้นแบบ หรือการจัดกิจกรรม

อบรมเชิงปฏิบัติการการถ่ายทอดความรู้ในลักษณะโครงการอบรมระยะสั้นตามความเหมาะสม คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางด้านศิลปะการแสดงท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ส่งเสริมและสืบทอดไว้แก่คนรุ่นหลังต่อไป”

ทั้งนี้ผลงานนวัตกรรมทางวัฒนธรรม ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงผลงานด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านเชิงอนุรักษ์ “ยลศิลป์ แผ่นดินไทย” ภายใต้โครงการวิพิธทัศนา ประจำปีการศึกษา 2567 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้ทำการปรับปรุงยุคต่อการแสดงในการลดทอนจำนวนนักแสดง โดยใช้นักแสดง จำนวน 8 คน เพื่อความเหมาะสมกับขนาดเวทีในการแสดง หากแต่ยังคงใช้บทเพลงและรูปแบบการแต่งกายคงเดิม เพื่อแสดงให้เห็นถึงการอนุรักษ์เชิงคุณค่าทางวิชาการและงานสร้างสรรค์ โครงการดังกล่าว มีการถ่ายทอดการแสดง (ไลฟ์สด) เพื่อให้ผู้ชมประชาชนที่สนใจทางวัฒนธรรมได้รับชมการแสดงเกิดกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้าน ผ่านศิลปะการแสดง ประกอบกับแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ตามวิสัยทัศน์เป็นผู้นำการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ความยั่งยืน สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ สร้างสรรค์คุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นก้าวไกลสู่สากล ดังที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาได้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา กฎกระทรวง การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 ด้วยการนำทุนทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมามาต่อยอดสร้างสรรค์ผลงาน (Creative Culture)

ผลงานนวัตกรรมทางวัฒนธรรม การแสดงนาฏศิลป์ชุด “น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน” นับเป็นชุดการแสดงที่บ่งบอกอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา บอกเล่าความเป็นมา พัฒนาการของมหาวิทยาลัย เพื่อแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย ที่มีคุณูปการต่อการพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในรูปแบบของนาฏศิลป์พื้นบ้านโคราชผสมผสานความร่วมมือ ผ่านบทร้อง ท่วงทำนองเพลงพื้นบ้านโคราช พื้นบ้านอีสานและผลงานทำนองเพลงในรูปแบบวงดนตรีประยุกต์ ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการเคลื่อนไหวของนักแสดงหญิง แสดงลีลาท่ารำ ประกอบอุปกรณ์ประกอบการแสดงดอกราชพฤกษ์ (ดอกคูณ) ที่สอดคล้องกับแนวคิดในการแสดง เครื่องแต่งกายที่เน้นการใช้สีประจำมหาวิทยาลัยเป็นหลักในการออกแบบ เป็นการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ เพื่อแสดงถึงความยิ่งใหญ่เฉลิมฉลองในวาระครบรอบ 100 ปี นับเป็น “Soft Power” ที่สามารถเผยแพร่อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาได้อย่างดียิ่ง

References

- APEC 2022 Thailand. (2022, November 18). APEC economic leaders and their spouses received a warm welcome from their hosts. *Facebook*. <https://www.facebook.com/share/p/1B57iHzt8y/>
- Collect and compile documents on the history board of Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (2007). *Prawat maha witthayalai Rajabhat Nakhon Ratchasima (Chabap prap prung 2550 tonkamnoet lae prawat maha witthayalai)* [History of Nakhon Ratchasima Rajabhat University (2007 revised edition, origin and history of the university)]. Chokcharoen Marketing. http://arc2.nrru.ac.th:80/liberty/OpacLogin?mode=BASIC&openDetail=true&corporation=default_corp&action=search&queryTerm=uuid%3D%22091e4d87c0f617040049406f7f5d89d3%22&operator=OR&url=%2Fopac%2Fsearch.do
- Hemnil, S. (2016). *Kan sueksa nai samai ratcha kan thi chet: Khayai okat mung khunna phap phrom khunna tham* [Education in the reign of King Rama VII: Expanding opportunities, focusing on quality and morality]. *Journal of Social Sciences and Humanitie*, 42(1) ,123-131. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/socku/article/view/132020>
- Jamreantong, N. (2022). The creation of dance performance from the historical evidences of Sriphalo. *The Burapha Arts Journal*, 25(1). 65-83. <https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/art/article/view/8243>
- Krataitong, N. & Chanama, C. (2022). The Creation of Dance, Sa-on-Jen Kanom Sen Ban Pradok, Muen Wai Sub-district, Mueang District, Nakhon Ratchasima Province. *Institute of Culture and Arts Journal*, 23(2), 81–91. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jica/article/view/252563>
- Luangtongkum, C. (2017). *Analysis of Thai teacher pathway in the educational reform era in the reign of king Rama V: Wisdom of Phraya Srisoonthornvoharn (Noi Ajamrayangkul)* [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/59442>
- Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (2023, May 2). *Emblem Image of 100th Anniversary of Nakhon Ratchasima Rajabhat University* [image]. <https://www.nrru.ac.th>
- Naowanondha, A. President of Nakhon Ratchasima Rajabhat Univeristy. *personal communication*. October 1, 2022.

- Petruang, N. (2019). *The creation of a dance from meaning of color*. [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. Chula Digital Collections. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9718>
- Records and archives compilation board. (1999). *Watthanatham phatthana kan thang prawat sat ekka lak lae phum panya changwat Nakhon Ratchasima* [Culture, historical development, identity and wisdom of Nakhon Ratchasima province]. Fine Arts Department, Ministry of Culture. <https://www.finearts.go.th/nlt-korat/view/19287-วัฒนธรรม-พัฒนาการทางประวัติศาสตร์-เอกลักษณ์และภูมิปัญญา-จังหวัดนครราชสีมา>
- Saonanon, S., Former Rector of Nakhon Ratchasima Rajabhat Univeristy. *personal communication*. November 8, 2023.
- Srichaichana, R. (2023). The lessons learned from the performance of “Likay-Korat” in Nong Rawiang subdistrict, Mueang district, Nakhon Ratchasima province. *Journal of Research and Development Buriram Rajabhat University*, 18(1), 97-109. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/RDIBRU/article/view/267563>
- Wanthong, W. (2021). *The creation of a dance to stimulate interest in the young generation towards Ubbon Ratchathani's candle crafts in lent ceremony*. [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. Chula Digital Collections. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/5569/>

แนะนำผู้เขียน (List of Authors)

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรศ อัมโร

Ph.D. (Ethnomusicology) Durham University, United Kingdom
อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
E-mail: tata@nu.ac.th

2. ดร.ภูมินทร์ เหลลาอำนาจ

ปร.ด. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
E-mail: bhumin.lao@pcru.ac.th

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด อินทจามรรักษ์

อ.ด. (ภาษาศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร์ คติชนวิทยา ปรัชญาและศาสนา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
E-mail: chommanadi@nu.ac.th

4. อาจารย์อัญชิตา เวชประสิทธิ์

M.A. (Language and Communication) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
E-mail: anchida.wet@mfu.ac.th

5. ดร.วิสันต์ สุขวิสิทธิ์

อ.ด. (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างประเทศ สำนักวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
E-mail: wison.suk@mfu.ac.th

6. อาจารย์พลิชรุ้ สะเภาคำ

M.A. (Applied Linguistics-TEFL) University of Bedfordshire, UK
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
E-mail: pasit.sap@mfu.ac.th

7. นายทรงเกียรติ วิโรจน์กุลทอง

ศต.ม. (การจัดการทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
นักพัฒนาการศึกษา ประจำสำนักงานศึกษาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
E-mail: songkiat_num@hotmail.com, Songkiat.wir@kmutt.ac.th

8. อาจารย์ภรณ์ญ โจรนสโรช

ศศ.ม. (จิตวิทยา สาขาจิตวิทยาสังคมและประยุกต์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยพายัพ

E-mail: cifotptfocdt@gmail.com

9. อาจารย์พันธุ์พนิต ช้างจันทร์

กศ.ด. (การจัดการการอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ประจำสำนักงานศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

E-mail: punpanit1811@gmail.com

10. นางสาวหนึ่งฤทัย เสียมทอง

นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: nuengruethai.09064211@gmail.com

11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิอานา คาช่า

อ.ด. (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: deeana.k@ku.th

12. รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) จุฑารัตน์ เกตุปาน

ศศ.ม. (จารึกภาษาตะวันออก) มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

E-mail: jutaratkat.004@gmail.com

13. ดร.อาทิมา พงศ์ไพบุลย์

ปร.ด. (คติชนวิทยา) มหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: arthima.po@ssru.ac.th

14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภิกพ ปิ่นแก้ว

ศป.ม. (ดุริยางคศิลป์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

E-mail: pipoppinkaew@gmail.com

15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลรวี กระต่ายทอง

ศป.ด. (นาฏศิลป์ไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

E-mail: nualravee@hotmail.com

ข้อมูลสำหรับผู้ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ (Notes for Contributors)

การส่งต้นฉบับ - Submission

ผู้เขียนต้องส่งต้นฉบับผ่านทางระบบออนไลน์ ThaiJO โดยมีเอกสารที่ต้องนำส่ง 4 รายการ (ดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ทางเว็บไซต์ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu>)

1. **ไฟล์บทความ** – ผู้เขียนต้องนำส่งทั้งไฟล์สกุล .docx และ .pdf
2. **แบบฟอร์มนำส่งบทความ** – ผู้เขียนทุกคนต้องลงนามรับรองข้อตกลงการส่งบทความตีพิมพ์ พร้อมระบุข้อมูลของผู้เขียนทุกคน กรณีมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน ให้ระบุ corresponding author ด้วย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เขียนชื่อแรก
3. **แบบฟอร์มรับรองการตรวจสอบภาษาอังกฤษ** – ผู้เขียนต้องตรวจสอบความถูกต้องทางไวยากรณ์และการใช้ภาษาอังกฤษ
4. **เอกสารรับรองจริยธรรมในมนุษย์ (IRB/EC)** – ผู้เขียนจำเป็นต้องแนบเอกสารรับรองกรณีที่เป็นการวิจัยในมนุษย์หรือที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์

The author must submit the manuscript via the ThaiJO system, include the following 4 required documents. (all forms can be downloaded at <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu>)

1. **Article files** – The authors must submit both .docx and .pdf files.
2. **Submission form** – All authors must endorse the submission agreement, specifying the information of all authors. If there is more than one author, please specify the corresponding author, who may not necessarily be the first author.
3. **English proofreading certification** – The author is responsible for the accuracy of the English language used in the manuscript.
4. **Certificate of approval (COA) from the Institutional Review Board (IRB) or Ethics Committee (EC)**
 - The authors are required to submit this document if the research involves human subjects.

การเตรียมต้นฉบับ - Manuscript Preparation

ความยาวไม่ควรเกิน 20 หน้า (รวมเอกสารอ้างอิง) ตั้งค่าน้ำกระดาษ B5 (ความกว้าง 18.2 ซม. ความสูง 25.7 ซม.) เว้นระยะขอบบน 3 ซม. และเว้นระยะขอบซ้าย ขอบขวา และขอบล่าง 2 ซม. กำหนดให้ใช้ตัวอักษร "Cordia New" ตลอดบทความ โดยใช้ระยะห่างระหว่างบรรทัด 1 เท่า

The manuscript should not exceed 20 pages in length, including references. Use the B5 paper layout (width: 18.2 cm; height: 25.7 cm). Set the top margin to 3 cm and the left, right, and bottom margins to 2 cm. Use the "Cordia New" font throughout the article with single-line spacing.

รายการ	ลักษณะตัวอักษร	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร
Lists	Font Style	Alignment	Font Size
- ชื่อบทความ (Title)	หนา (Bold)	กลางหน้ากระดาษ (Page Center)	18
- ชื่อผู้แต่ง (Author)	หนา (Bold)	ชิดขวา (Align Right)	14
- บทคัดย่อ (Abstract Title)	หนา (Bold)	ชิดซ้าย (Align Left)	14
- เนื้อหาบทคัดย่อ (Abstract)	ปกติ (Regular)	-	13
- หัวข้อแบ่งตอน (Heading)	หนา (Bold)	ชิดซ้าย (Align Left)	14
- หัวข้อย่อย (Subheading)	หนา (Bold)	ใช้หมายเลขกำกับ (Numbering)	14
- บทความ (Text)	ปกติ (Regular)	-	14
- การเน้นความในบทความ (Emphasis)	หนา (Bold)	-	14
- ข้อความในตาราง (Table Text)	ปกติ (Regular)	-	13
- ข้อความอ้างอิง (Cited Text)	เอียง (Italic)	-	14
- บรรณานุกรม (Cited Document)	หนา (Bold)	กลางหน้ากระดาษ (Page Center)	14

**** ความยาวส่วนแรกของต้นฉบับ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ผู้เขียน บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษและคำสำคัญรวมกัน ไม่ควรเกิน 2 หน้ากระดาษ** (The length of the first part of the manuscript, including the title, author, abstract, and keywords, both in Thai and English, should not exceed 2 pages.)

รูปแบบและภาษา - Style and Languages

วารสารรับต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผู้เขียนบทความควรใช้รูปแบบการเขียนบทความและสำนวนภาษาเหมาะสมกับลักษณะของบทความทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป มีการตรวจทานต้นฉบับแล้วเป็นอย่างดี ทั้งรูปแบบและการสะกด

JHNU accepts manuscripts in two languages: Thai and English. Authors must use an academically appropriate writing format and language, ensuring correct formatting and spelling.

บทคัดย่อ - Abstract

ต้นฉบับต้องมีทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่สรุปสาระสำคัญของบทความ ความยาวไม่ควรเกิน 10 บรรทัดสำหรับบทคัดย่อภาษาไทย และไม่ควรเกิน 200 คำสำหรับบทความภาษาอังกฤษ รวมกันแล้วไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ ต้นฉบับเขียนเป็นภาษาใดให้นำบทคัดย่อนั้นขึ้นก่อนแล้วตามด้วยบทคัดย่ออีกภาษา ทั้งนี้ **ผู้เขียนต้องตรวจสอบความถูกต้องทางไวยากรณ์และการใช้ภาษาเอง**

The manuscript must include an abstract in both Thai and English, summarizing the main points of the article. The Thai abstract should not exceed 10 lines, and the English abstract should not exceed 200

words, with the total length not exceeding the second page of the manuscript. The order depends on the language of the manuscript. (For example, if the manuscript is written in Thai, the Thai abstract should be placed first, followed by the English one.) *The author is responsible for the accuracy of the language used in the abstract*

คำสำคัญ - Keywords

ผู้เขียนต้องกำหนดคำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3-6 คำ โดยเรียงคำสำคัญตามระดับความเกี่ยวข้องกับบทความ ตำแหน่งของคำสำคัญอยู่ถัดจากบทคัดย่อภาษานั้นๆ

The authors must specify 3-6 keywords in both Thai and English, arranged according to their relevance to the article. The keywords are positioned next to the abstract in that language.

บทความจากวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของการศึกษา - Articles from Thesis, Dissertation, or Part of the Study

ผู้เขียนต้องระบุข้อมูลของผลงาน เช่น ปริญญา สาขาวิชา สถาบัน และปี ใ้ที่เชิงอรรถ เช่น

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “...ชื่อเรื่อง...”

บทความนี้ปรับปรุงจากวิทยานิพนธ์ เรื่อง “...ชื่อเรื่อง...”

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา “...ชื่อรายวิชา...”

The author must include details such as the degree, field of study, institution, and year in the footnote.

Examples:

This article is part of the thesis entitled “...title...”

This article is a revised version of a dissertation entitled “...title...”

This article is part of the fulfillment of the course “...course name...”

ส่วนประกอบของบทความ - Elements of the Article

บทความวิชาการหรือบทความวิจัย ผู้เขียนสามารถกำหนดหัวข้อได้ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามบทความวิจัยจะต้องมีหัวข้อหลักโดยไม่ต้องใส่ตัวเลขกำกับ ดังต่อไปนี้

1. **บทนำ (Introduction)** – อาจประกอบด้วย ที่มาของปัญหาการวิจัย, ทฤษฎีและ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, จุดประสงค์และ/หรือคำถามวิจัย
2. **ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology)** – อาจประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ 1) การออกแบบการวิจัย (วิธีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล) 2) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง 3) เครื่องมือวิจัย 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล
3. **ผลการวิจัย (Findings)** – ตามจุดประสงค์หรือคำถามวิจัยที่ตั้งไว้
4. **การอภิปรายผล (Discussion)**
5. **บทสรุป (Conclusion)** – การนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)
6. **References**

For academic articles or review articles, the authors may determine the topics in the article as appropriate. However, research articles must include the following topics.

1. **Introduction** – may consisting of the rationale or statement of the problem, theories and/or related literature and research, and objectives and/or research questions)
2. **Methodology** – may consisting of the following important elements: 1) research design (data collection and analysis methods), 2) sample selection, 3) research instruments, 4) data collection, and 5) data analysis.
3. **Findings** – according to the objectives or research questions
4. **Discussion**
5. **Conclusion** – including Implementation and Recommendations (if applicable)
6. **References**

การอ้างอิง - References

แหล่งข้อมูลทั้งหมดที่อ้างอิงในบทความต้องปรากฏในรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ตามลำดับตัวอักษรของนามสกุลผู้แต่งคนแรก กำหนดให้อ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้ระบบเดียวกันทั้งเรื่อง คือ APA 7th Edition โดยผู้เขียนบทความต้องรับผิดชอบความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด (ดูตัวอย่างทางเว็บไซต์ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu/about/submissions>)

All cited materials must be listed in alphabetical order in references list at the end of the paper. Both in-text citation and references must be in English using the same system throughout the article, APA 7th Edition. The authors must responsible for ensuring the accuracy of all citations. (See reference examples: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu/about/submissions>)

ลิขสิทธิ์ - Copyrights

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของผู้เขียนบทความ ผู้ใดต้องการตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนก่อน บทความที่ได้รับการตอบรับเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรแล้ว จะต้องไม่ปรากฏในสิ่งพิมพ์อื่นใดก่อนที่จะปรากฏในวารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร กองบรรณาธิการจะส่งเล่มวารสารที่มีบทความของผู้เขียนตีพิมพ์ให้แก่ผู้เขียนจำนวน 1 ฉบับ หากผู้เขียนต้องการมากกว่า 1 ฉบับ สามารถแจ้งความประสงค์ ผ่านทาง E-mail: humanjournal@hotmail.com หรือดาวน์โหลดบทความได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu>

The copyrights of the articles published in the *Journal of Humanities Naresuan University* belong to the authors. Anybody wishing to reprint or republish an article in JHNU must receive written permission from the author. The article accepted for publication in JHNU must not appear in any publications before appearing in JHNU. The author of an accepted article will receive a copy of the journal. For additional copies, please contact the journal staff via E-mail: humanjournal@hotmail.com or download the article from the journal's website at <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu>.

ตัวอย่างการอ้างอิง (References Example)

1. หนังสือ (Book)

Author, A. A. (Year). *Title of the book* (2nd ed.). Publisher.

Cone, J. D., & Foster, S. L. (1993). *Dissertations and theses from start to finish: Psychology and related fields* (3rd ed.). American Psychological Association.

1.1 บทความหรือบทในหนังสือ (Book Chapter)

Author, A. A. (Year). Title of the chapter. In A. A. Editor & B. B. Editor (Eds.), *Title of the book* (2nd ed., pp. #-#). Publisher.

Lundén, R. (1999). Two: Sketching the Generic Boundaries. In C. C. Barfoot, H. Bertens, T. D'haen, & E. Kooper (Eds.), *The United Stories of America: Studies in the Short Story Composite* (pp. 32-51). Brill.

1.2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

Author, A. A. (Year). *Title of the book* (2nd ed.). Publisher. URL

Brontë, E. (2003). *Wuthering Heights*. Bantam Classics. <https://www.goodreads.com/reader/625-wuthering-heights>

1.3 หนังสือแปล (Translation Book)

Author, A. A. (Year). *Original Title of the Book* [English translation of the book title] (A. A. Translator, Trans) (2nd ed.). Publisher. (Original work published year)

Murakami, H. (2000). *Noruei no mori* [Norwegian Wood] (J. Rubin, Trans.). Vintage International. (Original work published 1987)

*หมายเหตุ: กรณีที่ชื่อเรื่องต้นฉบับ (Original Title) ไม่ใช่ภาษาที่ใช้อักษรโรมัน (non-Roman alphabets) ให้ใช้วิธีการแปลงอักษรภาษานั้น ๆ เป็นอักษรโรมัน (Transliteration) แล้วตามด้วยคำแปลเป็นภาษาอังกฤษในวงเล็บเหลี่ยม หลักเกณฑ์/ระบบการแปลงอักษรที่ใช้ เช่น ภาษาไทย-RTGS ภาษาญี่ปุ่น-Hepburn ภาษาจีน-Pinyin ภาษาเกาหลี-MC 2000 เป็นต้น

2. วิทยานิพนธ์ (Dissertations and Theses)

Author, A. A. (Year). *Title of thesis* [Doctoral dissertation or Master's thesis, Name of the Institution awarding the degree]. Name of the Database or the Institutional Repository. URL

Iemtom, P., & Wongwattana, U. (2021). *English and Thai Movie Titles: A Study of Structure, Syntax and Translation by Integrating Translation Theories and Cognitive Linguistics* [Doctoral dissertation, Naresuan University]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5263>

3. บทความวารสาร (Journal Article)

Author, A. A. (Year). Title of the article. Name of the journal, Volume(Issue), #-#. URL

Boonsong, B. (2022). The tests of bodhisattva as councillors. *Journal of Humanities Naresuan University*, 19(3), 13–27. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu/article/view/247886>

4. เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการที่ไม่มี Proceeding (Symposium)

Contributor, A. & Contributor, B. (Year, Month day). *Title of contribution*. In Chair name (Chair), Title of the Symposium [Symposium]. Conference Name, Location.

*หมายเหตุ: รายงานการประชุมวิชาการที่เผยแพร่ในรูปแบบวารสารหรือรูปแบบหนังสือให้ใช้รูปแบบการอ้างอิงนั้น ๆ

5. การนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ (Conference Presentation)

Contributor, A. A. (Year, Month Date). *Title* [Conference presentation]. Conference name, Location. URL

*หมายเหตุ: ให้ระบุประเภทการนำเสนอในวงเล็บหลังชื่อเรื่อง เช่น [เอกสารนำเสนอในที่ประชุม หรือ Paper Presentation] [โปสเตอร์นำเสนอในที่ประชุม หรือ Poster Presentation] และถ้าหากมีวิดีโอการนำเสนอให้ใส่ URL ไว้ท้ายสุดหลังสถานที่ประชุม

6. หนังสือพิมพ์ (Article from Newspaper)

Author, A. A. (Year, Month Date). Title of the newspaper article. *Name of the online newspaper*. URL

Author, A. A. (Year, Month Date). Title of the newspaper article. *Name of the newspaper*, p. #.

Peralta, M. (2024, May 5). A J-pop band's favourite live music experiences in Tokyo. *BBC*. <https://www.bbc.com/travel/article/20240503-a-j-pop-bands-favourite-live-music-experiences-in-tokyo>

7. เว็บไซต์ (Website)

Author, A. A. (Year, Month date). *Title of the work*. Website name. URL

Vaishnav, A. M. (2013, January 29). *Multiple Version Songs (3): Both versions by male playback singers – Different Moods*. Songs of Yore. <https://www.songsofyore.com/multiple-version-songs-3-both-versions-by-male-playback-singers-different-moods/>

8. การอ้างอิงในข้อความ (In-text Citation) ใช้ระบบนามปี เช่น

- ผู้เขียน 1 คน:	Last Name (Year, pp. #-#) (Last Name, Year, pp. #-#)	Bamlund (1997, p. 29) (Bamlund, 1997, p. 29)
- ผู้เขียน 2 คน:	Last Name1 & Last Name2 (Year, pp. #-#) (Last Name1 & Last Name2, Year, pp. #-#)	Williams & Severino (2004) (Williams & Severino, 2004)
- ผู้เขียน 3 ขึ้นไป:	Last Name1 et al. (Year, pp. #-#) (Last Name1 et al., Year, pp. #-#)	Astiantih et al. (2022) (Astiantih et al., 2022)

นโยบายการตีพิมพ์

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (JHNU) เป็นวารสารที่เผยแพร่ผลงานวิชาการด้านภาษา วรรณคดี คติชน ปรัชญาและศาสนา ดนตรีและนาฏศิลป์ มีการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์ (refereed journal) โดยผู้ประเมินจำนวน 3 ท่าน ทั้งนี้ผู้ประเมินไม่เห็นชื่อหรือข้อมูลของผู้เขียนบทความ และผู้เขียนบทความไม่ทราบผู้ประเมิน (double blind review) ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ ได้แก่ บทความวิจัย (research article) บทความปริทรรศน์หรือบทความวิจารณ์วรรณกรรม (review article) และบทวิจารณ์หนังสือ (book review) ที่มีลักษณะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย หรือเสนอแง่มุมความรู้ แนวคิด และประเด็นปัญหาต่าง ๆ ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ควรมีการอ้างอิงทฤษฎีหรือข้อมูลจากแหล่งเอกสารที่เชื่อถือได้ มีการแสดงถึงการศึกษาค้นคว้าอย่างรอบด้าน และจะต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือกำลังเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งอื่นใดมาก่อน

Policy for Publication

The Journal of Humanities Naresuan University (JHNU) publishes scholarly articles in *language, literature, folklore, philosophy, religion, music, and performing arts*. As a refereed journal, JHNU follows a double-blind review process with 3 reviewers. It accepts research articles, review articles, and book reviews that discuss, analyze, synthesize, or critique particular concepts, issues, or problems. Submitted Manuscripts should be well-researched with reliable sources, and must not have been previously published or be under consideration for publication in another journal.

JOURNAL OF
HUMANITIES
NARESUAN UNIVERSITY

บทความวิจัย / บทความวิชาการ

- 01 แนวทางการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีบนโลกออนไลน์ในยุคปกติใหม่
ธรรศ อัมโร
- 17 ผลกระทบของรูปแบบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียนและเนื้อหา (ETR)
และการอ่านอย่างกว้างขวาง (ER) ที่มีต่อความเข้าใจการอ่านของผู้เรียนชาวไทย
ภูมินทร์ เหลาอำนาจ
- 39 วรรณยุกต์ภาษาไทยของผู้พูดภาษาละแวกและผู้พูดภาษาม้งระดับประถมศึกษา
ชนนาค อินทจาบรวิทย์
- 65 การศึกษาวัฒนธรรมของครูในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ
อัญชิตา เวชประสิทธิ์ วิสันต์ สุงวิสิทธิ์ และพลิงษ์ สะเกาคำ
- 93 ผลการฝึกฝนความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผ่านมุมมองของผู้อื่น
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ทรงเกียรติ วิโรจน์กุลทอง กรัณยู โรจนโสธร และพันธ์พนิต ช้างจันทร์
- 108 ชื่อป้ายธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์บริเวณหาดวอนนภา: การวิเคราะห์ตามแนวภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์
หนึ่งฤทัย เสียมทอง และคือนา คำชา
- 134 วิเคราะห์มุมมองจากจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร รวมทั้งประวัติศาสตร์และพงศาวดารที่เกี่ยวข้อง
ในเรื่อง “ศึกละแวก”
จุฑารัตน์ เกตุปาน
- 160 การผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่อง “หุบเขาหินคน” ของมาลา คำจันทร์
อาทิมา พงศ์ไพบูลย์
- 184 การสร้างสรรค์จังหวะและลีลากระบวนท่ากลองยาวอีสาน
ภิกพ ปิ่นแก้ว
- 202 น้อมรำลึกราชภัฏโคราช 100 ปี สดุดีองค์ราชัน: การพัฒนานวัตกรรมทางวัฒนธรรม
เพื่อส่งเสริมคุณค่าทางประวัติศาสตร์
นวลรวี กระต่ายทอง